

کنکور پرمیوم

- محتوای آموزشی آمادگی کنکور ○
- پوشش آزمون‌ها ○

جهت استفاده از محتوا در کانال تلگرامی ما عضو باشید:

 @KONKOORPREMIUM

کد کنترل

321

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۲/۰۳

گروه آموزشی ماز

آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۱

آزمون اختصاصی - دفترچه ۱

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	ریاضی	۲۰	۱	۲۰	۳۰ دقیقه	۷۰ سؤال ۷۶ دقیقه
۲	زبان و ادبیات فارسی	۲۵	۲۱	۴۵	۲۵ دقیقه	
۳	علوم اجتماعی	۱۵	۴۶	۶۰	۱۳ دقیقه	
۴	روان‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۸ دقیقه	

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

۱- با توجه به جدول مقابل اختلاف میزان خط فقر محاسبه شده با هر دو روش ممکن چند تومان است؟

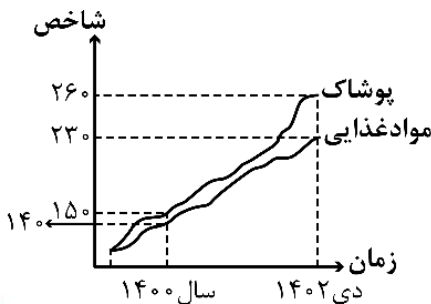
تعداد اعضای خانوار	۲	۴	۱	۳	۵	۳
درآمد خانوار (بر حسب میلیون تومان)	۱۶	۲۲	۱۷/۵	۱۵	۳۷/۵	۱۸

- (۱) ۲۰۰,۰۰۰
 (۲) ۲۵۰,۰۰۰
 (۳) ۵۰۰,۰۰۰
 (۴) ۷۵۰,۰۰۰

۲- در یک روستا ۸۰ نفر ساکن هستند. اگر دولت به ۲۰ نفر آن‌ها یارانه کمک معیشتی ۲,۴۰۰,۰۰۰ تومانی پرداخت کند و خط فقر برای این جامعه روستایی به روش میانگین محاسبه شده باشد، بعد از پرداخت یارانه، خط فقر چه تغییری می‌کند؟

- (۱) ۱۵۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
 (۲) ۳۰۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
 (۳) ۶۰۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
 (۴) تغییری نمی‌کند.

۳- نمودار زیر بخشی از نمودار بهای کالا و خدمات است. اگر خانواده آقای رفیعی در سال ۱۴۰۰ برای پوشاک هفت میلیون و دو بیست هزار تومان و برای مواد غذایی ۲۳,۸۰۰,۰۰۰ هزینه کرده باشد، مجموع هزینه‌های پوشاک و مواد غذایی برای این خانواده در دی‌ماه ۱۴۰۲ کدام است؟

- (۱) ۵۱,۵۸۰,۰۰۰
 (۲) ۵۱,۷۶۰,۰۰۰
 (۳) ۵۲,۵۸۰,۰۰۰
 (۴) ۵۲,۷۶۰,۰۰۰

۴- سبد هزینه خانواده‌ای از دو کالای A و B تشکیل شده است. قیمت این دو کالا در سال پایه به ترتیب X و ۱۰ هزار تومان و در سال مورد نظر به ترتیب به ۴۵ و ۲۵ هزار تومان رسیده است. اگر مقدار مصرف این دو کالا در هر سال به ترتیب ۵۰ و ۸۰ عدد و شاخص بهای این دو کالا در سال مورد نظر برابر ۲۵۰ باشد، تورم کالای A نسبت به سال پایه چند درصد است؟

- (۱) ۱۲۰ (۲) ۱۳۰ (۳) ۱۴۰ (۴) ۱۵۰

۵- در یک شهر تعداد افراد شاغل ۱۴۸ هزار نفر است و ۱۲ هزار نفر نیز بیکار هستند، چه تعداد شغل جدید ایجاد شود تا نرخ بیکاری ۲/۵ درصد کاهش یابد؟

- (۱) ۳۰۰۰ (۲) ۳۵۰۰ (۳) ۴۰۰۰ (۴) ۴۵۰۰

۶- در یک شهر نسبت جمعیت بیکار به جمعیت شاغل ۱۲/۵ درصد است. درصد نرخ بیکاری در این شهر تقریباً کدام است؟

- (۱) ۱۲ (۲) ۱۱ (۳) ۱۰ (۴) ۹

۷- شخصی در ابتدای سال ۱۴۰۲ دارای نماتوب ۲۸ و قد ۱۸۰ سانتی‌متر بوده است. اگر این فرد با رعایت رژیم غذایی به وزن ۸۵/۸۶ کیلوگرم رسیده باشد، مقدار کاهش وزن این فرد بر حسب کیلوگرم کدام است؟

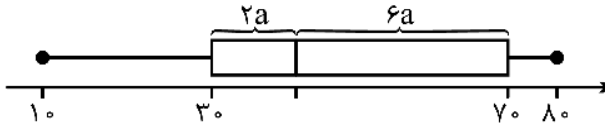
- (۱) ۳/۱۴ (۲) ۳/۸۶ (۳) ۴/۱۴ (۴) ۴/۸۶

محل انجام محاسبات

۸- کتابی دارای ۱۵ درصد کلمات دشوار است. اگر شاخص خوانایی این کتاب ۱۰ باشد، متوسط طول جملات این کتاب چند کلمه می‌تواند باشد؟

- ۱۲ (۱)   ۱۳ (۲)   ۱۴ (۳)   ۱۵ (۴)

۹- داده‌های مربوط به میانگین درآمد یک جامعه را روی نمودار جعبه‌ای زیر نمایش داده‌ایم. خط فقر در روش میانه برای این جامعه کدام است؟

- ۲۰ (۱)   ۳۰ (۲)
۴۰ (۳)   ۵۰ (۴)

۱۰- قیمت یک کالا در سال پایه (۱۳۹۲) برابر ۶۰ هزار تومان بوده و شاخص آن در سال ۱۳۹۶ برابر ۱۴۰ بوده است. اگر تورم این کالا در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۶ برابر ۳۰ درصد باشد، قیمت آن در سال ۱۴۰۰ چند هزار تومان است؟

- ۱۰۲ (۱)   ۱۰۵ (۲)   ۱۰۹/۲ (۳)   ۱۱۰/۴ (۴)

۱۱- اگر دنباله‌ای با جملات $1, 2b-1, 2b+3, 2a-9$ هم حسابی و هم هندسی باشد، حاصل $b-a$ کدام است؟

- ۶ (۱)   -۶ (۲)   ۸ (۳)   -۸ (۴)

۱۲- در دنباله‌های حسابی $2, 5, 8, \dots$ و $5, 7, 9, \dots$ چند جمله مشترک کمتر از ۴۰۰ وجود دارد؟

- ۶۴ (۱)   ۶۵ (۲)   ۶۶ (۳)   ۶۷ (۴)

۱۳- در یک دنباله حسابی با جمله عمومی a_n داریم: $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 = 12$ اگر $a_{11} + a_{13} = 20$ باشد، اختلاف مشترک دنباله کدام است؟

- ۲/۵ (۱)   ۲ (۲)   ۱/۵ (۳)   ۱ (۴)

۱۴- در یک دنباله حسابی جمله اول ۲ و جمله آخر ۶۲ است. اگر نسبت جمله ششم به جمله ماقبل آخر برابر $\frac{11}{39}$ باشد، نسبت اختلاف مشترک به جمله اول کدام است؟

- ۴ (۱)   ۳ (۲)   ۲ (۳)   ۱ (۴)

۱۵- در یک دنباله حسابی با جمله عمومی a_n داریم: $a_6 = a_1 + 12$. اگر مجموع ۱۵ جمله اول دنباله برابر ۳۰۵ باشد، جمله دوم دنباله کدام است؟

- $\frac{7}{3}$ (۱) $\frac{11}{3}$ (۲) $\frac{13}{3}$ (۳) $\frac{19}{3}$ (۴)

۱۶- در فردی که به بیماری سرطان مبتلاست هر بار شیمی‌درمانی باعث می‌شود که ۴۰ درصد از سلول‌های سرطانی از بین بروند. اگر توده سرطانی در ابتدا 5×10^8 سلول سرطانی داشته باشد، پس از سه بار شیمی‌درمانی تعداد سلول‌های سرطانی باقی‌مانده در بدن وی کدام است؟

- $1/8 \times 10^8$ (۱) $1/8 \times 10^6$ (۲) $10^8 \times 10^8$ (۳) $10^8 \times 10^6$ (۴)

محل انجام محاسبات

۱۷- بین دو عدد ۵۱۲ و $۱۲۱/۵$ چهار عدد طوری نوشته‌ایم که یک دنباله هندسی کاهشی تشکیل شود. مجموع این چهار واسطه کدام است؟

- (۱) ۱۰۵۰ (۲) ۹۵۰ (۳) ۸۵۰ (۴) ۷۵۰

۱۸- دنباله $a, b, \frac{1}{3}, c, d, \frac{1}{24}$ یک دنباله هندسی کاهشی است. اگر بزرگ‌ترین جمله این دنباله هندسی، جمله اول یک دنباله حسابی باشد و نسبت مشترک دنباله هندسی همان اختلاف مشترک دنباله حسابی باشد، چندمین جمله دنباله حسابی برابر $\frac{۵۹}{۶}$ است؟

- (۱) ۱۱۷ م (۲) ۱۱۸ م (۳) ۱۱۹ م (۴) ۱۲۰ م

۱۹- اگر x, y, z به ترتیب تشکیل دنباله هندسی با جملات نابرابر و $x, 2y, 3z$ به ترتیب تشکیل دنباله حسابی بدهند، نسبت مشترک دنباله هندسی کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) $\frac{1}{6}$

۲۰- حاصل $\frac{2}{5} + \frac{1}{5} + \frac{1}{10} + \dots + \frac{1}{1280}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{۵۱۱}{۱۲۸۰}$ (۲) $\frac{۵۱۱}{۲۵۶۰}$ (۳) $\frac{۱۰۲۳}{۱۲۸۰}$ (۴) $\frac{۱۰۲۳}{۲۵۶۰}$

محل انجام محاسبات

۲۱- عبارات زیر، به ترتیب معرف کدام شاعر است؟

- او را به سبب به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.
- شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

- (۱) صائب تبریزی - وحشی بافقی
(۲) بیدل دهلوی - بابافغانی شیرازی
(۳) بیدل دهلوی - وحشی بافقی
(۴) صائب تبریزی - بابافغانی شیرازی

۲۲- چند مورد از عبارات زیر مربوط به وضعیت زبان فارسی در قرن دهم است؟

الف: فرهنگ هند در این دوره از فرهنگ ایرانی همچنان تأثیر می‌پذیرفت و فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند.

ب: به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

ج: در این دوره، نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران تبدیل شد و مناطقی مانند خراسان و آذربایجان، رونق ادبی خود را از دست دادند.

د: زبان فارسی که در شبه قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان جنبش‌های استقلال‌طلبی مردم هند، زبان رسمی آن دیار بود.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳- کدام گزینه درباره دو جریان شعری ادبیات که در قرن دهم رونق داشت، نادرست است؟

- (۱) یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به‌طور طبیعی و به‌شیوه کسانانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.
(۲) مکتب وقوع، نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود.
(۳) مکتب وقوع بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که با استفاده از قالب غزل توانست گسترش یابد.
(۴) بابافغانی شیرازی از نمایندگان جریانی بود که سبک عراقی را مورد توجه قرار داده بودند.

۲۴- شاعر سروده زیر چه کسی است و از کدام شعر برگزیده شده است؟

«چگونه شمشیری زهر آگین

پیشانی بلند تو

این کتاب خداوند را

از هم می‌گشاید؟

چگونه می‌توان به شمشیری، دریایی را شکافت؟»

- (۱) سیدعلی موسوی گرمارودی - در سایه‌سار نخل ولایت (۲) علی مؤذنی - ظهور
(۳) سید مهدی شجاعی - جای پای خون (۴) قیصر امین‌پور - ظهر روز دهم

۲۵- توضیحات کدام گزینه، مربوط به دوره‌ای از شعر معاصر است که در آن «شیوه شعر نیما در کنار شعر سنتی رواج یافت»؟

- (۱) رواج جریان سمبولیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی (۲) تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران
(۳) تقویت شدن شعر نو تغزلی از طرف حکومت (۴) دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو

۲۶- نام پدیدآورنده چند اثر در مقابل آن نادرست آمده است؟

«شمس و طغرا: میرزا حسن خان بدیع»، «تنگسیر: صادق هدایت»، «سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ: عبدالرحیم طالبوف»، «سنت و نوآوری در شعر معاصر: قیصر امین‌پور»، «بدوک: سید مهدی شجاعی»، «مدار صفر درجه: محمود دولت‌آبادی»

- (۱) چهار (۲) دو (۳) سه (۴) یک

۲۷- کدام شخصیت ادبی در دوره معاصر و انقلاب اسلامی به درستی معرفی نشده است؟

(۱) رضا رهگذر: در مجله‌های رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره و پویش فعالیت داشته است و «مهاجر کوچک» از آثار او در حوزه قصه‌های کودک و نوجوان است.

(۲) علی مؤذنی: از پیشگامان شعر مذهبی قبل از انقلاب است. پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است.

(۳) جلال آل احمد: اولین داستانش با عنوان «زیارت» در مجله سخن چاپ شد و مشهورترین اثرش، داستان بلند «مدیر مدرسه» است.

(۴) سیمین دانشور: اولین تجربه داستان‌نویسی او «آتش خاموش» بود و با «سووشون» به اوج نویسندگی خود رسید.

۲۸- در کدام یک از ابیات زیر ایهام وجود دارد؟
 الف: بی‌نقش صحیفه چند خوانی
 ب: از هزاران حلقه زلف سیاهش حلقه‌ای
 ج: همه عالم نگران تا نظر بخت بلند
 د: پیش از این بی‌عشق تو در نظم ما ذوقی نبود
 هـ: آن چه زر می‌شود از پرتو آن قلب سیاه
 (۱) «الف» - «ج» - «د» (۲) «ب» - «ج» - «د»

بی‌آب سس‌فینه چند رانی
 تا به دست آرم، ز سر تا پای دستان بوده‌ام
 بر که افتد که تو یک دم نگرانش باشی
 هر که عاشق گشت بر شیرین شکر گفتار شد
 کیمیایی است که در صحبت درویشان است
 (۳) «الف» - «ب» - «ه» (۴) «ب» - «ج» - «ه»

۲۹- اگر بخواهیم ابیات زیر را بر اساس آرایه‌های «تشبیه، ایهام تناسب، مجاز، ایهام» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟
 الف: وین سر که تو داری ای ستمکار
 ب: چون جام شفق موج زند خون به دل من
 ج: چه شب است یا رب امشب که ستاره بر نیامد
 د: رخ و دو زلف تو ضحاک و آن دو مار سیاه
 (۱) «د» - «ب» - «الف» - «ج»
 (۳) «د» - «ج» - «الف» - «ب»

بسس سر برود در آستان
 با این همه دور از تو مرا چهره زردی است
 که دگر نه عشق خورشید و نه مهر ماه دارم
 که جز دماغ سران نیست طعمه ایشان
 (۲) «ب» - «د» - «ج» - «الف» آزمون وی ای پی
 (۴) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

۳۰- در چند بیت از ابیات زیر «ایهام تناسب» به کار رفته است؟
 الف: به سحر که جان فزاید لب یار و جام باده
 ب: از هوای توسست دایم جان ما را اضطراب
 ج: روز اول رفت دینم در سر زلفین تو
 د: بدان تا یک نفس رویت ببینم
 هـ: به گیسوی تو خوردم دوش سوگند
 (۱) یک (۲) دو

بنشین و کام جان را ز لب پیاله بستان
 باد می‌آرد نه آتش، آب دریا را به جوش
 تا چه خواهد شد در این سودا سرانجام هنوز
 شب و روز آرزو مندم به خوابی
 که من از پای تو سر برنگیرم
 (۳) سه (۴) چهار

۳۱- در چند مورد از ابیات زیر، آرایه نوشته شده مقابل بیت نادرست است؟
 الف: مشک تر از روی تو، ریخته در کوی تو
 ب: چنان سابه گسترده بر عالمی
 ج: گویا آن که گلستان رخس می‌آراست
 د: دل صد چاک را کردم نثار او، ندانست
 هـ: دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است
 (۱) یک (۲) دو

در هوس بوی تو، شهری خونین جگر (مجاز)
 که زالی نیندیشد از رستمی (ایهام تناسب)
 سنبل افشانده و بر برگ سمن ریخته است (تشبیه)
 که بار شانه آن زلف پریشان بر نمی‌دارد (ایهام)
 میان ما و رسیدن هزار فرسنگ است (اغراق)
 (۳) سه (۴) چهار

۳۲- یکی از آرایه‌های کدام بیت در مقابل آن نادرست نوشته شده است؟

به بوی سنبل زلف تو گشت دیوانه (تشبیه - ایهام)
 خورم گر آب شیرینی، به یادم کوهکن آید (ایهام - تشبیه)
 گل به سر خواهی زدن از گلبن بستان عشق (مجاز - تشبیه)
 کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران (تشبیه - اغراق)

(۱) خرد که قید مجانین عشق می‌فرمود
 (۲) کسی در عاشقی هم‌پیشه را چون من نمی‌خواهد
 (۳) فصل گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت
 (۴) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران

۳۳- در ابیات زیر، مجموعاً چند استعاره مصرحه وجود دارد؟

ز نرگس بر سمن یاقوت ریزان
 از پسته و بادام که سازد به از او دام
 عنبر فشانده، گرد سمن زار بنگرید
 (۳) یازده (۴) دوازده

«سهی سروش چو بید از باد لوزان
 بستند ز من آن پسته‌دهن، دل به دو بادام
 سنبل نشانده بر گل سوری نگه کنید
 (۱) نه (۲) ده

۳۴- در کدام گزینه، به تقطیع هجایی و ارکان بیت زیر، به درستی اشاره شده است؟

- از این مرگ صورت نگر تا نترسی
 (۱) --- U / --- U / --- U / --- U
 (۲) -- U / -- U / -- U / -- U
 (۳) - U / - U / - U / - U
 (۴) - - / - U - U / - - U U / - U - U

۳۵- کدام بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده نشده است؟

- (۱) اندر این ره صد هزار ابلیس آدم‌روی هست
 (۲) پایت اندر طین و دل پر نار باشد تا تو را
 (۳) بنگر صنعت خوبش بشنو وحی قلوبش
 (۴) بر که خندد پس خضر چون با شما بیند همی
- تا هر آدم‌روی را زنهار کدام نشمری!
 دیو نخوت گفت خواهد: «نار به باشد ز طین»
 همگی نور نظر شو، همه ذوق از نظر آید
 گورکن در بحر و کشتی در بیابان داشتن

۳۶- وزن کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- (۱) سنایی را به طبع اندر چو زین سان شعرها بینی
 (۲) عمر دو نیمه است ازین بیش نیست
 (۳) هم اکنون از هم اکنون داد بستان
 (۴) بر کوه از آن توده کافور گرانبار
- بدان معنی شعرش بین و جان از علم دانا کن (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
 اول و آخر چو همی بنگرم (مفـتعلن مفـتعلن فاعلن)
 که اکنون است بی‌شک زندگانی (مفاعیلن مفاعیلن فعولن)
 خورشید سبک کرد مر آن بار گران را (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

۳۷- در کدام بیت شاعر از اختیار وزنی «ابدال» بیش‌تر استفاده کرده است؟

- (۱) آمد نوروز هم از بامداد
 (۲) گفتم دور چون شود آهوی وحشی از نظر؟
 (۳) وفای یار به دنیا و دین مده سعدی
 (۴) کدام باغ چو رخسار تو گلی دارد؟
- آمدنش فرخ و فرخنده باد
 رفت و ندید یک نظر جانب ما که هم‌چنین
 دریغ باشد یوسف به هرچه بفروشی
 کدام سرو کند با قدت سرافرازی؟

۳۸- در بیت زیر کدام اختیارات وزنی وجود دارد؟

- «نه من از دست نگارین تو مجروحم و بس
 (۱) ابدال - قلب
 (۲) قلب - ابدال
 (۳) بلند بودن هجای پایان مصراع - ابدال
- که به شمشیر غمت تشنه چو من بسیارند»
 (۲) قلب - بلند بودن هجای پایان مصراع
 (۴) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن - بلند بودن هجای پایان مصراع

۳۹- اختیارات وزنی نوشته شده مقابل کدام گزینه به درستی ذکر نشده است؟

- (۱) من ز دگر شاعران شعر گروگان برم
 (قلب - ابدال)
 (۲) گوید گرگی بخورد یوسف یعقوب را
 (ابدال - بلند بودن هجای پایان مصراع)
 (۳) چشم رغبت که به دیدار کسی کردی باز
 (بلند بودن هجای پایان مصراع - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن)
 (۴) گر سبب جوید حکمت طلبی
 (ابدال - تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن)
- اگر ز سرگین عبیر بوی گروگان برد
 شیر فلک هم برو پنجه نیارد گشود
 باز بر هم منه ار تیر و سنان می‌آید
 نیست جز راستی آن را سببی

۴۰- در کدام بیت هیچ اختیار وزنی وجود ندارد؟

- (۱) چشم مجنون چو بختی همه لیلی دیدی
 (۲) مرغان چمن نعره‌زنان دیدم و گویان
 (۳) عقل روا می‌نداشت گفتن اسرار عشق
 (۴) به خسته برگذری صحتش فراز آید
- مدعی بود اگرش خواب میسر می‌شد
 زین غنچه که از طرف چمنزار برآمد
 قوت بازوی شوق بیخ صبوری بکند
 به مرده در نگری زندگی ز سر گیرد

۴۱- مفهوم کدام بیت با «همه در خورد رای و قیمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم» تناسب معنایی دارد؟

- ۱) گرچه خاکستر شدم باز از خدا خواهم پری
- ۲) آن قدر همره‌ی از بخت سیه می‌خواهم
- ۳) بیخ‌ش اگر ز تو خواهم مراد هر دو جهان
- ۴) گویند تمنّایی از دوست بکن سعدی

۴۲- همه ابیات با «پرستش به مستی است در کیش مهر / بروند زین جرگه هشیارها» تناسب مفهومی دارند، به جز:

- ۱) عشق مستغنی است از تدبیر عقل حیل‌گر
- ۲) عقل گوید شش جهت حد است بیرون راه نیست
- ۳) حرف حق با عقل بود اما چه سود
- ۴) حذر کن از می پر زور عشق ای عقل کوتاه‌بین

۴۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) نزدیک من میا که ز خود دور می‌شوم
- ۲) ز هر مویم دوصد فواره‌ الماس می‌جوشد
- ۳) چون قلم بر سر غم‌نامه هجران آید
- ۴) تا دور از آن لب شکرین همچو نی شدیم

۴۴- مفهوم نوشته شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) خرقه از ما می‌ستاند نافه مشکین نفس
- ۲) صبحگاهی سر خوناب جگر بگشایید
- ۳) آینه‌ات دانی چرا غمّاز نیست
- ۴) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب

۴۵- کدام بیت با «می‌رود صبح و اشارت می‌کند / کاین گلستان خنده‌واری بیش نیست» تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) بیهوده نباید چو شرر چشم گشودن
- ۲) هر جا روی از برق فنا جان نتوان برد
- ۳) عاجز بود ز حفظ عنان، دست ریشه‌دار
- ۴) یک جا قرار نیست مرا از شتاب عمر

گرد عدم است آینه پیش و پس اینجا
 عمری است که آتش پی این قافله دارد
 وقت شباب دامن فرصت نگاه دار
 در رهگذار سیل که را خواب می‌برد؟

۴۶- عبارت درست در رابطه با «جنگ‌های جهانی» کدام است؟

- ۱) بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت‌اند که کشته‌های آن‌ها را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند - دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد - طرف‌های درگیر در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی و سکولاریستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.
- ۲) در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد - این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشت - این دو جنگ به کشورهای اروپایی و غربی محدود شدند.
- ۳) از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود - بعد از جنگ جهانی دوم صلح پایدار برقرار شد - پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند.
- ۴) هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت - وقوع دو جنگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد - جنگ جهانی اول و دوم همه جهان را درگیر خود ساخت.

۴۷- در بین عبارت‌های زیر کدام موارد نادرست است؟

الف: تقابل شمال و جنوب تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد.

ب: دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود می‌کنند و به ابعاد فرهنگی توجهی ندارند.

ج: مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد؛ زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر نیست بلکه بین بلوک شرق و غرب است.

د: جوامع غربی چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند؛ یعنی با ثروت به دست آمده از کشورهای مرکزی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند.

- ۱) «الف»، «ب»، «ج» ۲) «ب»، «د»، «الف» ۳) «ج»، «د»، «ب» ۴) «د»، «الف»، «ج»

۴۸- به ترتیب هریک از موارد زیر مربوط به کدام اندیشمند است؟

- جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی را امری عارضی و تحمیلی می‌دانست.
- بزرگ‌ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی بود.
- فرهنگ اسلامی را بزرگ‌ترین تهدید برای غرب می‌دانست.

- ۱) ریکاردو - فارابی - هانتینگتون
۲) کنت - سیبویه - هانتینگتون
۳) ریکاردو - فارابی - کنت
۴) هانتینگتون - سیبویه - کنت

۴۹- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر، با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- جنبش وال استریت
- جزیره هندرسون
- بحران بوپال
- پیمان باسل

۱) بحران اقتصادی - بحران زیست‌محیطی - بحران زیست‌محیطی - جلوگیری از انتقال زباله‌های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر

۲) چالش فقر و غنا - دفن زباله‌های سمی - بحران اقتصادی - استعمار سمی

۳) بحران اقتصادی - آلوده‌ترین نقطه جهان - بحران اقتصادی - نژادپرستی زیست‌محیطی

۴) چالش فقر و غنا - جزیره پلاستیکی - بحران زیست‌محیطی - ممنوعیت صادرات زباله از کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر

۵۰- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب مبین کدام نگاه انسان به طبیعت است؟
- طبیعت مادهٔ خام نیست.

- تصرف در طبیعت تنها با فنون و روش‌های تجربی انجام می‌شود.

- همهٔ موجودات طبیعی به سوی خدا باز می‌گردند.

- طبیعت از نیروهای ماورائی برخوردار است.

- (۱) دینی - اساطیری - اساطیری - دنیوی   اساطیری - اساطیری - اساطیری - اساطیری
(۲) اساطیری - دنیوی - توحیدی - اساطیری
(۳) معنوی - اساطیری - دینی - معنوی
(۴) اساطیری - دنیوی - معنوی - توحیدی

۵۱- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر کدام است؟

- در فرهنگ قرون وسطی، شناخت از چه راهی نادیده گرفته می‌شد؟

- در دوران رنسانس، جهان غرب برای برون‌رفت از بحران معرفتی، چه چیزی را در شناخت علمی نادیده گرفت؟

- در قرون نوزدهم و بیستم، کدام شناخت را تنها راه برای شناخت علمی می‌دانستند؟

- (۱) عقل و تجربه - عقل و تجربه - عقلی و تجربی   (۲) عقل و وحی - وحی و شهود - عقلی و تجربی
(۳) عقل و تجربه - وحی و شهود - حسی و تجربی   (۴) عقل و وحی - عقل و تجربه - حسی و تجربی

۵۲- هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- بحران معنویت در فرهنگ غرب

- نتیجهٔ اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم

- پیامد اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی

- مهم‌ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان

- (۱) پساکولاریسم - مرگ آرمان‌ها - خرافه‌پرستی و شیطان‌پرستی - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی
(۲) افول سکولاریسم - پوچ‌گرایی - جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی - غفلت از ابعاد معنوی
(۳) پساکولاریسم - یأس و ناامیدی - از بین رفتن بازار معنویت‌های کاذب و دروغین - نیاز فطری آدمی به حقایق ماوراءطبیعی
(۴) افول سکولاریسم - مرگ امیدها - دور شدن از هویت دینی خود - بی‌توجهی به ابعاد دنیوی

۵۳- عبارت درست در رابطه با «سازمان» کدام است؟

- (۱) جمع کسانی که منافع، ارزش‌ها یا برداشت‌های مشترکی دارند - پیوند میان افراد و گروه‌های انسانی مانند رابطهٔ همکاران، هموطنان و هم‌کیشان را در بر می‌گیرد - لازمهٔ سازمان، پذیرفتن هدف‌های سازمان توسط افراد و اعضای جامعه است.
(۲) مهم‌ترین منبع سیاست در جوامع امروزی است - رابطهٔ اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می‌شود - سازمانی که اعضای آن اهدافش را قبول نداشته باشند، نمی‌تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند.
(۳) پیوند میان افراد را در بر می‌گیرد که به آن انسجام اجتماعی گویند - در درجهٔ نخست با قدرت تشویقی خویشاوند است - سازمانی که از آن صداها و نظرات متفاوتی دربارهٔ اهداف آن شنیده شود، نمی‌تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند.
(۴) پیوند میان نقش‌ها، واحدها و ساختارهای اجتماعی را شامل می‌شود که از آن به یکپارچگی نظام تعبیر می‌شود - اعمال قدرت اقلی نیازمند وجود سازمان است - جوامع، بزرگ‌ترین و مؤثرترین سازمان‌ها هستند.

۵۴- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر کدام است؟

- کدام‌یک از ابعاد اصلی سیاست، نیازمند قدرت است؟

- چه عاملی سیاست و عمل سیاسی را در زندگی اجتماعی پدید می‌آورد؟

- وجه عینی و محسوس سیاست و جنبهٔ الزام‌آور آن کدام است؟

- قلمرو سیاست به ترتیب در گذشته و امروز چگونه است؟

- (۱) ضمانت اجرای قانون - تصمیم‌گیری دربارهٔ مسائل مشترک افراد - قدرت - محدودهٔ حکومت و دولت، تمامی جامعه
(۲) تدبیر و نظم امور - رفع اختلاف‌ها و تضادها میان افراد - قدرت - محدودهٔ حکومت و دولت، تمامی جامعه
(۳) ضمانت اجرای قانون - رفع اختلاف‌ها و تضادها میان افراد - فضیلت اخلاقی - تمامی جامعه، محدودهٔ حکومت و دولت
(۴) تدبیر و نظم امور - تصمیم‌گیری دربارهٔ مسائل مشترک افراد - فضیلت اخلاقی - تمامی جامعه، محدودهٔ حکومت و دولت

۵۵- به ترتیب کدام مورد از ویژگی‌های «لیبرال دموکراسی» است اما از ویژگی‌های «جمهوری اسلامی» نیست؟

- ۱) هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد - در این نظام می‌توان از مقبولیت و مشروعیت حقیقی سخن گفت.
- ۲) با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد - در این نظام، آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است.
- ۳) نظام سیاسی سازگار با فرهنگ جهان غرب که رویکردی سکولار و دنیوی به جهان هستی دارد - قوانین و مقررات آن با خواست مردم و بر اساس احکام الهی است.
- ۴) نظام سیاسی سازگار با فرهنگ توحیدی است - سلطه بر طبیعت از ارزش‌های مهم آن به شمار می‌رود.

۵۶- در عبارت زیر به ترتیب به کدام یک از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های اجتماعی اشاره شده است؟

«مایکل پسری سیاه‌پوست با وضعیت اقتصادی پایین که استعداد ویژه در بازی فوتبال داشت، توانست عضو تیم منچستر انگلستان شود.»

- ۱) رتبه‌ای طبیعی - اسمی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی
- ۲) رتبه‌ای طبیعی - اسمی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی
- ۳) اسمی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای اجتماعی
- ۴) اسمی - اسمی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی

۵۷- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام یک از رویکردهای نابرابری اجتماعی اشاره دارد؟

- مدل عدالت اجتماعی
  - طرفداران قشربندی اجتماعی
  - اهمیت عدالت اقتصادی
۱) رویکرد دوم - رویکرد سوم - رویکرد اول - رویکرد دوم	۱) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد اول
۲) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد سوم	۲) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد سوم
۳) رویکرد دوم - رویکرد سوم - رویکرد دوم	۳) رویکرد دوم - رویکرد سوم

۵۸- به ترتیب «هدف»، «موضوع» و «روش» جامعه‌شناسی انتقادی چیست؟

- ۱) پیش‌بینی پدیده‌های اجتماعی - کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - حس و تجربه
- ۲) معنابخشی به زندگی اجتماعی - کنش‌های اجتماعی و معنای آن - تفسیری
- ۳) تجویز وضع مطلوب - کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - تجویزی آزمون وی‌ای پی
- ۴) انتقاد از وضع موجود - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی - انتقادی

۵۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- سیاست هویت متعلق به کدام دوره است؟
  - در کدام مدل، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد؟
  - از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی کدام است؟
۱) پسامدرن - مدل تکثرگرا - کنترل جمعیت	۱) مدرن - مدل همانندسازی - جابه‌جایی اجباری
۲) پسامدرن - مدل همانندسازی - نسل‌کشی	۲) مدرن - مدل همانندسازی - فشارهای سخت اجتماعی
۳) پسامدرن - مدل تکثرگرا - فشارهای سخت اجتماعی	۳) مدرن - مدل همانندسازی - نسل‌کشی

۶۰- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام عبارت تطابق دارد؟

- شناخت متقابل هویت‌ها
  - ریشه داشتن در رویکرد تفسیری
  - باز شدن جعبه پاندورا
- ۱) الگوی تنازع - جامعه‌شناسی انتقادی - تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
  - ۲) الگوی تعارف - جامعه‌شناسی تبیینی - تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
  - ۳) الگوی تنازع - جامعه‌شناسی تبیینی - پیدایش سیاست هویت
  - ۴) الگوی تعارف - جامعه‌شناسی انتقادی - پیدایش سیاست هویت

- ۶۱- با توجه به هریک از موارد زیر، کدام گزینه در ارتباط با نوع انگیزه در افراد صحیح است؟
- صادق برای بیرون رفتن با دوستانش، در کارهای منزل به مادرش کمک می‌کند.
  - مهسا که یک وکیل دادگستری است، برای رضای خدا و دریافت حق الوکاله، پرونده‌های حقوقی را پیگیری می‌کند.
  - سارینا برای کمک داوطلبانه به مردم زلزله‌زده، به شهر بم سفر کرد.

- (۱) بیرونی - بیرونی - درونی
(۲) بیرونی - درونی - بیرونی
(۳) درونی - بیرونی - درونی
(۴) درونی - درونی - بیرونی

- ۶۲- در موقعیت‌های زیر هریک از افراد تحت تأثیر کدام عامل نگرشی عمل کرده‌اند؟
- الف: در جنگ تحمیلی سربازان ایرانی با اعتقاد به بر حق بودن خودشان، با سربازان عراقی جنگیدند.
- ب: ساره در تلاش است تا در کنکور رتبه تک‌رقمی کسب کند، او روزانه ۱۰ ساعت مطالعه می‌کند.

- ج: هادی چوپان با وجود مشکلات مالی زیاد، توانست مدال طلای مستر المپیا را کسب کند.
- (۱) باورها - هدفمندی - انگیزه
(۲) نظام ارزشی - هدفمندی - اراده
(۳) اراده - انتخاب هدف - باورها
(۴) هدفمندی - انتخاب هدف - نظام ارزشی

- ۶۳- کدام گزینه‌های به‌درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر اشاره دارد؟
- به مجموعه عوامل زیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت ما می‌شود، نگرش می‌گویند.
  - تفاوت انسان و حیوانات این است که انسان‌ها برخلاف حیوانات فقط براساس غریزه و خواسته قدم بر نمی‌دارند.
  - عوامل شکل‌دهنده نگرش متنوع است و تحت تأثیر نظام شناختی فرد، باورها و ارزش‌های او قرار دارد.
  - عاملی که ما را بر می‌انگیزد، به حرکت وا می‌دارد و به سوی رفتار معین سوق می‌دهد، نگرش است.

- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
(۲) نادرست - نادرست - درست - درست
(۳) نادرست - درست - درست - نادرست
(۴) درست - درست - نادرست - درست

- ۶۴- پاسخ هریک از سوال‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- عامل شکل‌دهنده به رفتار انسان
- عامل نگرشی منفی

- ویژگی نگرش در دوران کودکی

- (۱) نگرش - ناهماهنگی شناختی - هماهنگی با خانواده
(۲) انگیزه - درماندگی آموخته شده - امکان تغییر زیاد
(۳) عوامل زیستی - ادراک کنترل - امکان تغییر زیاد
(۴) اراده - ادراک کارایی - هماهنگی با خانواده

- ۶۵- چه تعداد از موارد زیر از پیامدهای داشتن هدف در زندگی است؟

- باعث ایجاد توانمندی و انسجام در رفتار انسان می‌شود.
- حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نوعی موفقیت تلقی می‌شود.
- فرد را از موانع زودگذر مانند خستگی دور می‌کند.
- انتخاب هدف امید به موفقیت را به همراه می‌آورد.
- فرد را از شکل‌گیری باورهای غلط مصون می‌دارد.

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۶۶- کدام گزینه در ارتباط با افراد زیر درست است؟

«علی و کیانوش که دچار ضعف بینایی شده‌اند، به توصیه یک چشم پزشک باید استفاده خود از فضای مجازی را کاهش دهند. آن‌ها می‌دانند که استفاده از تلفن همراه باعث این مشکل شده است. علی برای حل این موضوع، برای خود محدودیت زمانی تعریف کرده است اما کیانوش بعد از مدتی فکر کرد که شاید تماشای تلویزیون باعث ضعف بینایی اوست.»

- ۱) علی برای حل ناهماهنگی شناختی خود، نگرش خود را تغییر داده است.
- ۲) کیانوش دچار ناهماهنگی بعد از تصمیم شده است.
- ۳) کیانوش برای رفع ناهماهنگی شناختی نگرشش را تغییر داده است.
- ۴) علی و کیانوش در تلاش هستند تا با حل ناکامی به آرامش برسند.

۶۷- در یک آزمایش پرنده‌ای وحشی را داخل قفسی قرار دادند، در ابتدا پرنده تلاش کرد با پرواز کردن از قفس فرار کند، پس از چند روز آزمایشگر در قفس را باز گذاشت اما پرنده تلاشی برای خارج شدن انجام نداد، علت این امر کدام است؟

- ۱) پرنده یاد گرفته است که کوشش او با پیشرفت و فرار از قفس ارتباطی ندارد.
- ۲) پرنده متوجه شده است که تلاش او تحت کنترل خودش نیست.
- ۳) به دلیل توانایی پایین پرنده او انگیزه کمی برای تلاش دارد.
- ۴) پرنده فاقد ادراک کنترل است و به همین دلیل مجدداً تلاش نمی‌کند.

۶۸- به ترتیب «عنصر هر نگرش»، «عامل مؤثر بر نگرش پس از شکل‌گیری» و «رابطه میان قوی بودن موارد مثبت میان یک پدیده و نگرش» کدام است؟

- ۱) شناختی - نظام ارزشی فرد - مستقیم
- ۲) احساسی - هماهنگی شناختی - مستقیم
- ۳) آمادگی برای عمل - هماهنگی شناختی - معکوس
- ۴) انگیزشی - نظام ارزشی فرد - معکوس

۶۹- ادراک مؤثر بر عمل کدام یک از دو مورد زیر یکسان است؟

الف: مادر الهام می‌خواست قطره‌ای را در چشم او بچکاند، اما الهام مدام پلک می‌زد؛ این مشکل زمانی حل شد که الهام خودش قطره را در چشمش چکاند.

ب: عباس به تازگی گواهینامه پایه یک گرفته است، اما احساس می‌کند هنوز آمادگی لازم برای رانندگی در ترافیک را ندارد.

ج: مریم در امتحان آیلتس موفق به کسب نمره‌ای که می‌خواست نشد. او عقیده دارد که آنچه باعث شکست او شده، نداشتن معلم خصوصی است.

د: سعید پس از سپری کردن دوران کارورزی در یک کلینیک روان‌شناسی، احساس می‌کند که تجربه کافی برای تاسیس مطب شخصی را دارد.

- ۱) «الف» - «د»
- ۲) «ب» - «ج»
- ۳) «ج» - «الف»
- ۴) «د» - «ب»

۷۰- کدام گزینه در ارتباط با نرگس صحیح است؟

«نرگس ۲۹ ساله، در سن ازدواج قرار دارد اما تاکنون هیچ خواستگاری نداشته است؛ او که در آستانه افسردگی قرار دارد،

علت این موضوع را بد بودن وضع مالی پدرش و مکان زندگی خانواده‌اش می‌داند.»

- ۱) اسناد نرگس از نوع درونی است و به همین دلیل تلاشی برای بهبود اوضاع انجام نمی‌دهد.
- ۲) او احساس می‌کند که کنترل اوضاع را در دست ندارد و به همین خاطر مأیوس شده است.
- ۳) نرگس علت شکست خود را عوامل بیرونی می‌داند و به درماندگی آموخته‌شده دچار است.
- ۴) او عامل دل‌سردی خود را عامل پایداری مانند فقر و نامناسب بودن محل زندگی قلمداد می‌کند.

کد کنترل

322

A

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۲/۰۳

آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۱

آزمون اختصاصی - دفترچه ۲

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	از شماره	تا شماره	زمان پاسخ‌گویی	ملاحظات
۱	زبان عربی	۲۰	۷۱	۹۰	۲۰ دقیقه	۷۰ سؤال ۶۶ دقیقه
۲	تاریخ	۱۰	۹۱	۱۰۰	۱۶ دقیقه	
۳	جغرافیا	۱۰	۱۰۱	۱۱۰		
۴	فلسفه و منطق	۲۰	۱۱۱	۱۳۰	۲۰ دقیقه	
۵	اقتصاد	۱۰	۱۳۱	۱۴۰	۱۰ دقیقه	

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز» مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

■ ■ عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (۷۱ - ۷۸)

۷۱- ﴿فليعبدوا ربَّ هذا البيت الَّذي أطمعهم من جوعٍ و آمنهم من خوفٍ﴾:

- ۱) پس پروردگار این منزل را می پرستند، همان کسی که در گرسنگی به آنان خوراک داد و از ترس آنان را ایمن کرد!
- ۲) پس پروردگار این خانه را باید بپرستند همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم ایمن شان کرد!
- ۳) پس پروردگار این خانه را، همان که در گرسنگی به ایشان خوراک داد و از ترس ایمن شان می کند، باید بپرستند!
- ۴) پروردگار این خانه همان کسی است که در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس آنان را در امان قرار داد پس او را می پرستند!

۷۲- «لا أقدر أن أربيَ طيور المزرعة و الخضراوات فيها وحيداً إلا أن يجيء أولادي بآلاتٍ أحتاج إليها و يساعدوني أنفسهم أيضاً!»:»

- ۱) نمی توانم که پرنده های مزرعه و سبزیجات در آن را به تنهایی پرورش دهم مگر این که فرزندان من ابزارهایی را که به آن ها نیاز دارم بیاورند و خودشان نیز به من کمک کنند!
- ۲) قادر نیستم که پرنده های مزرعه و سبزیجات را به تنهایی پرورش دهم جز آن که پسرانم ابزارهایی را بیاورند که به آن ها نیازمندم ضمن این که به من هم یاری برسانند!
- ۳) نمی توانم پرنده های مزرعه و سبزیجاتش را تنها بپرورانم مگر اینکه فرزندانم با ابزارهایی که به آنان محتاج هستم بیایند و خودشان هم مرا یاری کنند!
- ۴) قادر بر این نیستم که پرنده مزرعه و سبزیجات آن را به تنهایی پرورش دهم مگر این که پسران من ابزارهایی را بیاورند در حالی که به آن ها نیاز دارم و خودشان بهتر یاری رسان باشند!

۷۳- «قد أگد في تعاليمنا الدنيئة أن الذين يفقهون الجاهل و يعلمونه حياةً طيبةً أجودُ من قومٍ يدعون الله و لن ينفعوا النَّاس في هذه الدنِّيا!»:»

- ۱) در تعلیمات دینی ما بر این تأکید شده که آنان که نادان را دانا می کنند تا او زندگی پاک را بیاموزد، شایسته تر از مردمانی هستند که خدا را می خوانند و به مردم در این دنیا هرگز سود نخواهند رساند!
- ۲) در آموزه های ما که دینی هستند گاهی تأکید شده که کسانی که نادان را به دانایی می رسانند و زندگی پاک را به او یاد می دهند، از مردمی که خدا را خواننده هستند و به مردم در این دنیا سود نمی رسانند شایسته تر هستند!
- ۳) در تعالیم دینی ما تأکید کرده اند که آنان که نادان را خردمند می کنند و حیات طیبه به او یاد می دهند سزاوارتر از قومی اند که تنها خواننده خدا هستند و به مردم در این دنیا سودی هرگز نرسانده اند! آزمون وی ای پی
- ۴) در آموزه های دینی ما تأکید شده که کسانی که نادان را دانا می کنند و به او زندگی پاک را می آموزند از قومی که خدا را می خوانند و در این دنیا به مردم سود نخواهند رساند شایسته تر هستند!

۷۴- «كان قول الشيخ أثر في ذلك اليفاع حيث لم يعد إلى الكذب مرةً أخرى فحاول أن يصلح أعمال قبيلة كان ارتكبها!»:»

- ۱) سخن پیرمرد بر آن جوان اثر گذاشته بود به طوری که بار دیگر به دروغ بازنگشت پس تلاش کرد تا کارهای زشتی را که مرتکب شده بود، اصلاح کند!
- ۲) سخن پیرمرد بر آن جوان تأثیر گذاشته بود به گونه ای که به سمت دروغ دفعه دیگر باز نخواهد گشت و تلاش کرده تا کارهای زشتی را که مرتکب شده بود اصلاح کند!
- ۳) کلام پیرمرد بر آن جوان اثرگذار می شد به گونه ای که دوباره به دروغ برنگشت و کوشش کرد تا کارهای زشت مرتکب شده خود را اصلاح کند!
- ۴) سخن پیرمرد بر آن جوان اثرگذار بود به طوری که دوباره به دروغ گفتن بازنگشته و سعی کرد تا کارهای زشتی که دچار شده بود، اصلاح شود!

۷۵- «الدَّرَاسَاتُ الاجْتِمَاعِيَّةُ تَرشِدُنَا إِلَى أَلَّا نَفَرِّقَ بَيْنَ الْآخِرِينَ بِسَبَبِ خِصَالِهِمُ الظَّاهِرِيَّةِ فَنفهم من هذه العبارة: «لا مكرمة للإنسان إلا بفعله!»:

- ۱) نظریه‌های اجتماعی ما را به سوی پراکندن نساختن دیگران به سبب ویژگی‌های ظاهریشان هدایت می‌کنند پس از این گزاره می‌فهمیم: «انسان با رفتارش فقط دارای بزرگواری است.»!
- ۲) مطالعات اجتماعی ما را به این رهنمون می‌کند که میان دیگران به خاطر ویژگی‌های ظاهری آنان فرق نگذاریم و از این عبارت متوجه می‌شویم: «هیچ بزرگواری‌ای برای انسان نیست به جز با عملش!»!
- ۳) مطالعات اجتماعی ما را راهنمایی می‌کنند که میان دیگران به خاطر ویژگی‌های ظاهریشان فرق نگذاریم پس از این عبارت می‌فهمیم: «هیچ بزرگواری‌ای برای انسان نیست مگر با کارش!»!
- ۴) نظریه‌های اجتماعی به این که میان دیگران به سبب ویژگی‌های ظاهری فرق نگذاریم راهنمایی کرده است و از این عبارت درمی‌یابیم: «انسان فقط با عملش بزرگواری دارد!»!

۷۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) أجدد النَّاسِ من يعين الضَّعيفَ على الشَّدائدِ ولا يتركة خائباً: بخشنده‌ترین مردم آن است که ناتوان را در گرفتاری‌ها یاری می‌کند تا او ناامید رها نشود!
- ۲) كلَّ شَيْءٍ يَرخص إِذَا كَثُرَ إِلَّا الأَدبَ فَإِنَّه إِذَا كَثُرَ غلَا: هر چیزی هرگاه زیاد شود ارزان می‌شود به جز ادب زیرا آن هرگاه زیاد شود، گران می‌شود!
- ۳) على الإنسان أن لا يتدخل في توازن البيئة ولا يتعدى على نظامها: بر انسان واجب است تا در تعادل محیط زیست خود دخالت نکند و به نظام آن هیچ دست‌درازی نکند!
- ۴) كاد صاحبِي يقع في حفرةٍ فأخذ ينادينا لنساعده: نزدیک بود دوستم در گودالی بیفتد پس شروع به صدا زدن ما کرد، باید به او کمک کنیم!

۷۷- عَيْنُ الخَطَأِ:

- ۱) إنَّ الغنيَّ لينفق من أمواله قبل أن يموت و يندم في الدُّنيا: همانا ثروتمند پیش از این که بمیرد و در دنیا پشیمان شود، باید از اموالش ببخشد!
- ۲) لا أحبَّ العودَةَ إلى الماضي لأنَّ نظرتي إلى غدٍ مضيٍّ دائماً: بازگشتن به گذشته را دوست ندارم، چرا که دیدگاهم همیشه به فردایی روشن است!
- ۳) قَرَرْتُ أن أזור صديقاً قد تَعَرَّفْتُ عليه قبل سنتين: قرار گذاشتم که دوستی را ببینم که دو سال پیش مرا شناخته بود!
- ۴) إني تَخَلَّصْتُ من شرِّ ذنوبي و عادت حياتي إلى حالتها الحسنة: من از شر گناهانم رها شدم و زندگی‌ام به حالت نیکش بازگشت!

۷۸- «گاهی همکارانم سیم‌کارت موبایل را از این کارمند مخابرات می‌خرند!»:

- ۱) زملائي قد اشتروا شريحة الجوّال من موظّف هذه الاتّصالات!
- ۲) قد يشتري زملائي شريحة الجوّال من هذا الموظّف للاتّصالات!
- ۳) قد تشتري زميلاتي شريحة جوّالهنّ من هذه الموظّفة للاتّصالات!
- ۴) زملائي اشتروا الشّريحة الجوّال من هذه الموظّفة للاتّصالات!

■ ■ اقرأ النص التالي بدقة ثم أجب عن الأسئلة (۷۹ - ۸۳) بما يناسب النص:

كانت هناك مجموعة من الضفادع (قورباغها) الصغيرة التي قزرت أن تقوم بعمل مسابقة للجري فيما بينها. وقد كان علامة الفوز في المسابقة هي الوصول إلى أعلى بُرج. وهكذا تجمّع جمع كثير من الضفادع لمشاهدة هذه المسابقة وتشجيع الضفادع الصغيرة حتى ابتدأت المباراة ...

في البداية لم يكن أحد يصدّق أنّ بإمكان الضفادع الصغيرة الوصول إلى رأس البرج لأنّه كان عالياً جداً. بعد مرور ساعة قليلة بدأت الضفادع تتساقط واحداً واحداً من التعب إلا مجموعة صغيرة منها وهي كانت مملوءة بالنشاط واستمرت محاولاتها. فبعد ساعة صرخ الجماعة: مستحيل ... مستحيل واستمر سقوط المزيد من الضفادع إلا ضفدع واحد فقط. فهو استطاع أن يصل إلى رأس البرج و فاز بالسباق. أخذ الجميع يُشجعون هذا الضفدع الصغير فسألوه: من أين جئت بهذه القوة والشجاعة؟ لكنّه ما أجاب عنهم. فاكتشفوا أخيراً أنّ الضفدع الفائز كان أصمّ لا يسمع.

۷۹- عین الخطأ:

(۱) لم يكن النّظار يتوقّعون أن يصل أحد الضفادع إلى رأس البرج!

(۲) سبب فوز الضفدع الصغير الرئيسيّ هو عدم الالتفات بكلام غيره!

(۳) لو استمع الضفدع الصغير إلى أقوال الجماعة لما فاز بالمباراة!

(۴) كان جماعة الضفادع يعلمون أنّ الفائز لا يستمع إلى أقوالهم!

۸۰- حسب النصّ: الفائز هو الذي ...

(۱) يمشي بهدوء و يكون أولاً!

(۳) يمشي بسرعة و يخاف الفشل!

(۲) ينظر إلى النجوم حتى يصل الى القمر!

(۴) ينتبه بقدراته و لا يهتم بأقوال الآخرين!

۸۱- ماذا نستنبط من النصّ:

(۱) ليجعلك مأيوساً أقوال الآخرين التّشاؤميّة!

(۳) إن لم تسمع آراء غيرك فأنت ناجح بلا شك!

(۲) لنكنّ ضمناً أمام كلام النّاس السّليبيّ!

(۴) لا يصيد إلا من يسرع إلى الصّيد!

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۸۲ و ۸۳)

۸۲- «مجموعة - قزرت - مشاهدة - يصدّق»:

(۱) مجموعة: اسم مفعول من المجرد الثلاثي - مؤنث - نكرة - معرب / خبر كانت و منصوب

(۲) قزرت: فعل ماض - مفرد مؤنث غائب - له حرف زائد - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية

(۳) مشاهدة: اسم - مفرد - مؤنث - مصدر من باب مفاعلة - اسم فاعله «مشاهد» - معرب / مجرور بحرف جرّ

(۴) يصدّق: فعل مضارع - مفرد مذکر غائب - من باب تفعيل - متعدّد / خبر يكن و الجملة فعلية

۸۳- «تساقط - استمرت - الفائز - أصم»:

(۱) تساقط: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - من باب تفاعل «ماضي: تساقطت» - لازم / فعل و الجملة فعلية

(۲) استمرت: فعل ماض - من باب استفعال «مصدره: استمرار» - حروفه الزائدة: «اس ت» - لازم / فاعله «محاولات»

(۳) الفائز: اسم الفاعل من فعل ليس له حرف زائد - معرّف بأل - معرب / صفة و منصوب بالفتحة

(۴) أصمّ: اسم تفضيل «على وزن أفعل» - نكرة - معرب / اسم كان و مرفوع بالضمة

■ ■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۸۴ - ۹۰)

۸۴- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

(۱) جماعة يتفقّهون، و جماعة يدعون الله و يسألونه! (۲) إرحموا عزيزاً دلاً و غنياً افتقر و عالماً ضاع بين جهال!

(۳) لا تستشير الكذاب فإنه كالسراب يقرب عليك البعيد! (۴) سامحيني، أنت على الحقّ أبدل لك البطاقة!

۸۵- عین الأبعد للمفهوم: ﴿هذا خلق الله فأروني ماذا خلق الذين من دونه﴾

(۱) ﴿... إن الذين تدعون من دون الله لن يخلقوا ذباباً﴾

(۲) ﴿و لا يملك الذين يدعون من دونه الشفاعة﴾

(۳) ﴿و الذين يدعون من دون الله لا يخلقون شيئاً و هم يخلقون﴾

(۴) ﴿و لا تسبوا الذين يدعون من دون الله فيسبوا الله﴾

۸۶- عین ما فيه تأكيد على اسم علم:

- ۱) لم يكن يستخدم النُقود الورقية في الزمن القديم إلا الصينيون!
- ۲) إن حافظاً الشيرازي من أشهر شعراء استخدموا المفردات العربية في أشعارهم!
- ۳) إن الشِّماء كانت أخذت النبي (ص) من الرضاعة و تلاعبه و تحبه كثيراً!
- ۴) لا يستطيع أن يُكرم الضيف بمثل هذا الإكرام إلا حاتم الظائي!

۸۷- عین المستثنى منه جمعاً سالماً:

- ۱) إن هذا المزارع لا يعرف قوانين الفيزياء إلا قانون الجاذبية!
- ۲) اليوم قام الطلاب بأداء واجباتهم الدراسية في المدرسة إلا واحداً منهم!
- ۳) ما استخدم إخوتنا المبيدات الزراعية في مزارعهم إلا أخانا الأكبر!
- ۴) أهالي هذه القرية لا يزرعون في مزارعهم الخضراوات إلا بعضها!

۸۸- عین عبارة يوضح فيها اسم نكرة بجملة:

- ۱) عندما قتلتم بومات كثيرة في منطقتكم تعدّيتم على البيئة تعدّياً!
- ۲) كلُّ من كان يتعرّف على النبي (ص) يعترف بأنه رأى خصالاً في النبي (ص) تُعجبه!
- ۳) إني حصلت على شهادة في الحاسوب قبل سنتين ولكن ما وجدت مهنة!
- ۴) في يومٍ من الأيام لاحظت أن عدداً من الفئران تسكن قرب مزرعتي!

۸۹- عین «اللام» جاءت في معنى «يجب»:

- ۱) ليقبل المستمعون كلام المتكلم فعليه أن يعمل بما يقول!
- ۲) صفات هذا الرجل الكريم لتعرف على الناس حتى يؤمنوا بالله!
- ۳) أنت حاولت ليخفي ما في قلبك ولكن صفحات وجهك أظهرته!
- ۴) اشتريت بطاقة شحن لأشحن رصيد جوالي ولكن فيها إشكال!

۹۰- عین ما فيه فعل يُعادل الماضي البسيط المنفي:

- ۱) لم تدخلت في أمور لا ترتبط بك!
- ۲) لم يرفع دعائي إلى السماء بسبب ذنوبي الكثيرة!
- ۳) ما أجل المعلم لأنه يتعب نفسه لتربية أولادنا!
- ۴) ما تعلمت من هذا الدرس فعليك أن تمارسه في البيت!

۹۱- چه تعداد از عبارتهای زیر، با «آیرون ساید» در ارتباط است؟

الف: فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران

ب: سیاستمدار وابسته به انگلستان

ج: مهره نظامی کودتای سیاه

د: متقاعد کردن احمدشاه در تسخیر تهران توسط رضاخان برای حفظ کشور و سلطنت

(۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

۹۲- بعد از تغییرات در دستگاه حکومتی دوران رضاشاه، چه پیامدی به دنبال این تغییرات شکل گرفت؟

(۱) نفوذ بیشتر متفکین و متحدین در کشور

(۲) حذف مجریان برنامه اصلاحات در کشور

(۳) قدرت و نفوذ بی‌اندازه شاه در اداره کشور

(۴) دگرگونی گسترده در زندگی فردی رضاشاه

۹۳- کدام مورد درباره «به قدرت رسیدن فاشیست‌ها در ایتالیا»، درست است؟

(۱) موسولینی در ۱۹۲۲ م توسط پادشاه ایتالیا و با حمایت صاحبان صنایع، زمین‌داران و نظامیان، به نخست‌وزیری منصوب شد.

(۲) دیپلمات‌ها و مردم عادی را که در برابرش مقاومت و مخالفت می‌کردند به مرگ محکوم و یا به اردوگاه اجباری در سیبری فرستاد.

(۳) پس از موفقیت حزب فاشیست‌ها در انتخابات، با حمایت افسران ارتش و برخی کانون‌های سری، به نخست‌وزیری منصوب شد.

(۴) به دنبال شکست دادن کشورهای اتریش و فرانسه در جنگ‌های اروپا و با حمایت ملی‌گرایان افراطی ایتالیا، شکل گرفت.

۹۴- کدام مورد درباره تحولات کشورهای مستعمره بعد از جنگ جهانی دوم، درست است؟

(۱) هندوستان به رهبری مهاتما گاندی انگلستان زخم‌خورده را ناچار به تسلیم کرد. (۱۹۴۷م)

(۲) الجزایر در کمتر از یک دهه (۱۹۵۵-۱۹۶۵ م) بر استعمار فرانسه پیروز شد.

(۳) کشورهای آسیایی در ۱۹۶۲ م به نحو مسالمت‌آمیزی به استقلال دست یافتند.

(۴) فلسطین در ۱۸۸۰ به اشغال رژیم اسرائیل درآمد.

۹۵- کدام مورد، درباره اقدامات انگلستان برای ممانعت از تصویب و اجرای ملی شدن صنعت نفت، درست است؟

الف: تهدید به تعطیلی شعب بانک انگلیس

ب: فرستادن کشتی‌های جنگی به خلیج فارس و تهدید نظامی بنادر ایران

ج: پرداخت دستمزد فوق‌العاده به کارگران برای گسترش اعتصابات کارگران

د: تعطیلی چاه‌های نفت مسجد سلیمان

(۱) «ب» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ج» و «د» (۴) «الف» و «ب»

۹۶- کدام‌یک از رویدادهای زیر مربوط به منطقه خراسان در سده‌های پنجم تا هفتم هجری قمری است؟

الف: محمود حکومت غزنویان را در منطقه خراسان پایه‌گذاری کرد.

ب: ترکان سلجوقی پس از گرایش به اسلام از ابتدا در خراسان مستقر شدند.

ج: در حمله مغولان به ایران، عده زیادی از ساکنان خراسان کشته و یا مجبور به مهاجرت شدند.

د: در هجوم تیموریان به ایران، خراسان بیشترین خسارت را تحمل کرد.

(۱) «الف» و «ب» (۲) «الف» و «ج» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ج» و «د»

۹۷- کدام مورد، در شکوفایی هنر و معماری دوران سلجوقی تأثیرگذار بودند؟

الف: حکومت فراگیر

ب: ایجاد راه‌های جدید

ج: حمایت دولتمردان

د: وجود نظام دیوانی کارآمد

(۱) «الف» و «ج» (۲) «الف» و «د» (۳) «ب» و «ج» (۴) «ب» و «د»

۹۸- پس از هجوم مغولان، ایران از چه زمانی وضعیت منسجم تری یافته بود و در کدام عهد به استقلال و اقتدار بیشتری رسید؟

- ۱) با مسلمان شدن غازان و بسیاری از خوانین و شاهزادگان ایلخانی - الجایتو
- ۲) با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی - ابوسعید
- ۳) با مسلمان شدن غازان و بسیاری از خوانین و شاهزادگان ایلخانی - عطاملک جوینی
- ۴) با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی - غازان

۹۹- کدام مورد دربارهٔ دین و اعتقادات مغولان، درست است؟

- ۱) مغولان، از آغاز پیرو آیین پیچیده‌ای به نام شمنی بودند و مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند.
- ۲) در مسائل دینی تعصب و تنگ‌نظری داشتند.
- ۳) تعصب اعتقادی آنان باعث شد که پیروان دین‌های گوناگون در تبلیغ دین خود گرایش چندانی نداشته باشند.
- ۴) تسامح و تساهل مغولان، بیش از آن‌که از روی آگاهی باشد، متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود.

۱۰۰- وجود شمار قابل توجه مراکز علمی و آموزشی و دانشمندان متبحر در عصر تیموری در رشته‌های مختلف علمی، نشان‌دهنده چه بود؟

- ۱) پشتیبانی و حمایت فرمانروایان ایلخانی از طالبان علم
- ۲) نشانه رشد و رونق علوم مختلف در دوره تیموری
- ۳) علاقه‌مندی تیموریان به جاودانه ساختن موفقیت‌ها و کشورگشایی‌ها
- ۴) بازگشت اندیشمندان و احیای فعالیت‌های علمی و آموزشی توسط وزیران ایرانی

۱۰۱- در بین انواع کشت غله تجاری، به چه دلیل بیشتر برنج جهان در قاره آسیا به ویژه در آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود؟

- ۱) موقعیت جغرافیایی این کشورها از جمله موقعیت نسبی آن‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.
- ۲) کاشت و برداشت این محصولات عمدتاً در زمین‌های بسیار بزرگ و به صورت ماشینی انجام می‌شود.
- ۳) کشت این محصول نیاز به سرمایه‌گذاری زیادی دارد که در هر کشوری این شرایط فراهم نیست.
- ۴) موقعیت جغرافیایی این کشورها به ویژه نوع آب و هوای این کشورها، اهمیت بسیار زیادی دارد.

۱۰۲- کدام گزینه در ارتباط با پارک‌های علم و فناوری درست است؟

- الف: معمولاً در نزدیکی قطب‌های صنعتی جهان هستند.
- ب: زمین‌های گردشگری در نزدیکی شهرهای صنعتی را فراهم می‌کنند.
- ج: عمدتاً در کشورهای آسیایی هستند و به تولید صنایع نو اشتغال دارند.
- د: در این مناطق آزمایشگاه‌های متعدد تحقیقاتی و پژوهشگران در حال ابداع و نوآوری تمرکز یافته‌اند.
- ۱) «الف» و «ج»   ۲) «الف» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ج» و «د»

۱۰۳- هدف از ایجاد «مناطق آزاد تجاری» چیست؟

- ۱) جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی برای رونق تجارت داخلی
- ۲) توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن
- ۳) گسترش مبادلات اقتصادی میان کشورهای منطقه
- ۴) کاهش تأثیرات نامطلوب تجارت داخلی بر اقتصاد جهانی

۱۰۴- کدام موارد عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

- «کشورهای مرکز و نیمه پیرامون به طور مشترک .....»
- الف: از نظر اقتصادی و فناوری از کشورهای پیرامونی قوی‌تر هستند.
- ب: به صدور سرمایه یعنی سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان می‌پردازند.
- ج: از نظر ساختار اقتصادی و اجتماعی، از تحولات صنعتی و فناورانه برخوردارند.
- د: میان دیگر کشورهای نظام سرمایه‌داری جهانی، نقش یک واسطه را بازی می‌کنند.
- ۱) «ب» و «ج»   ۲) «ب» و «د»   ۳) «الف» و «ج»   ۴) «الف» و «د»

۱۰۵- اگر شکل مقابل نمایانگر وضعیت اقتصادی یک کشور باشد، موازنه تجاری این کشور چه وضعیتی دارد؟

- ۱) منفی است و نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای اقتصادی ساکنان باشد.
- ۲) مثبت است و می‌تواند استانداردهای زندگی و رفاه را بهبود بخشد.
- ۳) منفی است و باید از طریق ایجاد مناطق آزاد، کسری تجاری جبران گردد.
- ۴) مثبت است و ساکنان به طور عادلانه از منابع و امکانات بهره‌مند می‌شوند.

۱۰۶- استفاده از حمل و نقل چندوجهی در برنامه‌ریزی شهری چه مزیتی دارد؟

- ۱) کاهش مصرف انرژی و مدیریت آن
- ۲) حفظ سرمایه اولیه و ترویج فرهنگ بیمه
- ۳) مدیریت زمان و هزینه حمل و نقل
- ۴) امنیت بیشتر و سرعت بخشیدن به جابه‌جایی

۱۰۷- کدام گزینه عبارت زیر را به طور مناسب تکمیل می‌کند؟

- «در حمل و نقل عمومی شهری، اتوبوس‌های برقی .....»
- ۱) برخلاف سامانه‌های اتوبوس تندرو، هزینه‌بر و نیازمند گسترش شبکه برق‌رسانی است.
  - ۲) همانند سامانه‌های اتوبوس تندرو، سرعت زیادی ندارد و در مسیرهای ویژه‌ای باید حرکت کند.
  - ۳) همانند سامانه حمل و نقل درون شهری ریلی، سابقه‌ای طولانی دارد و افراد کمتری را جابه‌جا می‌کند.
  - ۴) برخلاف سامانه حمل و نقل درون شهری ریلی، مشکلات آلاینده‌گی هوا و محیط زیست شهری کمتری دارد.

- ۱۰۸- کدام موارد در ارتباط با «خط روز گردان» به درستی بیان شده اند؟
 الف: در امتداد خط بین المللی زمان در آن سوی کره زمین قرار گرفته است.
 ب: هنگام عبور از این خط از شرق به غرب باید یک روز به تقویم اضافه شود.
 ج: از نصف النهار گرینویچ تا این خط در جهت غرب به ۱۸۰ درجه غربی تقسیم شده است.
 د: برای جلوگیری از مشکلات روز تقویمی، در برخی از نقاط دارای انحراف است.
- (۱) «الف» و «ج»   (۲) «ب» و «د»   (۳) «ب» و «ج»   (۴) «ج» و «د»

۱۰۹- علت اصلی چین خوردگی و لرزه خیزی قسمت شمالی سرزمین ایران چیست؟

- (۱) واگرایی صفحات اقیانوس هند - اوراسیا و عربستان
 (۲) باز شدن و گسترش یافتن پوسته زیرین آلپ - هیمالیا
 (۳) همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا
 (۴) برخورد پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره اوراسیا

۱۱۰- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می کند؟

«زمین لرزه زمانی اتفاق می افتد که .....

- (۱) سنگ های پوسته زمین مقاومت خود را در برابر نیروهای واگرا، همگرا و برشی از دست بدهند.
 (۲) مرز گسل های پوسته زمین در اثر لغزش صفحات، دچار کشیدگی و شکستگی شود.
 (۳) صفحات زمین به صورت متوالی یا متناوب از هم دور یا به هم نزدیک شوند.
 (۴) سنگ های پوسته زمین به طور تدریجی در امتداد گسل ها بشکنند.

۱۱۱- نوع کدام قضیه منفصل متفاوت است؟

- ۱) استدلال یا استنتاج بهترین تبیین است یا نتیجه ضروری دارد.
- ۲) مفهوم یا جزئی است یا مصادیق متعدد خارجی دارد.
- ۳) تقابل یا تغییر نسبت قضیه است یا تغییر سور.
- ۴) جسم یا غیر نامی است یا حساس.

۱۱۲- کدام یک از قیاس‌های استثنایی زیر معتبر است؟

- ۱) اگر کسی گوشی آیفون داشته باشد، پولدار است؛ علی گوشی آیفون ندارد، پس پولدار نیست.
- ۲) چنانچه شیر را قبل مصرف نجوشانی، مسموم می‌شوی؛ تو مسموم شدی، پس شیر را بدون جوشاندن خورده‌ای.
- ۳) قضیه یا دارای حکم شرطی است، یا حملی محسوب می‌شود، این قضیه حکم شرطی ندارد، پس حملی محسوب نمی‌شود.
- ۴) اگر داوطلبی با دقت درس بخواند، در کنکور رتبه خوبی کسب می‌کند، رتبه زهرا در کنکور خوب نشده، پس با دقت درس نخوانده بود.

۱۱۳- با توجه به قضایای شرطی متصل کدام گزینه صحیح است؟

- ۱) در قضیه «چنانچه درس بخوانی و کار کنی، فرد مستقلاً خواهی شد»، جمعاً دو قضیه شرطی به کار رفته است.
- ۲) در بیت «گر بر فلکم دست بدی چون یزدان / برداشتمی من این فلک را ز میان» به ملازمه دو نسبت حکم شده است.
- ۳) مصراع اول در بیت «اگر تو روی نیوشی بدین لطافت و حسن / دگر نبینی در پارس پارسایی را» تالی محسوب می‌شود.
- ۴) در عبارت «اگر سه ضلع مثلث مساوی باشند، سه زاویه آن هم مساوی‌اند» مساوی بودن زوایا، مستلزم مساوی بودن سه ضلع است.

۱۱۴- کدام گزینه درباره قضایای شرطی منفصل، گزاره صحیحی را بیان می‌کند؟

- ۱) در قضیه «مثلث یا متساوی‌الساقین است یا قائم‌الزاویه»، دو بخش قضیه با اینکه رابطه شرطی دارند؛ اما جزء هیچ‌یک از اقسام قضایای منفصل نیستند.
- ۲) با دو مفهوم «تصور» و «تصدیق» می‌توان یک قضیه منفصل حقیقی و با دو مفهوم «موجبه جزئیه» و «شخصیه» می‌توان یک قضیه منفصل مانع‌الرفع ساخت.
- ۳) دو جزء قضیه منفصل «تفکر یا استدلال است یا تعریف» و دو قضیه حملی که دارای رابطه تناقض هستند، از نظر صدق و کذب رابطه یکسانی دارند.
- ۴) در قضیه شرطی حقیقی «عدد، زوج یا فرد است»، اگر حرف «یا» حذف شود، یک قضیه حملی باقی می‌ماند و دیگر حکم قضیه مشروط نخواهد بود.

۱۱۵- با توجه به قضیه «این شکل یا مربع است یا غیرمتساوی‌الاضلاع» درستی کدام عبارت را می‌توان نتیجه گرفت؟

- ۱) اگر شکلی غیرمتساوی‌الاضلاع باشد؛ قطعاً مربع نیست.
- ۲) نمی‌توان شکلی را سراغ داشت که هم غیرمربع باشد و هم متساوی‌الاضلاع.
- ۳) اگر شکلی متساوی‌الاضلاع باشد، نمی‌تواند مربع باشد.
- ۴) اگر شکلی غیرمربع باشد، قطعاً غیرمتساوی‌الاضلاع است.

۱۱۶- چنانچه عبارت «اگر ج، آنگاه غیر الف» مقدمه اول یک قیاس استثنایی اتصالی معتبر باشد، کدام عبارت می‌تواند مقدمه دیگر و نتیجه این قیاس باشد؟

- ۱) ج پس الف.   ۲) الف پس غیر ج.   ۳) غیر الف پس ج.   ۴) غیر ج پس الف.

۱۱۷- کدام گزاره در انسان‌شناسی فلسفی افلاطون و ارسطو مطرح نشده است؟

- ۱) رسیدن انسان به کمال نفس، امری تدریجی است.
- ۲) بدن از آن جهت زنده است که متصل به نفس است.
- ۳) وظیفه اصلی هر انسانی، آراستن خود به کمال است.
- ۴) قوه نطق در نفس، عامل اندیشه و استدلال می‌باشد.

۱۱۸- کدام عبارت حاکی دیدگاه داروینیست‌ها است؟

- ۱) پیچیدگی مادی، تفاوت واقعی میان انسان و حیوانات است.
- ۲) فضیلت‌گرایی در امور مادی، نیاز اجتماعی روح انسان می‌باشد.
- ۳) تکامل، سبب ملحق شدن امور غیرمادی به انسان شده است.
- ۴) ابداع اصول اخلاقی، نیازمند عاملی بیرون از وجود انسان است.

۱۱۹- کدام عبارت درباره منابع فکری فیلسوفان مسلمان در زمینه انسان‌شناسی نادرست است؟

- ۱) از آنجا که در قرآن به روشنی درباره روح و ساحت غیرمادی انسان صحبت شده، فیلسوفان مسلمان سعی در تبیین عقلانی آن کردند.
- ۲) فیلسوفان مسلمان با مشاهده سیر و سلوک قلبی عارفان، دریافتند که جسم مادی انسان توانایی درک حقایق مجرد از ماده را دارد.
- ۳) همان‌طور که در آموزه‌های افلاطون و ارسطو به وجود روح و ساحت غیرمادی انسان اشاره شده است، مسلمانان نیز آن را پذیرفتند.
- ۴) ویژگی‌هایی مانند غیرفانی بودن و جاوید بودن در قرآن برای روح ذکر شده که سبب تأثیر بر دیدگاه فیلسوفان مسلمان شده است.

۱۲۰- همه گزینه‌های زیر از دیدگاه‌های انسان‌شناسی ابن‌سینا است؛ به جز:

- ۱) شکل‌گیری جسم مادی انسان در مرحله جنینی است.
- ۲) روح انسان در ابتدا هیچ توانایی بالفعلی در اختیار ندارد.
- ۳) روح انسان توانایی ایجاد امور غیرمادی را در خود دارد.
- ۴) روح مجرد نسبت به جسم مادی دارای تقدّم زمانی است.

۱۲۱- تعریف کدام مفهوم مطابق با دستگاه فلسفی سهروردی درست بیان شده است؟

- ۱) مغرب، جایی است که هیچ نوری وجود ندارد و موجوداتی مانند انسان در آنجا قرار دارند.
- ۲) نورالانوار، بالاترین درجه نورانیت است که کمترین میزان تاریکی و ظلمت را شامل می‌شود.
- ۳) موجودات جهان مادی، از آنجا که جسمانی هستند، تاریکی محض و عاری از نورانیت می‌باشند.
- ۴) کانون نورانیت، محل خداوند است و انسان با نزدیک شدن به آن، در مسیر کمال حرکت می‌کند.

۱۲۲- کدام گزاره مطابق با نظرات ملاصدرا است؟

- ۱) رابطه تأثیر و تأثر میان روح و جسم حاکی از اجزای دوگانه وجودی انسان در موجودی واحد است.
- ۲) آینده انسان نامعلوم است و مطابق با اختیار و اراده آدمی ممکن است در هر لحظه تغییر پیدا کند.
- ۳) روح، زمانی به بدن انسان ضمیمه می‌شود که بدن، استعدادهاى بالقوه خویش را به کمال برساند.
- ۴) ظرفیت روح زمانی به پایان می‌رسد که به کمال بی‌نهایت دست پیدا کند و از جسم مادی جدا شود.

جامع‌ترین تعریف از عقل انسان، بیانگر ..... است.

- ۱) ابزاری است که انسان به واسطه آن استدلال می‌کند و به دانش‌ها و حقایق دست پیدا می‌کند.
- ۲) ابزاری است که در اولین مرحله از کودکی در وجود انسان فعلیت داشته و عامل اندیشه است.
- ۳) ابزاری است که به صرف دارا بودن آن، توانایی استنباط حقایق مختلف از هستی کسب می‌شود.
- ۴) ابزاری است که بدون واسطه، قابلیت درک محسوسات و شهود حقایق مجرد از ماده را دارد.

۱۲۴- کدام عبارت نتیجه فلسفی و هدف نهایی هراکلیتوس از به کار بردن مفهوم «لوگوس» است؟

- ۱) سخن و کلمه، بیانگر اندیشه‌های انسان است.
- ۲) آنچه انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می‌سازد.
- ۳) عقل مادی و عقل متعالی، بر یکدیگر اثرگذار هستند.
- ۴) جهان و اشیاء و عقل انسان، مظهری از عقل متعالی هستند.

۱۲۵- با فیض‌رسانی عقل فعال، به ترتیب عقل از مرتبه ..... خارج و به مرتبه ..... می‌رسد و تفکر در مرتبه ..... عقل شکل می‌گیرد.

- (۱) هیولائی - بالفعل - دوم
- (۲) بالملکه - بالفعل - دوم
- (۳) بالملکه - بالفعل - سوم
- (۴) هیولائی - بالملکه - سوم

۱۲۶- به ترتیب منظور از عقل در مصرع اول و دوم بیت زیر چیست؟

- جهد کن تا پیر عقل و دین شوی**   **تا چو عقل کل تو باطن بین شوی**
- (۱) عقل استدلالی - عقل متعالی
  - (۲) عقل استدلالی - عقل استدلالی
  - (۳) عقل متعالی - عقل استدلالی
  - (۴) عقل متعالی - عقل متعالی

۱۲۷- کدام گزینه درباره آغاز فلسفه در جهان اسلام و رابطه میان حیات علمی و حیات فلسفی درست است؟

- (۱) حیات فلسفی سبب تقویت علم و آغاز حیات علمی شد. - حیات علمی بخشی از حیات فلسفی است.
- (۲) آغاز حیات عقلی مساوی است با شروع حیات فلسفی. - حیات علمی و فلسفی مجزا از یکدیگر هستند.
- (۳) ظهور دین اسلام در جامعه، مقدم بر حیات عقلی است. - حیات فلسفی بخشی از حیات علمی است.
- (۴) حیات علمی و حیات فلسفی دارای تقدم و تأخر نیستند. - حیات فلسفی بر حیات علمی تأثیرگذار بود.

۱۲۸- دو جمله زیر به ترتیب با کدام یک از عوامل زمینه‌ساز حیات عقلی در جهان اسلام سازگار است؟

الف: «روزی رسول خدا وارد مسجد مدینه شد. دید که جمعی از مردم به عبادت مشغول‌اند و گروهی درباره مسائل علمی گفت‌وگو می‌کنند. ایشان به سوی گروه دوم رفت و کنار آنان نشست و فرمود: من برای گسترش علم مبعوث شده‌ام.»
 ب: «رسول خدا فرمود: حکمت، گمشده مؤمن است. آن را طلب کنید؛ حتی اگر نزد مشرک باشد.»

- (۱) تکریم علم به‌عنوان ثمره تفکر و خردورزی - ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی
- (۲) مذمت پیوسته نادانی و جهل - طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به‌کار گرفتن شیوه‌های مختلف استدلال
- (۳) طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها.
- (۴) تکریم علم به‌عنوان ثمره تفکر و خردورزی - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت‌ها و تمدن‌های دیگر و استفاده از آن‌ها.

۱۲۹- فارابی منشأ اصلی برپایی جامعه و مدینه فاضله را ..... می‌داند و از نظر او ..... از ویژگی‌های ضروری برای رئیس مدینه فاضله نیست.

- (۱) گرایش فطری انسان به زندگی اجتماعی - نبوت
- (۲) گرایش فطری برای رسیدن به سعادت دنیا و آخرت - امامت
- (۳) گرایش فطری انسان به زندگی اجتماعی - اتصال دائمی با عالم بالا
- (۴) گرایش فطری برای رسیدن به سعادت دنیا و آخرت - توانایی رهبری مردم

۱۳۰- درباره حکمت مشاء به‌عنوان نخستین دستگاه فلسفی در اسلام می‌توان گفت:

- (۱) مؤسس آن ارسطو است و به همین دلیل سرشتی استدلالی دارد.
- (۲) این دستگاه فلسفی، بیش از هر چیز متکی بر قیاس برهانی بود.
- (۳) حکمت مشاء پس از نبوغ ابن‌سینا، هویت استدلالی کسب کرد.
- (۴) عقل به نحوی با شهود در آمیخته شده که هویت برهانی دارد.

۱۳۱- کدام گزینه دربردارنده پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

الف: عبارات کدام گزینه دربردارنده ویژگی‌های کشورهای پیشرفته است؟

ب: کدام مورد به ترتیب به «منشأ رشد اقتصادی» و «مؤلفه اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی» اشاره دارد؟

- (۱) الف: روحیه اعتماد و همبستگی میان مردم برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است. - در برابر شوک‌های اقتصادی، قدرت مقاومت دارند. - از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند. ب: سرانه درآمد ناخالص داخلی - افزایش عرضه نیروی کار
- (۲) الف: از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند. - این کشورها فاقد بیکاری می‌باشند. - در شرایط بحرانی می‌توانند تمامی نیازهای اولیه و اساسی خودشان را تأمین کنند و هیچ ارتباطی با سایر کشورها نداشته باشند. ب: سرانه درآمد خالص داخلی - افزایش عرضه نیروی کار
- (۳) الف: از قدرت تولیدی بالاتر و درآمد بیشتری برخوردار هستند. - درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است. - کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند. ب: آموزش نیروی انسانی - میانگین سال‌های تحصیل
- (۴) الف: در سطح منطقه و جهان بی‌تأثیرند. - معمولاً درآمد و تولید نسبتاً کمی دارند. - کشورهای قدرتمند روی آن‌ها حساب باز می‌کنند. ب: آموزش نیروی انسانی - میانگین سال‌های تحصیل

۱۳۲- کدام یک از عبارات زیر در رابطه با واقعیت صحیح است؟

الف: تولید بر روی منحنی مرز امکانات تولید به معنای کارایی و استفاده اقتصاد از بیشترین منابع خود است و رشد اقتصادی به معنای انتقال منحنی مرز امکانات تولید، به نقاطی خارج از منحنی مرز امکانات تولید است که کشور آرزوی رسیدن به آن نقاط را دارد.

ب: رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کیفی است.

پ: از الگوی مرز امکانات تولید، می‌توانیم برای نشان دادن تأثیرات رشد اقتصادی استفاده کنیم.

ت: رشد اقتصادی یک هدف مشترک است، زیرا کشور را قادر می‌سازد کالاها و خدمات بیشتری تولید کند و گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد.

ث: هر کشور برای لذت بردن از مواهب رشد اقتصادی در آینده، نباید چیزی را در زمان حال در اقتصاد فدا کند. به عنوان مثال منابعی که برای ساختن کالاهای مصرفی در زمان حال استفاده می‌شود، نباید برای ساختن انواع سرمایه‌ها در آینده فدا شوند و بدون استفاده قرار گیرند.

- (۱) «الف» - «پ» - «ت»
 (۲) «ب» - «ت» - «ث»
 (۳) «الف» - «ب» - «ث»
 (۴) «ب» - «پ» - «ت»

۱۳۳- در کشوری در هر سه ماه کالاهای زیر تولید می‌شود، با توجه به رقم این تولیدات، تولید ناخالص داخلی این کشور کدام است؟

ردیف	نوع کالاها و خدمات تولیدی	ارزش تولیدات
۱	مواد غذایی	۷۵ تن از قرار هر تن ۲۴۰۰ هزار ریال
۲	ماشین‌آلات	۴۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه ۲۵۰۰ هزار ریال
۳	پوشاک	$\frac{1}{5}$ ارزش کل ماشین‌آلات تولیدی
۴	ارزش خدمات ارائه شده	$\frac{1}{4}$ ارزش کل پوشاک
۵	ارزش تولید خارجیان مقیم کشور	۲۵۰ میلیون ریال

- (۱) ۶۷۳۵ میلیون ریال
 (۲) ۷۶۲۰ میلیون ریال
 (۳) ۶۵۳۰ میلیون ریال
 (۴) ۶۷۲۰ میلیون ریال

محل انجام محاسبات

۱۳۴- با توجه به مندرجات جدول زیر کدام گزینه، نادرست است؟

ارزش پوشاک	۷۵ میلیون ریال
ارزش ماشین‌آلات	۱۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه ۲۰۰ هزار ریال
ارزش مواد غذایی	$\frac{1}{5}$ ارزش پوشاک
ارزش خدمات ارائه شده	$\frac{1}{3}$ ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.
ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	۵۴ میلیون ریال
تولید خارجیان مقیم کشور	$\frac{1}{5}$ برابر ارزش ماشین‌آلات
هزینه استهلاک	۱۰ میلیون ریال
جمعیت کل کشور	۲ میلیون نفر

- ۱) تولید خالص داخلی سرانه در این جامعه برابر با ۷۴ ریال است.
- ۲) تولید ناخالص ملی در این جامعه برابر با ۱۸۲ میلیون ریال است.
- ۳) تولید ناخالص داخلی در این جامعه برابر با ۱۵۰ میلیون ریال است.
- ۴) ارزش تولید خارجیان مقیم کشور برابر با ۳۰ میلیون ریال است.

۱۳۵- کدام یک از موارد زیر در محاسبات تولید ناخالص داخلی لحاظ می‌شوند؟

- الف: جمع تمام تولیداتی که شرکت‌ها و افرادی که در کشور فعالیت می‌کنند، آن‌ها را تولید کرده‌اند.
 ب: ارزش کالاهای ملموس و خدمات تولید شده در طول یک سال
 ج: ارزش محصولات نظیر پنبه و نخ به کار رفته در تولید پارچه
 د: ارزش همه کالاهای و خدمات تولید شده توسط مردم یک کشور، چه در داخل و چه در خارج
 ه: خدماتی که در خیریه‌ها به صورت داوطلبانه ارائه می‌شود.
 و: خرید و فروش خودروی دست دوم
 ی: تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق
- ۱) «ج» - «د» - «و»   ۲) «الف» - «ب»   ۳) «الف» - «ه»   ۴) «ب» - «د» - «ی»

۱۳۶- در یک کشور، تولید جامعه در طی سه سال متوالی بر حسب قیمت‌های جاری، به ترتیب ۴۳۲۰، ۵۲۰۰ و ۵۹۷۰ میلیارد ریال است. با در نظر گرفتن سال اول به عنوان سال پایه، مقدار تولید کل جامعه در سه سال مورد نظر بر حسب قیمت‌های سال پایه، به ترتیب معادل ۴۳۲۰، ۴۹۹۰ و ۵۴۱۰ میلیارد ریال خواهد بود، در این صورت:

- ۱) از ۸۸۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال دوم (نسبت به سال اول)، ۶۲۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید است.
- ۲) از ۱۶۵۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال سوم (نسبت به سال اول)، ۱۰۹۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست.
- ۳) از ۱۶۵۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال سوم (نسبت به سال اول)، ۵۶۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید است.
- ۴) از ۸۸۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال دوم (نسبت به سال اول)، ۲۱۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست.

محل انجام محاسبات

۱۳۷- با توجه به مندرجات جدول زیر که مربوط به یک کشور فرضی است که تنها دو کالای A و B را تولید می کند، آنگاه: (سال ۱۳۹۵ سال پایه است.)

سال	کالای A		کالای B	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
۱۳۹۵	۵۰۰	۲,۰۰۰ تومان	۱۰۰	۵,۰۰۰ تومان
۱۳۹۶	۶۰۰	۳,۰۰۰ تومان	۱۲۰	۵,۵۰۰ تومان
۱۳۹۷	۷۰۰	۴,۰۰۰ تومان	۱۴۰	۶,۰۰۰ تومان

الف: نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ چند درصد است؟

ب: نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ برابر با چند درصد است؟

- (۱) الف: ۹۷/۴۶ درصد ب: ۶۵/۱۳ درصد
 (۲) الف: ۹۶/۴۷ درصد ب: ۶۶/۱۶ درصد
 (۳) الف: ۹۶/۴۷ درصد ب: ۶۵/۱۳ درصد
 (۴) الف: ۹۷/۴۶ درصد ب: ۶۶/۱۶ درصد

۱۳۸- صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف: شاخص توسعه انسانی (HMD) یکی از شاخص های رایج جهانی برای اندازه گیری رشد اقتصادی کشورهای گوناگون است.
 ب: شاخص توسعه انسانی ترکیبی از معیارهای اندازه گیری رشد اقتصادی (همان رشد تولید ناخالص داخلی)، معیارهای اندازه گیری نابرابری درآمدی و سایر شاخص ها نظیر شاخص امید به زندگی، میزان سواد و یا شاخص های مربوط به بهداشت است.

پ: تفاوت های بومی و محلی و تاریخی و فرهنگی کشورها در تعیین شاخص های پیشرفت بسیار مؤثر است.

ت: رشد و توسعه، بخشی از پیشرفت کشور ماست، اما همه آن نیست.

ث: اندیشمندان کشور ما، به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت هستند. الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و راه روشنی را پیش پای مردم قرار دهد.

ج: در کشور ما تلاش هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ و دیگر نهادهای سرمایه داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت ندارند.

- (۱) ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ
 (۲) ص - غ - ص - غ - ص - غ - ص - غ
 (۳) غ - ص - غ - ص - غ - ص - ص - غ
 (۴) غ - ص - غ - ص - ص - ص - ص - غ

۱۳۹- جدول زیر نشان دهنده وضعیت توزیع درآمد در کشور A در سال ۱۹۹۴ میلادی است، اگر شاخص دهک ها برابر با ۸، جمعیت دهک سوم ۵۰۰ هزار نفر، اختلاف دهک ششم و چهارم ۳ درصد و درآمد ملی معادل ۵۴,۰۰۰ میلیارد واحد پولی باشد:

الف: به ترتیب سهم دهک ششم، نهم و دهم چند درصد است؟

ب: جمعیت کل کشور چند میلیون نفر است؟

ج: سهم دهک هفتم از درآمد ملی کشور چند میلیارد واحد پولی است؟

- (۱) الف: ۹، ۱۵ و ۲۵، ب: ۱۰، ج: ۴,۸۶۰
 (۲) الف: ۹، ۱۶ و ۲۴، ب: ۵، ج: ۵,۶۷۰
 (۳) الف: ۹، ۱۶ و ۲۴، ب: ۱۰، ج: ۵,۶۷۰
 (۴) الف: ۱۰، ۱۵ و ۲۵، ب: ۵، ج: ۴,۸۶۰

وضعیت توزیع درآمد کشور A در سال ۱۹۹۴ میلادی	
سهم دهک اول	۳ درصد
سهم دهک دوم	۵ درصد
سهم دهک سوم	۶ درصد
سهم دهک چهارم	۶ درصد
سهم دهک پنجم	۸ درصد
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	۱۰/۵ درصد
سهم دهک هشتم	۱۲/۵ درصد
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	؟
۱۰۰٪ جمعیت کشور	۱۰۰٪ درآمد ملی

محل انجام محاسبات

۱۴۰- جدول زیر وضعیت توزیع درآمد مربوط به کشوری را در طول یک سال نشان می‌دهد، با توجه به آن:

وضعیت توزیع درآمد در یک کشور	
سهم هر گروه (به درصد)	گروه‌های درآمدی
۲	دهک اول
۳	دهک دوم
؟	دهک سوم
۷/۵	دهک چهارم
۱۰	دهک پنجم
؟	دهک ششم
؟	دهک هفتم
۱۲	دهک هشتم
۱۶	دهک نهم
۲۲	دهک دهم

الف: سهم دهک‌های سوم، ششم و هفتم به ترتیب، کدام است؟

ب: عدد مربوط به شاخص وضعیت توزیع درآمد، کدام است؟

ج: کدام عبارت در این رابطه درست است؟

(۱) الف: چهار - یازده و نیم - دوازده، ب: ۱۱، ج: ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪
پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه تعلق
می‌گیرد.

(۲) الف: پنج - ده و نیم - دوازده، ب: ۱۱، ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪
پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.

(۳) الف: شش - ده - یازده و نیم، ب: ۱۰/۵، ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪
پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.

(۴) الف: سه و نیم - دوازده - دوازده، ب: ۱۰/۵، ج: ۷۰٪ درآمد ملی به
۵۰٪ پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه
تعلق می‌گیرد.

محل انجام محاسبات

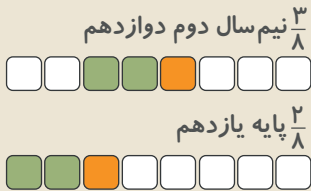

دانش‌آموزان عزیز مازی

در آزمون مرحله بعد (آزمون سالانه ۱۷ اسفند)، یک دفترچه سؤال به تعداد دفترچه‌های فعلی آزمون اضافه خواهد شد. این دفترچه آزمون، **دفترچه تیک آبی** نام داشته و دارای زمانبندی مجزا خواهد بود. دفترچه تیک آبی، شامل ۱۰ سؤال از درس روان‌شناسی می‌شود و پاسخ دادن به سؤالات آن، برای همه دانش‌آموزان اجباری است. در صورت عدم پاسخگویی به سؤالات دفترچه تیک آبی، تراز و رتبه شما در کارنامه آزمون محاسبه نخواهد شد. لطفا با دقت به سؤالات این دفترچه پاسخ بدهید.

بودجه‌بندی آزمون مرحله ۱۲ دوازدهم انسانی

۱۷ اسفند

جامعه‌شناسی

علوم و فنون ادبی

ریاضی و آمار

پایه

دوازدهم

پایه

دوازدهم

پایه

دوازدهم

جامعه‌شناسی (۲):
بیداری اسلامی و جهان
جدید
(سرآغاز بیداری
اسلامی، انقلاب اسلامی
ایران، افق بیداری
اسلامی)
صفحه‌های ۱۰۵ تا ۱۳۴

درس هشتم: سیاست
هویت
درس نهم: پیشینه علوم
اجتماعی در جهان اسلام
صفحه‌های ۸۶ تا ۱۰۸

علوم و فنون ادبی (۲):
فصل چهارم
(درس‌های ۱۰ تا ۱۲)
و کارگاه تحلیل فصل
چهارم
صفحه‌های ۷۹ تا ۱۰۸

کارگاه تحلیل فصل سوم
و سبک‌شناسی دوره
معاصر و انقلاب
اسلامی / وزن در شعر
نیمایی
درس‌های ۱۰ و ۱۱
صفحه‌های ۹۳ تا ۱۱۱

ریاضی و آمار (۲):
آشنایی با منطق و
استدلال ریاضی
صفحه‌های ۱ تا ۲۰

دنباله هندسی /
ریشه نام و توان گویا
صفحه‌های ۷۴ تا ۹۴

تاریخ

عربی

روان‌شناسی

پایه

دوازدهم

پایه

دوازدهم

تاریخ (۲):
فصل سوم: ایران: از
ورود اسلام تا پایان
صفویه
(درس‌های ۱۳ تا ۱۶)
صفحه‌های ۱۳۵ تا ۱۸۶

درس نهم: نهضت ملی
شدن صنعت نفت ایران
درس دهم: انقلاب
اسلامی
صفحه‌های ۱۱۴ تا ۱۴۱

عربی، زبان قرآن (۲):
إِزْحَمُوا ثَلَاثًا
لَا تَقْنَطُوا
درس‌های ۶ و ۷
صفحه‌های ۷۷ تا ۱۰۵

نظام الطبیقة
(کل درس)
صفحه‌های ۵۳ تا ۷۰

درس هشتم:
روان‌شناسی سلامت
صفحه‌های ۱۸۶ تا ۲۰۶

اقتصاد

فلسفه و منطق

جغرافیا

فلسفه یازدهم

منطق

فلسفه دوازدهم

پایه

دوازدهم

اقتصاد در خانواده
(درس دوازدهم تا
چهاردهم)
صفحه‌های ۱۲۹ تا ۱۶۰

درس دهم:
چیستی انسان (۲)
درس یازدهم:
انسان، موجود اخلاق‌گرا
صفحه‌های ۷۶ تا ۹۳

درس نهم:
قضیه شرطی و قیاس
استثنایی
درس دهم:
سنجشگری در تفکر
صفحه‌های ۸۳ تا ۱۲۳

درس نهم: آغاز فلسفه
در جهان اسلام
درس دهم: دوره میانی
درس یازدهم: دوران
متأخر (تا ابتدای اصول
اولیه حکمت متعالیه)
صفحه‌های ۷۰ تا ۹۲

جغرافیا (۲):
فصل چهارم: نواحی
سیاسی
(درس‌های ۹ تا ۱۱)
صفحه‌های ۱۱۵ تا ۱۵۲

درس پنجم: ویژگی‌ها و
انواع مخاطرات طبیعی
صفحه‌های ۸۲ تا ۹۹

پنجشنبه

۱۴۰۲/۱۲/۰۳

پاسخنامه آزمون الکترونیکی دوازدهم انسانی - مرحله ۱۱

دروس	مستول درس	طراحان	ویراستاران
ریاضی	محمد نوربخش	محمد یگانه - محمد نوربخش	امیرحسین ابومحبوب - نرجس تیمناک
زبان و ادبیات فارسی	حسن وسکری	حسن وسکری - مهدی ضیایی - افشین محی‌الدین علی امیرسلیمانی - مجتبی بلاغی - ابوالفضل غلامی مهران قندی - علیرضا بدیع	اعظم نوری نیا - فاطمه عباسی محمد رزمی - علی زیبا
علوم اجتماعی	الهام میرزایی	آزاده میرزایی - فروغ تیموریان	آرین آرامجو
روان شناسی	الهه همایون‌زاده	الهه همایون‌زاده	افسانه محمدحاجیانی امیرحسین محمدپور
زبان عربی	هاله کریمی	کاظم غلامی - کیارش پورمهدی - هاله کریمی محمد مهدی طاهری	محمد علی تابانفر - مریم اقایاری علی زیبا
تاریخ	علی‌رضا کاهیدوند	علی‌رضا کاهیدوند	سارا خداوردیان - سیدمهدی کیانفر محمد رسایی
جغرافیا	حمیدرضا بهیاد	حمیدرضا بهیاد - حدیث طلوع‌مهر	زهرا فروغی - فرشید مشعریور
فلسفه و منطق	امیرمحمد نصیری	امیرمحمد نصیری - کیمیا طهماسبی - گودرز رازانی	کیمیا طهماسبی - حسن صدری فرشته قنبری - علی زیبا
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	احمد منصوری - سعید بهروزی‌فر سبحان محمدی

مدیر آزمون: رسول خنجری

حق چاپ و تکثیر سوالات به هر روش (الکترونیکی و...) پس از برگزاری آزمون برای تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی تنها با مجوز «گروه ماز»

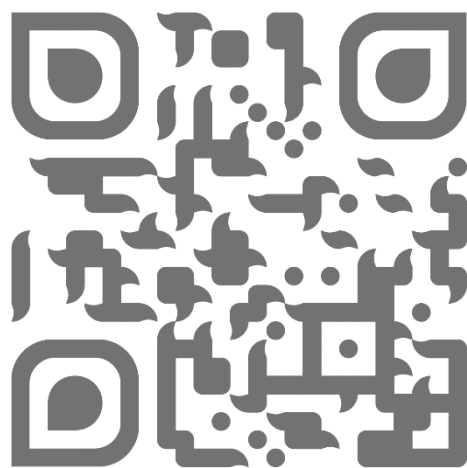
مجاز می‌باشد و با متخلفین برابر مقررات رفتار می‌شود.

به دلیل عدم رضایت تیم ماز، هرگونه استفاده غیرقانونی از دفترچه سوالات و پاسخنامه ماز برای تمامی اشخاص، شرعاً حرام است.

دوست مازی من، سلام!

برای اینکه ما نظرت رو در رابطه با آزمون بدونیم نیاز هست که در نظرسنجی شرکت کنی.
برای شرکت در نظرسنجی فقط کافیست روی لینک زیر بزنی یا QR کد زیر رو اسکن کنی تا صفحه
نظرسنجی برات باز بشه!
ممنون که نظرت رو به ما میگی و بهمون برای بهتر شدن آزمون‌ها کمک می‌کنی (:

<https://B2n.ir/h00219>

مازی‌ها؛ میدونین که جلوی هر سوال ما براتون ویژگی و آدرس اون سوال رو میذاریم، حالا
واسه اینکه کامل یادش بگیرید میخوام براتون بگم که چجوری اینا رو براتون چیدیم:

(سطح سوال - سبک سوال - آدرس سوال)

آسان - متوسط - دشوار   مفهومی - مساله و ...   مثلا: ۱۱۰ یعنی فصل ۱ پایه یازدهم

در کنکور سراسری هر سال بیش از یک میلیون نفر شرکت کرده و برای به دست آوردن صندلی دانشگاه‌های برتر با هم رقابت می‌کنند.

یکی از وظایف کنکور، متمایز کردن این افراد از هم می‌باشد. متمایز کردن به این معناست که کنکور باید طوری طراحی شود که تا جای ممکن، دو نفر از داوطلبان رتبه یکسانی کسب نکنند. همین ماجرا باعث می‌شود که طراحان کنکور سراسری مجبور شوند هر سال سؤالات خود را از سال گذشته سخت‌تر طراحی کنند. به همین دلیل هست که هر سال شاهد نوآوری‌های جدیدی در کنکور هستیم.

یکی از ویژگی‌های ثابت کنکور در سالیان اخیر، سخت شدن یک دفعه‌ای بعضی درس‌هاست. به این معنی که در هر سال به صورت تصادفی، تعدادی از دروس سخت‌تر از حد معمول طراحی می‌شوند.

ما در آزمون‌های ماز نیز تا کنکور همین کار را خواهیم کرد و روند طراحی سؤالات ما دقیقاً به همین صورت خواهد بود. در هر آزمون به صورت تصادفی چند درس سخت‌تر از حد معمول طراحی خواهند شد تا بتوانیم شما را به چالش بکشیم و کنکور را دقیق‌تر از هر جای دیگری، برای شما شبیه‌سازی کنیم.

در این آزمون درس‌های **ریاضی و عربی** سخت‌تر طراحی شدند.

۱- با توجه به جدول مقابل اختلاف میزان خط فقر محاسبه شده با هر دو روش ممکن چند تومان است؟

تعداد اعضای خانوار	۲	۴	۱	۳	۵	۳
درآمد خانوار (بر حسب میلیون تومان)	۱۶	۲۲	۱۷/۵	۱۵	۳۷/۵	۱۸

- (۱) ۲۰۰,۰۰۰
- (۲) ۲۵۰,۰۰۰
- (۳) ۵۰۰,۰۰۰
- (۴) ۷۵۰,۰۰۰

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

خط فقر:

حداقل درآمدی است که برای زندگی هر فرد در طی یک ماه مورد نیاز است. برای محاسبه خط فقر به دو روش عمل می‌شود.
 ۱- نصف میانگین
 ۲- نصف میانه
 در روش نصف میانگین، ابتدا میانگین درآمد افراد جامعه مورد نظر محاسبه و سپس خط فقر برابر است با:

$$\text{میانگین} = \frac{\text{خط فقر}}{۲}$$

در روش نصف میانه، ابتدا میانه درآمد افراد جامعه مورد نظر محاسبه و سپس خط فقر برابر است با:

$$\text{میانه} = \frac{\text{خط فقر}}{۲}$$

دقت کنید که وقتی داده دورافتاده داشته باشیم، استفاده از میانگین مناسب نیست و باید از میانه استفاده گردد.

پاسخ سریعی:

روش نصف میانگین: ابتدا میانگین کل جامعه آماری مورد بررسی را به دست می‌آوریم.

$$\bar{x} = \frac{۱۶ + ۲۲ + ۱۷/۵ + ۱۵ + ۳۷/۵ + ۱۸}{۲ + ۴ + ۱ + ۳ + ۵ + ۳} = \frac{۱۲۶}{۱۸} = ۷$$

$$\text{خط فقر به روش میانگین} \Rightarrow (\text{میلیون تومان}) = \frac{۷}{۲} = ۳/۵ = ۳,۵۰۰,۰۰۰$$

برای یافتن میانه باید از رابطه $\left(\frac{\text{درآمد خانواده}}{\text{تعداد افراد خانواده}} = \text{درآمد هر فرد خانواده} \right)$ استفاده کنیم تا درآمد هر فرد به دست آید.

تعداد اعضای خانوار	۲	۴	۱	۳	۵	۳
درآمد خانوار	۱۶	۲۲	۱۷/۵	۱۵	۳۷/۵	۱۸
درآمد هر فرد	۸	۵/۵	۱۷/۵	۵	۷/۵	۶

حال داده‌ها را مرتب می‌کنیم:

۵, ۵, ۵, ۵/۵, ۵/۵, ۵/۵, ۵/۵, ۶, ۶, ۶, ۷/۵, ۷/۵, ۷/۵, ۷/۵, ۷/۵, ۸, ۸, ۱۷/۵

هجده داده داریم که میانه برابر است با:

$$\text{میانه} = \frac{\text{داده دهم} + \text{داده نهم}}{۲} = \frac{۶ + ۶}{۲} = ۶$$

$$\text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{۲} = \frac{۶}{۲} = ۳ = ۳,۰۰۰,۰۰۰ \text{ (میلیون تومان)}$$

تفاوت خط فقر به روش میانگین و میانه آن‌ها برابر است با:

$$۳,۵۰۰,۰۰۰ - ۳,۰۰۰,۰۰۰ = ۵۰۰,۰۰۰$$

گروه آموزشی ماز

۲- در یک روستا ۸۰ نفر ساکن هستند. اگر دولت به ۲۰ نفر آن‌ها یارانه کمک معیشتی ۲,۴۰۰,۰۰۰ تومانی پرداخت کند و خط فقر برای این جامعه روستایی به روش میانگین محاسبه شده باشد، بعد از پرداخت یارانه، خط فقر چه تغییری می‌کند؟

- (۱) ۱۵۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
- (۲) ۳۰۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
- (۳) ۶۰۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.
- (۴) تغییری نمی‌کند.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۱۰۳)

پاسخ سریعی:

مجموع داده‌ها (مجموع درآمد افراد) را A فرض می‌کنیم و داریم:

$$\bar{x}_{\text{اولیه}} = \frac{A}{۸۰} \Rightarrow \text{مجموع داده‌ها} = \text{تعداد داده‌ها} \times \text{میانگین}$$

$$\frac{A}{160} = \frac{A}{160} = \frac{A}{160}$$

حال که دولت به ۲۰ نفر یارانه پرداخت می‌کند پس به اندازه $20 \times 2,400,000 = 48,000,000$ میلیون تومان به مجموع درآمد افراد اضافه می‌شود.

پس مجموع درآمد در حالت جدید برابر است با: $A + 48,000,000$

و در نتیجه میانگین جدید نیز برابر است با:

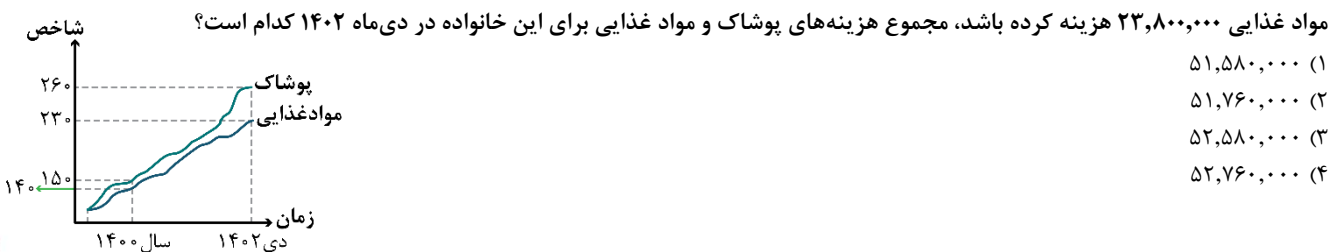
$$\bar{x}_{\text{جدید}} = \frac{A + 48,000,000}{80} \Rightarrow \text{خط فقر جدید} = \frac{A + 48,000,000}{2}$$

$$= \frac{A + 48,000,000}{160} = \frac{A}{160} + \frac{48,000,000}{160} = \text{خط فقر اولیه} + 300,000$$

پس خط فقر ۳۰۰,۰۰۰ تومان افزایش می‌یابد.

گروه آموزشی ماز

۳- نمودار زیر بخشی از نمودار بهای کالا و خدمات است. اگر خانواده آقای رفیعی در سال ۱۴۰۰ برای پوشاک هفت میلیون و دویست هزار تومان و برای

(آسان - محاسباتی - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی، متوسط پرداخت شده از سوی مصرف‌کنندگان برای مجموعه‌ای از تعداد زیادی کالا و خدمات در طی یکسال است. این شاخص تحولات قیمت را بر مبنای یک سال پایه نشان می‌دهد که خود نشان‌دهنده سطح عمومی قیمت کالاها و خدمات مورد مصرف افراد و قدرت خرید خانوارها است. این شاخص براساس متوسط هزینه حدود ۴۰۰ نوع کالا، خوراکی و خدمات برای هر ماه محاسبه می‌شود. ارقام ذکر شده در نمودار درصد تغییرات نسبت به سال پایه است.

محور طول‌ها نشان‌دهنده زمان و محور عرض‌ها نشان‌دهنده عدد شاخص است. این شاخص به واحد اندازه‌گیری بستگی ندارد و افزایش شاخص بهای کالا و خدمات نشان‌دهنده گران شدن هزینه کالا و خدمات است.

پاسخ سریعی:

طبق نمودار شاخص مواد غذایی در سال ۱۴۰۰ برابر ۱۴۰ و در دی ماه ۱۴۰۲ به ۲۳۰ رسیده است، پس:

$$\text{شاخص مواد غذایی در دی ۱۴۰۲} \times \text{هزینه مواد غذایی در سال ۱۴۰۰} = \frac{\text{هزینه مواد غذایی در دی ۱۴۰۲}}{\text{شاخص مواد غذایی در سال ۱۴۰۰}}$$

$$\frac{23,800,000 \times 230}{140} = 39,100,000$$

$$\text{شاخص پوشاک در دی ۱۴۰۲} \times \text{هزینه پوشاک در سال ۱۴۰۰} = \frac{\text{هزینه پوشاک در دی ۱۴۰۲}}{\text{شاخص پوشاک در سال ۱۴۰۰}}$$

$$= \frac{7,200,000 \times 260}{150} = 12,480,000$$

و مجموع این دو هزینه برای خانواده آقای رفیعی برابر است با:

$$39,100,000 + 12,480,000 = 51,580,000$$

گروه آموزشی ماز

۴- سبد هزینه خانواده‌ای از دو کالای A و B تشکیل شده است. قیمت این دو کالا در سال پایه به ترتیب X و ۱۰ هزار تومان و در سال مورد نظر به ترتیب به

۴۵ و ۲۵ هزار تومان رسیده است. اگر مقدار مصرف این دو کالا در هر سال به ترتیب ۵۰ و ۸۰ عدد و شاخص بهای این دو کالا در سال مورد نظر برابر

۲۵۰ باشد، تورم کالای A نسبت به سال پایه چند درصد است؟

۱۵۰ (۴)

۱۴۰ (۳)

۱۳۰ (۲)

۱۲۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

اگر برای دو کالا یا بیشتر بخواهیم شاخص را به دست آوریم از رابطه زیر استفاده می‌کنیم:

$$\frac{\left(\text{مقدار مصرف} \times \text{قیمت کالای ب} \right) + \dots + \left(\text{مقدار مصرف} \times \text{قیمت کالای الف} \right)}{\left(\text{کالای ب در سال مورد نظر} \right) + \dots + \left(\text{کالای الف در سال مورد نظر} \right)} \times 100$$

$$\frac{\left(\text{مقدار مصرف} \times \text{قیمت کالای ب} \right) + \dots + \left(\text{مقدار مصرف} \times \text{قیمت کالای الف} \right)}{\left(\text{کالای ب در سال پایه} \right) + \dots + \left(\text{کالای الف در سال پایه} \right)} \times 100$$

تورم: تغییر متوسط قیمت کالاها و خدمات در طی زمان را تورم می‌نامیم:

$$\text{تورم} = \frac{\text{قیمت قبلی} - \text{قیمت فعلی}}{\text{قیمت قبلی}} \times 100 = \text{درصد نرخ تورم}$$

$$\text{تورم} = \frac{\text{شاخص بهاد در سال پایه} - \text{شاخص بهاد در سال مورد نظر}}{\text{شاخص بهاد در سال پایه}} \times 100 = \text{درصد نرخ تورم}$$

پاسخ تشریحی:

با توجه به رابطه داده شده در درسنامه داریم:

$$\frac{(50 \times 45) + (80 \times 25)}{(50 \times x) + (80 \times 10)} \times 100 = 25 \Rightarrow \frac{2250 + 2000}{50x + 800} = \frac{2}{5}$$

$$\Rightarrow \frac{2}{5}(50x + 800) = 2250 + 2000 \Rightarrow 125x + 2000 = 4250$$

$$\Rightarrow 125x = 4250 - 2000 \Rightarrow 125x = 2250 \Rightarrow x = \frac{2250}{125} = 18 \text{ (هزار تومان)}$$

طبق فرمول تورم داریم:

$$\text{تورم} = \frac{\text{قیمت کالای A در سال پایه} - \text{قیمت کالای A در سال مورد نظر}}{\text{قیمت کالای A در سال پایه}} \times 100 = \frac{45000 - 18000}{18000} \times 100$$

$$= \frac{27000}{18000} \times 100 = 1/5 \times 100 = 150\%$$

گروه آموزشی ماز

۵- در یک شهر تعداد افراد شاغل ۱۴۸ هزار نفر است و ۱۲ هزار نفر نیز بیکار هستند، چه تعداد شغل جدید ایجاد شود تا نرخ بیکاری ۲/۵ درصد کاهش یابد؟

۴) ۴۵۰۰

۳) ۴۰۰۰

۲) ۳۵۰۰

۱) ۳۰۰۰

(متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

پاسخ: گزینه ۳

نرخ بیکاری:

نرخ بیکاری عبارت است از نسبت جمعیت بیکار به جمعیت فعال.

جمعیت بیکار: به هر فرد بالای ۱۶ سال که موقتاً بیکار شده یا در جستجوی شغل باشد یا منتظر شروع یک کار جدید از تاریخ مشخصی باشد.
جمعیت فعال: تمام افراد بالای ۱۶ سال را جمعیت فعال می‌نامیم، پس:

$$\text{جمعیت بیکار} + \text{جمعیت شاغل} = \text{جمعیت فعال}$$

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100$$

پاسخ تشریحی:

ابتدا باید نرخ بیکاری در حالت فعلی را به دست آوریم:

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} \times 100 = \frac{12000}{160000} \times 100 = 7/5$$

حال داریم:

$$5\% = 7/5 - 2/5 = \text{نرخ بیکاری جدید}$$

$$5 = \frac{a}{160000} \times 100 \Rightarrow \frac{a}{160000} = \frac{5}{100} \Rightarrow a = 8000$$

پس برای رسیدن به ۸۰۰۰ بیکار باید ۴۰۰۰ - ۸۰۰۰ = ۱۲۰۰۰ شغل جدید ایجاد شود.

گروه آموزشی ماز

۶- در یک شهر نسبت جمعیت بیکار به جمعیت شاغل ۱۲/۵ درصد است. درصد نرخ بیکاری در این شهر تقریباً کدام است؟

- ۱) ۱۱   ۲) ۱۱   ۳) ۱۰   ۴) ۹

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۱۰۳)

جمعیت شاغل را x فرض می‌کنیم و داریم:

$$\frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت شاغل}} = \frac{۱۲}{۵} \Rightarrow \frac{\text{جمعیت بیکار}}{x} = \frac{۱}{۸} \Rightarrow \text{جمعیت بیکار} = \frac{1}{8}x$$

$$\text{درصد نرخ بیکاری} = \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت شاغل} + \text{جمعیت بیکار}} \times ۱۰۰ = \frac{\frac{1}{8}x}{\frac{1}{8}x + x} \times ۱۰۰$$

$$= \frac{\frac{1}{8}x}{\frac{9}{8}x} \times ۱۰۰ = \frac{1}{9} \times ۱۰۰ \approx ۱۱$$

گروه آموزشی ماز

۷- شخصی در ابتدای سال ۱۴۰۲ دارای نامتوب ۲۸ و قد ۱۸۰ سانتی متر بوده است. اگر این فرد با رعایت رژیم غذایی به وزن ۸۵/۸۶ کیلوگرم رسیده باشد، مقدار کاهش وزن این فرد برحسب کیلوگرم کدام است؟

- ۱) ۳/۱۴   ۲) ۳/۸۶   ۳) ۴/۱۴   ۴) ۴/۸۶

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

شاخص توده بدنی:

شاخص توده بدنی یا نامتوب یا BMI یکی از شاخص‌های آماری است که به شاخص سلامت نیز معروف است و نشان می‌دهد که وزن فرد براساس اندازه قد وی در چه وضعیتی قرار دارد.

$$\text{وزن (برحسب کیلوگرم)} \\ \text{BMI} = \frac{\text{وزن (برحسب کیلوگرم)}}{(\text{قد})^2 \text{ (برحسب متر)}} = \text{نماتوب}$$

ابتدا وزن فرد را در ابتدای سال ۱۴۰۲ به دست می‌آوریم:

$$۱۸۰ \text{ سانتی متر} = \frac{1}{8} \times ۲۸ \Rightarrow ۲۸ = \frac{x}{(1/8)^2} \Rightarrow x = (1/8)^2 \times ۲۸$$

$$\Rightarrow x = 3/24 \times ۲۸ = ۹۰/۷۲ \Rightarrow \text{مقدار کاهش وزن} = ۹۰/۷۲ - ۸۵/۸۶ = ۴/۸۶$$

گروه آموزشی ماز

۸- کتابی دارای ۱۵ درصد کلمات دشوار است. اگر شاخص خوانایی این کتاب ۱۰ باشد، متوسط طول جملات این کتاب چند کلمه می‌تواند باشد؟

- ۱) ۱۲   ۲) ۱۳   ۳) ۱۴   ۴) ۱۵

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

شاخص پایه آموزش:

درجه خوانایی متن، میزان سهولت درک متن از طریق انتخاب واژه‌های مناسب و رعایت قواعد نگارشی است. یکی از شاخص‌های خوانایی، شاخص پایه آموزشی است. این شاخص عددی بین ۱ تا ۱۲ است که نشان‌دهنده پایه تحصیلی است.

$$\text{شاخص پایه آموزشی} = \left[\frac{۴}{۱۰} \times (\text{میانگین تعداد کلمات در هر جمله} + \text{درصد کلمات دشوار}) \right]$$

طبق رابطه داده شده داریم:

$$۱۰ = \left[\frac{۴}{۱۰} \times (۱۵ + x) \right] \Rightarrow [۶ + ۰/۴x] = ۱۰$$

$$[۰/۴x] + ۶ = ۱۰ \Rightarrow [۰/۴x] = ۴$$

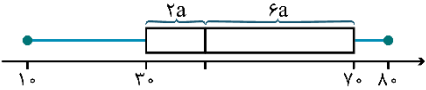
ضرب جزء جزء نامعادله در $\frac{1}{4}$

$$4 \leq 0.4x < 5 \xrightarrow{\frac{1}{4}} 4 \times \frac{1}{4} \leq \frac{4}{4}x \left(\frac{1}{4}\right) < 5 \times \frac{1}{4}$$

پس x می‌تواند ۱۰ یا ۱۱ یا ۱۲ باشد $\Rightarrow 10 \leq x < 12/5$

گروه آموزشی ماز

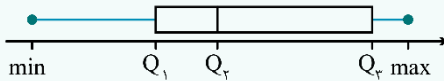
۹- داده‌های مربوط به میانگین درآمد یک جامعه را روی نمودار جعبه‌ای زیر نمایش داده‌ایم. خط فقر در روش میانه برای این جامعه کدام است؟

- (۱) ۲۰
- (۲) ۳۰
- (۳) ۴۰
- (۴) ۵۰

پاسخ: گزینه ۱ (آسان - محاسباتی - ۱۱۰۳)

نمودار جعبه‌ای:

در نمودار جعبه‌ای دامنه میان‌چارکی ($IQR = Q_3 - Q_1$) از تفاضل Q_3 از Q_1 به دست می‌آید.

با توجه به نمودار جعبه‌ای داریم:

$$IQR = 2a + 6a = 70 - 30 = 40 \Rightarrow 8a = 40 \Rightarrow a = 5$$

$$\Rightarrow Q_2 = 30 + 2a = 30 + 10 = 40 \text{ میانه}$$

$$\Rightarrow \text{خط فقر} = \frac{\text{میانه}}{2} = \frac{40}{2} = 20$$

گروه آموزشی ماز

۱۰- قیمت یک کالا در سال پایه (۱۳۹۲) برابر ۶۰ هزار تومان بوده و شاخص آن در سال ۱۳۹۶ برابر ۱۴۰ بوده است. اگر تورم این کالا در سال ۱۴۰۰ نسبت به

سال ۱۳۹۶ برابر ۳۰ درصد باشد، قیمت آن در سال ۱۴۰۰ چند هزار تومان است؟

- (۱) ۱۰۲
- (۲) ۱۰۵
- (۳) ۱۰۹/۲
- (۴) ۱۱۰/۴

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - محاسباتی - ۱۱۰۳)

شاخص کالا در سال پایه همواره برابر ۱۰۰ است. (سال پایه سالی است که تورم سال جدید و شاخص کالاها بر مبنای آن سال و تغییرات قیمت نسبت به آن سال محاسبه می‌شود)

چون شاخص کالای موردنظر در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۲ برابر ۱۴۰ است، یعنی ۴۰ درصد ($140 - 100 = 40$) این کالا نسبت به سال ۱۳۹۲ افزایش قیمت دارد. بنابراین:

$$\text{هزار تومان } 84 = \frac{100 + 40}{100} \times 60 = 1/4 \times 60 = 84$$

حال در مرحله بعد تورم کالا در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۶ برابر ۳۰ درصد است، پس ۳۰ درصد قیمت کالا در سال ۱۳۹۶ را باید به آن اضافه کنیم تا قیمت در سال ۱۴۰۰ به دست آید.

$$\frac{30 + 100}{100} \times 84 = 109/2 \text{ هزار تومان}$$

گروه آموزشی ماز

۱۱- اگر دنباله‌ای با جملات $1 - 2b, 3 + 2b, 9 - 2a$ هم حسابی و هم هندسی باشد، حاصل $b - a$ کدام است؟

- (۱) ۶
- (۲) -۶
- (۳) ۸
- (۴) -۸

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - پارامتری / ترکیبی - ۱۲۰۳)

دنباله حسابی، دنباله‌ای است که در آن هر جمله از افزودن یک مقدار ثابت به جمله قبل به دست می‌آید. (نام این مقدار ثابت اختلاف مشترک است)

افزایشی $d > 0$ $d = 3$ $2, 5, 8, \dots$
 کاهشی $d < 0$ $d = -4$ $24, 20, 16, \dots$ (مثال)

دنباله هندسی: دنباله‌ای است که در آن هر جمله از ضرب یک مقدار ثابت به جمله قبل به دست می‌آید. (نام این مقدار ثابت نسبت مشترک است)

دنباله افزایشی ($r > 1$) $r = 2$ $3, 6, 12, \dots$ (مثال)
 دنباله کاهشی ($0 < r < 1$) $r = \frac{1}{2}$ $20, 10, 5, \dots$

حال اگر جملات یک دنباله با هم برابر باشند، آن دنباله را ثابت می‌نامیم و این دنباله هم دنباله حسابی با اختلاف مشترک $(d=0)$ و هم دنباله هندسی با نسبت مشترک $(r=1)$ باشد:

$$r=1 \text{ یا } d=0 \rightarrow 3, 3, 3, \dots$$

اگر دنباله داده شده هم حسابی و هم هندسی است پس همه جملات آن با هم برابرند:

$$2a - 9 = 2b + 3 = 2b - 1 \Rightarrow 2b - 2b = -1 - 3 \Rightarrow -b = -4 \Rightarrow b = 4$$

$$\xrightarrow{b=4} 2(4) + 3 = 2a - 9 \Rightarrow 11 + 9 = 2a \Rightarrow 20 = 2a \Rightarrow a = \frac{20}{2} = 10$$

$$\Rightarrow b - a = 4 - 10 = -6$$

گروه آموزشی ماز

۱۲- در دنباله‌های حسابی $2, 5, 8, \dots$ و $5, 7, 9, \dots$ چند جمله مشترک کمتر از ۴۰۰ وجود دارد؟

۶۷ (۴)

۶۶ (۳)

۶۵ (۲)

۶۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۲)

جملات مشترک دو دنباله حسابی، خود تشکیل یک دنباله حسابی می‌دهند که اختلاف مشترک آن برابر با کوچک‌ترین مضرب مشترک (م.م.ک) اختلاف مشترک‌های دو دنباله اصلی است. به مثال زیر توجه کنید.

$$2, 7, 12, \dots \quad d = 5$$

$$8, 11, 14, \dots \quad d = 3$$

دنباله مشترک دنباله‌ای است که اختلاف مشترک آن ۱۵ و جمله اول آن ۱۷ است.

$$17, 32, 47, \dots$$

$$\begin{aligned} 2, 5, 8, 11, \dots & \quad d = 3 \\ 5, 7, 9, 11, \dots & \quad d = 2 \end{aligned} \rightarrow \text{م.م.ک } 3 \text{ و } 2 = 6$$

اولین جمله مشترک این دو دنباله عدد ۵ است. بنابراین یک دنباله حسابی با جمله اول ۵ و اختلاف مشترک ۶ خواهیم داشت.

حال می‌خواهیم بدانیم این دنباله یعنی دنباله $5, 11, 17, 23, \dots$ چند عدد کمتر از ۴۰۰ دارد:

$$a_n = a_1 + (n-1)d$$

$$a_n = 5 + (n-1)6 \Rightarrow a_n = 5 + 6n - 6 \Rightarrow a_n = 6n - 1$$

$$a_n < 400 \Rightarrow 6n - 1 < 400 \Rightarrow 6n < 399$$

$$6n < 399 \Rightarrow n < \frac{399}{6} \rightarrow n < 66.5$$

$$\Rightarrow n = 66$$

گروه آموزشی ماز

۱۳- در یک دنباله حسابی با جمله عمومی a_n داریم: $a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 = 12$ اگر $a_{11} + a_{13} = 20$ باشد، اختلاف مشترک دنباله کدام است؟

۱ (۴)

۱/۵ (۳)

۲ (۲)

۲/۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - محاسباتی - ۱۲۰۲)

$$\text{در هر دنباله حسابی } m+n = p+q \Leftrightarrow a_m + a_n = a_p + a_q$$

$$\text{مثلاً در هر دنباله حسابی } 5+4 = 3+6 \rightarrow a_5 + a_4 = a_3 + a_6$$

از طرفی اگر c و b و a سه جمله متوالی دنباله حسابی باشند، آن‌گاه $2b = a + c$ یا $b = \frac{a+c}{2}$ یا می‌گوییم هر جمله میانگین جملات قبل و بعد خود است و در

حالت کلی در دنباله حسابی هر جمله میانگین جملاتی است که از طرفین به یک اندازه فاصله داشته باشد مثلاً:

$$a_5 = \frac{a_1 + a_9}{2} \text{ یا } a_5 = \frac{a_3 + a_7}{2} \text{ یا } a_5 = \frac{a_4 + a_6}{2} \text{ است.}$$

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 = 12$$

$$2a_4 = a_1 + a_7 \text{ یا } 2a_4 = a_2 + a_6 \text{ یا } 2a_4 = a_3 + a_5$$

پس:

$$a_1 + a_2 + a_3 + a_4 + a_5 + a_6 + a_7 = 12 \Rightarrow 3(2a_4) = 12$$

$$\Rightarrow 6a_4 = 12 \Rightarrow a_4 = \frac{12}{6} = 2$$

از طرفی چون $a_{11} + a_{12} = 20$ است، پس: $2a_{12} = a_{11} + a_{12}$

$$\Rightarrow 2a_{12} = 20 \Rightarrow a_{12} = \frac{20}{2} = 10$$

اختلاف مشترک جملات دنباله برابر است با:

$$d = \frac{a_m - a_n}{m - n} = \frac{10 - 2}{12 - 4} = \frac{8}{8} = 1$$

گروه آموزشی ماز

۱۴- در یک دنباله حسابی جمله اول ۲ و جمله آخر ۶۲ است. اگر نسبت جمله ششم به جمله ماقبل آخر برابر $\frac{11}{29}$ باشد، نسبت اختلاف مشترک به جمله

اول کدام است؟

۱ (۴)

۲ (۳)

۳ (۲)

۴ (۱)

(دشوار - محاسباتی - ۱۳۰۲)

پاسخ: گزینه ۳

اگر بین دو عدد a و b تعداد m واسطه حسابی درج شود، آن گاه خواهیم داشت:

$$d = \frac{b - a}{m + 1} \quad (\text{اختلاف مشترک دنباله است})$$

اگر d اختلاف مشترک دنباله باشد در این صورت جمله ششم $a_1 + 5d$ و جمله یکی مانده به آخر $d - 62$ خواهد بود، پس:

$$\frac{a_6}{a_{n-1}} = \frac{a_1 + 5d}{62 - d} = \frac{11}{29} \Rightarrow 29(a_1 + 5d) = 11(62 - d)$$

$$\Rightarrow 58 + 145d = 682 - 11d \Rightarrow 145d + 11d = 682 - 58$$

$$\Rightarrow 156d = 624 \Rightarrow d = \frac{624}{156} = 4$$

$$\frac{4}{2} = 2$$

نسبت اختلاف مشترک به جمله اول برابر است با:

گروه آموزشی ماز

۱۵- در یک دنباله حسابی با جمله عمومی a_n داریم: $a_1 = a_6 + 12$. اگر مجموع ۱۵ جمله اول دنباله برابر ۳۰۵ باشد، جمله دوم دنباله کدام است؟

$\frac{19}{3}$ (۴)

$\frac{13}{3}$ (۳)

$\frac{11}{3}$ (۲)

$\frac{7}{3}$ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۳۰۲)

پاسخ: گزینه ۱

$$a_1 = a_6 + 12 \Rightarrow a_1 + 9d = a_1 + 5d + 12$$

$$a_1 + 9d - a_1 - 5d = 12 \Rightarrow 4d = 12 \Rightarrow d = \frac{12}{4} = 3$$

$$S_n = \frac{n}{2}(2a_1 + (n-1)d) \Rightarrow S_{15} = \frac{15}{2}(2a_1 + (15-1)3)$$

$$3.5 = \frac{15}{2}(2a_1 + 42) \Rightarrow 3.5 = 15a_1 + 315$$

$$3.5 - 315 = 15a_1 \Rightarrow -10 = 15a_1 \Rightarrow a_1 = -\frac{10}{15} = -\frac{2}{3}$$

$$a_2 = a_1 + d = -\frac{2}{3} + 3 = \frac{7}{3}$$

گروه آموزشی ماز

۱۶- در فردی که به بیماری سرطان مبتلاست هر بار شیمی‌درمانی باعث می‌شود که ۴۰ درصد از سلول‌های سرطانی از بین بروند. اگر توده سرطانی در ابتدا

5×10^8 سلول سرطانی داشته باشد، پس از سه بار شیمی‌درمانی تعداد سلول‌های سرطانی باقی‌مانده در بدن وی کدام است؟

۱۰۸ × ۱۰^۶ (۴)

۱۰۸ × ۱۰^۸ (۳)

۱/۸ × ۱۰^۶ (۲)

۱/۸ × ۱۰^۸ (۱)

(متوسط - کاربردی - ۱۳۰۳)

پاسخ: گزینه ۴

جمله عمومی یک دنباله هندسی با جمله اول a_1 و نسبت مشترک r به صورت $a_n = a_1 r^{n-1}$ است.

در هر بار شیمی‌درمانی ۴۰ درصد از سلول‌های سرطانی از بین می‌روند، پس $100 - 40 = 60$ درصد آن‌ها باقی می‌مانند پس یک دنباله هندسی داریم که

$$r = \frac{60}{100} = \frac{6}{10} = \frac{3}{5}$$

است و پس از سه بار شیمی‌درمانی تعداد سلول‌های باقی‌مانده برابر است با:

$$a_4 = a_1 r^3 = 5 \times 10^8 \times \left(\frac{3}{5}\right)^3 = 5 \times 10^8 \times \frac{27}{125} = \frac{10^8 \times 27}{25} = 1/0.8 \times 10^8 = 1.08 \times 10^8$$

گروه آموزشی ماز

۱۷- بین دو عدد ۵۱۲ و $121/5$ چهار عدد طوری نوشته‌ایم که یک دنباله هندسی کاهشی تشکیل شود. مجموع این چهار واسطه کدام است؟

۷۵۰ (۴)

۸۵۰ (۳)

۹۵۰ (۲)

۱۰۵۰ (۱)

(متوسط - محاسباتی - ۱۳۰۳)

پاسخ: گزینه ۱

اگر بین دو عدد a و b تعداد m عدد طوری بنویسیم که یک دنباله هندسی تشکیل شود آن‌گاه خواهیم داشت:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a}$$

از آنجا که دنباله هندسی کاهشی است، پس $0 < r < 1$ است و $a = 512$ و $b = 121/5$ است:

$$r^{m+1} = \frac{b}{a} \Rightarrow r^{4+1} = \frac{121/5}{512} \Rightarrow r^5 = \frac{242}{1024}$$

$$r^5 = \left(\frac{3}{4}\right)^5 \Rightarrow r = \frac{3}{4}$$

اولین واسطه برابر است با:

$$512 \times \frac{3}{4} = 384$$

روش اول:

مجموع این چهار واسطه برابر خواهد بود با:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_4 = \frac{384(1-(\frac{3}{4})^4)}{1-\frac{3}{4}}$$

$$= \frac{384(1-\frac{81}{256})}{\frac{1}{4}} = \frac{384(\frac{175}{256})}{\frac{1}{4}} = \frac{384 \times 175 \times 4}{256}$$

$$= \frac{384 \times 175}{64} = 6 \times 175 = 1050$$

$$512 \quad 384 \quad 288 \quad 216 \quad 162 \quad 121/5$$

$$\times \frac{3}{4} \quad \times \frac{3}{4} \quad \times \frac{3}{4} \quad \times \frac{3}{4} \quad \times \frac{3}{4}$$

و مجموع واسطه‌ها برابر است با:

$$384 + 288 + 216 + 162 = 1050$$

گروه آموزشی ماز

۱۸- دنباله $a, b, \frac{1}{c}, d, \frac{1}{e}$ یک دنباله هندسی کاهشی است. اگر بزرگ‌ترین جمله این دنباله هندسی، جمله اول یک دنباله حسابی باشد و نسبت

مشترک دنباله هندسی همان اختلاف مشترک دنباله حسابی باشد، چندمین جمله دنباله حسابی برابر $\frac{59}{6}$ است؟

۱۲۰ (۴)

۱۱۹ (۳)

۱۱۸ (۲)

۱۱۷ (۱)

(متوسط - پارامتری - ۱۲۰۳)

پاسخ: گزینه ۲

اگر جمله n ام دنباله هندسی a_n و جمله m ام آن a_m باشد، آن‌گاه نسبت مشترک از رابطه $r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n}$ به دست می‌آید.

در دنباله هندسی داریم:

$$a_3 = \frac{1}{3}, \quad a_6 = \frac{1}{24}$$

$$r^{m-n} = \frac{a_m}{a_n} \Rightarrow r^{6-3} = \frac{\frac{1}{24}}{\frac{1}{3}} \Rightarrow r^3 = \frac{3}{24} \Rightarrow r^3 = \frac{1}{8}$$

$$\Rightarrow r^3 = \left(\frac{1}{2}\right)^3 \Rightarrow r = \frac{1}{2}$$

چون دنباله هندسی کاهشی است ($0 < r < 1$)، پس بزرگ‌ترین جمله دنباله هندسی جمله اول آن است.

$$a_3 = a_1 r^2 \Rightarrow \frac{1}{3} = a_1 \left(\frac{1}{2}\right)^2 \Rightarrow \frac{1}{3} = a_1 \times \frac{1}{4} \Rightarrow a_1 = \frac{4}{3}$$

طبق فرض مسئله نسبت مشترک دنباله هندسی همان اختلاف مشترک دنباله حسابی است، پس $r = d = \frac{1}{2}$ و ضمناً جمله اول این دو دنباله نیز برابرند:

$$a_1 = \frac{4}{3}$$

حال برای آن‌که بدانیم در دنباله حسابی $\frac{4}{3}, \dots$ کدام جمله برابر $\frac{59}{6}$ است کافی است شماره جمله را بیابیم:

$$d = \frac{1}{2}$$

$$a_n = \frac{59}{6}, \quad a_1 = \frac{4}{3}, \quad d = \frac{1}{2}, \quad n = ?$$

$$n = \frac{a_n - a_1}{d} + 1 = \frac{\frac{59}{6} - \frac{4}{3}}{\frac{1}{2}} + 1$$

$$= \frac{\frac{59-8}{6}}{\frac{1}{2}} + 1 = \frac{51}{6} + 1 = \frac{2 \times 51}{6} + 1$$

$$= \frac{51}{3} + 1 = 17 + 1 = 18$$

گروه آموزشی ماز

۱۹- اگر x, y, z به ترتیب تشکیل دنباله هندسی با جملات نابرابر و $x, 2y, 3z$ به ترتیب تشکیل دنباله حسابی بدهند، نسبت مشترک دنباله هندسی کدام است؟

- (۱) $\frac{1}{2}$ (۲) $\frac{1}{3}$ (۳) $\frac{1}{4}$ (۴) $\frac{1}{6}$

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - پارامتری - ۱۴۰۳)

اگر نسبت مشترک دنباله هندسی r باشد آن گاه $y = xr$ و $z = xr^2$ از طرف دیگر چون $x, 2y, 3z$ دنباله حسابی است، پس:

$$2y = \frac{x + 3z}{2} \Rightarrow 4y = x + 3z$$

$$\frac{y=xr}{z=xr^2} \rightarrow 4(xr) = x + 3(xr^2) \xrightarrow{\text{فاکتوراز } x} x(4r - 1 - 3r^2) = 0$$

چون x نخستین جمله دنباله هندسی است، پس $x \neq 0$ است، در نتیجه:

$$3r^2 - 4r + 1 = 0 \xrightarrow{\text{مجموع ضرایب } = 0} \begin{cases} r_1 = 1 \\ r_2 = \frac{c}{a} = \frac{1}{3} \end{cases}$$

و چون جملات دنباله هندسی نابرابرند، پس $r \neq 1$ و در نتیجه $r = \frac{1}{3}$ است.

گروه آموزشی ماز

۲۰- حاصل $\frac{2}{5} + \frac{1}{5} + \frac{1}{10} + \dots + \frac{1}{1280}$ کدام است؟

- (۱) $\frac{511}{1280}$ (۲) $\frac{511}{2560}$ (۳) $\frac{1023}{1280}$ (۴) $\frac{1023}{2560}$

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - محاسباتی - ۱۴۰۳)

مجموع جملات دنباله هندسی خواسته شده است، زیرا:

$$\left(\frac{1}{5}\right)^2 = \frac{2}{5} \times \frac{1}{10} \Rightarrow \frac{1}{25} = \frac{2}{50} \Rightarrow \frac{1}{25} = \frac{1}{25}$$

$$\Rightarrow r = \frac{\frac{1}{5}}{\frac{2}{5}} = \frac{5}{10} = \frac{1}{2}$$

پس یک دنباله هندسی با جمله اول $\frac{2}{5}$ و $r = \frac{1}{2}$ خواهیم داشت. از آنجا که $a_n = \frac{1}{1280}$ است، پس ابتدا باید تعداد جملات را بیابیم:

$$a_n = a_1 \times r^{n-1}$$

$$\frac{1}{1280} = \frac{2}{5} \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} \xrightarrow{\times \left(\frac{5}{2}\right)} \frac{1}{1280} \times \frac{5}{2} = \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{256} \times \frac{1}{2} = \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} \Rightarrow \frac{1}{512} = \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1}$$

$$\Rightarrow \left(\frac{1}{2}\right)^9 = \left(\frac{1}{2}\right)^{n-1} \Rightarrow n-1=9 \Rightarrow n=10$$

حال مجموع جملات را می‌یابیم:

$$S_n = \frac{a_1(1-r^n)}{1-r} \Rightarrow S_{10} = \frac{\frac{2}{5}(1-\left(\frac{1}{2}\right)^{10})}{1-\frac{1}{2}} = \frac{\frac{2}{5}(1-\frac{1}{1024})}{\frac{1}{2}} = \frac{\frac{2}{5}(1023/1024)}{\frac{1}{2}} = \frac{2 \times 1023 \times 2}{5 \times 1024} = \frac{1023}{1280}$$

گروه آموزشی ماز

۲۱- عبارات زیر، به ترتیب معرف کدام شاعر است؟

- او را به سبب به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.
- شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

- (۱) صائب تبریزی - وحشی بافقی
- (۲) بیدل دهلوی - بابافغانی شیرازی
- (۳) بیدل دهلوی - وحشی بافقی
- (۴) صائب تبریزی - بابافغانی شیرازی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بیدل دهلوی: او را به سبب سرودن غزل‌های خیال‌انگیز و به کار بردن مضمون‌های بدیع و گاه دور از ذهن می‌شناسیم.
بابافغانی شیرازی: از شعرای تأثیرگذار قرن دهم در ایران است که شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است.

کلیدواژه‌های معرفی شاعران سبک هندی	
سراینده	توصیفات، تعبیرات و توضیحات
بابافغانی شیرازی	شهرت اشعار از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی
وحشی بافقی	شاخصه اصلی اشعار: واقع‌گرایی
محتشم کاشانی	معروف در سرودن شعر مذهبی ترکیب‌بند عاشورایی مشهور
کلیم کاشانی	مشهور در ابداع معانی و خیال‌های رنگین «خلاق‌المعانی ثانی»
صائب تبریزی	معروف‌ترین شاعر سبک هندی از پرکارترین شاعران فارسی زبان مشهور در غزل‌سرایی «خداوندگار مضامین تازه شعری»
بیدل دهلوی	مشهور به خاطر غزل‌های خیال‌انگیز و مضامین بدیع و دور از ذهن

گروه آموزشی ماز

۲۲- چند مورد از عبارات زیر مربوط به وضعیت زبان فارسی در قرن دهم است؟

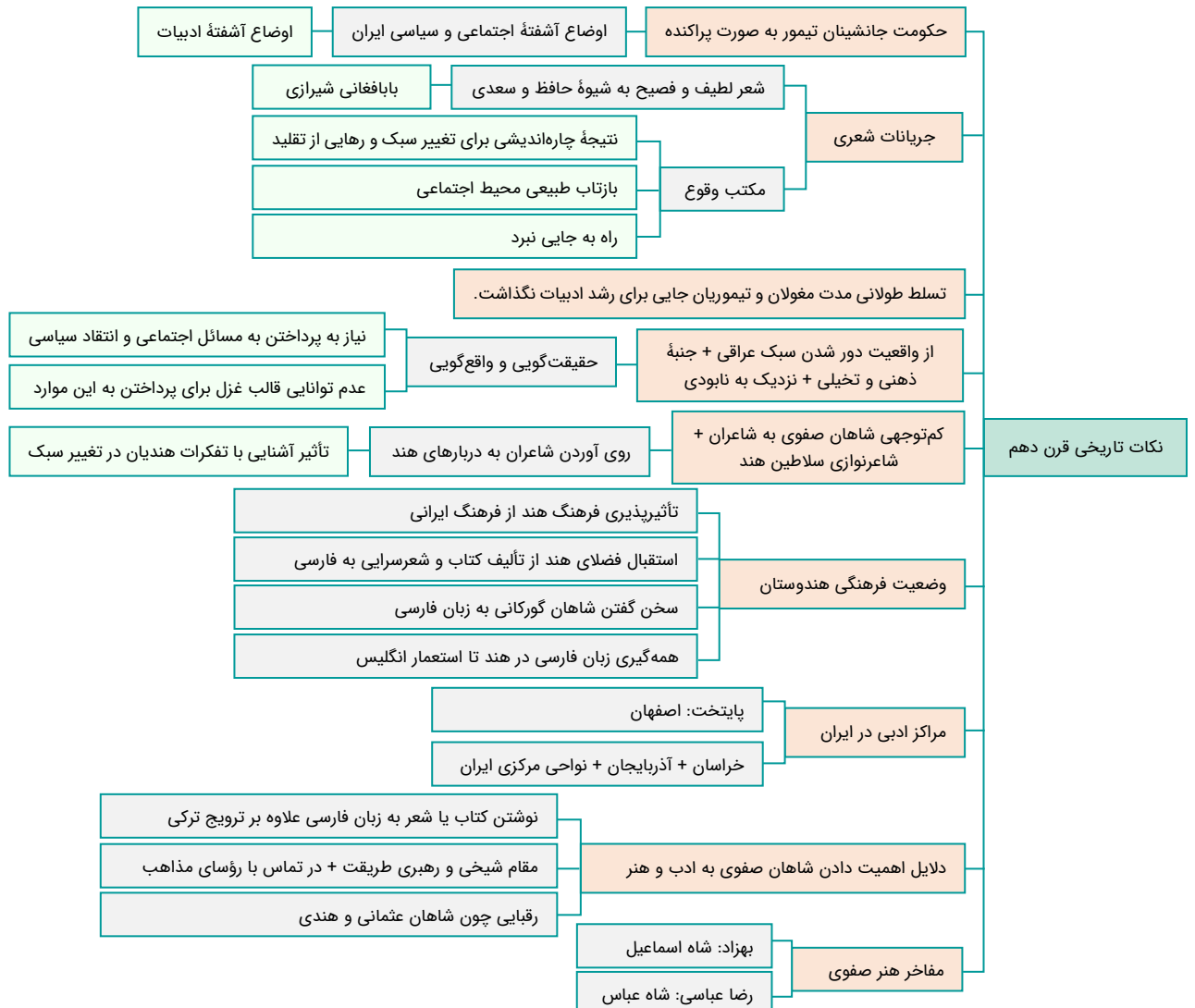
- الف: فرهنگ هند در این دوره از فرهنگ ایرانی همچنان تأثیر می‌پذیرفت و فضایی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی و بها دادن به فرهنگ آن، استقبال می‌کردند.
- ب: به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها دایر شد و شاعران در آنجا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.
- ج: در این دوره، نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران تبدیل شد و مناطقی مانند خراسان و آذربایجان، رونق ادبی خود را از دست دادند.
- د: زبان فارسی که در شبه قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان جنبش‌های استقلال‌طلبی مردم هند، زبان رسمی آن دیار بود.

- (۱) یک
- (۲) دو
- (۳) سه
- (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

- «ب»: مربوط به قرن یازدهم است.
- «ج»: در قرن دهم، خراسان، آذربایجان و نواحی مرکزی ایران به کانون‌های مهمی برای شاعران، هنرمندان و دانشمندان تبدیل شد.
- «د»: زبان فارسی که در شبه قاره هند استحکام و استقرار لازم را به دست آورده بود، همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت استعمار انگلیس در هند زبان رسمی آن دیار بود.

گروه آموزشی ماز

۲۳- کدام گزینه درباره دو جریان شعری ادبیات که در قرن دهم رونق داشت، نادرست است؟

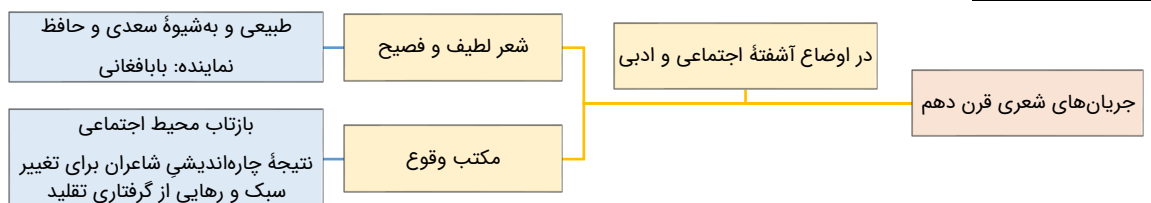
- ۱) یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به‌طور طبیعی و به‌شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود.
- ۲) مکتب وقوع، نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود.
- ۳) مکتب وقوع بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که با استفاده از قالب غزل توانست گسترش یابد.
- ۴) بابافغانی شیرازی از نمایندگان جریانی بود که سبک عراقی را مورد توجه قرار داده بودند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

مکتب وقوع، نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد.

شاعران برای این کار نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند و قالب غزل با توجه به نقش و سابقه کاربردش، اجازه جولان بیش‌تر در این میدان را نمی‌داد.

گروه آموزشی ماز

۲۴- شاعر سروده زیر چه کسی است و از کدام شعر برگزیده شده است؟

«چگونه شمشیری زهر آگین

پیشانی بلند تو

این کتاب خداوند را

از هم می گشاید؟

چگونه می توان به شمشیری، دریایی را شکافت؟»

۱) سیدعلی موسوی گرمارودی - در سایه‌سار نخل ولایت

۲) علی مؤذنی - ظهور

۳) سید مهدی شجاعی - جای پای خون

۴) قیصر امین پور - ظهر روز دهم

پاسخ: گزینه ۱

(متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

شعر مذکور از شعر «در سایه‌سار نخل ولایت» سروده سیدعلی موسوی گرمارودی انتخاب شده است.

متون نقل شده در کتاب از دوره انقلاب اسلامی:

- «دو سال مانده بود هنوز به گرفتن دیپلم و وقت سربازی؛ اما طاقتم نمی توانستیم آورد. اول تابستان بود، کارنامه‌ها را با معدلی همسان گرفتیم و راهی خانه شدیم. با پیشنهادی که تو می خواستی بکنی و هنوز نکرده بودی، من موافق بودم، قبل از اینکه بگویی، گفتم: پدر رضایت می دهد، با مادر چه کنیم؟ گفتم: رضایت پدر شرط است؛ اما رضایت مادر را هم می گیریم. به خانه که رسیدیم، تو سراغ پدر رفتی و من سراغ مادر. برعکس شد، من مادر را راضی کرده بودم و تو هنوز داشتی با پدر چانه می زدی. رفتن هر دومان را با هم قبول نمی کرد؛ می گفت راند برود؛ وقتی برگشت، نوبت حامد و ما که گفتیم مثل همیشه یا هر دو یا هیچ کدام. پدر پاسخ داد که: پس هیچ کدام. من و تو هر دو یک لحظه از حرفمان برگشتیم، بر اساس قراری که نداشتیم، پدر با تعجب و حیرت رضایت نامه تو را نوشت و مرا گفت که صبر کن راند که آمد، تو می روی و من سر تکان دادم و هیچ نگفتم.» ← دو کبوتر، دو پنجره، یک پرواز - سید مهدی شجاعی
- سراپا اگر زرد و پژمرده ایم، ولی دل به پاییز نسپرده ایم
- چو گلدان خالی لب پنجره پر از خاطرات ترک خورده‌ایم
- اگر داغ دل بود، ما دیده ایم اگر خون دل بود، ما خورده ایم
- اگر دل دلیل است، آورده ایم اگر داغ شرط است، ما برده ایم
- اگر دشمنه دشمنان، گردنیم اگر خنجر دوستان، گرده ایم
- گواهی بخواهید، اینک گواه همین زخم‌هایی که نشمرده ایم!
- دلی سربلند و سری سر به زیر از این دست عمری به سر برده ایم ← قیصر امین پور
- آفتاب، چشم‌هایبان را می زد، برای همین دستتان را بر چشم‌های درشتتان که در نور آفتاب جمع شده بود، حمایل کرده بودید، دست دیگرتان را هم به هنگام صحبت کردن تکان می دادید، با یک سال و نیم پیش فرق زیادی نکرده بودید. جز ریش‌هایبان که پرتر و بلندتر شده بود و رنگ چهره تان که آفتاب خورده تر و تیره تر. لباس نظامی به تنتان برانزده بود، شکیل تر از همیشه که کت و شلوار می پوشیدید. وقتی یقینم شد که خودتانید، نزدیک بود بی اختیار به سویتان خیز بردارم و فریاد بزنم: آقای موسوی! من موخدی‌ام، شاگرد شما. ← سید مهدی شجاعی
- پیش از تو آب معنی دریا شدن نداشت شب مانده بود و جرئت فردا شدن نداشت
- بسیار بود رود در آن برزخ کبود اما دروغ، زهره دریا شدن نداشت
- در آن کویر سوخته، آن خاک بی بهار حتی علف اجازه زیبا شدن نداشت
- گم بود در عمیق زمین شانه بهار بی تو ولی زمینه پیداشدن نداشت
- دل‌ها اگرچه صاف، ولی از هراس سنگ آیینه بود و میل تماشا شدن نداشت
- چون عقده‌ای به بغض فرو بود حرف عشق این عقده تا همیشه سر واشدن نداشت ← سلمان هراتی
- این تنگ عیشی برای او (مولوی) نوعی ریاضت نفسانی بود؛ ناشی از خست و خشک دستی نبود. از زندگی فقط به قدر ضرورت تمتع می برد. بیش از قدر ضرورت را موجب دور افتادن از خط سیر روحانی خویش می یافت. ← عبدالحسین زرین کوب
- چگونه شمشیری زهر آگین / پیشانی بلند تو / این کتاب خداوند را / از هم می گشاید؟ / چگونه می توان به شمشیری، دریایی را شکافت؟ / هنگام که همتاب آفتاب / به خانه یتیمکان بیوه زنی تابیدی / و صولت حیدری را / دست مایه شادی کودکانه شان کردی / و بر آن شانه که پیامبر پا نهاد / کودکان را نشانیدی / و از آن دهان که هژای شیر می خروشید / کلمات کودکانه تراوید / آیا تاریخ، بر درِ سرای / به تحیر / خشک و لرزان نمانده بود؟ ← سیدعلی موسوی گرمارودی
- آغوش سحر تشنه دیدار شمامست مهتاب خجل ز نور رخسار شمامست
- خورشید که در اوج فلک خانه اوست همسایه دیوار به دیوار شمامست ← علیرضا قزوه
- ای مست شب رو کیستی؟ آیا مه من نیستی؟ گر نیستی، پس چیستی؟ ای همدم تنهای دل ← مهرداد اوستا
- پر از مثنوی‌های زندانه است شب شعر عرفانی چشم تو ← سیدحسن حسینی
- «... مینی بوس با سرعت نه چندان زیاد پیش می رفت. نگاه کردم به مناظر اطراف جاده و مزارع و خانه‌های روستایی، بعد از هفتاد و پنج روز زندانی بودن، حسی فراموش نشدنی در من ایجاد می کرد. شکل و شمایل خانه‌های روستایی آنجا هم شبیه روستای خودمان بود و این تشابه مرا دلتنگ می کرد. کاش می شد گوشه‌ای بایستیم. این آرزو هنوز توی دلم بود که ناگهان صدایی مثل شلیک گلوله بلند شد و مینی بوس افتاد به تکانه‌ای شدید. لاستیکش ترکیده بود. راننده و محافظان مسلح برای تعویض لاستیک پیاده شدند. از اقبال ما بود که زاپاس مینی بوس هم پنجر از آب درآمد و عراقی‌ها مجبور شدند همان جا لاستیک را پنچرگیری کنند. این یعنی فرصتی برای ما که زیر نگاه سربازان مسلح عراقی روی زمین بنشینیم و مشاممان را پر کنیم از بوی تازه علف و گوش‌هایمان را از صدای گنجشک‌های آزاد آسمان آن.» ← بیست و سه نفر - احمد یوسف زاده

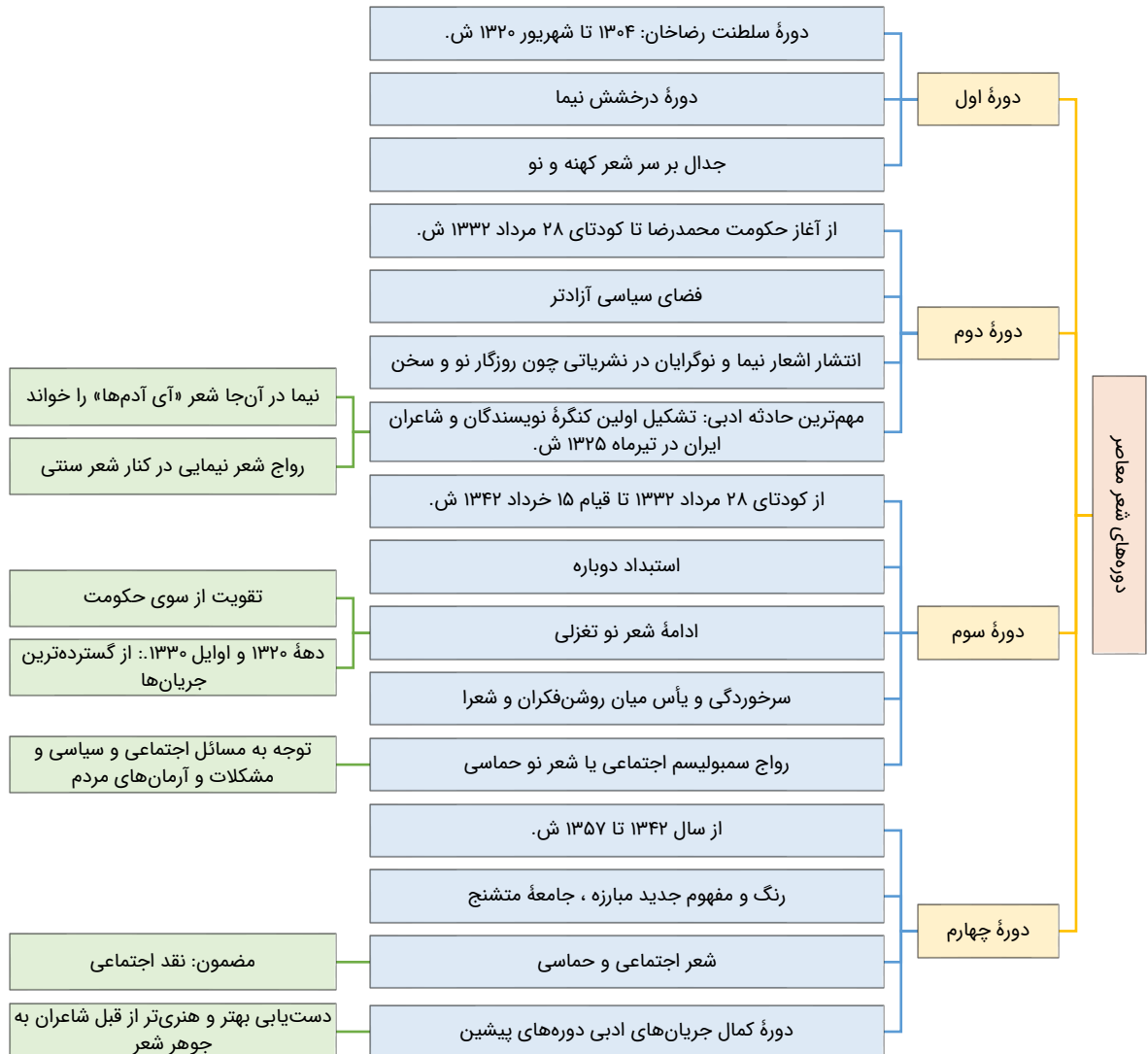

- ۲۵- توضیحات کدام گزینه، مربوط به دوره‌های از شعر معاصر است که در آن «شیوه شعر نیما در کنار شعر سنتی رواج یافت»؟
- (۱) رواج جریان سمبولیسم اجتماعی یا شعر نو حماسی
 (۲) تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران
 (۳) تقویت شدن شعر نو تغزلی از طرف حکومت
 (۴) دوره درخشش نیما و جدال بر سر شعر کهنه و نو

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ تشریحی:

دوره دوم: از آغاز حکومت محمدرضا تا کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲، فضای سیاسی آزادتری نسبت به دوره قبل بر ایران حاکم بود. در این دوره اشعار نیما و دیگر نوگرایان در برخی نشریات مانند روزگار نو و سخن منتشر می‌شد. مهم‌ترین حادثه ادبی این سال‌ها، تشکیل اولین کنگره نویسندگان و شاعران ایران در تیرماه ۱۳۲۵ بود که نیما در آنجا شعر «آی آدم‌ها» را خواند و پس از آن شیوه شعر نیما در کنار شعر سنتی رواج یافت.

گروه آموزشی ماز

- ۲۶- نام پدیدآورنده چند اثر در مقابل آن نادرست آمده‌است؟

«شمس و طغرا: میرزا حسن خان بدیع»، «تنگسیر: صادق هدایت»، «سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ: عبدالرحیم طالبوف»، «سنت و نوآوری در شعر معاصر: قیصر امین‌پور»، «بدوک: سید مهدی شجاعی»، «مدار صفر درجه: محمود دولت‌آبادی»

(۱) چهار (۲) دو (۳) سه (۴) یک

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خطبه‌خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

بررسی سایر موارد:

شمس و طغرا: محمدباقر میرزا خسروی
 سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ: زین‌العابدین مراغه‌ای

تنگسیر: صادق چوبک
 مدار صفر درجه: احمد محمود

گروه آموزشی ماز

۲۷- کدام شخصیت ادبی در دوره معاصر و انقلاب اسلامی به درستی معرفی نشده است؟

- ۱) رضا رهگذر: در مجله‌های رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره و پویا فعالیت داشته است و «مهاجر کوچک» از آثار او در حوزه قصه‌های کودک و نوجوان است.
- ۲) علی مؤذنی: از پیشگامان شعر مذهبی قبل از انقلاب است. پس از انقلاب نیز به آرمان‌ها و اهداف مذهبی و انقلابی وفادار مانده است.
- ۳) جلال آل احمد: اولین داستانش با عنوان «زیارت» در مجله سخن چاپ شد و مشهورترین اثرش، داستان بلند «مدیر مدرسه» است.
- ۴) سیمین دانشور: اولین تجربه داستان‌نویسی او «آتش خاموش» بود و با «سووشون» به اوج نویسندگی خود رسید.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی)

پاسخ شرعی:

علی مؤذنی از جمله نویسندگان معروف عصر انقلاب است که در عرصه داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه قلم می‌زند. (ویژگی ذکر شده در گزینه ۲ معرف سید علی موسوی گرمارودی است.)

مؤلف	خلاصه فعالیت‌ها
محمد رضا سرشار (رضا رهگذر)	محورهای فعالیت: نویسندگی کودک و نوجوان، قصه‌نویسی، قصه‌گویی، تدریس، فعالیت در نشریات تخصصی و مباحث پژوهشی ادبیات کودک و نوجوان آثار حوزه کودک و نوجوان: «آگه بابا بمیره»، «مهاجر کوچک» فعالیت در مجله‌ها: رشد دانش‌آموز، قلمرو، سوره، پویا
علی مؤذنی	عرصه‌های فعالیت: داستان کوتاه، داستان بلند، رمان، نمایشنامه و فیلم‌نامه رویکرد خاص و عمیق در حوزه ادبیات دفاع مقدس آثار: ظهور، سفر ششم، ملاقات در شب آفتابی، دلاویزتر از سبز
سید مهدی شجاعی	تحصیل در رشته ادبیات نمایشی فعالیت در مطبوعات: جمهوری اسلامی، رشد جوان، صحیفه عرصه‌های فعالیت: نمایشنامه‌نویسی، داستان‌نویسی، ادبیات کودک و نوجوان، قطعه ادبی آثار: بدوک (فیلم‌نامه)، ضیافت، جای پای خون، کشتی پهلوگرفته (تجربه‌های داستانی مذهبی)

آثارنامه: بعد از ادبیات انقلاب اسلامی

نام اثر	مؤلف	توضیحات
همسایه‌ها	احمد محمود	داستان - دوره مقاومت
مدار صفر درجه		رمان
زمین سوخته		رمان
شهر آهوخانم	علی محمد افغانی	داستان - دوره مقاومت
بره گمشده راعی	هوشنگ گلشیری	داستان - دوره مقاومت
آینه‌های دردار		داستان
دهکده پرمال	امین فقیری	داستان - دوره مقاومت
در کوچه آفتاب		مجموعه شعر
تنفس صبح	قبیصر امین‌پور	مجموعه شعر
ظهر روز دهم		مجموعه شعر
دستور زبان عشق		مجموعه شعر
طوفان در پرانتز		مجموعه شعر
بی بال پریدن		مجموعه شعر
سنت و نوآوری در شعر معاصر		
صدای سبز		
خواب ارغوانی	سید علی موسوی گرمارودی	مجموعه شعر
برآشفتن گیسوی تاک		مجموعه شعر
گوشواره عرش		مجموعه شعر
از آسمان سبز		مجموعه شعر
دری به خانه خورشید		مجموعه شعر
از این ستاره تا آن ستاره	سلمان هراتی	مجموعه شعر، ویژه نوجوانان
روزگار سپری شده مردم سالخورده		رمان
زمستان ۶۲	محمود دولت‌آبادی	رمان
آگه بابا بمیره	اسماعیل فصیح	رمان
مهاجر کوچک		قصه کودک و نوجوان
ظهور	محمد رضا سرشار	قصه کودک و نوجوان
سفر ششم		قصه کودک و نوجوان
ملاقات در شب آفتابی		
دلاویزتر از سبز		
بدوک		
ضیافت	علی مؤذنی	فیلم‌نامه
جای پای خون		داستان - ادبیات مذهبی
کشتی پهلوگرفته		داستان - ادبیات مذهبی
		داستان - ادبیات مذهبی

۲۸- در کدام یک از ابیات زیر ایهام وجود دارد؟

- الف: بی‌نقش صحیفه چنـد خـوانی
ب: از هزاران حلقه زلف سیاهش حلقه‌ای
ج: همه عالم نگران تا نظر بخت بلند
د: پیش از این بی‌عشق تو در نظم ما ذوقی نبود
هـ: آن چه زر می‌شود از پر تو آن قلب سیاه

- بی‌آب سفینه چنـد رانی
تا به دست آرم، ز سر تا پای دستان بوده‌ام
بر که افتد که تو یک دم نگرانش باشی
هر که عاشق گشت بر شیرین شکر گفتار شد
کیمیایی است که در صحبت درویشان است

(۱) «الف» - «ج» - «د» (۲) «ب» - «ج» - «د» (۳) «الف» - «ب» - «ه» (۴) «ب» - «ج» - «ه»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ شریعی:

- «ب»: «دستان» ایهام دارد: ۱- دست‌ها (جمع دست) ۲- مکر و حيله (یکی از معانی دستان، مکر و حيله و فریب است).
«ج»: «نگران» ایهام دارد: ۱- در حال نگاه کردن (صفت فاعلی از مصدر نگرستن) ۲- دلواپس
«ه»: «قلب» ایهام دارد: ۱- دل (عضوی از بدن) ۲- سکهٔ تقلبی

گروه آموزشی ماز

۲۹- اگر بخواهیم ابیات زیر را بر اساس آرایه‌های «تشبیه، ایهام تناسب، مجاز، ایهام» مرتب کنیم، کدام گزینه درست است؟

- الف: وین سر که تو داری ای ستمکار
ب: چون جام شفق موج زند خون به دل من
ج: چه شب است یا رب امشب که ستاره برنیامد
د: رخ و دو زلف تو ضحاک و آن دو مار سیاه

- بس سر برود در آستان
با این همه دور از تو مرا چهره زردی است
که دگر نه عشق خورشید و نه مهر ماه دارم
که جز دماغ سران نیست طعمهٔ ایشان

(۱) «د» - «ب» - «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» - «ج» - «الف» (۳) «د» - «ج» - «الف» - «ب» (۴) «ب» - «ج» - «د» - «الف»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

بررسی موارد:

- «د»: دو زلف به دو مار سیاه و نیز رخ به ضحاک تشبیه شده است.
«ج»: «مهر» در این بیت ایهام تناسب دارد: ۱- عشق و محبت (معنی پذیرفتنی) ۲- خورشید که در این معنی با ماه و ستاره تناسب دارد.
«الف»: «سر» در مصراع اول، مجاز از قصد و تصمیم است.
«ب»: «دور از تو» ایهام دارد: ۱- به خاطر دوری از تو ۲- دور از تو باشد.
(عاشق در حق معشوق دعا می‌کند، بدین مضمون که چهرهٔ من زرد است اما این زردی چهره، دور از تو باشد).

عبارت‌های ایهام‌ساز:

- دور از او (دور از او باد، جدا از او)
ز سوز شوق دلم شد کیاب دور از یار
گاهی یک عبارت در دو معنی (حقیقی و کنایی) دریافت می‌شود که می‌تواند ایهام بسازد.
نقش بر آب زدن (نقش کشیدن بر آب، کار بیهوده کردن)
مگر به روی دلارای یار ما، ورنه
بر باد رفتن (از دست رفتن، در باد تکان خوردن)
باد در دست داشتن (کار بیهوده کردن، بی‌چیز بودن)
از راه رفتن (از راه خارج شدن، فریب خوردن)
پرده دریدن (اشکار شدن راز، بر طرف شدن موانع از پیش چشم سالک)

این ترکیب در بیت زیر هم ایهام دارد:
دور از رخ تو دم به دم از گوشهٔ چشمم

سیلاب سرشک آمد و طوفان بلا رفت.

گروه آموزشی ماز

۳۰- در چند بیت از ابیات زیر «ایهام تناسب» به کار رفته است؟

- الف: به سحر که جان فزاید لب یار و جام باده
ب: از هوای توسست دایم جان ما را اضطراب
ج: روز اول رفست دینم در سر زلفین تو
د: بدان تا یک نفس رویت ببینم
ه: به گیسوی تو خوردم دوش سوگند
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

دقت کنید! ایهام تناسب را با ایهام اشتباه نگیرید. در ایهام هر دو معنی در جمله کاربرد دارد اما در ایهام تناسب، فقط یک معنا مورد نظر شاعر است و معنی دیگر با برخی از کلمات ارتباط و تناسب دارد. (در واقع، معنی دیگر واژه، هیچ دخالتی در مفهوم جمله ندارد.)

بررسی موارد:

- «الف»: «کام» ایهام تناسب دارد: ۱- آرزو (معنی پذیرفتنی) ۲- دهان که با لب تناسب دارد.
«ب»: «هوا» ایهام تناسب دارد: ۱- عشق و علاقه (معنی پذیرفتنی) ۲- هوایی که تنفس می‌کنیم که با باد و آتش تناسب دارد. (عناصر اربعه یا چهارگانه)
«ه»: «دوش» ایهام تناسب دارد: ۱- دیشب (معنی پذیرفتنی) ۲- کتف و شانه که با پا و سر تناسب دارد (اعضای بدن).
«و»: «چین» ایهام تناسب دارد: ۱- تاب، شکن، شکنج (معنی پذیرفتنی) ۲- نام کشور با «سفر دراز» و «وطن» تناسب دارد.
«ج»: واژه «سودا» ایهام دارد، نه ایهام تناسب.
«د»: نه ایهام داریم و نه ایهام تناسب.
در بیت‌های «الف، ب و ه» ایهام تناسب داریم.

گروه آموزشی ماز

۳۱- در چند مورد از ابیات زیر، آرایه نوشته شده مقابل بیت نادرست است؟

- الف: مشک تر از روی تو، ریخته در کوی تو
ب: چنان سسایه گسترد بر عالمی
ج: گویا آن که گلستان رخس می‌آراست
د: گرم آن قرار بودی که ز دوست برکنم دل
ه: دلم گرفته از این روزها دلم تنگ است
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ تشریحی:

- فقط آرایه بیت «د» نادرست است؛ در این بیت ایهام داریم، نه ایهام تناسب!
واژه «قرار» در این بیت ایهام دارد و در هر دو معنا پذیرفتنی است:
۱- صبر و شکیبایی (من این صبر و طاقت را ندارم که بدون دوست باشم)
۲- عهد و پیمان، شرط گذاشتن (اگر قرار بر این بود که من از دوست جدا شوم این همه دشنام نمی‌شنیدم!)

بررسی سایر موارد:

«الف»: «شهر» مجاز از «مردم شهر» است.

یادآوری: مجازهای «مکان»

برخی واژه‌ها که به جایگاه یا مکان اشاره می‌کنند (از «جهان، عالم، گیتی» تا «شهر، روستا، ده» و «دشت و صحرا») خیلی اوقات در معنی ساکنین و حاضرین آن مکان به کار می‌رود. وقتی به این مکان‌ها، ویژگی‌ای یا صفتی یا وضعیتی را نسبت می‌دهیم که لزوماً انسانی است، نشانه آن است که آن واژه در معنی اصلی به کار رفته است؛ مثل همین «شهری خونین‌جگر»

- «ب»: «زال» ایهام تناسب دارد: ۱- پیرزن (معنی پذیرفتنی) ۲- نام پدر رستم که «رستم» تناسب دارد و ایهام تناسب می‌سازد.
«ج»: «گلستان رخ» یک تشبیه بلیغ اضافی است.
«ه»: در مصراع دوم اغراق داریم ← در فاصله میان عاشق و معشوق با کلمه «هزار فرسنگ» که برای نشان دادن کثرت و فزونی بیش از حد استفاده می‌شود، اغراق شده است.

گروه آموزشی ماز

۳۲- یکی از آرایه‌های کدام بیت در مقابل آن نادرست نوشته شده است؟

- (۱) خرد که قید مجانبین عشق می‌فرمود
 (۲) کسی در عاشقی هم‌پیشه را چون من نمی‌خواهد
 (۳) فصلی گل گر اشک گلگونت ز سر خواهد گذشت
 (۴) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران
- به بوی سنبل زلف تو گشت دیوانه (تشبیه - ایهام)
 خورم گر آب شیرینی، به یادم کوهکن آید (ایهام - تشبیه)
 گل به سر خواهی زدن از گلبن بستان عشق (مجاز - تشبیه)
 کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران (تشبیه - اغراق)

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - آرایه‌های ادبی)

پاسخ شریعی:

در گزینه ۲ تشبیه داریم اما ایهام نه؛ بلکه، ایهام تناسب داریم. واژه «شیرین» ایهام تناسب دارد:
 ۱- نام یکی از مزه‌های چهارگانه (معنی پذیرفتنی) ۲- نام معشوقه خسرو پرویز که در این معنی با کوهکن (لقب فرهاد) تناسب می‌سازد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ «سنبل زلف» یک ترکیب تشبیهی است. «بو» ایهام دارد: ۱- رایحه خوش ۲- آرزو.
 ۳ «گل» مجاز از «فصل بهار» است و «بستان عشق» تشبیه بلیغ اضافی.
 ۴ شاعر خود را به ابر تشبیه کرده و در مصراع دوم نیز اغراق داریم: ناله برخاستن از سنگ به هنگام وداع یاران.

نکته: اغراق

شاعر خیلی اوقات چیزهای واقعی و ممکن را به گونه‌ای افراطی توصیف می‌کند که دیگر واقعی یا ممکن نباشند تا بر روی آن‌ها تاکید کند. مثلاً می‌خواهد از دوری فراق بگوید یا دشواری آن، «گریستن» عاشق را که واقعی و قابل باور است تا حد «گریستن تا حد شکل‌گیری یک دریا» بالا می‌برد! به چنین ترفندی «اغراق» می‌گوییم. اغراق بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی پدیده‌های واقعی به جهت تاکید بر آن‌هاست. در ادبیات غنایی و ادبیات حماسی، اغراق رواج فراوانی دارد.

گروه آموزشی ماز

۳۳- در ابیات زیر، مجموعاً چند استعاره مصرحه وجود دارد؟

- «سهی سروس چو بید از باد لرزان
 بستند ز من آن پسته‌دهن، دل به دو بادام
 سنبل نشانده بر گل سوری نگه کنید
 نه (۱) ده (۲) یازده (۳) دوازده (۴)»
- ز نرگس بر سمن یاقوت ریزان
 از پسته و بادام که سازد به از او دام
 عنبر فشانده، گرد سمن‌زار بنگرید
 یازده (۳) دوازده (۴)

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - آرایه‌های ادبی)

جرقه ذهنی:

اگر دقت کرده باشید سؤالاتی که موضوعشان تعداد استعاره است، معمولاً پر از استعاره‌های مصرحه‌اند؛ توصیف آسمان (شب، صبح) یا معشوق از رایج‌ترین حالات این بیت‌هاست که در آن تعداد زیادی استعاره مصرحه دیده می‌شود. بر تصاویر پرتکرار ادبیات کهن مسلط باشید تا در اینگونه سؤالات، سریع‌تر واژه‌های استعاره‌ساز را پیدا کنید.

پاسخ شریعی:

استعاره‌های هر بیت را مشخص می‌کنیم.

در بیت اول چهار استعاره داریم:

- ۱- سرو ← استعاره از قد و قامت
 ۲- نرگس ← استعاره از چشم
 ۳- سمن ← استعاره از چهره
 ۴- یاقوت ← استعاره از اشک خونین
- در بیت دوم سه استعاره داریم:
- ۱- بادام (در مصراع اول) ← استعاره از چشم
 ۲- پسته ← استعاره از دهان (در مصراع دوم)
 ۳- بادام (در مصراع دوم) ← استعاره از چشم
- در بیت سوم هم چهار استعاره داریم:
- ۱- سنبل ← استعاره از زلف
 ۲- گل سوری ← استعاره از چهره
 ۳- عنبر ← استعاره از زلف
 ۴- سمن‌زار ← استعاره از چهره
- مجموعاً در این سه بیت، یازده استعاره داریم.

گروه آموزشی ماز

۳۴- در کدام گزینه، به تقطیع هجایی و ارکان بیت زیر، به درستی اشاره شده است؟

- «از این مرگ صورت نگر تا نترسی
 (۱) - - U / - - - U / - - - U / - - - U
 از این زندگی ترس کاکنون در آنی»
 (۲) - - U / - - U / - - U / - - U
 (۳) - U / - - U / - - U / - - U
 (۴) - - / - U - U / - - U U / - U - U (۴)

(متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ: گزینه ۲

تقطیع هجایی و ارکان بیت:

ء	زین	مَر	گ	صو	رَت	ن	نَگر	تا	نَ	تَر	سی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
ء	زین	زِن	د	گی	تر	س	کَک	نون	دَ	را	نی
U	-	-	U	-	-	U	-	-	U	-	-
	فعولن		فعولن		فعولن		فعولن		فعولن		فعولن

گروه آموزشی ماز

۳۵- کدام بیت در وزن «فاعلاتن فاعلاتن فاعلن» سروده نشده است؟

- تا هر آدم روی را زنهار کادم شمیری!
- دیو نخوت گفت خواهد: «نار به باشد ز طین»
- همگی نور نظر شو، همه ذوق از نظر آید
- گورکن در بحر و کشتی در بیابان داشتن

- اندر این ره صد هزار ابلیس آدم روی هست
- پایت اندر طین و دل پر نار باشد تا تو را
- بنگر صنعت خوبش بشنو وحی قلوبش
- بر که خندد پس خضر چون با شما بیند همی

(متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ: گزینه ۳

تقطیع هجایی و ارکان و وزن شعر:

ب	ن	نَگر	صَن	عَ	ت	خو	بَش	ب	ش	نُو	وَح	ی	قُ	لو	بَش
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
هَ	م	گی	نو	ر	نَ	ظَر	شُو	هَ	م	دُو	قَز	نَ	ظَا	را	یَد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن

عَن	دَ	رین	رَه	صَد	هَ	زا	رَب	لی	س	ء	دَم	رو	ی	هست
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
تا	هَ	را	دَم	رو	ی	را	زِن	ها	ر	کا	دَم	نَش	مُ	ری
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	
پا	یَ	تَن	دَر	طی	نُ	دِل	پُر	نا	ر	با	شَد	تا	تُ	را
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
دی	و	نَخ	وَت	گُف	ت	خا	هَد	نا	ر	پِه	با	شَد	ز	طین
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	
بَر	کِ	خَن	دَد	پَس	خَ	ضِر	چُن	با	شُ	ما	بی	نَد	هَ	می
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
گو	ر	کَن	دَر	بَح	رُ	کِش	تِی	دَر	بِ	یا	بان	دا	ش	تَن
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
	فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن		فاعلاتن	

گروه آموزشی ماز

۳۶- وزن کدام بیت در مقابل آن نادرست است؟

- بدان معنی شعرش بین و جان از علم دانا کن (مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن)
- اول و آخر چو همی بنگرم (مفتعلن مفتعلن فاعلن)
- که اکنون است بی شک زندگانی (مفاعیلن مفاعیلن فاعلن)
- خورشید سبک کرد مر آن بار گران را (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)

- سنایی را به طبع اندر چو زین سان شعرها بینی
- عمر دو نیمه است ازین بیش نیست
- هم اکنون از هم اکنون داد بستان
- بر کوه از آن توده کافور گرانبار

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ: گزینه ۴

تقطیع هجایی و ارکان و وزن بیت:

بَر	کُو	هـ	ء	زَن	تُو	د	ی	کَا	فُو	ر	گ	رَآن	بَار
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
خُر	شِی	د	سَ	بُک	کَر	د	مَ	رَآن	بَا	ر	گ	رَآن	رَا
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
	مستفعل			مستفعل				مستفعل				مستفعل	مُسْتَف

یا «- - U / U - - U / U - - U / U - - U / U» : مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن

بعضی از اوزان به دو صورت تقسیم می‌شوند. یعنی گاهی پیش می‌آید که ما برای یک بیت و یک تقطیع هجایی، دو وزن می‌یابیم که هر دو درست هستند و معادل یکدیگر هستند.

- ۱) مستفعل مستفعل مستفعل مستفعل (فعلن) ← مفعول مفاعیل مفاعیل فاعولن
- ۲) مستفعل مستفعل مستفعل فاع ← مفعول مفاعیل مفاعیل فعل
- ۳) مستفعل مفعولن مستفعل مفعولن ← مفعول مفاعیلن مفعول مفاعیلن
- ۴) مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل ← مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن
- ۵) مستفعلن مفاعل مفعولن ← مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
- ۶) مستفعلن فاعولن مستفعلن فاعولن ← مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
- ۷) مستفعل فاعلاتن مفعولن ← مفعول مفاعیلن مفاعیلن
- ۸) مستفعل فاعلاتن فعلن ← مفعول مفاعیلن فاعولن

سَ	نَا	یِی	رَا	بِ	طَب	عَن	دَر	چُ	زِین	سَان	شِع	رَا	هَا	بِی	نِی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
بِ	دَان	مَع	نِی	یِ	شِع	رَش	بِی	نُ	جَا	نَز	عَل	م	دَا	نَا	کُن
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-
	مفاعیلن			مفاعیلن				مفاعیلن				مفاعیلن			
عُم	ر	دُ	نِی	مَس	ت	ء	زِین	بِی	شِ	نِیست					
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-					
ءَو	و	لُ	ءَا	خِر	چُ	هَـ	مِی	بِن	گَـ	رَم					
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-					
	مفتعلن			مفتعلن				فاعلن							

بلند دانستن هجای پایان مصراع و نیم مصراع:

هجای پایانی هر مصراع یا هر نیم مصراع الزاماً باید بلند باشد یعنی اگر هجای کوتاه یا کشیده در این موارد داشتیم، حتماً آن را به هجای بلند تبدیل کنیم.

هَـ	مَک	نُو	نَز	هَـ	مَک	نُون	دَا	د	بَس	تَان
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
کِ	ءَک	نُو	نَس	ت	بِی	شَک	زِن	دِ	گَا	نِی
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
	مفاعیلن			مفاعیلن				فاعلن		

گروه آموزشی ماز

۳۷- در کدام بیت شاعر از اختیار وزنی «ابدال» بیش تر استفاده کرده است؟

- ۱) آمد نوروز هم از بامداد
  - ۲) گفتم دور چون شود آهوی وحشی از نظر؟
  - ۳) وفای یار به دنیا و دین مده سعدی
  - ۴) کدام باغ چو رخسار تو گلی دارد؟
- آمدنش فرخ و فرخنده باد
رفت و ندید یک نظر جانب ما که هم چنین
دریغ باشد یوسف به هرچه بفروشی
کدام سرو کند با قدت سرافرازی؟

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ: گزینه ۳

تقطیع هجایی و وزن و اختیارات وزنی بیت:

و	فا	ی	یا	ر	ب	دُن	یا	و	دین	م	ده	سَع	دی
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
د	ری	غ	با	شد	سُف	یو	سُف	ب	هَر	چ	بِف	رو	شی
U	-	U	-	-	-	-	-	U	-	U	-	-	-
مفاعِلن			فَعْلَاتِن (ابدال)				مفاعِلن			فَع لِن (ابدال)			

بررسی اختیارات وزنی ابدال:

در رکن دوم مصراع دوم، شاعر هجای بلند (شُد) را در برابر دو هجای کوتاه پنجم و ششم مصراع اول آورده است. همچنین در رکن آخر هر دو مصراع به جای رکن «فَعْلن» از رکن «فَع لِن» استفاده کرده است. (سه مورد اختیار وزنی «ابدال»)

بررسی سایر گزینه‌ها:

ع	مَد	نو	رو	ز	ه	مَز	با	م	داد
-	-	-	-	U	U	-	-	U	-
ع	م	د	فَر	رُ	خُ	فَر	خُن	د	باد
-	U	U	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلِن			مفتعلِن				فاعِلن		

اختیار وزنی ابدال ۱ مورد: شاعر در رکن اول مصراع اول از رکن مفعولن به جای رکن مفتعلن استفاده کرده است.

گُف	تَم	دو	ر	چُن	شَ	وَد	ع	ه	وَح	شی = ش	یَز	نَ	ظَر
-	-	-	U	-	U	-	-	U	-	U	-	U	-
رَف	تَن	دی	د	پَک	نَ	ظَر	جا	ن	ب	ما	هَم	چ	نِین
-	U	U	U	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلِن			مفاعِلن				مفتعلِن			مفاعِلن			

اختیار وزنی ابدال ۱ مورد: شاعر در رکن اول مصراع اول به جای رکن «مفتعلن» از رکن «مفعولن» استفاده کرده است.

کُ	دا	م	با	غ	چ	رُخ	سا	ر	ت	گ	لی	دا	رد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	U	U	-	-	-
کُ	دا	م	سَر	و	کُ	نَد	با	قَ	دَت	سَ	رَف	را	زی
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
مفاعِلن			فَعْلَاتِن				مفاعِلن			فَع لِن			

اختیار وزنی ابدال ۲ مورد: شاعر در رکن آخر هر دو مصراع به جای رکن «فَعْلن» از رکن «فَع لِن» استفاده کرده است.

اختیار شاعری ابدال:

ابدال، همان طور که از اسمش هم پیداست، درباره «تبدیل کردن» است. مطابق این اختیار وزنی، شاعر می‌تواند در رکنی که دو «هجای کوتاه» باید باشد، یک هجای بلند بیاورد؛ بنابراین، وقتی شعر را تحلیل می‌کنیم باید «یک هجای بلند» را به «دو هجای کوتاه» تبدیل کرد. ✓ در هر رکنی که دو هجای کوتاه، در کنار هم، قرار گرفته‌اند، از این اختیار می‌شود استفاده کرد.

ابدال اغلب در این ارکان عروضی غالباً اتفاق می‌افتد:

فَعْلن	U	U	U
مفاعِلن	U	U	U
فَعْلَاتِن	U	U	U
مُفتَعِلن	U	U	U
مستفَعِلن	U	U	U

گروه آموزشی ماز

۳۸- در بیت زیر کدام اختیارات وزنی وجود دارد؟

«نه من از دست نگارین تو مجروحم و بس

(۱) ابدال - قلب

(۳) بلند بودن هجای پایان مصراع - ابدال

که به شمشیر غمت تشنه چو من بسیارند»

(۲) قلب - بلند بودن هجای پایان مصراع

(۴) آوردن فاعلاتن به جای فَعْلَاتِن - بلند بودن هجای پایان مصراع

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ شریعی:

تقطیع هجایی و وزن و اختیارات وزنی بیت:

نَ	مَ	نَز	دَس	تِ	نِ	گَا	رِی	نِ	تُ	مَج	رَو	حَ	مُ	بَس
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
کِ	بِ	شَم	شِی	رِ	عَ	مَت	کُش	تِ	چُ	مَن	پَس	یا	رَند	-
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلن / فعلن		

بررسی اختیارات وزنی:

- 1- بلند بودن هجای پایان مصراع: مصراع دوم، هجای کشیده «رند» بلند محسوب می‌شود.
- 2- ابدال: در رکن آخر مصراع، دوم شاعر از رکن «فعلن» به جای «فعلن» استفاده کرده است.

تشخیص ابدال:

در اوزانی که به «فعلن» ختم می‌شود، استفاده از «فعلن» به جای آن خیلی رایج است.

گروه آموزشی ماز

۳۹- اختیارات وزنی نوشته شده مقابل کدام گزینه به درستی ذکر نشده است؟

۱) من ز دگر شاعران شعر گروگان برم	اگر ز سرگین عبیر بر سوی گروگان بررد (قلب - ابدال)
۲) گوید گرگی بخورد یوسف یعقوب را	شیر فلک هم بر پنبه نیارد گشود (ابدال - بلند بودن هجای پایان مصراع)
۳) چشم رغبت که به دیدار کسی کردی باز	باز بر هم منه ار تیر و سنان می‌آید (بلند بودن هجای پایان مصراع - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن)
۴) گر سبب جوید حکمت طلبی	نیست جز راستی آن را سببی (ابدال - تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه - آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن)

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن و اختیارات وزنی بیت:

مَن	ز	دِ	گَر	شَا	عَ	رَان	شَع	ر	گِ	رُو	گَان	بَ	رَم
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
ءَ	گَر	زِ	سِر	گِین	عَ	بِیر	بُو	ی	گِ	رُو	گَان	بَ	رَد
U	-	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن				فاعلن				مفتعلن				فاعلن	

بررسی اختیارات وزنی:

قلب: در رکن اول مصراع دوم «مفاعِلن» به جای «مفتعلن» به کار رفته است. ابدال: ندارد.

بلند بودن هجای پایانی: در پایان نیم مصراع، در مصراع دوم، هجای کشیده «بیر» بلند محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گو	یَد	گَر	گِی	بِ	خُرَد	یُو	سُ	فِ	یَع	قُو	بِ	رَا
-	-	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
شِی	رِ فَا	لَک	هَم	بَ	رَو	پِن	چَ	نَ	یَا	رَد	گُ	شُود
-	U U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن				فاعلن		

بررسی اختیارات وزنی:

ابدال: در رکن اول مصراع اول شاعر از «مفعولن» به جای «مفتعلن» استفاده کرده است.

بلند بودن هجای پایان مصراع: هجاهای کشیده «خرد» در پایان نیم مصراع اول مصراع اول و «شود» در پایان مصراع دوم، بلند محسوب می‌شوند.

چَش	مَ	رَغ	بَت	کِ	بِ	دِی	دَا	رِ	کَ	سِی	کَر	بَاز
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
بَا	زِ	بَر	هَم	مَ	نِ	هَر	تِی	رُ	سِی	نَان	مِی	یَد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-
فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن				فعلن

بررسی اختیارات وزنی:

بلند بودن هجای پایان مصراع: هجای کشیده «باز» در پایان مصراع اول، بلند محسوب می‌شود. آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: رکن اول هردو مصراع اختیار وزنی فاعلاتن به جای فعلاتن دارد.

ابدال: در رکن آخر هر دو مصراع از رکن «فعلن» به جای «فعلن» استفاده شده است.

گر	سَ	بَب	جو	یَد	حِک	مَت	طَا	لَ	بی
-	U	-	-	-	-	-	U	U	-
نی	ست	جُز	را	سِ تِ تِ	ءان	را	سَ	بَ	بی
-	U	-	-	U	U	-	U	U	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فعلن			

بررسی اختیارات وزنی:

ابدال: آوردن رکن «مفعولن» در رکن دوم مصراع اول به جای رکن «فاعلاتن»

آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در رکن اول هر دو مصراع - تغییر کمیت مصوت بلند به کوتاه

تکنیک حل تست:

در این بیت، ۵ هجای بلند کنار هم قرار گرفته است؛ به جز شرایط خاصی، معمولاً این اتفاق نشان دهنده کاربرد اختیار ابدال است.

گروه آموزشی ماز

۴۰- در کدام بیت هیچ اختیار وزنی وجود ندارد؟

- چشم مجنون چو بخفتی همه لیلی دیدی
- مرغان چمن نعره زنان دیدم و گویان
- عقل روا می نداشت گفتن اسرار عشق
- به خسته برگذری صحتش فراز آید

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - عروض و قافیه)

پاسخ تشریحی:

تقطیع هجایی و وزن بیت:

مُر	غا	نَ	چَ	مَن	نَع	رَ	زَ	نان	دی	دَ	مُ	گو	یان
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	-
زین	عُن	چَ	کَ	عَز	طَر	فَ	چَ	مَن	زا	رَ	بَ	را	مَد
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
مستفعل			مستفعل			مستفعل			مُسْتَف				

بررسی سایر گزینه‌ها:

چش	مَ	مَج	نون	چَ	بَ	خَف	تی	هَد	مَ	لِ	لی	دی	دی
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
مُد	دَ	عی	بو	دَ	گَ	رَش	خا	بَ	مُ	یَس	سَر	می	شُد
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			فاعلاتن			فعلن				

بررسی اختیارات وزنی:

ابدال: در رکن آخر هر دو مصراع، شاعر رکن «فعلن» را به جای «فعلن» آورده است.

آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن: شاعر از رکن فاعلاتن به جای فاعلاتن در رکن اول هر دو مصراع استفاده کرده است.

عَق	لَ	رَ	وا	می	نَ	داشت	گَف	تَ	نَ	عَس	را	رَ	عِشَق
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
قُو	وَ	تَ	با	زو	یَ	شُوق	بی	خَ	صَ	بو	ری	بَ	کند
-	U	U	-	-	U	-	-	U	U	-	-	U	-
مفتعلن			فاعلن			مفتعلن			فاعلن				

بررسی اختیارات وزنی:

بلند بودن هجای پایان مصراع: هجاهای کشیده در پایان نیم مصراع‌ها و در پایان مصراع‌ها بلند محسوب می‌شود.

بَ	حَس	تَ	بَر	گَ	ذَ	ری	صِح	حَ	تَش	فَ	را	زا	یَد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
بَ	مُر	دَ	دَر	نَ	گَ	ری	زَن	دَ	گی	زَ	سَر	گی	رَد
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	-	-
مفاعِلن			مفاعِلن			فاعلاتن			مفاعِلن				

بررسی اختیارات وزنی:

ابدال: رکن آخر هر دو مصراع، شاعر از رکن «فعلن» به جای «فعلن» استفاده کرده است.

فاعلاتن به جای فعاتلن:

مطابق این اختیار، شاعر اجازه دارد در وزنی که با «فعاتلن» شروع می‌شود، از «فاعلاتن» استفاده کند؛ یعنی هجای آغازین مصراع، کوتاه نباشد، بلکه بلند باشد. این اختیار در وزن‌های زیر رخ می‌دهد:

- ۱) فعاتلن فعاتلن فعلن ← فاعلاتن فعاتلن فعلن
- ۲) فعاتلن فعاتلن فعاتلن فعلن ← فاعلاتن فعاتلن فعاتلن فعلن
- ۳) فعاتلن مفاعلن فعلن ← فاعلاتن مفاعلن فعلن
- ۴) فعاتلن فعاتلن فعاتلن فعاتلن ← فاعلاتن فعاتلن فعاتلن فعاتلن

نکات مهم:

- برعکس این اختیار صادق نیست.
- این اختیار فقط در نخستین رکن رخ می‌دهد.

گروه آموزشی ماز

۴۱- مفهوم کدام بیت با «همه در خورد رای و قیمت خویش / از تو خواهند و من تو را خواهم» تناسب معنایی دارد؟

۱) گرچه خاکستر شدم باز از خدا خواهم پری	۲) آن قدر هم‌رهی از بخت سیه می‌خواهم
۳) بیخس اگر ز تو خواهم مراد هر دو جهان	۴) گویند تمنّایی از دوست بکن سعدی
- تا مگر بر گرد سر بار دگر گردم تو را
که کنم دیده خود در قدم یار سفید
که میهمان کریمان فضول می‌باشد
جز دوست نخواهم کرد از دوست تمنّایی

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ شریعی:

در بیت صورت سؤال سخن از این است که عاشق حقیقی از یار جز یار نخواهد.

این مفهوم به وضوح **در گزینه ۴** نیز تکرار شده است: به من می‌گویند: ای سعدی، از دوست چیزی بخواه، من به جز خود دوست، از دوست درخواست دیگری ندارم.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) تمنای جان‌فشانی در راه معشوق ← با آن که خاکستر شدم، اما باز از خدا می‌خواهم به من پری بدهد تا بتوانم گرد سر تو بگردم و خود را [مانند پروانه] فدای تو کنم.
- ۲) وفاداری عاشق ← انتظار همراهی از بخت خویش دارم که به من فرصت دهد تا چشمانم را در راه یار و در انتظار او نابینا کنم.
- ۳) درخواست از میزبان کریم ← اگر خواسته‌های هر دو جهان را از تو درخواست دارم بر من بیخس، زیرا مهمان انسان‌های کریم، فضول و زیاده‌خواه است.

گروه آموزشی ماز

۴۲- همه ابیات با «پرستش به مستی است در کیش مهر / بروند زین جرگه هشیارها» تناسب مفهومی دارند، به جز:

۱) عشق مستغنی است از تدبیر عقل حيله‌گر	۲) عشق گوید شش جهت حد است بیرون راه نیست
۳) حرف حق با عقل بود اما چه سود	۴) حذر کن از می پر زور عشق ای عقل کوتاه‌بین
- شیر کی سازد عصای خود دم روباه را
عشق گوید راه هست و رفته‌ام من بارها
پیش دل حقانیت مطرح نبود
که هر برگی ز تاکش پنجه شیرافکنی دارد

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ شریعی:

صورت سؤال به تقابل عقل و عشق اشاره دارد که در این میان، پیروز میدان، «عشق» است. این مفهوم در تمام گزینه‌ها به استثنای بیت گزینه ۳ دیده می‌شود.

گزینه ۳: در این بیت شاعر عقل را می‌ستاید و در برابر عشق، عقل را ستایش می‌کند اما در سایر گزینه‌ها همانند بیت صورت سؤال به ناتوانی عقل در برابر عشق اشاره شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) برتری عشق بر عقل ← عشق از عقل بی‌نیاز است، عشق همچون «شیر» است و عقل چون «روباه».

- ۲) عقل می گوید این دنیای مادی که دارای شش جهت است، حد نهایی است و راهی به بیرون از این شش جهت راه هست و من بارها رفته‌ام!
از این شش جهت راه هست و من بارها رفته‌ام!
- ۴) ای عقل سطحی‌نگر، از عشق دوری کن زیرا عشق همچون درخت انگوری است که هر برگ آن پنجه بسیار قدرتمندی دارد.

گروه آموزشی ماز

۴۳- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات تفاوت دارد؟

- ۱) نزدیک من میا که ز خود دور می‌شوم
۲) ز هر مویم دوصد فواره الماس می‌جوشد
۳) چون قلم بر سر غم‌نامه هجران آید
۴) تا دور از آن لب شکرین همچو نی شدیم
- وز بی‌خودی ز وصل تو مهجور می‌شوم
به تلخی‌های هجران تو تا کام آشنا کردم
دل به جان آه به لب اشک به مژگان آید
ترجیع بند ناله بود بندبند ما

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه به شوق و اشتیاق عاشق به هنگام دیدار و وصال پرداخته شده است: ای یار، نزدیک من نیا، زیرا باعث می‌شود از خود بی‌خود شوم و در عین این که در کنار تو هستم، به علت بی‌خودی و سرمستی، وصل تو را درک نکنم و در عین هجران باشم!

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم سایر گزینه‌ها «دشواری هجران و فراق» است.

- ۲) تا (= از زمانی که) کام را به تلخی‌های هجران آشنا کردم (= دچار فراق تو شدم)، از هر مویم (= تمام وجودم) دوصد فواره الماس می‌جوشد (= تمام وجودم در رنج و عذاب است).

۳) وقتی قلم قصد نوشتن غم‌نامه هجران و دوری را دارد، دلم به جان می‌رسد، آهم به لب می‌رسد و اشکم به مژگان می‌آید.

۴) از زمانی که از معشوق به دور افتاده‌ام، بندبند وجودم دائماً به ناله درآمده است.

گروه آموزشی ماز

۴۴- مفهوم نوشته‌شده در برابر کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) خرقه از ما می‌ستاند نافه مشکین نفس
۲) صبحگاهی سر خواب جگر بگشاید
۳) آینه‌ات دانی چرا غماز نیست
۴) کس چو حافظ نگشود از رخ اندیشه نقاب
- از هواداران آن زلف پریشانیم ما (خوشبویی زلف)
ژاله صبحدم از نرگس تر بگشاید (گریستن)
زان که زنگار از رخسار ممتاز نیست (ناپاکی دل)
تا سر زلف سخن را به قلم شانه زدند (پیچیدگی سخن)

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در این گزینه حافظ می‌گوید: از زمانی که قلم و نگارش پدید آمده هیچ‌کس مانند من اشعاری پرمغز و متفکرانه نگفته است. بنابراین مفهوم نهایی این بیت «خودستایی شاعر» است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) حتی نافه آهوی چینی (که بسیار خوشبو و معطر است) اعتبارش را از ما می‌گیرد زیرا ما طرفدار آن زلف پریشان معشوقیم (یعنی آن زلف آن قدر معطر است که ما فقط با طرفداری از آن زلف، اعتباربخش نافه خوشبو می‌شویم) ← خوشبویی زلف

۲) به هنگام صبح، به شدت گریه کنید و از چشمان خود اشک بریزید. (در قدیم، جگر را منبع اشک می‌دانستند و شاعر به همین دلیل می‌گوید سر خواب جگر را بگشاید و خون گریه کنید) ← گریستن

۳) آیا می‌دانی چرا دل تو نورانی نیست؟ زیرا دلت همچون آینه غبارآلود و زنگارسته است ← ناپاکی دل

گروه آموزشی ماز

۴۵- کدام بیت با «می‌رود صبح و اشارت می‌کند / کاین گلستان خنده‌واری پیش نیست» تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) بیهوده نباید چو شرر چشم گشودن
۲) هر جا روی از برق فنا جان نتوان برد
۳) عاجز بود ز حفظ عنان، دست رعشه‌دار
۴) یک جا قرار نیست مرا از شتاب عمر
- گرد عدم است آینه پیش و پس اینجا
عمری است که آتش پی این قافله دارد
وقت شباب دامن فرصت نگاه دار
در رهگذار سیل که را خواب می‌برد

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - قرابت معنایی)

پاسخ تشریحی:

در بیت صورت سؤال «بیدل دهلوی» به گذرا بودن و شتابان بودن عُمر چنین اشاره کرده است: روشنایی گذرا و ناپایدار صبح، به ما این نکته را یادآوری می‌کند که عمر و زندگی هم چون لبخند صبح، ناپایدار و شتابان است.
در گزینه «۴» نیز شاعر به شتابان بودن عُمر چنین اشاره کرده است: به علت شتابان بودن عُمر در یکجا آرام و قرار ندارم؛ زیرا عُمر ما مثل سیل در گذر است و در رهگذار سیل کسی آرام و قرار و خواب ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ ترجیح عدم و نیستی بر وجود و هستی ← بهتر است انسان در این جهان چشم نگشاید، زیرا قبل و بعد انسان چیزی جز عدم نیست.
- ۲ حتمی بودن مرگ ← به هر جا بروی مرگ به سراغت می‌آید، زیرا مرگ، یک عُمر است که آتش نابودی را شعله‌ور کرده و در پی ماست.
- ۳ غنیمت شمردن فرصت به هنگام جوانی ← دست رعشه‌دار و لرزان به هنگام پیری، ناتوان از بهبود بخشیدن به وضع خود است و دائم لرزان است، بنابراین به هنگام جوانی، قدر فرصت‌ها را بدان.

گروه آموزشی ماز

۴۶ - عبارت درست در رابطه با «جنگ‌های جهانی» کدام است؟

- ۱) بزرگ‌ترین جنگ‌های تاریخ بشریت‌اند که کشته‌های آن‌ها را تا صد میلیون نفر برآورد کرده‌اند - دو جنگ جهانی با درگیری کشورهای اروپایی آغاز شد - طرف‌های درگیر در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی و سکولاریستی رفتار خود را توجیه می‌کردند.
- ۲) در جنگ جهانی اول برای نخستین بار از سلاح‌های شیمیایی و در جنگ جهانی دوم برای اولین بار از بمب اتم استفاده شد - این دو جنگ ریشه در فرهنگ غرب داشت - این دو جنگ به کشورهای اروپایی و غربی محدود شدند.
- ۳) از مهم‌ترین عوامل وقوع این دو جنگ، رقابت کشورهای اروپایی بر سر مناطق استعماری بود - بعد از جنگ جهانی دوم صلحی پایدار برقرار شد - پس از جنگ جهانی دوم، بلوک شرق و غرب هر یک بخشی از جهان را زیر نفوذ خود قرار دادند.
- ۴) هیچ‌یک از این دو جنگ منشأ دینی نداشت و ظاهر مذهبی و دینی نیز به خود نگرفت - وقوع دو جنگ جهانی در نیمه اول قرن بیستم خطا بودن نظریه کنت را نشان می‌دهد - جنگ جهانی اول و دوم همه جهان را درگیر خود ساخت.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ درست - درست - نادرست (طرف‌های درگیر در این دو جنگ، در قالب اندیشه‌های ناسیونالیستی، لیبرالیستی و سوسیالیستی، رفتار خود را توجیه می‌کردند.)
- ۲ درست - درست - نادرست (دو جنگ جهانی اول و دوم به کشورهای اروپایی و غربی محدود نشدند، بلکه همه جهان را درگیر خود ساختند.)
- ۳ درست - نادرست (بعد از جنگ جهانی دوم نیز صلحی پایدار برقرار نشد.) - درست
- ۴ درست - درست - درست

تا زمان فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، جنگ سرد بین دو بلوک شرق و غرب، به همراه جنگ گرم بین مناطق پیرامونی این دو، ادامه یافت و به اقتصاد کشورهای صنعتی که وابسته به تسلیحات نظامی بود، رونق بخشید.

گروه آموزشی ماز

۴۷ - در بین عبارتهای زیر کدام موارد نادرست است؟

الف: تقابل شمال و جنوب تقابلی جهانی است و در صورتی که فعال شود، بسیاری از چالش‌های درونی کشورهای غربی، دیگر بار فعال خواهند شد.
 ب: دو اصطلاح استعمارگر و استعمارزده را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود می‌کنند و به ابعاد فرهنگی توجهی ندارند.

ج: مفاهیم شمال و جنوب عمدتاً بعد از جنگ جهانی دوم به کار گرفته شد؛ زیرا برخی اندیشمندان معتقد بودند که چالش اصلی بین کشورهای غنی و فقیر نیست بلکه بین بلوک شرق و غرب است.

د: جوامع غربی چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند؛ یعنی با ثروت به دست آمده از کشورهای مرکزی، رفاه کارگران و اقشار ضعیف خود را تأمین می‌کنند.

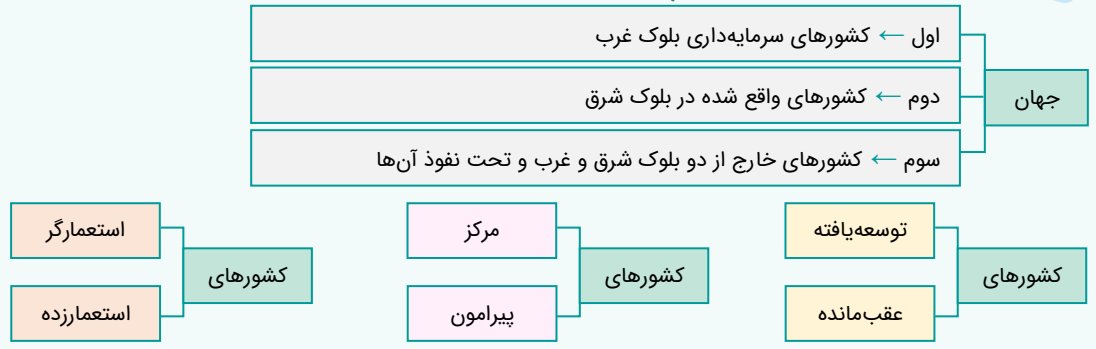
- ۱) «الف»، «ب»، «ج» ۲) «ب»، «د»، «الف» ۳) «ج»، «د»، «ب» ۴) «د»، «الف»، «ج»

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - خط به خط - ۱۱۱۰)

بررسی موارد:

- «الف»: درست
- «ب»: نادرست (به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.)
- «ج»: نادرست (چالش اصلی بین بلوک شرق و غرب نیست بلکه بین کشورهای غنی و فقیر است.)
- «د»: نادرست (با ثروت به دست آمده از کشورهای پیرامون، رفاه کارگران خود را تأمین می‌کنند.)

اصطلاحات سیاسی مشابه برای اشاره به چالش غنی و فقیر:

گروه آموزشی ماز

۴۸- به ترتیب هریک از موارد زیر مربوط به کدام اندیشمند است؟

- جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی را امری عارضی و تحمیلی می دانست.
- بزرگ ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی بود.
- فرهنگ اسلامی را بزرگ ترین تهدید برای غرب می دانست.

- (۱) ریکاردو - فارابی - هانتینگتون
 (۲) کنت - سیبویه - هانتینگتون
 (۳) ریکاردو - فارابی - کنت
 (۴) هانتینگتون - سیبویه - کنت

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - ۱۲۰۸)

بررسی موارد:

- از دیدگاه کنت، جنگ در فرهنگ و جامعه جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.
- بزرگ ترین دانشمند صرف و نحو زبان عربی، یک ایرانی به نام سیبویه است.
- از نظر هانتینگتون، فرهنگ اسلامی بزرگ ترین تهدید برای غرب است.

گروه آموزشی ماز

۴۹- به ترتیب هر یک از عبارتهای زیر، با چه موضوعی ارتباط دارند؟

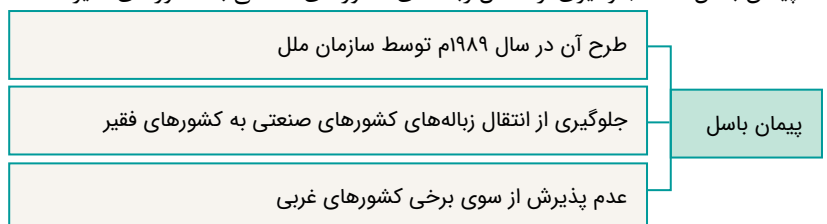
- جنبش وال استریت
- جزیره هندرسون
- بحران بوپال
- پیمان باسل

- (۱) بحران اقتصادی - بحران زیست محیطی - بحران زیست محیطی - جلوگیری از انتقال زباله های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر
 (۲) چالش فقر و غنا - دفن زباله های سمی - بحران اقتصادی - استعمار سمی
 (۳) بحران اقتصادی - آلوده ترین نقطه جهان - بحران اقتصادی - نژادپرستی زیست محیطی
 (۴) چالش فقر و غنا - جزیره پلاستیکی - بحران زیست محیطی - ممنوعیت صادرات زباله از کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خط به خط - ۱۱۱۱)

بررسی موارد:

- جنبش وال استریت ← بحران اقتصادی
- جزیره هندرسون ← بحران زیست محیطی - جزیره پلاستیکی - آلوده ترین نقطه جهان - مقصد پلاستیک های شناور در اقیانوس آرام
- بحران بوپال ← نمونه ای از بحران زیست محیطی در هند
- پیمان باسل ← جلوگیری از انتقال زباله های کشورهای صنعتی به کشورهای فقیر

گروه آموزشی ماز

- ۵۰- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب مبین کدام نگاه انسان به طبیعت است؟
- طبیعت ماده خام نیست.
  - تصرف در طبیعت تنها با فنون و روشهای تجربی انجام می شود.
  - همه موجودات طبیعی به سوی خدا باز می گردند.
  - طبیعت از نیروهای ماورائی برخوردار است.

- (۱) دینی - اساطیری - اساطیری - دنیوی
 (۲) اساطیری - دنیوی - توحیدی - اساطیری
 (۳) معنوی - اساطیری - دینی - معنوی
 (۴) اساطیری - دنیوی - معنوی - توحیدی

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۱۱)

بررسی موارد:

- طبیعت ماده خام نیست. ← اساطیری
- تصرف در طبیعت تنها با فنون و روشهای تجربی انجام می شود. ← دنیوی
- همه موجودات طبیعی به سوی خدا باز می گردند. ← توحیدی
- طبیعت از نیروهای ماورائی برخوردار است. ← اساطیری

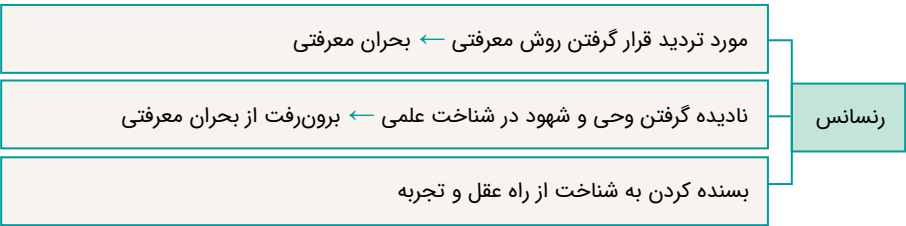
گروه آموزشی ماز

- ۵۱- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسشهای زیر کدام است؟
- در فرهنگ قرون وسطی، شناخت از چه راهی نادیده گرفته می شد؟
  - در دوران رنسانس، جهان غرب برای برون رفت از بحران معرفتی، چه چیزی را در شناخت علمی نادیده گرفت؟
  - در قرون نوزدهم و بیستم، کدام شناخت را تنها راه برای شناخت علمی می دانستند؟
- (۱) عقل و تجربه - عقل و تجربه - عقلی و تجربی
 (۲) عقل و وحی - وحی و شهود - عقلی و تجربی
 (۳) عقل و تجربه - وحی و شهود - حسی و تجربی
 (۴) عقل و وحی - عقل و تجربه - حسی و تجربی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۱۲)

بررسی موارد:

- در فرهنگ قرون وسطی، شناخت از راه **عقل و تجربه** نادیده گرفته می شد.
- در دوران رنسانس، جهان غرب برای برون رفت از بحران معرفتی، **وحی و شهود** را در شناخت علمی نادیده گرفت.
- در قرون نوزدهم و بیستم، شناخت **حسی و تجربی** را تنها راه شناخت علمی می دانستند.

۵۲- هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب با چه موضوعی ارتباط دارند؟

- بحران معنویت در فرهنگ غرب
- نتیجه اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم
- پیامد اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی
- مهم ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان
- ۱) پاساسکولاریسم - مرگ آرمانها - خرافه پرستی و شیطان پرستی - نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی
- ۲) افول سکولاریسم - پوچ گرایی - جست و جوی سنت های قدسی و دینی - غفلت از ابعاد معنوی
- ۳) پاساسکولاریسم - یأس و ناامیدی - از بین رفتن بازار معنویت های کاذب و دروغین - نیاز فطری آدمی به حقایق ماوراءطبیعی
- ۴) افول سکولاریسم - مرگ امیدها - دور شدن از هویت دینی خود - بی توجهی به ابعاد دنیوی

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۱۱۲)

بررسی موارد:

- بحران معنویت در فرهنگ غرب ← پاساسکولاریسم یا افول سکولاریسم
- نتیجه اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم ← پوچ گرایی، یأس و ناامیدی، مرگ آرمانها و امیدها
- پیامد اجتماعی گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی ← جست و جوی سنت های قدسی و دینی، فراخوانده شدن به سوی هویت دینی خود، رونق بخشیدن به بازار معنویت های کاذب و دروغین
- مهم ترین علت تداوم باورهای دینی و معنوی در زندگی انسان ← نیاز فطری آدمی به حقایق قدسی و ماوراءطبیعی

فرهنگ غرب با انکار حقایق قدسی، نه تنها به آرمانهای انقلاب فرانسه نرسید، بلکه با اصالت بخشیدن به انسان دنیوی در قرن بیستم به پوچ گرایی، یأس و ناامیدی و مرگ آرمانها و امیدها انجامید.

گروه آموزشی ماز

۵۳- عبارت درست در رابطه با «سازمان» کدام است؟

- ۱) جمع کسانی که منافع، ارزشها یا برداشتهای مشترکی دارند - پیوند میان افراد و گروههای انسانی مانند رابطه همکاران، هموطنان و همکیشان را در بر می گیرد - لازمه سازمان، پذیرفتن هدفهای سازمان توسط افراد و اعضای جامعه است.
- ۲) مهم ترین منبع سیاست در جوامع امروزی است - رابطه اقتصاد و سیاست یا علم و سیاست را شامل می شود - سازمانی که اعضای آن اهدافش را قبول نداشته باشند، نمی تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند.
- ۳) پیوند میان افراد را در بر می گیرد که به آن انسجام اجتماعی گویند - در درجه نخست با قدرت تشویقی خویشاوند است - سازمانی که از آن صداها و نظرات متفاوتی درباره اهداف آن شنیده شود، می تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند.
- ۴) پیوند میان نقشها، واحدها و ساختارهای اجتماعی را شامل می شود که از آن به یکپارچگی نظام تعبیر می شود - اعمال قدرت اقناعی نیازمند وجود سازمان است - جوامع، بزرگ ترین و مؤثرترین سازمانها هستند.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ۱۲۰۶)

بررسی گزینه ها:

- ۱ درست - درست - نادرست (لازمه سازمان، پذیرفتن هدفهای سازمان توسط افراد و اعضای آن است).
- ۲ نادرست (مهم ترین منبع قدرت در جوامع امروزی است). - درست - درست
- ۳ درست - نادرست (در درجه نخست با قدرت اقناعی خویشاوند است). - نادرست (سازمانی که از آن صداها و نظرات متفاوتی شنیده شود، نمی تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند).
- ۴ درست - درست - درست

سازمانی که اعضای آن به طور یکپارچه، اهداف آن را قبول نداشته باشند و از آن صداها و نظرات متفاوتی شنیده شود، نمی تواند اطاعت افراد بیرون از خود را تضمین کند؛ مثلاً اختلاف نظر شدید پزشکان می تواند مانع پیروی بیماران از دستورات پزشکان شود. به همین دلیل نظام پزشکی به شدت مانع چنین اختلاف نظرهایی می شود.

گروه آموزشی ماز

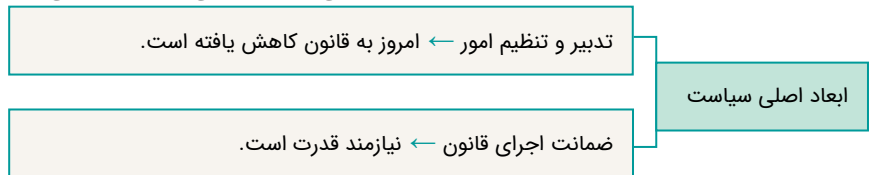
- ۵۴- به ترتیب پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر کدام است؟
 - کدام یک از ابعاد اصلی سیاست، نیازمند قدرت است؟
 - چه عاملی سیاست و عمل سیاسی را در زندگی اجتماعی پدید می‌آورد؟
 - وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن کدام است؟
 - قلمرو سیاست به ترتیب در گذشته و امروز چگونه است؟

- ۱) ضمانت اجرای قانون - تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک افراد - قدرت - محدوده حکومت و دولت، تمامی جامعه
 ۲) تدبیر و نظم امور - رفع اختلافها و تضادها میان افراد - قدرت - محدوده حکومت و دولت، تمامی جامعه
 ۳) ضمانت اجرای قانون - رفع اختلافها و تضادها میان افراد - فضیلت اخلاقی - تمامی جامعه، محدوده حکومت و دولت
 ۴) تدبیر و نظم امور - تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک افراد - فضیلت اخلاقی - تمامی جامعه، محدوده حکومت و دولت

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۶)

بررسی موارد:

یکی از ابعاد سیاست، ضمانت اجرای قانون است که نیازمند قدرت می‌باشد.
 - تصمیم‌گیری درباره مسائل مشترک و رفع اختلافها و تضادها میان افراد و گروه‌هایی که با هم زندگی می‌کنند، سیاست و عمل سیاسی را در زندگی اجتماعی پدید می‌آورد.
 - قدرت، وجه عینی و محسوس سیاست و جنبه الزام‌آور آن است.
 - در گذشته، سیاست، محدوده حکومت و دولت به حساب می‌آمده است ولی امروزه این تلقی وجود ندارد و تمامی جامعه می‌تواند قلمرو سیاست باشد.

گروه آموزشی ماز

- ۵۵- به ترتیب کدام مورد از ویژگی‌های «لیبرال دموکراسی» است اما از ویژگی‌های «جمهوری اسلامی» نیست؟
 ۱) هیچ حقیقت و فضیلتی را که مستقل از خواست مردم باشد، به رسمیت نمی‌شناسد - در این نظام می‌توان از مقبولیت و مشروعیت حقیقی سخن گفت.
 ۲) با خواست و اراده اکثریت مردم شکل می‌گیرد - در این نظام، آزادی مهم‌ترین ارزش اجتماعی است.
 ۳) نظام سیاسی سازگار با فرهنگ جهان غرب که رویکردی سکولار و دنیوی به جهان هستی دارد - قوانین و مقررات آن با خواست مردم و بر اساس احکام الهی است.
 ۴) نظام سیاسی سازگار با فرهنگ توحیدی است - سلطه بر طبیعت از ارزش‌های مهم آن به شمار می‌رود.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۶)

بررسی گزینه‌ها:

گروه آموزشی ماز

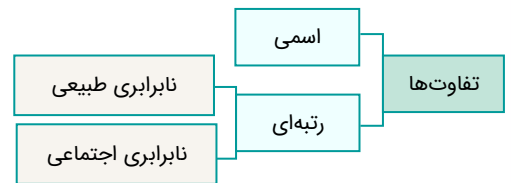
۵۶- در عبارت زیر به ترتیب به کدام یک از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های اجتماعی اشاره شده است؟
 «مایکل پسری سیاه پوست با وضعیت اقتصادی پایین که استعداد ویژه در بازی فوتبال داشت، توانست عضو تیم منچستر انگلستان شود.»

- ۱) رتبه‌ای طبیعی - اسمی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی
- ۲) رتبه‌ای طبیعی - اسمی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی
- ۳) اسمی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای اجتماعی
- ۴) اسمی - اسمی - رتبه‌ای اجتماعی - رتبه‌ای طبیعی - رتبه‌ای اجتماعی

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۴۰۷)

پاسخ تشریحی:

مایکل پسری سیاه پوست با وضعیت اقتصادی پایین که استعداد ویژه در بازی فوتبال داشت، توانست عضو تیم منچستر انگلستان شود.
 اسمی   اسمی   رتبه‌ای اجتماعی   رتبه‌ای طبیعی   رتبه‌ای اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۵۷- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب به کدام یک از رویکردهای نابرابری اجتماعی اشاره دارد؟

- مدل عدالت اجتماعی
- طرفداران قشربندی اجتماعی
- اهمیت عدالت اقتصادی

- ۱) رویکرد دوم - رویکرد سوم - رویکرد اول
- ۲) رویکرد سوم - رویکرد اول - رویکرد دوم
- ۳) رویکرد دوم - رویکرد دوم - رویکرد سوم
- ۴) رویکرد سوم - رویکرد دوم - رویکرد سوم

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۴۰۷)

بررسی موارد:

- مدل عدالت اجتماعی ← رویکرد سوم
- طرفداران قشربندی اجتماعی ← رویکرد اول
- اهمیت عدالت اقتصادی ← رویکرد دوم

در رویکرد دوم به نابرابری اجتماعی، اندیشمندان اجتماعی که مخالف قشربندی اجتماعی هستند، معتقدند که نابرابری‌های اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست، بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست و باید با آن مبارزه کرد. اینان عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد.

گروه آموزشی ماز

۵۸- به ترتیب «هدف»، «موضوع» و «روش» جامعه‌شناسی انتقادی چیست؟

- ۱) پیش‌بینی پدیده‌های اجتماعی - کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - حس و تجربه
- ۲) معنا بخشی به زندگی اجتماعی - کنش‌های اجتماعی و معنای آن - تفسیری
- ۳) تجویز وضع مطلوب - کنش‌های اجتماعی و پیامدهای آن - تجویزی
- ۴) انتقاد از وضع موجود - پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی - انتقادی

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۴۰۷)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱) هدف جامعه‌شناسی تبیینی - موضوع جامعه‌شناسی انتقادی - روش جامعه‌شناسی تبیینی
- ۲) هدف جامعه‌شناسی تفسیری - موضوع جامعه‌شناسی تفسیری - روش جامعه‌شناسی تفسیری و انتقادی
- ۳) هدف جامعه‌شناسی انتقادی - موضوع جامعه‌شناسی انتقادی - روش جامعه‌شناسی انتقادی
- ۴) هدف جامعه‌شناسی انتقادی - موضوع جامعه‌شناسی تبیینی - روش جامعه‌شناسی انتقادی

انواع جامعه‌شناسی	موضوع	روش	هدف
انتقادی	کنش‌های اجتماعی و پیامدهای اجتماعی	تفسیری، انتقادی، تجویزی	انتقاد از وضع موجود، تجویز وضع مطلوب و راه رسیدن به آن
تفسیری	کنش‌های اجتماعی و معنای آن‌ها	تفسیر (نگاه از درون به پدیده‌ها برای یافتن معنای آن‌ها)	معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی
تبیینی	پدیده‌های اجتماعی همانند پدیده‌های طبیعی هستند.	حس و تجربه (نگاه از بیرون)	پیش‌بینی و کنترل پدیده‌های اجتماعی

گروه آموزشی ماز

۵۹- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟

- سیاست هویت متعلق به کدام دوره است؟
- در کدام مدل، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد؟
- از جمله روش‌های خوشونت‌آمیز همانندسازی کدام است؟

- (۱) پسامدرن - مدل تکثرگرا - کنترل جمعیت
- (۲) مدرن - مدل همانندسازی - جابه‌جایی اجباری
- (۳) پسامدرن - مدل همانندسازی - نسل‌کشی
- (۴) مدرن - مدل تکثرگرا - فشارهای سخت اجتماعی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۸)

بررسی موارد

- سیاست هویت متعلق به دوره پسامدرن است.
- در مدل تکثرگرا، تفاوت‌های موجود میان گروه‌های قومی و زبانی حفظ و حتی تشدید می‌گردد.
- نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی از جمله روش‌های خوشونت‌آمیز همانندسازی هستند.

همانندسازی به معنای پذیرش ارزش‌ها و سبک زندگی یک گروه توسط سایر گروه‌های جامعه است؛ به گونه‌ای که همه گروه‌ها همسان شوند.

گروه آموزشی ماز

۶۰- هر یک از موارد زیر به ترتیب با کدام عبارت تطابق دارد؟

- شناخت متقابل هویت‌ها
- ریشه داشتن در رویکرد تفسیری
- باز شدن جعبه پاندورا
- (۱) الگوی تنازع - جامعه‌شناسی انتقادی - تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
- (۲) الگوی تعارف - جامعه‌شناسی تبیینی - تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
- (۳) الگوی تنازع - جامعه‌شناسی تبیینی - پیدایش سیاست هویت
- (۴) الگوی تعارف - جامعه‌شناسی انتقادی - پیدایش سیاست هویت

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۳۰۸)

بررسی موارد

- شناخت متقابل هویت‌ها یا الگوی تعارف در مقابل دو الگوی همانندسازی و تکثرگرا قرار می‌گیرد.
- جامعه‌شناسی انتقادی ریشه در رویکرد تفسیری دارد.
- برخی از پیدایش سیاست هویت به باز شدن جعبه پاندورا یاد می‌کنند.

تعارف به معنای شناخت متقابل است. الگوی تعارف در مقابل الگوی تنازع قرار دارد و همان الگویی است که قرآن ارائه می‌کند.

گروه آموزشی ماز

- ۶۱- با توجه به هریک از موارد زیر، کدام گزینه در ارتباط با نوع انگیزه در افراد صحیح است؟
- صادق برای بیرون رفتن با دوستانش، در کارهای منزل به مادرش کمک می کند.
  - مهسا که یک وکیل دادگستری است، برای رضای خدا و دریافت حق الوکاله، پرونده های حقوقی را پیگیری می کند.
  - سارینا برای کمک داوطلبانه به مردم زلزله زده، به شهر بیم سفر کرد.
- (۱) بیرونی - بیرونی - درونی
 (۲) بیرونی - درونی - بیرونی
 (۳) درونی - بیرونی - درونی
 (۴) درونی - درونی - بیرونی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۷)

بررسی موارد:

- بیرون رفتن با دوستان عاملی خارجی است که باعث شده صادق در کارهای منزل به مادرش کمک کند: انگیزه بیرونی
- حق الوکاله عاملی بیرونی و رضای خدا عاملی درونی است: انگیزه بیرونی و درونی
- کمک به مردم زلزله زده بدون هیچ چشم داشتی و به صورت داوطلبانه تابع لذت درونی است: انگیزه درونی

انواع انگیزه:

انگیزه ها به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم می شوند. در انگیزه های بیرونی عاملی خارجی فرد را به انجام دادن کاری خاص برمی انگیزد اما در انگیزه های درونی فرد کار را به خاطر خود آن چیز انجام می دهد؛ زیرا به آن کار علاقه دارد، برایش جالب است یا با نیازهای فطری او مطابقت دارد.

منبع انگیزش بیرونی در پاداش و لذت خارج از فرد قرار دارد در حالی که منبع لذت در خود تکلیف است.

گروه آموزشی ماز

- ۶۲- در موقعیت های زیر هریک از افراد تحت تأثیر کدام عامل نگرشی عمل کرده اند؟
- الف: در جنگ تحمیلی سربازان ایرانی با اعتقاد به بر حق بودن خودشان، با سربازان عراقی جنگیدند.
- ب: ساره در تلاش است تا در کنکور رتبه تک رقیمی کسب کند، او روزانه ۱۰ ساعت مطالعه می کند.
- ج: هادی چوپان با وجود مشکلات مالی زیاد، توانست مدال طلای مستر المپیا را کسب کند.
- (۱) باورها - هدفمندی - انگیزه
 (۲) نظام ارزشی - هدفمندی - اراده
 (۳) اراده - انتخاب هدف - باورها
 (۴) هدفمندی - انتخاب هدف - نظام ارزشی

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - مفهومی - ۱۱۰۷)

بررسی موارد:

- «الف»: کلمه «اعتقاد» در این عبارت نشانگر باورها و نظام ارزشی سربازان ایرانی است.
- «ب»: هدفمندی یا انتخاب هدف باعث شده است که ساره بتواند روزانه ۱۰ ساعت مطالعه کند.
- «ج»: اراده هادی چوپان باعث شد علی رغم مشکلات مالی به موفقیت برسد.

نگرش:

- نگرش ها در شکل دهی به رفتار انسان، به دو شکل مثبت و منفی عمل می کنند. مهم ترین عوامل نگرشی عبارتند از:
- (۱) باورها و نظام ارزشی فرد: اعتقاد قوی به چیزی، نظام باورهای ما را شکل می دهد و نظام باورهای هر فرد و جامعه، موتور محرکه قوی برای رسیدن به هدف های فردی و جمعی است.
  - تعریف باور: اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام پذیر بودن یا انجام پذیر نبودن کاری.
  - (۲) اراده: بیان گر تلاش فرد برای رسیدن به هدف با وجود مشکلات فراوان است.
  - (۳) هدفمندی: انتخاب هدف در فرد توانمندی ایجاد می کند، به رفتار او انسجام می بخشد، او را از بیراهه رفتن و اتلاف منابع انرژی مصون می دارد.
  - تعریف هدف: هر چیزی است که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می کند برای او موثر و مفید است.
  - (۴) ناهماهنگی شناختی: زمانی که فرد دارای دو شناخت هم زمان و متضاد باشد او دارای ناهماهنگی شناختی شده است که بسیار ناخوشایند و تنش زا است.
  - (۵) ادراک کنترل و ادراک کارایی (احساس کارایی): مورد اول به معنای تحت کنترل داشتن موقعیت و تسلط داشتن بر آن است اما ادراک کارایی یعنی فرد احساس کند توانمندی لازم برای انجام عمل را دارد.
  - (۶) اسناد: دیگران را در شکست مقصر بدانیم و خود را عامل پیروزی در موفقیت ها معرفی کنیم.
  - (۷) درماندگی آموخته شده: به این معناست که فرد باور کند ناتوان است؛ در واقع بسیاری از ناتوانی های ما به دلیل یادگیری عدم توانایی است نه اینکه واقعاً نمی توانیم.

۶۳- کدام گزینه‌های به درستی یا نادرستی عبارتهای زیر اشاره دارد؟

- به مجموعه عوامل زیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت ما می شود، نگرش می گویند.
- تفاوت انسان و حیوانات این است که انسانها برخلاف حیوانات فقط براساس غریزه و خواسته قدم بر نمی دارند.
- عوامل شکل دهنده نگرش متنوع است و تحت تأثیر نظام شناختی فرد، باورها و ارزش های او قرار دارد.
- عاملی که ما را بر می انگیزد، به حرکت وا می دارد و به سوی رفتار معین سوق می دهد، نگرش است.

- (۱) درست - درست - نادرست - نادرست
- (۲) نادرست - نادرست - درست - درست
- (۳) نادرست - درست - درست - نادرست
- (۴) درست - درست - نادرست - درست

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

بررسی سایر موارد:

- به مجموعه عوامل فرازیستی که باعث به حرکت درآوردن رفتار و شناخت ما می شود، نگرش می گویند.
- عاملی که ما را بر می انگیزد، به حرکت وا می دارد و به سوی رفتار معین سوق می دهد، انگیزه است.

گروه آموزشی ماز

۶۴- پاسخ هریک از سوال های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- عامل شکل دهنده به رفتار انسان
- عامل نگرشی منفی
- ویژگی نگرش در دوران کودکی
- (۱) نگرش - ناهماهنگی شناختی - هماهنگی با خانواده
- (۲) انگیزه - درماندگی آموخته شده - امکان تغییر زیاد
- (۳) عوامل زیستی - ادراک کنترل - امکان تغییر زیاد
- (۴) اراده - ادراک کارایی - هماهنگی با خانواده

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

بررسی موارد:

- عوامل شکل دهنده به رفتار انسان علاوه بر عوامل انگیزشی تابع عوامل مختلف نگرش افراد هم هست.
- از میان عوامل نگرشی، ناهماهنگی شناختی و درماندگی آموخته شده تأثیر منفی بر عملکرد انسان دارند.
- نگرش های دوران کودکی هماهنگ با نگرش های خانواده است. این نگرش ها در مدرسه نیز از هماهنگی برخوردار است و در دوران تحصیل دانشگاهی امکان بیشترین تغییر را پیدا می کند.

گروه آموزشی ماز

۶۵- چه تعداد از موارد زیر از پیامدهای داشتن هدف در زندگی است؟

- باعث ایجاد توانمندی و انسجام در رفتار انسان می شود.
  - حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نوعی موفقیت تلقی می شود.
  - فرد را از موانع زودگذر مانند خستگی دور می کند.
  - انتخاب هدف امید به موفقیت را به همراه می آورد.
  - فرد را از شکل گیری باورهای غلط مصون می دارد.
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی:

در صورت سوال تنها مورد آخر نادرست است و انتخاب هدف، فرد را از باورهای غلط دور نمی کند؛ بلکه باورهای درست و نادرست، در انتخاب اهداف تأثیر گذار است.

انتخاب هدف:

هدف، هرچیزی است که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می کند برای او مؤثر و مفید است. انتخاب هدف درست، پیامدهای مثبتی را برای فرد به همراه دارد؛ از جمله اینکه علاوه بر ایجاد توانمندی، باعث انسجام در رفتار فرد می شود و فرد را از بیراهه رفتن و اتلاف منابع انرژی خود مصون می دارد. حرکت در مسیر دستیابی به هدف، نوعی موفقیت تلقی می شود؛ در نتیجه فرد تحت تأثیر موانع زودگذر و عواملی همچون خستگی قرار نمی گیرد. انتخاب هدف، امید به موفقیت را به همراه دارد.

گروه آموزشی ماز

۶۶- کدام گزینه در ارتباط با افراد زیر درست است؟

«علی و کیانوش که دچار ضعف بینایی شده‌اند، به توصیه یک چشم پزشک باید استفاده خود از فضای مجازی را کاهش دهند. آن‌ها می‌دانند که استفاده از تلفن همراه باعث این مشکل شده است. علی برای حل این موضوع، برای خود محدودیت زمانی تعریف کرده است اما کیانوش بعد از مدتی فکر کرد که شاید تماشای تلویزیون باعث ضعف بینایی اوست.»

(۱) علی برای حل ناهماهنگی شناختی خود، نگرش خود را تغییر داده است.
 (۲) کیانوش دچار ناهماهنگی بعد از تصمیم شده است.
 (۳) کیانوش برای رفع ناهماهنگی شناختی نگرشش را تغییر داده است.
 (۴) علی و کیانوش در تلاش هستند تا با حل ناکامی به آرامش برسند.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ در این مثال علی برای حل ناهماهنگی شناختی، رفتارش را تغییر داده است؛ زیرا میزان استفاده از تلفن همراهش را محدود کرده است.
- ۲ ناهماهنگی بعد از تصمیم زمانی ایجاد می‌شود که فرد بین دو انتخاب مطلوب یکی را برگزیند. در این مثال کیانوش با دو امر نامطلوب روبه‌رو است.
- ۴ در ناهماهنگی شناختی افراد در تلاش هستند تا با حل ناهماهنگی فکری خود، به احساس آرامش دست یابند.

ناماهنگی شناختی:

وقتی فرد دارای دو شناخت همزمان و در تضاد باشد که با یکدیگر در تضاد هستند، می‌گویند او دارای ناهماهنگی شناختی است. فردی که دچار ناهماهنگی شناختی شده است به رفتارها و توجیهاتی روی می‌آورد تا بین رفتار و شناخت هماهنگی حاصل شود؛ زیرا ناهماهنگی ناخوشایند و تنش‌زا است.

گروه آموزشی ماز

۶۷- در یک آزمایش پرنده‌ای وحشی را داخل قفسی قرار دادند، در ابتدا پرنده تلاش کرد با پرواز کردن از قفس فرار کند، پس از چند روز آزمایشگر در قفس را باز گذاشت اما پرنده تلاشی برای خارج شدن انجام نداد، علت این امر کدام است؟

- (۱) پرنده یاد گرفته است که کوشش او با پیشرفت و فرار از قفس ارتباطی ندارد.
- (۲) پرنده متوجه شده است که تلاش او تحت کنترل خودش نیست.
- (۳) به دلیل توانایی پایین پرنده او انگیزه کمی برای تلاش دارد.
- (۴) پرنده فاقد ادراک کنترل است و به همین دلیل مجدداً تلاش نمی‌کند.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی:

در این آزمایش پرنده دچار «درماندگی آموخته‌شده» شده است؛ یعنی یاد گرفته است که میان تلاش او و نتیجه به دست آمده ارتباطی وجود ندارد؛ به همین دلیل دست از تلاش می‌کشد. در سایر گزینه‌ها به مفاهیم اسناد و ادراک کنترل و کارایی اشاره شده است که با صورت سؤال ارتباطی ندارد.

درماندگی آموخته‌شده:

بعضی از ناتوانی‌های ما نه به دلیل عدم توانایی، بلکه به خاطر یادگیری اشتباه است؛ یعنی ما باور کرده‌ایم که ناتوان هستیم و کنترلی بر شرایط نداریم تا بتوانیم آن را تغییر دهیم؛ به همین دلیل انگیزه عمل در ما به وجود نمی‌آید و تلاشی هم نمی‌کنیم. فردی که در تلاش برای حل یک مسئله یا انجام یک فعالیت است انتظار دارد در پایان فعالیت خود به نتیجه مطلوب برسد یا تغییری مشاهده کند؛ اما اگر این شخص بعد از تلاش‌های مکرر هیچ نتیجه‌ای نبیند به مرور درخواهد یافت که بین کار او و نتیجه هیچ ارتباطی وجود ندارد، به این حالت «درماندگی آموخته‌شده» می‌گویند.

گروه آموزشی ماز

۶۸- به ترتیب «عنصر هر نگرش»، «عامل مؤثر بر نگرش پس از شکل‌گیری» و «رابطه میان قوی بودن موارد مثبت میان یک پدیده و نگرش» کدام است؟

- (۱) شناختی - نظام ارزشی فرد - مستقیم
- (۲) احساسی - هماهنگی شناختی - مستقیم
- (۳) آمادگی برای عمل - هماهنگی شناختی - معکوس
- (۴) انگیزشی - نظام ارزشی فرد - معکوس

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - خط به خط - ۱۱۰۷)

پاسخ تشریحی:

- هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، احساسی و آمادگی برای عمل است.
- نگرش‌ها پس از شکل‌گیری از ثبات بیشتری برخوردار هستند و تابع اصل هماهنگی شناختی‌اند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

- هرچه موارد مثبت پیرامون یک موضوع بیشتر باشد، گرایش فرد به استفاده از آن بیشتر می شود و هرچه عوامل منفی در اطراف آن موضوع بیشتر باشد، مانع استفاده از آن موضوع می شود؛ یعنی یک عنصر هرچه نیرومندتر و هر اندازه ارزیابی مثبت یا منفی آن قوی تر باشد، تأثیر قوی تری بر نگرش شخص خواهد داشت و رفتار فرد را شکل می دهد. (رابطه مستقیم)

گروه آموزشی ماز

۶۹- ادراک مؤثر بر عمل کدام یک از دو مورد زیر یکسان است؟

الف: مادر الهام می خواست قطره های را در چشم او بچکاند، اما الهام مدام پلک می زد؛ این مشکل زمانی حل شد که الهام خودش قطره را در چشمش چکاند.

ب: عباس به تازگی گواهینامه پایه یک گرفته است، اما احساس می کند هنوز آمادگی لازم برای رانندگی در ترافیک را ندارد.

ج: مریم در امتحان آیلتس موفق به کسب نمره ای که می خواست نشد. او عقیده دارد که آنچه باعث شکست او شده، نداشتن معلم خصوصی است.

د: سعید پس از سپری کردن دوران کارورزی در یک کلینیک روان شناسی، احساس می کند که تجربه کافی برای تأسیس مطب شخصی را دارد.

- ۱) «الف» - «د»
- ۲) «ب» - «ج»
- ۳) «ج» - «الف»
- ۴) «د» - «ب»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

بررسی موارد

«الف»: مشکل الهام زمانی برطرف شده که او کنترل موضوع را به دست گرفته است؛ پس او از ادراک کنترل کافی برخوردار شده است.

«ب»: عباس احساس می کند که تجربه کافی برای رانندگی در ترافیک را ندارد؛ پس ادراک کارایی در او کافی نیست.

«ج»: این عبارت مربوط به اسناد است و ارتباطی با ادراک کارایی و ادراک کنترل ندارد.

«د»: سعید احساس می کند که تجربه و کارایی لازم برای تأسیس مطب خود را دارد؛ پس او از ادراک کارایی کافی برخوردار است.

اگر چه در عبارت «ب» به ادراک کارایی ناگفته و در عبارت «د» به ادراک کارایی کافی اشاره شده است اما نوع ادراک در این دو عبارت یکسان است.

ادراک کنترل و ادراک کارایی:

مشاوره: متأسفانه کتاب درسی این مبحث را برای دانش آموزان به خوبی توضیح نداده و اکثر دانش آموزان در فهم این دو عنوان مشکل دارند؛ توصیه می شود ادراک کنترل و ادراک کارایی را همراه با مثال یاد بگیرید و به متن کتاب اکتفا نکنید.

❖ ادراک کنترل: به این معنا است که شخص بدانند بر کاری که انجام می دهد، احاطه کامل دارد؛ یعنی می تواند ادامه یا توقف آن یا پیامدهای آن را کنترل کند؛ مانند کودکی که خاری در دستش فرو رفته و ترجیح می دهد خودش آن را خارج کند تا مادرش؛ چون در این حالت بر کاری که انجام می دهد کنترل دارد.

❖ ادراک کارایی: در جایی است که فرد اطلاعات و تجربه کافی برای انجام عمل را دارد و می داند در صورتی که دست به انجام عمل بزند، درصد موفقیت او از شکست بیشتر خواهد بود؛ مانند پزشکی که بعد از بررسی دقیق پرونده بیمار و داشتن تجربه کافی تصمیم به عمل جراحی او می گیرد.

زمانی که در صورت سوال به کنترل کردن یک موضوع اشاره شد، «ادراک کنترل» مورد سوال است و اگر صحبت از تجربه، دانش و مهارت بود، پاسخ «ادراک کارایی» است.

گروه آموزشی ماز

۷۰- کدام گزینه در ارتباط با نرگس صحیح است؟

«نرگس ۲۹ ساله، در سن ازدواج قرار دارد اما تاکنون هیچ خواستگاری نداشته است؛ او که در آستانه افسردگی قرار دارد، علت این موضوع را بد بودن وضع مالی پدرش و مکان زندگی خانواده اش می داند.»

۱) اسناد نرگس از نوع درونی است و به همین دلیل تلاشی برای بهبود اوضاع انجام نمی دهد.

۲) او احساس می کند که کنترل اوضاع را در دست ندارد و به همین خاطر مأیوس شده است.

۳) نرگس علت شکست خود را عوامل بیرونی می داند و به درماندگی آموخته شده دچار است.

۴) او عامل دلسردی خود را عامل پایداری مانند فقر و نامناسب بودن محل زندگی قلمداد می کند.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰۷)

بررسی سایر گزینه ها:

۱) اسناد نرگس از نوع بیرونی است؛ زیرا نداشتن خواستگار را به عوامل بیرون از خود نسبت می دهد.

۳) قسمت اول این گزینه صحیح است، اما در خصوص درماندگی آموخته شده اطلاعاتی در صورت سوال مشاهده نمی شود؛ بعلاوه در درماندگی آموخته شده فرد بین تلاش خود و نتیجه، رابطه ای نمی بیند که در اینجا چون نرگس به عوامل بیرونی توجه دارد، تلاشی انجام نداده است.

۴) عواملی مانند فقر و محل زندگی پایدار نیستند و می توان آن ها را تغییر داد.

استاد:

در اسناد فرد شکست یا موفقیت خود را به عوامل بیرونی مانند قد، دشواری تکلیف و... نسبت می‌دهد و این امر برای او یأس و دلسردی را به همراه خواهد داشت.

در هر کاری فرد باید به عواملی توجه کند که:

- ۱) در کنترل خودش باشد.
- ۲) به عوامل ناپایدار مربوط کند که بتواند تغییری در آن ایجاد کند؛ یعنی بتواند با تلاش موانع رسیدن به هدف را برطرف کند.
- ۳) پیروزی یا شکست را به عوامل درونی مانند تلاش نسبت دهد، نه به عوامل بیرونی مانند دشواری تکلیف.

گروه آموزشی ماز

عین الأنسب للجواب عن الترجمة أو المفهوم من أو إلى العربية (٧١ - ٧٨)

٧١- ﴿فليعبدوا ربَّ هذا البيت الذي أطعمهم من جوع و آمنهم من خوف﴾:

- ١) پس پروردگار این منزل را می‌پرستند، همان کسی که در گرسنگی به آنان خوراک داد و از ترس آنان را ایمن کرد!
- ٢) پس پروردگار این خانه را باید بپرستند همان که در گرسنگی خوراکشان داد و از بیم ایمن‌شان کرد!
- ٣) پس پروردگار این خانه را، همان‌که در گرسنگی به ایشان خوراک داد و از ترس ایمن‌شان می‌کند، باید بپرستند!
- ٤) پروردگار این خانه همان کسی است که در گرسنگی خوراکشان داد و از ترس آنان را در امان قرار داد پس او را می‌پرستند!

پاسخ: گزینه ٢ (متوسط - خط به خط - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

فلیعبدوا: باید بپرستند ← رد گزینه‌های ١ و ٤

توجه: «لام» در این‌جا «جازمه» است و معنای «باید» می‌دهد.

آمنهم: ایمن‌شان کرد ← رد گزینه‌های ٣ و ٤

گروه آموزشی ماز

٧٢- «لا أقدر أن أربي طيور المزرعة و الخضراوات فيها وحيداً إلا أن يجيء أولادي بآلاتٍ أحتاج إليها و يساعدوني أنفسهم أيضاً»:

- ١) نمی‌توانم که پرنده‌های مزرعه و سبزیجات در آن را به تنهایی پرورش دهم مگر این‌که فرزندان من ابزارهایی را که به آن‌ها نیاز دارم بیاورند و خودشان نیز به من کمک کنند!
- ٢) قادر نیستم که پرنده‌های مزرعه و سبزیجات را به تنهایی پرورش دهم جز آن‌که پسرانم ابزارهایی را بیاورند که به آن‌ها نیازمندم ضمن این‌که به من هم یاری برسانند!
- ٣) نمی‌توانم پرنده‌های مزرعه و سبزیجاتش را تنها بی‌پروانم مگر این‌که فرزندانم با ابزارهایی که به آنان محتاج هستم بیایند و خودشان هم مرا یاری کنند!
- ٤) قادر بر این نیستم که پرنده مزرعه و سبزیجات آن را به تنهایی پرورش دهم مگر این‌که پسران من ابزارهایی را بیاورند در حالی که به آن‌ها نیاز دارم و خودشان بهتر یاری‌رسان باشند!

پاسخ: گزینه ١ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

- طيور: پرندگان، پرنده‌ها ← رد گزینه ٤
- «الخضراوات: سبزیجات» ضمیر ندارد که در گزینه‌های ٣ و ٤ به اشتباه همراه ضمیر ترجمه شده است. ← رد گزینه‌های ٣ و ٤
- فيها: در آن ← رد گزینه‌های ٢ و ٣ و ٤
- يجيء بـ: بیاورند ← رد گزینه ٣

یادآوری: اگر فعل «جاء» آمد» همراه حرف «ب» بیاید، معنای «آورد» می‌دهد.

جاء: آمد   جاء بـ: آورد

«در حالی که» در گزینه ٤ اضافی است، چرا که به‌صورت جمله‌حالیه ترجمه کرده ولی در عبارت عربی خبری از او حالیه نیست.

يساعدوني: به من کمک کنند (فعل است) ← رد گزینه ٤

أنفسمهم: خودشان ← رد گزینه ٢

«ضمن این‌که» در گزینه ٢ اضافی است.

گروه آموزشی ماز

٧٣- «قد أگد في تعاليمنا الدينية أن الذين يفقهون الجاهل و يعلمونه حياةً طيبةً أجود من قوم يدعون الله و لكن ينفعوا الناس في هذه الدنيا»:

- ١) در تعلیمات دینی ما بر این تأکید شده که آنان که نادان را دانا می‌کنند تا او زندگی پاک را بیاموزد، شایسته‌تر از مردمانی هستند که خدا را می‌خوانند و به مردم در این دنیا هرگز سود نخواهند رساند!
- ٢) در آموزه‌های ما که دینی هستند گاهی تأکید شده که کسانی که نادان را به دانایی می‌رسانند و زندگی پاک را به او یاد می‌دهند، از مردمی که خدا را خواننده هستند و به مردم در این دنیا سود نمی‌رسانند شایسته‌تر هستند!
- ٣) در تعلیم دینی ما تأکید کرده‌اند که آنان که نادان را خردمند می‌کنند و حیات طیبه به او یاد می‌دهند سزاوارتر از قومی‌اند که تنها خواننده خدا هستند و به مردم در این دنیا سودی هرگز نرسانند!
- ٤) در آموزه‌های دینی ما تأکید شده که کسانی که نادان را دانا می‌کنند و به او زندگی پاک را می‌آموزند از قومی که خدا را می‌خوانند و در این دنیا به مردم سود نخواهند رساند شایسته‌تر هستند!

پاسخ: گزینه ٤ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

قد أگد: تأکید شده ← رد گزینه‌های ٢ و ٣

نکته:

ماضی: ماضی نقلی ← قد نَصَرْتُ: یاری کرده‌ام.

قَدْ +

مضارع: گاهی، شاید ← قَدْ أَنْصُرُ: گاهی یاری می‌کنم، شاید یاری کنم.

نکته ۲:

فعل ماضی بر وزن «فُعِلَ» مجهول می‌شود:

أَكَّدَ: تأکید کرد ← معلوم   أَكَّدَ: تأکید شد ← مجهول

تعالیمنا الدِّینیَّة (ترکیب وصفی - اضافی): آموزه‌های دینی ما ← رد گزینه ۲

یَفْقَهُونَ: دانا می‌کنند ← رد گزینه ۲

یُعَلِّمُونَهُ: به او می‌آموزند ← رد گزینه ۱

مِنْ قَوْمٍ یَدْعُونَ اللَّهَ: از قومی که خدا را می‌خوانند ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

لَنْ یَنْفَعُوا: سود نخواهند رساند ← رد گزینه‌های ۲ و ۳

گروه آموزشی ماز

۷۴- «كان قول الشيخ أثر في ذلك الیافح حيث لم يعد إلى الكذب مرة أخرى فحاول أن یصلح أعمال فبیحة كان ارتكبها!»:

- ۱) سخن پیرمرد بر آن جوان اثر گذاشته بود به طوری که بار دیگر به دروغ بازنگشت پس تلاش کرد تا کارهای زشتی را که مرتکب شده بود، اصلاح کند!
- ۲) سخن پیرمرد بر آن جوان تأثیر گذاشته بود به گونه‌ای که به سمت دروغ دفعه دیگر باز نخواهد گشت و تلاش کرده تا کارهای زشتی را که مرتکب شده بود اصلاح کند!
- ۳) کلام پیرمرد بر آن جوان اثرگذار می‌شد به گونه‌ای که دوباره به دروغ برنگشت و کوشش کرد تا کارهای زشت مرتکب شده خود را اصلاح کند!
- ۴) سخن پیرمرد بر آن جوان اثرگذار بود به طوری که دوباره به دروغ گفتن بازنگشته و سعی کرد تا کارهای زشتی که دچار شده بود، اصلاح شود!

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

كان ... أَثَّرَ (ماضی بعید): اثر گذاشته بود ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

لم یعد (ماضی نقلی منفی یا ماضی ساده منفی): بازنگشت ← رد گزینه ۲

یُصلِح: اصلاح کند ← رد گزینه ۴

كان ارتكب: مرتکب شده بود ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

گروه آموزشی ماز

۷۵- «الدراستات الاجتماعیة ترشدنا إلى ألا نفرق بین الآخین بسبب خصالهم الظاهریة فنفهم من هذه العبارة: «لا مكرمة للإنسان إلا بفعله!»:

- ۱) نظریه‌های اجتماعی ما را به سوی پراکندن نساختن دیگران به سبب ویژگی‌های ظاهریشان هدایت می‌کنند پس از این گزاره می‌فهمیم: «انسان با رفتارش فقط دارای بزرگواری است.»
- ۲) مطالعات اجتماعی ما را به این رهنمون می‌کند که میان دیگران به خاطر ویژگی ظاهری آنان فرق نگذاریم و از این عبارت متوجه می‌شویم: «هیچ بزرگواری‌ای برای انسان نیست به جز با عملش!»
- ۳) مطالعات اجتماعی ما را راهنمایی می‌کنند که میان دیگران به خاطر ویژگی‌های ظاهریشان فرق نگذاریم پس از این عبارت می‌فهمیم: «هیچ بزرگواری‌ای برای انسان نیست مگر با کارش!»
- ۴) نظریه‌های اجتماعی به این که میان دیگران به سبب ویژگی‌های ظاهری فرق نگذاریم راهنمایی کرده است و از این عبارت درمی‌یابیم: «انسان فقط با عملش بزرگواری دارد!»

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

ترشدنا: ما را راهنمایی می‌کنند ← رد گزینه ۴

ألا (أن + لا) نُفرِّق: که فرق نگذاریم ← رد گزینه ۱

یادآوری: نباید فعل را به صورت مصدر، ترجمه کرد.

خصالهم الظاهریة: ویژگی‌های ظاهریشان ← رد گزینه ۲ و ۴ («خِصَال» جمع مکسر «خِصَلَة» است.)

گروه آموزشی ماز

۷۶- عَيْن الصَّحِيح:

- ۱) أجدو الناس من عين الضعيف على السدائد ولا يتركة خائباً، بخشنده ترین مردم آن است که ناتوان را در گرفتاری‌ها یاری می‌کند تا او ناامید رها نشود!
- ۲) كل شيءٍ يربص إذا كثر إلا الأدب فإنه إذا كثر غلا: هر چیزی هرگاه زیاد شود ارزان می‌شود به جز ادب زیرا آن هرگاه زیاد شود، گران می‌شود!
- ۳) على الإنسان أن لا يتدخل في توازن البيئة ولا يتعدى على نظامها: بر انسان واجب است تا در تعادل محیط زیست خود دخالت نکند و به نظام آن هیچ دست‌درازی نکند!
- ۴) كاد صاحبي يقع في حفرةٍ فأخذ ينادينا لنساعده: نزدیک بود دوستم در گودالی بیفتد پس شروع به صدا زدن ما کرد، باید به او کمک کنیم!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ ضمیر «ه» در «لا یترکه» مفعول آن است؛ پس، فعل معلوم است. ضمن این‌که «تا» اضافی است: ... و او را ناامید رها نمی‌کند.
- ۳ «خود» و «هیچ» اضافی هستند و معادلی در عبارت عربی ندارند.
- ۴ «ل» وسط جمله آمده پس ناصبه و به معنای «تا» است: ... شروع به صدا زدن ما کرد تا او را کمک کنیم.

گروه آموزشی ماز

۷۷- عَيْن الخِطَا:

- ۱) إِنَّ العَيَّ لَيَنفِق من أمواله قبل أن يموت ويندم في الدنيا: همانا ثروتمند پیش از این‌که بمیرد و در دنیا پشیمان شود، باید از اموالش ببخشد!
- ۲) لأحبَّ العودَة إلى الماضي لأنَّ نظرتي إلى غدٍ مضيءٍ دائماً: بازگشتن به گذشته را دوست ندارم، چرا که دیدگاهم همیشه به فردایی روشن است!
- ۳) قَرَّرْتُ أن أזור صديقاً قد تَعَرَّفْتُ عليه قبل سنتين: قرار گذاشتم که دوستی را ببینم که دو سال پیش مرا شناخته بود!
- ۴) إِنِّي تَخَلَّصْتُ من شرِّ ذنوبي و عادت حياتي إلى حالتها الحسنة: من از شر گناهانم رها شدم و زندگی‌ام به حالت نیکش بازگشت!

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ترجمه)

پاسخ تشریحی:

«قد تَعَرَّفْتُ عليه» یعنی «بر او شناخت یافته بودم» یا «او را شناخته بودم» که نادرست ترجمه شده است.

گروه آموزشی ماز

۷۸- «گاهی همکارانم سیم کارت موبایل را از این کارمند مخابرات می‌خرند!»

- ۱) زملائي قد اشتروا شريحة الجوّال من موظف هذه الاتصالات!
- ۲) قد يشتري زملائي شريحة الجوّال من هذا الموظف للاتصالات!
- ۳) قد تشتري زميلاتي شريحة جوّالهنّ من هذه الموظفة للاتصالات!
- ۴) زملائي اشتروا الشريحة الجوّال من هذه الموظفة للاتصالات!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - تعریب)

بررسی گزینه‌ها:

- گاهی می‌خرند: قد يشتري، قد تشتري ← رد گزینه‌های ۱ و ۴
- سیم کارت موبایل: شريحة الجوّال ← رد گزینه‌های ۳ و ۴ (رد گزینه ۳ ضمیر «هنّ» اضافی است. در گزینه ۴ هم به اشتباه به «شريحة» که مضاف است، الی داده است.)
- این کارمند: هذه الموظفة، هذا الموظف ← رد گزینه ۱ (اسم اشاره به اشتباه برای «الاتصالات» آمده است.)

گروه آموزشی ماز

■ ■ ■ اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ بِدَقَّةٍ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (۷۹ - ۸۳) بما يناسب النَّصَّ:

كانت هناك مجموعة من الضفادع (قورباغه‌ها) الصغيرة التي قررت أن تقوم بعمل مسابقة للجرى فيما بينها. وقد كان علامة الفوز في المسابقة هي الوصول إلى أعلى بُرج. وهكذا تجمّع جمع كثير من الضفادع لمشاهدة هذه المسابقة و تشجيع الضفادع الصغيرة حتى ابتدأت المباراة ...

في البداية لم يكن أحد يصدق أن بإمكان الضفادع الصغيرة الوصول إلى رأس البرج لأنه كان عالياً جداً. بعد مرور ساعة قليلة بدأت الضفادع تتساقط واحداً واحداً من التعب إلا مجموعة صغيرة منها و هي كانت مملوءة بالنشاط و استمرت محاولاتها. فبعد ساعة صرخ الجماعة: مستحيل ... مستحيل و استمر سقوط المزيد من الضفادع إلا ضفدع واحد فقط. فهو استطاع أن يصل إلى رأس البرج و فاز بالسباق. أخذ الجميع يشجعون هذا الضفدع الصغير فسألوه: من أين جئت بهذه القوة و الشجاعة؟ لكنه ما أجاب عنهم. فاكتشفوا أخيراً أن الضفدع الفائز كان أصمّ لا يسمع.

ترجمه متن:

مجموعه‌ای از قورباغه‌های کوچک بودند که تصمیم گرفتند بین خودشان یک مسابقه دو برگزار کنند. نشانه پیروزی در مسابقه رسیدن به بالای برج بود. و این چنین جمع زیادی از قورباغه‌ها برای دیدن این مسابقه و تشویق قورباغه‌های کوچک گرد هم آمدند تا اینکه مسابقه آغاز شد. در آغاز کسی تصور نمی‌کرد که قورباغه‌های کوچک می‌توانند به نوک برج برسند زیرا بسیار بلند بود. بعد از گذشت زمانی اندک، قورباغه‌ها یکی پس از دیگری از خستگی، شروع به افتادن کردند جز مجموعه‌ای کوچک از آنها و آن‌ها پر از نشاط و فعالیت بودند و تلاش‌هایشان ادامه یافت. ساعتی بعد گروه فریاد کشیدند: محال است، محال است و افتادن قورباغه‌های بیشتری ادامه یافت جز یکی از آنها. او توانست که به نوک برج برسد و در مسابقه برنده شود. همگی شروع به تشویق

این قورباغه کوچک کردند و از او پرسیدند: از کجا این توان و شجاعت را آوردی؟ اما او پاسخ آنها را نداد. سرانجام فهمیدند که قورباغه پیروز ناشنوبایی بوده که چیزی نمی شنید.

گروه آموزشی ماز

۷۹- عین الخطأ:

- (۱) لم یکن النَّظَارِ یتوقَّعون أن یصل أحد الضَّفادع إلى رأس البرج!
 (۲) سببُ فوز الضَّفدع الصَّغیر الرئیسی هو عدم الالتفات بکلام غیره!
 (۳) لو استمع الضَّفدع الصَّغیر إلى أقوال الجماعة لما فاز بالمباراة!
 (۴) كان جماعة الضَّفادع یعلمون أنَّ الفائز لا یستمع إلى أقوالهم!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

«جماعت قورباغه‌ها می دانستند که برنده به حرف‌های آن‌ها گوش نمی‌دهد».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ ناظران توقع نداشتند که یکی از قورباغه‌ها به نوک برج برسد.
 ۲ علت اصلی پیروزی قورباغه کوچک، عدم توجه به سخن دیگران است.
 ۳ اگر قورباغه کوچک به سخنان جماعت گوش می‌داد در مسابقه برنده نمی‌شد.

گروه آموزشی ماز

۸۰- حسب النص: الفائز هو الذي ...

- (۱) یمشي بهدوء و یكون أولاً!
 (۲) ینظر إلى التجموع حتى یصل إلى القمر!
 (۳) یمشي بسرعة و یخاف الفشل!
 (۴) ینتبه بقدراته و لا یهتم بأقوال الآخرين!

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

بر اساس متن، برنده همان کسی است که «به توانایی‌های خود توجه می‌کند و به سخنان دیگران اهمیت نمی‌دهد».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ به آرامی راه می‌رود و اول می‌باشد!
 ۲ به ستارگان نگاه می‌کند تا به ماه برسد!
 ۳ به سرعت راه می‌رود و از شکست می‌ترسد!

گروه آموزشی ماز

۸۱- ماذا نستنبط من النص:

- (۱) لیجعلك مایوساً أقوال الآخرين التَّشاؤمیة!
 (۲) لنکن ضمماً أمام کلام الناس السلبی!
 (۳) إن لم تسمع آراء غیرك فانت ناجح بلا شك!
 (۴) لا یصید إلا من یسرع إلى الضیة!

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - درک مطلب)

پاسخ تشریحی:

ما باید مقابل سخن منفی مردم ناشنوا (گر) باشیم. این گزینه به درستی مفهوم متن را برای ما بیان می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ سخنان بدبینانه دیگران باید تو را ناامید گرداند.
 ۲ اگر نظرات دیگران را نشنوی، بدون شک تو انسانی موفق هستی.
 ۳ شکار نمی‌کند جز کسی که به طرف شکار می‌شتابد. (برای موفقیت باید شتاب ورزید).

گروه آموزشی ماز

■ عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (۸۲ و ۸۳)

۸۲- «مجموعة - قرزت - مشاهدة - يصدق»:

- ۱) مجموعة: اسم مفعول من المجزء الثلاثي - مؤنث - نكرة - معرب / خبر كانت و منصوب
- ۲) قرزت: فعل ماض - مفرد مؤنث غائب - له حرف زائد - معلوم / فعل و مع فاعله جملة فعلية
- ۳) مشاهدة: اسم - مفرد - مؤنث - مصدر من باب مفاعلة - اسم فاعله «مشاهد» - معرب / مجرور بحرف جز
- ۴) يصدق: فعل مضارع - مفرد مذكر غائب - من باب تفعيل - متعد / خبر يكن و الجملة فعلية

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

«هناك» خبر مقدم كانت و «مجموعة» اسم مؤخر آن و مرفوع است. سایر گزینه‌ها صحیح هستند.

گروه آموزشی ماز

۸۳- «تساقط - استمرت - الفائز - أصم»:

- ۱) تساقط: فعل مضارع - مفرد مؤنث غائب - من باب تفاعل «ماضیه: تساقطت» - لازم / فعل و الجملة فعلية
- ۲) استمرت: فعل ماض - من باب استفعال «مصدره: استمرار» - حروفه الزائدة: «اس ت» - لازم / فاعله «محاولات»
- ۳) الفائز: اسم الفاعل من فعل ليس له حرف زائد - معرف بآل - معرب / صفة و منصوب بالفتحة
- ۴) أصم: اسم تفضيل «على وزن أفعال» - نكرة - معرب / اسم كان و مرفوع بالضمة

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - تحلیل صرفی)

«أصم: ناشوا» عیب است و عیب‌ها اسم تفضیل نیستند. ضمناً «أصم» خبر کان است، نه اسم آن و منصوب است.

گروه آموزشی ماز

■ عین المناسب للجواب عن الأسئلة التالية (۸۴ - ۹۰)

۸۴- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ۱) جماعةً يتفقّهون، و جماعةً يدعون الله و يسألونهُ!
- ۲) إرحموا عزيزاً ذلّ و عنياً افتقر و عالماً ضاع بين جهال!
- ۳) لا تستثير الكذاب فإنه كالسراب يقرب عليك البعيد!
- ۴) سامحيني، أنت على الحق أبذل لك البطاقة!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - خط به خط - ضبط حركات)

سامحيني صورت صحيح اين واژه است؛ زیرا، فعل امر باب مفاعلة است.

أنتِ صورت صحيح اين واژه است؛ زیرا، با توجه به مؤنث بودن فعل «سامحي» متوجه می‌شویم مخاطب جمله مؤنث است.

گروه آموزشی ماز

۸۵- عین الأبعد للمفهوم: «هذا خلق الله فأروني ماذا خلق الذين من دونه»

- ۱) «... إن الذين تدعون من دون الله لن يخلقوا ذباباً»
- ۲) «و لا يملك الذين يدعون من دونه الشفاعة»
- ۳) «و الذين يدعون من دون الله لا يخلقون شيئاً و هم يخلقون»
- ۴) «و لا تسبوا الذين يدعون من دون الله فيسبوا الله»

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - مفهوم)

ترجمه آیه صورت سوال: «این آفرینش خداست. پس به من نشان دهید کسانی که غیر اویند، چه آفریده‌اند؟» تنها با گزینه ۴ بی‌ارتباط است.

۱ قطعاً کسانی را که به غیر خدا فرامی‌خوانید مگسی را نخواهند آفرید.

۲ و کسانی که به غیر خدا فرامی‌خوانند شفاعتی ندارند.

۳ و کسانی که به غیر خدا فرامی‌خوانند چیزی را خلق نمی‌کنند درحالی که خود خلق می‌شوند.

۴ و کسانی را که به غیر خدا فرامی‌خوانند، دشنام ندهید؛ زیرا، به الله دشنام می‌دهند.

گروه آموزشی ماز

۸۶- عین ما فيه تأكيد على اسم علم:

- (۱) لم يكن يستخدم التَّقود الورقيّة في الزّمن القديم إلا الصّينيّون!
 (۲) إنّ حافظاً الشّيرازيّ من أشهر شعراء استخدموا المفردات العربيّة في أشعارهم!
 (۳) إنّ الشّيماء كانت أختُ النبيّ (ص) من الرّضاعة و تلاعبه و تحبّه كثيراً!
 (۴) لا يستطيعُ أن يُكرم الضّيف بمثل هذا الإكرام إلا حاتم الطّائيّ!

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - ترکیبی - قواعد)

موارد تأکیدی که در کتاب‌های درسی آمده است، عبارت‌اند از:

- ۱- إنّ: بر کلّ جمله پس از خود تاکید دارد.
 ۲- إنّما: بر قسمت دوم جمله‌ای که بعدش آمده تاکید دارد.
 ۳- إلا (وقتی که مستثنی منه محذوف است): بر کلمه بعد إلا تاکید دارد.
 ۴- مفعول مطلق تأکیدی (مربوط به درس ۴ دوازدهم): بر وقوع فعل هم جنس خود تاکید دارد.
 اسم‌های علم وقتی «ال» یا «تئین» بگیرند باز هم اسم علم هستند.

پاسخ تشریحی:

باید دنبال گزینه‌ای باشیم که در آن **بعد از إلا، اسم علم آمده باشد**، که تنها در گزینه ۴ این مورد دیده می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ دقت کنید که «الصّينيّون» هم به دلیل جمع بودن و هم به دلیل داشتن «ياء» نسبت، اسم علم محسوب نمی‌شود.
 ۲ و ۳ تاکید روی کلّ عبارت است؛ پس، «حافظاً» و «الشّيماء» که اسم علم هستند، به تنهایی مورد تأکید قرار نگرفته‌اند.

گروه آموزشی ماز

۸۷- عین المستثنى منه جمعاً سالماً:

- (۱) إنّ هذا المزارعُ لايعرفُ قوانينَ الفيزياءِ إلا قانونَ الجاذبيّة!
 (۲) اليوم قامَ الطّلابُ بأداء واجباتهم الدّراسيّة في المدرسة إلا واحداً منهم!
 (۳) ما استخدم إخوتنا المبيدات الزراعيّة في مزارعهم إلا أخانا الأكبر!
 (۴) أهالي هذه القرية لا يزرعون في مزارعهم الخضراوات إلا بعضها!

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - مفهومی - قواعد)

با این تکنیک، سفت‌ترین مستثنی منه‌ها رو پیداکن:

برای پیدا کردن مستثنی منه گاهی باید حواسمان به ضمیری که بعد از مستثنی به کار رفته، باشد. مثلاً به عبارت‌های زیر دقت کنید:
الف: ما أجاب الطّلابُ عن الأسئلةِ إلا واحداً منهم.
ب: ما أجاب الطّلابُ عن الأسئلةِ إلا واحداً منها.

در عبارت «الف» بخاطر وجود ضمیر «هم» در «منهم» می‌فهمیم که مستثنی منه باید جمع مذکر باشد یعنی «الطّلاب» مستثنی منه است و معنای عبارت نیز به این صورت است: «دانش آموزان به سؤالات پاسخ دادند جز یکی از «آنها» (دانش آموزان)
در عبارت «ب» بعد از مستثنی، ضمیر «ها» آمده است که نشان می‌دهد مستثنی منه یک اسم «مفرد مؤنث» یا «جمع غیر انسان» است. بنابراین «الطّلاب» مستثنی منه نیست بلکه «الأسئلة» مستثنی منه است: «دانش‌آموزان به سؤالات پاسخ دادند جز به یکی از آنها (سؤالات)».

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ در این گزینه قبل از إلا اصلاً جمع سالم وجود ندارد. دقت کنید که «قوانین» جمع مکسر است.
 ۲ در این گزینه با توجه به وجود ضمیر «هم» بعد از مستثنی، می‌فهمیم که «الطّلاب» مستثنی منه است، نه «واجبات»؛ پس، باز هم مستثنی منه جمع سالم نیست.
 ۳ «أخ» که معنای برادر می‌دهد، مستثنی بوده و «إخوة» مستثنی منه است که جمع مکسر است، نه سالم.
 ۴ وجود ضمیر «ها» در «بعضها» نشان می‌دهد که مستثنی منه «الخضراوات» است؛ زیرا، ضمیر «ها» نمی‌تواند برای «أهالی» که جمع مذکر است به کار برود: «اهالی این روستا در مزارعشان سبزی‌ها را نمی‌کارند مگر بعضی از آن‌ها را.»

گروه آموزشی ماز

۸۸- عین عبارة يُوضّح فيها اسمٌ نكرةٌ بجملة:

- (۱) عندما قُتلتم بومات كثيرة في منطقتم تعدّيتم على البيئّة تعدّياً!
 (۲) كلُّ من كان يتعرّف على النبيّ (ص) يعترفُ بأنّه رأى خصالاً في النبيّ (ص) تُعجبه!
 (۳) إنّني حصلتُ على شهادةٍ في الحاسوب قبل سنّينٍ ولكن ما وجدتُ مهنةً!
 (۴) في يومٍ من الأيام لاحظتُ أنّ عدداً من الفئران تسكنُ قرب مزرعتي!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - قواعد)

جمله وصفیه چیه؟

جمله وصفیه، جمله‌ای است که درباره اسم نکره‌ای توضیحی را می‌دهد. برای همین، اصطلاحات زیر درباره جمله وصفیه کاربرد دارد:
* جمله تُصِفُ نكرةً.
* جمله تُوضِحُ ما قبلها.

در تشخیص جمله وصفیه دقت کنید که:

- در ترجمه جمله وصفیه، حرف «که» آورده می‌شود و این حرف آن جمله را به اسم نکره‌ای ربط می‌دهد.
- جمله وصفیه نباید با حروف یا کلماتی که معنای ربطی دارند شروع شود. مثلاً: «و - ف - ثم - أن - موصولات (الذي، الذين، التي و ...) و...»

بررسی گزینه‌ها:

- «بومات» اسم نکره است، ولی عبارتی که با حرف «که» به آن مربوط شود، وجود ندارد: «وقتی جغدهای زیادی را در منطقه تان کشتید، به طبیعت یقیناً دست درازی کردید.»
- «خصلاً» اسم نکره‌ای است که جمله «تُعجبه» درباره آن بوده و با حرف «که» هم ترجمه می‌شود: هرکس که با پیامبر (ص) آشنا می‌شد، اعتراف می‌کرد که در پیامبر (ص) ویژگی‌هایی را دیده است که از آن خوشش می‌آمد.
- «شهادة» نکره است، ولی جمله‌ای که آن را توصیف کرده باشد وجود ندارد، ضمناً عبارت «و لکن ما وجدت ...» با حرف «و» شروع شده و نمی‌تواند وصفیه باشد: «من دو سال پیش مدرکی در [زمینه] رایانه به دست آوردم ولی شغلی پیدا نکردم.»
- «یوم» و «عدداً» نکره هستند، ولی جملاتی که با حرف «که» به آن‌ها مربوط شود، وجود ندارد. ضمناً دقت کنید که «تسکن ...» خبر «أن» است و نمی‌تواند جمله وصفیه باشد: «در روزی از روزها دیدم که تعدادی از موش‌ها نزدیک مزرعه من زندگی می‌کنند.»

گروه آموزشی ماز

۸۹- عین «اللام» جاءت في معنى «يجب»:

- 1) ليقبل المستمعون كلام المتكلم فعليه أن يعمل بما يقول!
- 2) صفاً هذا الرجل الكريم ليعرف على الناس حتى يؤمنوا بالله!
- 3) أنت حاولت لتخفي ما في قلبك و لكن صفحات وجهك أظهرته!
- 4) اشتريت بطاقة شحن لأشحن رصيدي جوالي و لكن فيها إشكال!

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - ترکیبی - قواعد)

حرف «ل» (لام) معمولاً در سه حالت دیده می‌شود:

- ۱- حرف جز: وقتی حرف «ل» بر سر یک اسم بیاید، حرف جز است و اسم بعد از خود را مجرور می‌کند. دقت کنید که این «ل» اگر با ضمیرها بیاید، غالباً به صورت «ل» حرکت گذاری می‌شود.
- ۲- به معنای «تا، برای اینکه»: گاهی حرف «ل» همراه فعل مضارع می‌آید تا با کمک آن علت انجام فعل دیگری را بیان کند. به این نوع از «ل»، لام تعلیل هم گفته می‌شود. این «ل» غالباً در وسط عبارتها و بعد از یک جمله کامل می‌آید:
مثال: جنث إليك لأشترى الأناناس: پیش تو آمدم تا آناناس بخرم.
- ۳- حرف «ل» گاهی همراه فعل مضارع می‌آید و معنای «باید» می‌دهد. در این صورت، جمله حالت دستوری و امری خواهد داشت. به این نوع از «ل»، لام امر یا لام طلب می‌گویند. دقت داشته باشید که این «ل»، با فعل مخاطب به کار نمی‌رود.
مثال: ﴿ لِيَنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ ﴾: توانمند از توانایی خویش باید انفاق کند.

بررسی گزینه‌ها:

برای تشخیص نوع «ل» باید عبارتها را ترجمه کنیم:

- ۱ برای این که، تا شنوندگان سخن گوینده را بپذیرند، او باید به آنچه می‌گوید عمل کند.
- ۲ ویژگی‌های این مرد بخشنده به مردم باید شناسانده شود تا به خداوند ایمان بیاورند.
- ۳ تو تلاش کردی تا آنچه در قلبت است را مخفی کنی ولی تمام صورتت آن را آشکار کرد.
- ۴ کارت شارژی خریدم تا اعتبار مالی موبایلم را شارژ کنم اما در آن اشکالی هست.

گروه آموزشی ماز

۹۰- عین ما فيه فعل يُعادل الماضي البسيط المنفي:

- 1) لم تدخلت في أمور لا ترتبط بك!
- 2) لم يُرْفَع دعائي إلى السماء بسبب ذنوبي الكثيرة!
- 3) ما أجّل المعلم لأته يتعمب نفسه لتربية أولادنا!
- 4) ما تعلمت من هذا الدرس فعليك أن تُمارسه في البيت!

(متوسط - ترکیبی - قواعد)

پاسخ: گزینه ۲

ماضی ساده منفی را با دو ساختار می‌توان به وجود آورد:

- ۱- «ما + فعل ماضی»: ما عَرَفْتُ صَدِيقِي: دوستم را نشناختم.
- ۲- «لَمْ + فعل مضارع»: لَمْ أَعْرِفْ صَدِيقِي: دوستم را نشناختم.

اما باید دقت کنید که:

- ۱- گاهی ممکن است «ما» که همراه فعل ماضی آمده، نافیه نبوده و «شرطیه، استفهامیه (پرسشی)، موصولیه و یا تعجبیه» باشد. برای درک این موضوع حتماً به ساختار و ترجمه عبارات توجه کنید.
- ۲- «لَمْ» یک ترکیب پرسشی است که معنای «چرا» می‌دهد و نباید آن را با «لَمْ» اشتباه بگیرید. برای فهمیدن تفاوت آنها باید بدانید که:
  - الف: «لَمْ» فقط همراه فعل مضارع می‌آید و آن را مجزوم می‌کند. ← «لَمْ تَعْمَلُوا»: انجام ندادید.
  - ب: «لَمْ» بر سر فعل‌های ماضی هم می‌تواند بیاید و در ظاهر فعل (چه ماضی چه مضارع) تغییری ایجاد نمی‌کند. ← «لَمْ تَعْمَلُونَ»: چرا انجام می‌دهید؟

بررسی گزینه‌ها:

- ۱ «تَدَخَّلْتَ» آخرش شناسه «تَ» دارد؛ پس، ماضی است، بنابراین چیزی که قبل از آن آمده «لَمْ» است نه «لَمْ»: «چرا در کارهایی که به تو ارتباطی ندارد، دخالت کردی؟»
- ۲ «لَمْ يُرْفَعْ» معنای ماضی منفی دارد: «دعای من بخاطر گناهان زیادم به سوی آسمان بالا برده نشد.»
- ۳ «ما أَجَلٌ» در اینجا معنای تعجب دارد: «چه گرانبقدر است معلم زیرا او خود را برای تربیت فرزندان ما خسته می‌کند.»
- ۴ اینجا ساختار «ما + فعل ... + فَ...» داریم پس «ما» شرطیه است: «هرچه در این درس یاد گرفتی باید در خانه آن را تمرین کنی.»

گروه آموزشی ماز

سلام بچه‌ها

پارکست‌های درسی تاریخ رو از زبان مسئول درس آزمون می‌تونید در «یبی‌ماز بشنوید». در این پارکست‌ها سعی کردیم سافت‌اوا اصلی درس رو براتون روایت کنیم تا هم از زمان‌های تلف شده‌تون استفاده کنید و هم روایت دقیق‌تری از این درس رو به قاطر بسپارید.

گروه آموزشی ماز

۹۱- چه تعداد از عبارات‌های زیر، با «آیرون ساید» در ارتباط است؟

الف: فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران

ب: سیاست‌مدار وابسته به انگلستان

ج: مهره نظامی کودتای سیاه

د: متقاعد کردن احمدشاه در تسخیر تهران توسط رضاخان برای حفظ کشور و سلطنت

۱) «الف» و «ب»   ۲) «الف» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۷)

بررسی سایر موارد:

«ب»: سیدضیاءالدین طباطبایی از سیاستمداران وابسته به انگلستان بود.

«ج»: رضاخان، مهره نظامی کودتای سیاه بود.

کودتای سیاه:

دولت انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، درصدد تغییر حکومت ایران برآمد؛ به همین منظور، کودتایی توسط سفارت انگلیس و نیروهای انگلیسی مستقر در ایران طراحی شد.

آیرون ساید:

فرمانده نظامی نیروهای انگلیسی در ایران بود که رضاخان را با هدف خود در تصرف تهران هماهنگ کرد. وی، بعد از آماده کردن رضاخان برای انجام کودتا به تهران آمد و به احمدشاه چنین القا کرد که حرکت نظامی رضاخان به سوی تهران، برای حفظ کشور و سلطنت ضروری است.

گروه آموزشی ماز

۹۲- بعد از تغییرات در دستگاه حکومتی دوران رضاشاه، چه پیامدی به دنبال این تغییرات شکل گرفت؟

۱) نفوذ بیشتر متفقین و متحدین در کشور

۲) حذف مجریان برنامه اصلاحات در کشور

۳) قدرت و نفوذ بی‌اندازه شاه در اداره کشور

۴) دگرگونی گسترده در زندگی فردی رضاشاه

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۷)

پاسخ تشریحی:

دستگاه حکومتی اگرچه توانست با برقراری نظم و انضباط، زمینه توسعه را به وجود آورد ولی هم‌زمان باعث شد شاه قدرت و نفوذ بی‌اندازه‌ای در اداره کشور پیدا کند.

تغییرات در شیوه اداره کشور:

اصلاحات رضاخان در بخش اداری، تغییرات بسیاری در شیوه اداره ایران به وجود آورد. تغییرات عبارت‌اند از: ساماندهی ثبت احوال و اسناد، نهادهای آموزشی، ادارات دولتی و دادگستری. شاه با افزایش قدرت و نفوذ بی‌اندازه خود اصول مشروطه را نادیده گرفت و به مجلس و قوانین آن بی‌احترامی کرد. شاه، بعد از اطمینان از ساماندهی دستگاه اداری، همراهان و یاران نزدیکش را به بهانه‌های مختلف زندانی کرد یا به قتل رساند.

گروه آموزشی ماز

۹۳- کدام مورد درباره «به قدرت رسیدن فاشیست‌ها در ایتالیا»، درست است؟

۱) موسولینی در ۱۹۲۲م توسط پادشاه ایتالیا و با حمایت صاحبان صنایع، زمین‌داران و نظامیان، به نخست‌وزیری منصوب شد.

۲) دیپلمات‌ها و مردم عادی را که در برابرش مقاومت و مخالفت می‌کردند به مرگ محکوم و یا به اردوگاه اجباری در سبیری فرستاد.

۳) پس از موفقیت حزب فاشیست‌ها در انتخابات، با حمایت افسران ارتش و برخی کانون‌های سری، به نخست‌وزیری منصوب شد.

۴) به دنبال شکست دادن کشورهای اتریش و فرانسه در جنگ‌های اروپا و با حمایت ملی‌گرایان افراطی ایتالیا، شکل گرفت.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۸)

پاسخ تشریحی:

پادشاه ایتالیا به تشویق صاحبان صنایع، زمین‌داران و نظامیان، که خواستار ایجاد دولتی مقتدر بودند، موسولینی را به نخست‌وزیری منصوب کرد. (۱۹۲۲م)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ از اقدامات استالین در شوروی است.
 ۳ پس از موفقیت نازی‌ها در انتخابات مجلس، هیتلر با حمایت صاحبان صنایع، اشراف زمین‌دار، افسران ارتش و برخی کانون‌های سری، صدراعظم شد.
 ۴ به کل عبارت نادرستی است.

فاشیست‌ها:

یک گروه ملی‌گرای افراطی که خواهان ایجاد دولت تک‌حزبی قدرتمند و متمرکز در ایتالیا بودند.
رهبر فاشیست‌ها: یک روزنامه‌نگار و سیاستمدار به نام بنیتو موسولینی.

اقدامات موسولینی:

- از بین بردن احزاب رقیب
- یکپارچه کردن قدرت
- سرکوب معترضان با استفاده از سازمان امنیتی و پلیسی
- تحت نظارت قرار دادن مردم توسط حکومت به وسایل ارتباط جمعی و شگردهای تبلیغاتی

گروه آموزشی ماز

- ۹۴- کدام مورد دربارهٔ تحولات کشورهای مستعمره بعد از جنگ جهانی دوم، درست است؟
 ۱) هندوستان به رهبری مهاتما گاندی انگلستان زخم‌خورده را ناچار به تسلیم کرد. (۱۹۴۷م)
 ۲) الجزایر در کمتر از یک دهه (۱۹۵۵-۱۹۶۵م) بر استعمار فرانسه پیروز شد.
 ۳) کشورهای آسیایی در ۱۹۶۲م به نحو مسالمت‌آمیزی به استقلال دست یافتند.
 ۴) فلسطین در ۱۸۸۰ به اشغال رژیم اسرائیل درآمد.

پاسخ: گزینه ۱ (سخت - خط به خط - ۱۳۰۸)

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲ الجزایر، در (۱۹۶۲م) بر استعمار فرانسه پیروز شد و به استقلال رسید.
 ۳ جنبش‌های استقلال‌طلبانه در جنوب شرقی آسیا و قارهٔ آفریقا عمدتاً به نحو مسالمت‌آمیزی به وقوع پیوستند و در کمتر از یک دهه (۱۹۵۵-۱۹۶۵م) بیش از ۳۰ کشور مستقل آسیایی و آفریقایی از مستعمره‌های اروپاییان سر برآوردند.
 ۴ در دههٔ ۱۸۸۰م مهاجرت گروه‌های کوچکی از یهودیان به فلسطین آغاز شد.

گروه آموزشی ماز

- ۹۵- کدام مورد، دربارهٔ اقدامات انگلستان برای ممانعت از تصویب و اجرای ملی شدن صنعت نفت، درست است؟

- الف: تهدید به تعطیلی شعب بانک انگلیس
 ب: فرستادن کشتی‌های جنگی به خلیج فارس و تهدید نظامی بنادر ایران
 ج: پرداخت دستمزد فوق‌العاده به کارگران برای گسترش اعتصابات کارگران
 د: تعطیلی چاه‌های نفت مسجد سلیمان

۱) «ب» و «ج»   ۲) «الف» و «د»   ۳) «ج» و «د»   ۴) «الف» و «ب»

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۳۰۹)

بررسی سایر موارد:

- «ج»: تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصابات گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و انگلیس از پرداخت فوق‌العاده دستمزد آنان.
 «د»: از جمله اقدامات انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت نیست.

گروه آموزشی ماز

- ۹۶- کدام یک از رویدادهای زیر مربوط به منطقهٔ خراسان در سده‌های پنجم تا هفتم هجری قمری است؟
 الف: محمود حکومت غزنویان را در منطقهٔ خراسان پایه‌گذاری کرد.
 ب: ترکان سلجوقی پس از گرایش به اسلام از ابتدا در خراسان مستقر شدند.
 ج: در حملهٔ مغولان به ایران، عدهٔ زیادی از ساکنان خراسان کشته و یا مجبور به مهاجرت شدند.
 د: در هجوم تیموریان به ایران، خراسان بیشترین خسارت را تحمل کرد.

۱) «الف» و «ب»   ۲) «الف» و «ج»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۱۱)

بررسی سایر موارد:

«ب»: سلجوقیان طایفه‌ای از ترکان بودند که پس از گرویدن به اسلام، نخست در ماوراءالنهر و سپس در خراسان مستقر شدند.
«د»: مناطق ماوراءالنهر و خراسان در تهاجم مغولان بیشترین خسارت را تحمل کردند.

گروه آموزشی ماز

۹۷- کدام مورد، در شکوفایی هنر و معماری دوران سلجوقی تأثیرگذار بودند؟

الف: حکومت فراگیر

ب: ایجاد راه‌های جدید

ج: حمایت دولتمردان

د: وجود نظام دیوانی کارآمد

۱) «الف» و «ج»   ۲) «الف» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ب» و «د»

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ تشریحی:

دوره سلجوقی، یکی از دوره‌های مهم هنر اسلامی تلقی می‌شود. گسترش قلمرو، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان در شکوفایی هرچه بیشتر هنر و معماری این دوره تأثیر بسزایی داشت.

گروه آموزشی ماز

۹۸- پس از هجوم مغولان، ایران از چه زمانی وضعیت منسجم‌تری یافته بود و در کدام عهد به استقلال و اقتدار بیشتری رسید؟

۱) با مسلمان شدن غازان و بسیاری از خوانین و شاهزادگان ایلخانی - الجایتو

۲) با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی - ابوسعید

۳) با مسلمان شدن غازان و بسیاری از خوانین و شاهزادگان ایلخانی - عطاملک جوینی

۴) با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی - غازان

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۱)

پاسخ تشریحی:

ایران که با سقوط خلافت عباسی و تشکیل حکومت ایلخانی، به لحاظ جغرافیایی و سیاسی، وضعیت منسجم‌تری یافته بود، در عهد سلطنت غازان به استقلال و اقتدار بیشتری رسید.

دوره مسلمانان مغول‌ها در ایران از زمان غازان شروع شد. با مسلمان شدن غازان و بسیاری از شاهزادگان و خوانین مغول، اسلام دین رسمی اعلام شد و در پرتو تلاش‌های رشیدالدین فضل‌الله همدانی اصلاحات گسترده‌ای انجام گرفت.

مشاوره:

حواست باشه که هر دوره چه اتفاقی افتاده و چه ویژگی‌هایی داره. برای خودت کد بذار تا این موارد رو قاتی نکنی.

گروه آموزشی ماز

۹۹- کدام مورد درباره دین و اعتقادات مغولان، درست است؟

۱) مغولان، از آغاز پیرو آیین پیچیده‌ای به نام شمنی بودند و مظاهر طبیعت را می‌پرستیدند.

۲) در مسائل دینی تعصب و تنگ‌نظری داشتند.

۳) تعصب اعتقادی آنان باعث شد که پیروان دین‌های گوناگون در تبلیغ دین خود گرایش چندانی نداشته باشند.

۴) تسامح و تساهل مغولان، بیش از آن که از روی آگاهی باشد، متأثر از شرایط زندگی آن‌ها بود.

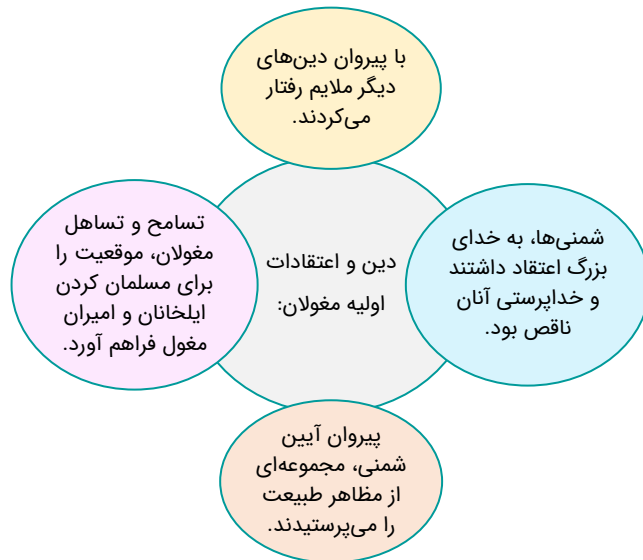
پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۱۱۲)

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مغولان در آغاز، پیرو آیین ساده موسوم به شمنی بودند.

۲) اقوام مغول در مسائل دینی چندان تعصبی نداشتند.

۳) پیروان دین‌های گوناگون در میان آن‌ها به تبلیغ دین خود می‌پرداختند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۰- وجود شمار قابل توجه مراکز علمی و آموزشی و دانشمندان متبحر در عصر تیموری در رشته‌های مختلف علمی، نشان‌دهنده چه بود؟

- ۱) پشتیبانی و حمایت فرمانروایان ایلخانی از طالبان علم
- ۲) نشانه رشد و رونق علوم مختلف در دوره تیموری
- ۳) علاقه‌مندی تیموریان به جاودانه ساختن موفقیت‌ها و کشورگشایی‌ها
- ۴) بازگشت اندیشمندان و احیای فعالیت‌های علمی و آموزشی توسط وزیران ایرانی

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۱۲)

وجود شمار قابل توجه دانشمندانی که در رشته‌های مختلف علمی تبحر داشتند، نشانه رشد و رونق علوم مختلف در دوره تیموری است.

علم و آموزش در دوران تیموری:

در دوران تیموری، به خاطر فتوحاتی که اون در مناطق مختلف انجام داد، دانشمندان و هنرمندان بی‌شماری به سمرقند (پایتخت تیمور) وارد شدند و می‌توان گفت که سمرقند در دوره وی، نسبت به سایر شهرها، پررونق و شکوفا بود؛ چه از لحاظ هنر و چه دانش. ازین گذشته، بگذارید برایتان ساده بگویم، به‌طور کل مغولان به علم و دانش و نجوم علاقه بسیاری داشتند و همین باعث می‌شد تا این موارد رشد کند و دانشمندان به جایگاه بالایی برسند. پس به تعبیری چیزهایی که ذکر کردم همگی علت و معلول هم هستند و صورت سؤال هم ناظر بر این موضوع است.

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۱- در بین انواع کشت غله تجاری، به چه دلیل بیشتر برنج جهان در قاره آسیا به ویژه در آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود؟
- ۱) موقعیت جغرافیایی این کشورها از جمله موقعیت نسبی آن‌ها نقش تعیین‌کننده‌ای دارد.
  - ۲) کاشت و برداشت این محصولات عمدتاً در زمین‌های بسیار بزرگ و به صورت ماشینی انجام می‌شود.
  - ۳) کشت این محصول نیاز به سرمایه‌گذاری زیادی دارد که در هر کشوری این شرایط فراهم نیست.
  - ۴) موقعیت جغرافیایی این کشورها به ویژه نوع آب و هوای این کشورها، اهمیت بسیار زیادی دارد.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

برنج از غلات مهم است و نقش مهمی در تأمین غذای جهان دارد اما به دلیل اینکه به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری (موقعیت جغرافیایی از نوع موقعیت مطلق) و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است، بنابراین برخلاف گندم و ذرت در نواحی خاصی کشت می‌شود. در حال حاضر بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا، به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی، کشت می‌شود.

کشت غله تجاری:

غلات مانند گندم، برنج، ذرت، جو، چاودار و ارزن

بخش عمده غذای مردم کشورهای آسیایی و افریقایی غلات است.

میانگین تولید سالانه غلات در جهان: ۱/۵ میلیارد تن

چین، هند، اندونزی، بنگلادش، ویتنام، تایلند و ... از تولیدکنندگان عمده برنج در جهان هستند.

تولیدکنندگان بخش عمده گندم جهان: چین، هند، ایالات متحده آمریکا، روسیه، کانادا، فرانسه و استرالیا

ذرت در اغلب نواحی دنیا کشت می‌شود و ایالات متحده آمریکا تولیدکننده حدود ۴۰ درصد ذرت جهان است.

بیشتر برنج دنیا در قاره آسیا به ویژه آسیای شرقی و جنوب شرقی کشت می‌شود (تولید برنج به شرایط خاص آب و هوایی گرمسیری و نیمه گرمسیری و رطوبت هوا و آب زیاد وابسته است).

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۲- کدام گزینه در ارتباط با پارک‌های علم و فناوری درست است؟

- الف: معمولاً در نزدیکی قطب‌های صنعتی جهان هستند.
  - ب: زمینه‌های گردشگری در نزدیکی شهرهای صنعتی را فراهم می‌کنند.
  - ج: عمدتاً در کشورهای آسیایی هستند و به تولید صنایع نو اشتغال دارند.
  - د: در این مناطق آزمایشگاه‌های متعدد تحقیقاتی و پژوهشگران در حال ابداع و نوآوری تمرکز یافته‌اند.
- ۱) «الف» و «ج»   ۲) «الف» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ج» و «د»

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۱۰۷)

امروزه کشورها سعی می‌کنند با ایجاد پارک‌های علمی و فناوری، صنایع نو را گسترش دهند. این پارک‌ها معمولاً در نزدیکی قطب‌های صنعتی جهان ایجاد می‌شوند و از تحقیقات دانشگاهی استفاده می‌کنند. در این مناطق، آزمایشگاه‌های متعدد تحقیقاتی و پژوهشگرانی که به ابداع و نوآوری مشغول‌اند، تمرکز یافته‌اند.

پارک‌های علم و فناوری:

❖ ایجاد پارک‌های علمی و فناوری موجب گسترش صنایع نو می‌شود.

❖ این پارک‌ها معمولاً در نزدیکی قطب‌های صنعتی ایجاد می‌شوند و از تحقیقات دانشگاهی بهره می‌برند.

❖ در این مناطق آزمایشگاه‌های تحقیقاتی متعددی وجود دارد که پژوهشگران در آن به ابداع و نوآوری مشغول‌اند.

❖ ایران با پیشرفت در صنایع نوین و فناوری، در تلاش برای رفع نیازهای داخلی و نیز تولید و صدور کالاهای صنعتی پیشرفته است.

نکته: شهر علمی تسوکوبا در ژاپن از مهم‌ترین مراکز علمی و فناوری جهان است. دانشگاه تسوکوبا و ده‌ها مؤسسه تحقیقاتی خصوصی و دولتی در این ناحیه وجود دارد و هر روزه آخرین دستاوردهای علمی این مراکز در زمینه روبات‌ها، مراکز فضایی و ماهواره‌ها و موشک‌ها در معرض بازدید علاقه‌مندان قرار می‌گیرد.

دره سیلیکون (سیلیکون ولی):

- ❖ از اولین و مهم‌ترین نواحی صنایع نو و دارای فناوری پیشرفته در جهان است و قلب صنایع فضای مجازی جهان نام گرفته است.
- ❖ در جنوب شرقی سانفرانسیسکو در ایالت کالیفرنیا قرار دارد و نام آن از تعداد زیادی شرکت‌های تولیدکننده تراشه‌های سیلیکونی که اولین بار در این منطقه مستقر شده‌اند، گرفته شده است.
- ❖ شرکت‌های مستقر در دره سیلیکون با یکدیگر تبادل اطلاعات دارند و برای کسب سود بیشتر به رقابت شدید تجاری نیز می‌پردازند.
- ❖ شرکت‌های اپل، گوگل، اینتل، یاهو، سونی، اچ‌پی، سامسونگ و ایسوس در این منطقه قرار دارند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۳- هدف از ایجاد «مناطق آزاد تجاری» چیست؟

- (۱) جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی برای رونق تجارت داخلی
 (۲) توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن
 (۳) گسترش مبادلات اقتصادی میان کشورهای منطقه
 (۴) کاهش تأثیرات نامطلوب تجارت داخلی بر اقتصاد جهانی

پاسخ: گزینه ۲ (آسان - خط به خط - ۱۱۰۸)

مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند.

ایجاد مناطق آزاد تجاری:

- مناطقی که در اصل برای توسعه صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند.
- تولیدکنندگان و بازرگانان در این مناطق، بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا معافیت‌های مالیاتی به صادرات و واردات و انبارداری کالاها می‌پردازند.
- در این مناطق، مقررات و قوانین اقتصادی ویژه و متفاوت با دیگر نواحی سرزمین وجود دارد.
- این مناطق اغلب در مجاورت بنادر مهم ایجاد می‌شوند.

مثال: منطقه قشم، منطقه کیش و منطقه آزاد تجاری - صنعتی انزلی

نکته: برخی بر این باورند که همه مناطق آزاد تجاری در رسیدن به هدف خود موفق نبوده‌اند زیرا در بعضی کشورها، این مناطق، پایگاهی برای واردات شده‌اند و نتوانسته‌اند موجب توسعه اقتصادی کشور شوند.

گروه آموزشی ماز

۱۰۴- کدام موارد عبارت زیر را به درستی تکمیل می‌کند؟

«کشورهای مرکز و نیمه‌پیرامون به طور مشترک .....»

الف: از نظر اقتصادی و فناوری از کشورهای پیرامونی قوی‌تر هستند.

ب: به صدور سرمایه یعنی سرمایه‌گذاری در دیگر نواحی جهان می‌پردازند.

ج: از نظر ساختار اقتصادی و اجتماعی، از تحولات صنعتی و فناورانه برخوردارند.

د: میان دیگر کشورهای نظام سرمایه‌داری جهانی، نقش یک واسطه را بازی می‌کنند.

- (۱) «ب» و «ج» (۲) «ب» و «د» (۳) «الف» و «ج» (۴) «الف» و «د»

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

هر دو کشور مرکز و نیمه‌پیرامون با تحولات صنعتی همراه هستند که کشور مرکز در این زمینه قوی‌تر است. همچنین هر دو از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌تر هستند اما موارد «ب» و «د» به ترتیب به ویژگی‌های کشورهای مرکز و نیمه‌پیرامون اشاره می‌کند.

بر اساس نظریه مرکز - پیرامون، می‌توان کشورهای جهان را در سه گروه جای داد:

مثال	توضیحات	جایگاه اقتصادی
آمریکای شمالی، اروپای غربی، ژاپن و استرالیا	این کشورها کانون سلطه اقتصادی بر جهان هستند. آن‌ها بخش عمده‌ای از سود و ثروت جهان را دریافت و جذب می‌کنند و حتی به صدور سرمایه (سرمایه‌گذاری) در دیگر نواحی جهان می‌پردازند.	مرکز
کره جنوبی، سنگاپور	این کشورها از نظر اقتصادی از کشورهای پیرامون قوی‌ترند، اما هنوز از نظر قدرت اقتصادی به کشورهای مرکز نرسیده‌اند. آن‌ها بین کشورهای مرکز و پیرامون، نقطه واسطه را بازی می‌کنند و ساختار اقتصادی و اجتماعی آن‌ها دچار تغییرات و تحولات صنعتی و فناورانه شده است.	نیمه‌پیرامون
افغانستان، بنگلادش، مراکش، نامیبیا، پرو و نیکاراگوئه	این کشورها عمدتاً تولیدکننده و صادرکننده مواد اولیه و خام هستند و از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایینی قرار دارند. آن‌ها به واردات کالاهای صنعتی از مرکز وابسته‌اند و بازار خوبی برای تولیدات آن‌ها به شمار می‌روند و از این‌رو، سود هنگفتی را نصیب کشورهای مرکز می‌کنند.	پیرامون

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۵- اگر شکل مقابل نمایانگر وضعیت اقتصادی یک کشور باشد، موازنه تجاری این کشور چه وضعیتی دارد؟
- ۱) منفی است و نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای اقتصادی ساکنان باشد.
  - ۲) مثبت است و می‌تواند استانداردهای زندگی و رفاه را بهبود بخشد.
  - ۳) منفی است و باید از طریق ایجاد مناطق آزاد، کسری تجاری جبران گردد.
  - ۴) مثبت است و ساکنان به طور عادلانه از منابع و امکانات بهره‌مند می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - مفهومی - ۱۱۰۸)

حواستان به کفه‌های ترازو باشد! کفه واردات بالاست؛ یعنی واردات، سبک‌تر و میزان آن کمتر از صادرات است؛ پس موازنه تجاری کشور موردنظر، مثبت است.

تله تستی:

گزینه (۴) نمی‌تونه پاسخ درست باشه، چون موازنه تجاری مثبت لزوماً به معنای برقراری عدالت در بهره‌مندی از منابع و امکانات نیست و این‌که آیا مردم یک کشور به طور عادلانه به منابع و امکانات دسترسی دارند یا نه، به سیاست‌های دولت برمی‌گردد؛ چه بسا کشورهای ثروتمندی که اکثریت مردم اون فقیر هستن.

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۶- استفاده از حمل و نقل چندوجهی در برنامه‌ریزی شهری چه مزیتی دارد؟

- ۱) کاهش مصرف انرژی و مدیریت آن
- ۲) حفظ سرمایه اولیه و ترویج فرهنگ بیمه
- ۳) مدیریت زمان و هزینه حمل و نقل
- ۴) امنیت بیشتر و سرعت بخشیدن به جابه‌جایی

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۲۰۴)

حمل و نقل چندوجهی یا چندمنظوره، ترکیبی از دو یا چند شیوه مختلف حمل و نقل است. امروزه برنامه‌ریزان تلاش می‌کنند که در برنامه‌های مختلف به جای یک شیوه حمل کالا از مبدأ تا مقصد، از دو یا چند شیوه استفاده شود تا بتوان زمان و هزینه حمل و نقل را به خوبی مدیریت کرد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۷- کدام گزینه عبارت زیر را به طور مناسب تکمیل می‌کند؟

«در حمل و نقل عمومی شهری، اتوبوس‌های برقی .....»

- ۱) برخلاف سامانه‌های اتوبوس تندرو، هزینه‌بر و نیازمند گسترش شبکه برق رسانی است.
- ۲) همانند سامانه‌های اتوبوس تندرو، سرعت زیادی ندارد و در مسیرهای ویژه‌ای باید حرکت کند.
- ۳) همانند سامانه حمل و نقل درون شهری ریلی، سابقه‌ای طولانی دارد و افراد کمتری را جابه‌جا می‌کند.
- ۴) برخلاف سامانه حمل و نقل درون شهری ریلی، مشکلات آلاینده‌گی هوا و محیط زیست شهری کمتری دارد.

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۲۰۴)

اتوبوس‌های برقی سابقه‌ای بسیار طولانی در حمل و نقل عمومی شهرها دارند و هوا را آلوده نمی‌کنند و عمر موتورشان زیاد است. البته محدودیتی که در این مورد مشاهده می‌شود گسترش شبکه برق‌رسانی برای آن‌ها است که هزینه‌بر است. در سال ۲۰۱۳ میلادی در بیش از ۳۰۰ شهر پایتختی، اتوبوس‌های برقی استفاده شده است. در ایران فقط در تهران چند مسیر اتوبوس برقی در تهران وجود دارد. از سوی دیگر اتوبوس‌های تندرو از سال ۱۹۹۰ در شهرها استفاده شده است. بنابراین سابقه استفاده کمتری دارد. با این حال مزایای آن سرعت این اتوبوس‌هاست که با حرکت در مسیرهای ویژه می‌تواند خدمات مفیدی را برای شهروندان فراهم سازد. در نهایت حمل و نقل درون شهری ریلی، مانند مترو، تراموا و مونوریل یکی دیگر از شیوه‌های حمل و نقل درون شهری است که آلاینده‌گی کمتری دارد، تعداد زیادی از مسافران شهری را جابه‌جا می‌کند و ترافیک ندارد.

گروه آموزشی ماز

- ۱۰۸- کدام موارد در ارتباط با «خط روز گردان» به درستی بیان شده‌اند؟

- الف: در امتداد خط بین‌المللی زمان در آن سوی کره زمین قرار گرفته است.
- ب: هنگام عبور از این خط از شرق به غرب باید یک روز به تقویم اضافه شود.
- ج: از نصف‌النهار گرینویچ تا این خط در جهت غرب به ۱۸۰ درجه غربی تقسیم شده است.
- د: برای جلوگیری از مشکلات روز تقویمی، در برخی از نقاط دارای انحراف است.

۱) «الف» و «ج»   ۲) «ب» و «د»   ۳) «ب» و «ج»   ۴) «ج» و «د»

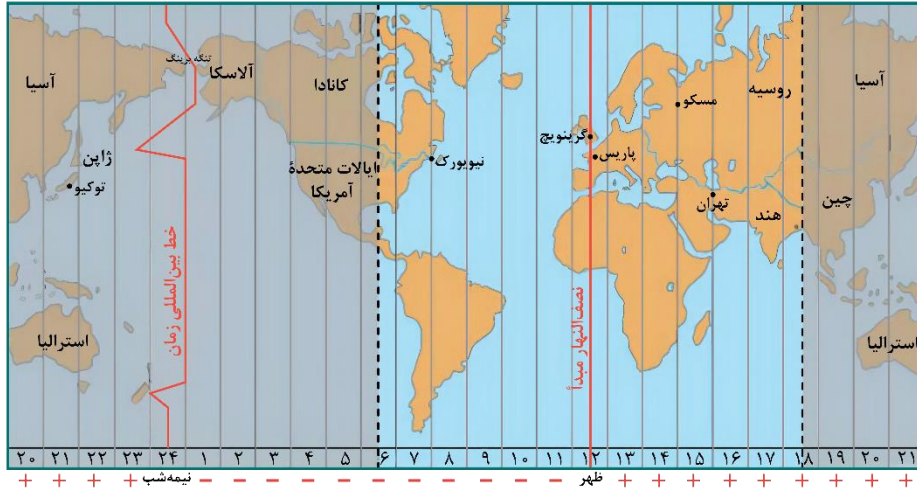
(متوسط - خط به خط - ۱۴۰۴)

پاسخ: گزینه ۴

خط فرضی روزگردان (خط بین‌المللی زمان) نصف‌النهار ۱۸۰ درجه‌ای است که در امتداد نصف‌النهار مبدأ در آن سوی کره زمین قرار گرفته است. از نصف‌النهار گرینویچ تا خط روزگردان در جهت شرق به ۱۸۰ درجه شرقی و در جهت غرب به ۱۸۰ درجه غربی تقسیم شده است. هنگام عبور از این خط از غرب به شرق باید یک روز به تقویم اضافه شود و برعکس، هنگام عبور از شرق به غرب باید یک روز از تقویم کم شود.

این خط در برخی از نقاط انحراف پیدا کرده است تا از مشکلات روز تقویمی در مکان‌های مختلف کشورها یا جزایری که خط از آن‌ها عبور می‌کند، جلوگیری شود.

گروه آموزشی ماز

۱۰۹- علت اصلی چین‌خوردگی و لرزه‌خیزی قسمت شمالی سرزمین ایران چیست؟

- ۱) واگرایی صفحات اقیانوس هند - اوراسیا و عربستان
- ۲) باز شدن و گسترش یافتن پوسته زیرین آلپ - هیمالیا
- ۳) همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا
- ۴) برخورد پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره اوراسیا

(آسان - خط به خط - ۱۴۰۵)

پاسخ: گزینه ۳

ایران در مرکز کمربند زمین‌لرزه آلپ - هیمالیا قرار دارد. همگرایی صفحات عربستان و اقیانوس هند - اوراسیا موجب چین‌خوردگی و شکستگی بالای سرزمین ایران شده و در نهایت علت اصلی لرزه‌خیزی آن منطقه است.

مهم‌ترین مناطق زلزله‌خیز جهان:

- ۱- کمربند کوهستانی آلپ - هیمالیا، جایی که پوسته تشکیل‌دهنده قاره آسیا - اروپا به پوسته تشکیل‌دهنده قاره آفریقا و هند برخورد می‌کند.
- ۲- کمربند اطراف اقیانوس آرام، محلی که پوسته کف اقیانوس آرام به پوسته قاره آسیا - اروپا، آمریکای جنوبی، استرالیا و آمریکای شمالی برخورد می‌کند.
- ۳- کمربند میانی اقیانوس اطلس، جایی که پوسته بستر اقیانوس اطلس در حال باز شدن و گسترش است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۰- کدام گزینه، عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟

«زمین‌لرزه زمانی اتفاق می‌افتد که .....

- ۱) سنگ‌های پوسته زمین مقاومت خود را در برابر نیروهای واگرا، همگرا و برشی از دست بدهند.
- ۲) مرز گسل‌های پوسته زمین در اثر لغزش صفحات، دچار کشیدگی و شکستگی شود.
- ۳) صفحات زمین به صورت متوالی یا متناوب از هم دور یا به هم نزدیک شوند.
- ۴) سنگ‌های پوسته زمین به طور تدریجی در امتداد گسل‌ها بشکنند.

(متوسط - خط به خط - ۱۴۰۵)

پاسخ: گزینه ۱

در یک منطقه، زمانی زمین‌لرزه اتفاق می‌افتد که سنگ‌های پوسته زمین مقاومت خود را در برابر نیروهای واگرا، همگرا و برشی از دست بدهند؛ در نتیجه، سنگ‌ها به طور ناگهانی (نه تدریجی) در امتداد گسل می‌شکنند و با جابه‌جایی گسل، انرژی زیادی به صورت زمین‌لرزه آزاد می‌شود.

تله تستی:

گزینه (۳) نمی‌تونه پاسخ درست باشه؛ چون فقط به نیروهای واگرا و همگرا اشاره داره و شامل نیروهای برشی نمی‌شه.

علت وقوع زمین‌لرزه:

- ✓ در زیر صفحات سنگ‌کره، ماده تشکیل‌دهنده گوشته زمین به حالت نیمه‌جامد و تا اندازه‌ای خمیرمانند است و از آن‌جا که دما از سطح زمین به سمت عمق افزایش می‌یابد، در گوشته فوقانی، حرکت همرفتی مواد موجب حرکت صفحات نسبت به هم می‌شود.
- ✓ انواع جابه‌جایی صفحات در امتداد خطوط گسل:
  - ۱) یا از هم دور می‌شوند (واگرا) ۲) یا به هم نزدیک می‌شوند (همگرا) ۳) یا در کنار هم می‌لغزند (امتدادلغز یا برشی).
- ✓ این حرکات در ابتدا موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شوند و اگر ادامه یابند، شکستگی‌هایی به نام گسل ایجاد می‌کنند.
- ✓ حرکت گسل‌ها سبب زمین‌لرزه می‌شود بنابراین محل زمین‌لرزه‌ها و مرز صفحات ارتباط تنگاتنگی با هم دارند.
- ✓ زمین‌لرزه زمانی اتفاق می‌افتد که سنگ‌های پوسته زمین مقاومت خود را در برابر نیروهای واگرا، همگرا و برشی از دست بدهند در نتیجه سنگ‌ها به طور ناگهانی در امتداد گسل می‌شکنند و با جابه‌جایی گسل، انرژی زیادی به صورت زمین‌لرزه آزاد می‌شود.
- ✓ بعد از جابه‌جایی گسل و آزاد شدن انرژی آن به صورت زمین‌لرزه، از آن‌جا که صفحات پوسته زمین ثابت نیستند، تداوم حرکت موجب تجمع دوباره انرژی می‌شود. انرژی انباشته شده باعث تشکیل گسل جدید یا آزاد شدن انرژی در محل گسل‌های قدیمی و تکرار زمین‌لرزه می‌شود بنابراین شناخت موقعیت گسل‌ها در درک عمل زمین‌لرزه اهمیت زیادی دارد.

گروه آموزشی ماز

سلام بچه‌ها

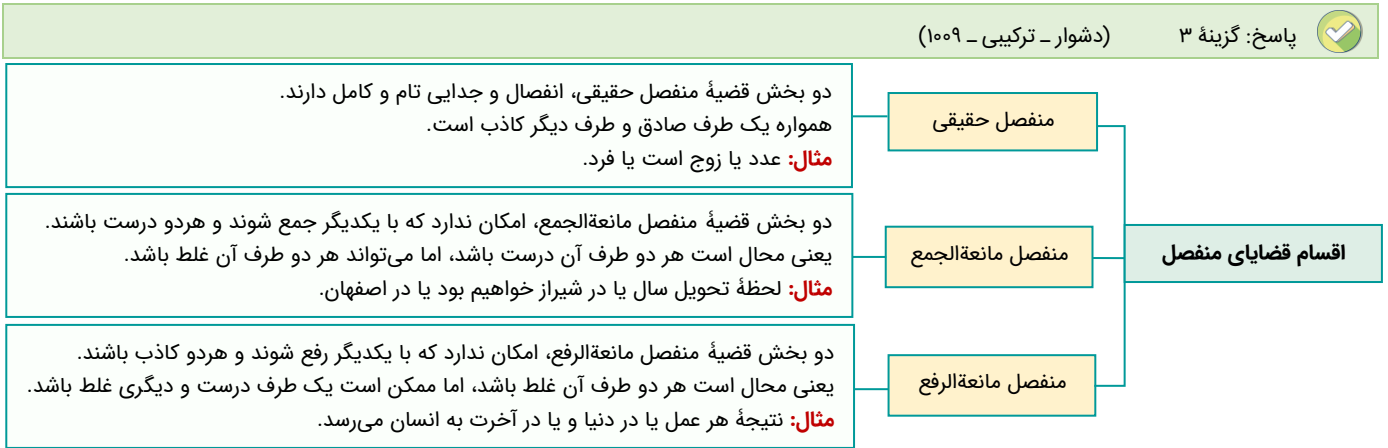
پادکست‌های درسی فلسفه رو می‌تونید از زبان مسئول درس آزمون در دیبلی ماز بشنوید. در این پادکست‌ها سعی کردیم سافت‌آر اصلی درس رو براتون روایت کنیم تا هم از زمان‌های تلف شده‌تون استفاده کنید و هم روایت دقیق‌تری از این دروس رو به خاطر بسپارید.

گروه آموزشی ماز

۱۱۱- نوع کدام قضیه منفصل متفاوت است؟

- (۱) استدلال یا استنتاج بهترین تبیین است یا نتیجه ضروری دارد.
- (۲) مفهوم یا جزئی است یا مصادیق متعدد خارجی دارد.
- (۳) تقابل یا تغییر نسبت قضیه است یا تغییر سور.
- (۴) جسم یا غیر نامی است یا حساس.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۹)

تکنیک حل:

برای تشخیص انواع قضایای منفصل، به ترتیب، ۲ سؤال می‌پرسیم:

- ۱- بین دو جزء قضیه (هم) می‌گذاریم ← معنا می‌دهد؟
- ۲- بین دو جزء قضیه (نه) می‌گذاریم ← معنا می‌دهد؟

اگر پاسخ هر دو پرسش منفی شد ← منفصل حقیقی
اگر پاسخ اولی منفی و پاسخ دومی مثبت شد ← منفصل مانع‌الجمع
اگر پاسخ اولی مثبت و پاسخ دومی منفی شد ← منفصل مانع‌الرفع

پاسخ تشریحی:

روش اول:

از تکنیک مذکور برای بررسی گزینه ۳ استفاده می‌کنیم:

رکن اول میانبر: بین دو جزء قضیه (هم) می‌گذاریم ← تقابل، هم تغییر نسبت است؛ هم تغییر سور ← معنا می‌دهد؛ مانند تناقض.
رکن دوم میانبر: بین دو جزء قضیه (نه) می‌گذاریم ← تقابل؛ نه تغییر نسبت است؛ نه تغییر سور ← معنا نمی‌دهد؛ به‌هر حال یک کدام تغییر می‌کند.
اولین عبارت معنا داد، اما دومین عبارت معنا نداد ← قضیه شرطی منفصل مانع‌الرفع است.

روش دوم:

در تقابل امکان دارد که هم سور و نسبت به‌صورت هم‌زمان تغییر کند (مثل رابطه تناقض) ← پس اجتماع ممکن است.
در تقابل امکان ندارد که سور و نسبت هیچ کدام تغییر نکند ← پس ارتفاع ممکن نیست.

دام تستی: عکس مستوی، از اقسام تقابل نیست.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱

روش اول:

رکن اول میانبر: بین دو جزء قضیه (هم) می‌گذاریم ← استدلال هم استنتاج بهترین تبیین است؛ هم نتیجه ضروری دارد ← معنا نمی‌دهد؛ همه استقرایا نتیجه احتمالی دارند.
رکن دوم میانبر: بین دو جزء قضیه (نه) می‌گذاریم ← استدلال نه استنتاج بهترین تبیین است؛ نه نتیجه ضروری دارد ← معنا می‌دهد؛ مانند استقرای تمثیلی که استنتاج بهترین تبیین نیست و نتیجه ضروری هم ندارد.
اولین عبارت معنا نداد، اما دومین عبارت معنا داد ← قضیه شرطی منفصل مانع‌الجمع است.

روشی دوم:

۱

در استدلال، امکان ندارد که همزمان استنتاج بهترین تبیین و نتیجه ضروری داشته باشیم ← پس اجتماع ممکن نیست.
امکان دارد که استدلالی داشته باشیم که استنتاج بهترین تبیین نباشد نتیجه ضروری نیز نداشته باشد ← پس ارتفاع ممکن است.

۲

روشی اول:

رکن اول میانبر: بین دو جزء قضیه (هم) می‌گذاریم ← مفهوم هم جزئی است؛ هم مصادیق متعدد خارجی دارد ← معنا نمی‌دهد؛ هیچ‌یک از مفاهیم جزئی، قابلیت انطباق بر مصادیق متعدد خارجی را ندارند.

رکن دوم میانبر: بین دو جزء قضیه (نه) می‌گذاریم ← مفهوم نه جزئی است؛ نه مصادیق متعدد خارجی دارد ← معنا می‌دهد؛ مانند مولود کعبه که قابلیت فرض مصادیق متعددی دارد؛ اما در جهان خارج صرفاً یک مصداق دارد.

اولین عبارت معنا نداد، اما دومین عبارت معنا داد ← قضیه شرطی منفصل مانعة الجمع است.

روشی دوم:

امکان ندارد یک مفهوم، همزمان جزئی باشد و مصادیق متعدد خارجی نیز داشته باشد ← پس اجتماع ممکن نیست.
امکان دارد که یک مفهوم، جزئی نباشد و مصادیق متعدد خارجی هم نداشته باشد؛ مثل مولود کعبه ← پس ارتفاع ممکن است.

۴

روشی اول:

رکن اول میانبر: بین دو جزء قضیه (هم) می‌گذاریم ← جسم هم غیر نامی است؛ هم حساس ← معنا نمی‌دهد؛ هیچ‌یک از موجودات غیر نامی، حساس نیستند.

رکن دوم میانبر: بین دو جزء قضیه (نه) می‌گذاریم ← جسم، نه غیر نامی است؛ نه حساس ← معنا می‌دهد؛ مانند گیاهان که نامی هستند؛ اما حساس نیستند.

اولین عبارت معنا نداد، اما دومین عبارت معنا داد ← قضیه شرطی منفصل مانعة الجمع است.

روشی دوم:

امکان ندارد یک جسم به صورت همزمان غیر نامی و حساس باشد؛ زیرا همه موجودات حساس، نامی هستند ← پس اجتماع ممکن نیست.
امکان دارد که یک جسم غیر نامی نباشد (یعنی نامی باشد) و حساس هم نباشد؛ مثل گیاهان ← پس ارتفاع ممکن است.

مشاوره: این تیپ تست مشابه سؤال ۱۳۲ در کنکور داخل ۱۴۰۱ نوبت تیرماه است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۲ - کدام یک از قیاس‌های استثنایی زیر معتبر است؟

- ۱) اگر کسی گوشی آیفون داشته باشد، پولدار است؛ علی گوشی آیفون ندارد، پس پولدار نیست.
- ۲) چنانچه شیر را قبل مصرف نجوشانی، مسموم می‌شوی؛ تو مسموم شدی، پس شیر را بدون جوشاندن خورده‌ای.
- ۳) قضیه یا دارای حکم شرطی است، یا حملی محسوب می‌شود، این قضیه حکم شرطی ندارد، پس حملی محسوب نمی‌شود.
- ۴) اگر داوطلبی با دقت درس بخواند، در کنکور رتبه خوبی کسب می‌کند، رتبه زهرا در کنکور خوب نشده، پس با دقت درس نخوانده بود.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - ۱۰۰۹)

انقسام قیاس استثنایی اتصالی	
تقدم	از اثبات (وضع) مقدم به اثبات (وضع) تالی می‌رسیم. معتبر و دارای نتیجه قطعی است. مثال: اگر باران بیارد، آنگاه زمین خیس می‌شود. باران باریده است. (وضع مقدم) پس زمین خیس شده است. (وضع تالی)
رفع تالی	از نفی (رفع) تالی به رفع (نفی) مقدم می‌رسیم. معتبر و دارای نتیجه قطعی است. مثال: اگر سیگار بکشی، سرطان می‌گیری. سرطان نگرفته‌ای. (رفع تالی) پس سیگار نکشیده‌ای. (رفع مقدم)
تقدم	از نفی (رفع) مقدم به رفع تالی می‌رسیم. معتبر نیست و مغالطه «رفع مقدم» نام دارد. مثال: اگر دکتر شوی، پولدار می‌شوی. دکتر نشدی. (رفع مقدم) پس پولدار نمی‌شوی. (رفع تالی)
وضع تالی	از اثبات تالی به اثبات مقدم می‌رسیم. معتبر نیست و مغالطه «وضع تالی» نام دارد. مثال: اگر فداکار باشی، خدا به تو پاداش می‌دهد. خدا به تو پاداش داده است (وضع تالی) پس فداکار بوده‌ای. (وضع مقدم)

تکنیک حل: برای تشخیص نوع قیاس استثنایی اتصالی، به مقدمه دوم توجه کنید.

پاسخ سریعی:

استدلال این گزینه از نوع قیاس استثنایی متصل است. در این قیاس **رفع تالی** صورت گرفته و معتبر است. اگر داوطلبی با دقت درس بخواند، در کنکور رتبه خوبی کسب می کند، رتبه زهرا در کنکور خوب نشده، پس با دقت درس نخوانده بود.

مقدم   تالی   رفع تالی   رفع مقدم

بررسی سایر گزینه ها:

1 استدلال این گزینه از نوع قیاس استثنایی متصل است. در این قیاس **رفع مقدم** صورت گرفته و نامعتبر است. اگر کسی گوشی آیفون داشته باشد، پولدار است؛ علی گوشی آیفون ندارد، پس پولدار نیست.

مقدم   تالی   رفع مقدم   رفع تالی

2 استدلال این گزینه از نوع قیاس استثنایی اتصالی است. در این قیاس **وضع تالی** صورت گرفته و نامعتبر است. چنانچه شیر را قبل مصرف نجوشانی، مسموم می شوی؛ تو مسموم شدی، پس شیر را بدون جوشاندن خورده ای.

مقدم   تالی   وضع تالی   وضع مقدم

3 استدلال این گزینه از نوع قیاس استثنایی انفصالی حقیقی است. در اینجا از رفع یک جزء، رفع جزء دیگر را نتیجه گرفته که نامعتبر است. در قیاس استثنایی انفصالی حقیقی، از رفع یک طرف، وضع طرف دیگر را نتیجه می گیریم؛ نه رفع آن را. در واقع حکم نهایی باید «پس حملی محسوب می شود» می بود.

مشاوره: این سؤال مشابه سؤال ۱۳۱ کنکور داخل ۱۴۰۰ است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۳- با توجه به قضایای شرطی متصل کدام گزینه صحیح است؟

- در قضیه «چنانچه درس بخوانی و کار کنی، فرد مستقلاً خواهی شد»، جمعاً دو قضیه شرطی به کار رفته است.
- در بیت «گر بر فلکم دست بدی چون یزدان / برداشتمی من این فلک را ز میان» به ملازمه دو نسبت حکم شده است.
- مصراع اول در بیت «اگر تو روی نپوشی بدین لطافت و حسن / دگر نبینی در پارس پارسایی را» تالی محسوب می شود.
- در عبارت «اگر سه ضلع مثلث مساوی باشند، سه زاویه آن هم مساوی اند» مساوی بودن زوایا، مستلزم مساوی بودن سه ضلع است.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۹)

قضیه شرطی متصل	در این قضایا به پیوستگی، اتصال و ملازمه دو نسبت حکم می شود.	
	قالب کلی آن ها با «اگر - آنگاه -» همراه است.	
	مثال: اگر الف ب است، آنگاه ج است.	
	مقدم	جمله ای که با معنای «اگر» شروع می شود.
		بخش «شرط» قضیه است. مثال: «توانا بود، هر که دانا بود» «هر که دانا بود» مقدم است.
	تالی	جمله ای که در معنای تابع است.
«جواب شرط» قضیه است. مثال: اگر معدل بالای ۱۹ بگیری، برایت تابلت می گیرم. عبارت «برایت تابلت می گیرم» تالی است.		

پاسخ سریعی:

بیت «گر بر فلکم دست بدی چون یزدان / برداشتمی من این فلک را ز میان» یک قضیه شرطی متصل است که مصراع اول آن مقدم و مصراع دوم تالی است.

بازنویسی بیت موجود در گزینه ۲ به زبان ساده ← اگر من مانند خداوند، دستم به آسمان می رسید؛ آن را از میان برمی داشتم.

بررسی سایر گزینه ها:

1 در قضیه شرطی متصل، تکرر در مقدم، سبب تکرر در قضیه شرطی نمی شود؛ بنابراین در عبارت مذکور، کلاً یک قضیه شرطی داریم.

میانبر: تعداد قضیه شرطی در یک جمله برابر است با تعداد تالی.

2 اگر تو روی نپوشی بدین لطافت و حسن / دگر نبینی در پارس پارسایی را

مقدم   تالی

۴ در عبارت «اگر سه ضلع مثلث مساوی باشند، سه زاویه آن هم مساوی اند» مساوی بودن سه ضلع (مقدم) مستلزم مساوی بودن زوایا (تالی) است و مساوی بودن زوایا تابع مساوی بودن اضلاع است.

نکته: در قضایای شرطی متصل، مقدم مستلزم تالی است و تالی تابع مقدم است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۴ - کدام گزینه درباره قضایای شرطی منفصل، گزاره صحیحی را بیان می کند؟

- ۱) در قضیه «مثلث یا متساوی الساقین است یا قائم الزاویه»، دو بخش قضیه با اینکه رابطه شرطی دارند؛ اما جزء هیچ یک از اقسام قضایای منفصل نیستند.
- ۲) با دو مفهوم «تصور» و «تصدیق» می توان یک قضیه منفصل حقیقی و با دو مفهوم «موجبه جزئیه» و «شخصیه» می توان یک قضیه منفصل مانع الرفع ساخت.
- ۳) دو جزء قضیه منفصل «تفکر یا استدلال است یا تعریف» و دو قضیه حملی که دارای رابطه تناقض هستند، از نظر صدق و کذب رابطه یکسانی دارند.
- ۴) در قضیه شرطی حقیقی «عدد، زوج یا فرد است»، اگر حرف «یا» حذف شود، یک قضیه حملی باقی می ماند و دیگر حکم قضیه مشروط نخواهد بود.

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - ترکیبی - ۱۰۰۹)

میان دو جزء قضایای شرطی منفصل و دو قضیه حملی که دارای یکی از روابط تقابل هستند از نظر صدق و کذب شباهت هایی برقرار است.

شباهت	قضایای حملی	قضایای شرطی
اجتماع و ارتفاع طرفین محال است.	رابطه تناقض	منفصل حقیقی
اجتماع محال اما ارتفاع ممکن است.	رابطه تضاد	منفصل مانع الجمع (غیر قابل جمع در صدق)
ارتفاع محال اما اجتماع ممکن است.	رابطه تداخل تحت تضاد	منفصل مانع الرفع (غیر قابل جمع در کذب)

همان طور که دو قضیه متضاد نمی توانند هر دو صادق باشند؛ دو جزء قضایای منفصل مانع الجمع نیز نمی توانند هر دو صادق باشند، اما ممکن است یک طرف صادق و طرف دیگر کاذب یا هر دو طرف کاذب باشد.

پاسخ تشریحی

قضیه «تفکر یا استدلال است یا تعریف» از نوع منفصل حقیقی است؛ بنابراین دو جزء قضیه «استدلال» و «تعریف» هستند؛ پس اگر اولی صادق باشد، دومی کاذب است و برعکس.

دو قضیه حملی که با یکدیگر رابطه تناقض دارند نیز، نمی توانند هم زمان باهم صادق یا کاذب باشند؛ پس همواره یکی صادق و دیگری کاذب است. بنابراین این دو قسم از قضایا به لحاظ صدق و کذب با یکدیگر شباهت دارند.

بررسی سایر گزینه ها:

۱) در قضیه «مثلث یا متساوی الساقین است یا قائم الزاویه»، دو بخش قضیه اصلاً رابطه شرطی ندارند، زیرا ممکن است هر دو کاذب باشند (مثلث متساوی الاضلاع باشد) یا هر دو صادق باشند (مثلث قائم الزاویه متساوی الساقین باشد). در چنین مواردی حصر میان دو حالت به وسیله «یا» غلط است و در واقع، دو بخش عبارت، از یکدیگر انفصال ندارند.

توجه: هر قضیه ای که میان دو جزء آن «یا» به کار رفته باشد قضیه شرطی نیست.

دام تستی: چنانچه این گزینه را به عنوان پاسخ انتخاب کرده اید، در دام طراح سؤال افتادید.

۲) با دو مفهوم «تصور» و «تصدیق» می توان یک قضیه منفصل حقیقی به صورت زیر ساخت:

علم یا تصور است یا تصدیق. (نمی تواند هر دو باشد و نمی تواند هیچ کدام نباشد)

با دو مفهوم «موجبه جزئیه» و «شخصیه» می توان یک قضیه منفصل مانع الجمع به صورت زیر ساخت:

قضیه یا موجبه جزئیه است یا شخصیه. (نمی تواند هم شخصیه باشد و هم موجبه جزئیه، اما می تواند نه موجبه جزئیه باشد و نه شخصیه مثلاً موجبه کلیه یا سالبه جزئیه باشد).

یادآوری

۴ در قضیه شرطی منفصل که در صورت سؤال آمده اگر «یا» حذف شود، دو قضیه حملی باقی می ماند. (عدد زوج است - عدد فرد است)

گروه آموزشی ماز

۱۱۵- با توجه به قضیه «این شکل یا مربع است یا غیرمتساوی الاضلاع» درستی کدام عبارت را می توان نتیجه گرفت؟

- ۱) اگر شکلی غیرمتساوی الاضلاع باشد؛ قطعاً مربع نیست.
- ۲) نمی توان شکلی را سراغ داشت که هم غیرمربع باشد و هم متساوی الاضلاع.
- ۳) اگر شکلی متساوی الاضلاع باشد، نمی تواند مربع باشد.
- ۴) اگر شکلی غیرمربع باشد، قطعاً غیرمتساوی الاضلاع است.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - ترکیبی - ۱۰۰۹)

تعبیر: می توانید قضیه صورت سؤال را به صورت «این شکل یا مربع است یا متساوی الاضلاع نیست» ساده کنید.

پاسخ شریعی

قضیه «این شکل یا مربع است یا غیرمتساوی الاضلاع» را بررسی می کنیم:

جرقه ذهنی: ابتدا باید نوع قضیه منفصل را تشخیص دهید.

رکن اول: بین دو جزء قضیه (هم) می گذاریم ← شکل هم مربع است؛ هم غیرمتساوی الاضلاع ← معنا نمی دهد؛ همه مربع ها، متساوی الاضلاع هستند.
رکن دوم: بین دو جزء قضیه (نه) می گذاریم ← شکل نه مربع است؛ نه غیرمتساوی الاضلاع ← معنا می دهد؛ مانند مثلث که مربع نیست و ممکن است متساوی الاضلاع باشد.

اولین عبارت معنا نداد، اما دومین عبارت معنا داد ← قضیه شرطی منفصل مانعاً الجمع است.

جرقه ذهنی: سپس صدق و کذب آن را بررسی کنید.

در قضایای منفصل مانعاً الجمع، اگر یک طرف قضیه صادق باشد (شکل غیرمتساوی الاضلاع باشد) طرف دیگر حتماً کاذب است (شکل مربع نیست).

بررسی سایر گزینه ها:

۲) رفع هر دو جزء قضیه امکان دارد؛ به عبارت دیگر یک شکل می تواند نه مربع باشد و نه غیرمتساوی الاضلاع (یعنی متساوی الاضلاع باشد).

۳) اگر شکل متساوی الاضلاع باشد، ممکن است مربع باشد؛ زیرا اضلاع مربع نیز با یکدیگر برابر هستند.

۴) عبارت به صورت «اگر شکلی مربع نباشد، متساوی الاضلاع نیست» بازنویسی می شود؛ حال آنکه ممکن است شکلی مربع نباشد و اضلاع آن مساوی باشد؛ مانند مثلث متساوی الاضلاع.

تکنیک حل:

در این گونه سؤالات با توجه به محتوا هم می توان به جواب رسید. اگرچه راه حل پیشنهادی استفاده از قواعد منطقی است. برای مثال آیا می توان شکلی را سراغ داشت که مربع نباشد اما دارای اضلاع برابر باشد؟ بله؛ شکل هایی مثل مثلث متساوی الاضلاع؛ پس گزینه ۲ غلط است.

مشاوره: این سؤال مشابه سؤال ۱۳۲ کنکور داخل ۹۹ است.

گروه آموزشی ماز

۱۱۶- چنانچه عبارت «اگر ج، آنگاه غیر الف» مقدمه اول یک قیاس استثنایی اتصالی معتبر باشد، کدام عبارت می تواند مقدمه دیگر و نتیجه این قیاس باشد؟

- ۱) ج پس الف.
- ۲) الف پس غیر ج.
- ۳) غیر الف پس ج.
- ۴) غیر ج پس الف.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۰۰۹)

عین نتیجه یا نقیض آن در یکی از مقدمات آمده است.	قیاس استثنایی
۲ مقدمه دارد:	
۱) مقدمه شرطی (۲) مقدمه حملی	
مقدمه شرطی می تواند از نوع قضیه متصل باشد که در این صورت قیاس استثنایی اتصالی نام دارد. مثال: اگر خوب درس بخوانی، موفق می شوی. تو خوب درس خوانده ای. پس موفق می شوی.	
مقدمه شرطی می تواند از نوع قضیه منفصل باشد که در این صورت قیاس استثنایی انفصالی نام دارد. مثال: این نوزاد یا پسر است یا دختر. نوزاد پسر نیست. پس دختر است.	

توجه:

پاسخ تشریحی:

در گزینه «۲» از رقع تالی (الف) رقع مقدم (غیر ج) نتیجه گرفته شده؛ بنابراین معتبر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ از وضع مقدم (ج) رقع تالی (الف) نتیجه گرفته شده که نامعتبر است.
- ۳ از وضع تالی (غیر الف) وضع مقدم (ج) نتیجه گرفته شده که نامعتبر است.
- ۴ از رقع مقدم (غیر ج) رقع تالی (الف) نتیجه گرفته شده که نامعتبر است.

تکنیک حل: ردگزینه‌های ۳ و ۴ در نگاه اول

تنها جزء اول گزینه‌ها را نگاه کنید.
گزینه ۳ ← غیر الف ← وضع تالی؛ پس نامعتبر است.
گزینه ۴ ← غیر ج ← رقع مقدم، پس نامعتبر است.

مشاوره: اگرچه با یک مطالعه سطحی کتاب درسی می‌دانید که دو حالت رقع مقدم وضع تالی معتبر نیستند اما بهتر است در هنگام حل سؤالات این‌چینی، این نکته را به صورت مکتوب یادداشت کنید که دچار خطا نشوید؛ هم‌چنین در هنگام خواندن هر گزینه نیز نوع استدلال را کنارش یادداشت کنید و تنها به بررسی ذهنی اکتفا نکنید چون احتمال خطا زیاد می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۱۷- کدام گزاره در انسان‌شناسی فلسفی افلاطون و ارسطو مطرح نشده است؟

- ۱) رسیدن انسان به کمال نفس، امری تدریجی است.
- ۲) بدن از آن جهت زنده است که متصل به نفس است.
- ۳) وظیفه اصلی هر انسانی، آراستن خود به کمال است.
- ۴) قوه نطق در نفس، عامل اندیشه و استدلال می‌باشد.

پاسخ: گزینه ۳ (دشوار - ترکیبی - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

اولاً، عبارت موجود در گزینه ۳ به شکل نادرست بیان شده و باید گفت: «وظیفه اصلی هر انسانی، آراستن نفس به فضایل است». ثانیاً، عبارت مذکور در کتاب درسی، تنها ذیل مبحث افلاطون آمده است و ارسطو از آن سخنی نگفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱ هم افلاطون و هم ارسطو معتقد بودند که نفس به تدریج کامل می‌شود و به فعلیت می‌رسد؛ ارسطو آن را مستقیماً بیان کرد و افلاطون نیز از آنجا که به توجه و مراقبت از نفس برای رسیدن به کمال اشاره کرده؛ به تدریجی بودن آن از نظر افلاطون پی می‌بریم.

- ۲) ارسطو و افلاطون، باور داشتند که قابلیت حیات مربوط به نفس انسان است و بدن بدون نفس، موجودی مرده است.
- ۴) افلاطون و ارسطو اعتقاد داشتند که نطق، متعلق به نفس انسان است و انسان با همین قوه نطق، به تفکر (تعریف و استدلال) می پردازد.

گروه آموزشی ماز

۱۱۸- کدام عبارت حاکی دیدگاه داروینیست‌ها است؟

- ۱) پیچیدگی مادی، تفاوت واقعی میان انسان و حیوانات است.
- ۲) فضیلت‌گرایی در امور مادی، نیاز اجتماعی روح انسان می باشد.
- ۳) تکامل، سبب ملحق شدن امور غیرمادی به انسان شده است.
- ۴) ابداع اصول اخلاقی، نیازمند عاملی بیرون از وجود انسان است.

پاسخ: گزینه ۴

(متوسط - مفهومی - ۱۱۰۹)

پاسخ تشریحی:

از نظر داروینیست‌ها، اگر انسان به اخلاق و فضائل اخلاقی توجه می کند، به این دلیل نیست که فضیلت‌گرایی در روح او وجود دارد؛ بلکه چون نیاز به زندگی اجتماعی دارد، این زیست اجتماعی او را مجبور می کند که اصول اخلاقی را ابداع و رعایت کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) از نظر داروینیست‌ها، هیچ تفاوت واقعی میان انسان و حیوانات وجود ندارد.
- ۲) داروینیست‌ها معتقد به روح نیستند؛ اما می گویند که فضیلت‌گرایی و ابداع اصول اخلاقی، یک ضرورت است.
- ۳) داروینیست‌ها، قائل به امور غیرمادی در انسان نیستند.

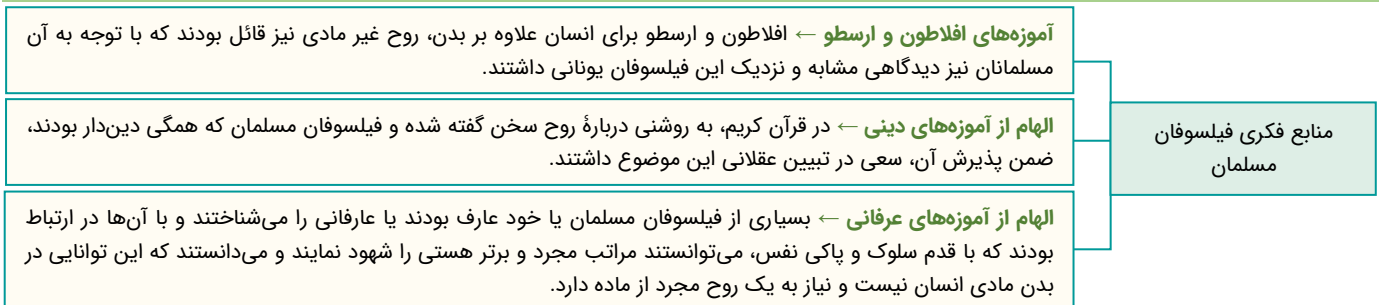
گروه آموزشی ماز

۱۱۹- کدام عبارت درباره منابع فکری فیلسوفان مسلمان در زمینه انسان‌شناسی نادرست است؟

- ۱) از آنجا که در قرآن به روشنی درباره روح و ساحت غیرمادی انسان صحبت شده، فیلسوفان مسلمان سعی در تبیین عقلانی آن کردند.
- ۲) فیلسوفان مسلمان با مشاهده سیر و سلوک قلبی عارفان، دریافته‌اند که جسم مادی انسان توانایی درک حقایق مجرد از ماده را دارد.
- ۳) همان‌طور که در آموزه‌های افلاطون و ارسطو به وجود روح و ساحت غیرمادی انسان اشاره شده است، مسلمانان نیز آن را پذیرفتند.
- ۴) ویژگی‌هایی مانند غیرفانی بودن و جاوید بودن در قرآن برای روح ذکر شده که سبب تأثیر بر دیدگاه فیلسوفان مسلمان شده است.

پاسخ: گزینه ۲

(متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ تشریحی:

فیلسوفان مسلمان با مشاهده سیر و سلوک عارفان، دریافته‌اند که این توانایی در جسم مادی نیست و نیازمند ساحت غیرمادی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) و ۴) در قرآن کریم، به روشنی درباره روح سخن گفته شده و فیلسوفان مسلمان که همگی دین‌دار بودند، ضمن پذیرش آن، سعی در تبیین عقلانی این موضوع داشتند.
- ۳) افلاطون و ارسطو برای انسان علاوه بر بدن، روح غیرمادی نیز قائل بودند که با توجه به آن مسلمانان نیز دیدگاهی مشابه و نزدیک این فیلسوفان یونانی داشتند.

۱۲۰- همه گزینه‌های زیر از دیدگاه‌های انسان‌شناسی ابن‌سینا است؛ به جز:

- ۱) شکل‌گیری جسم مادی انسان در مرحله جنینی است.
- ۲) روح انسان در ابتدا هیچ توانایی بالفعلی در اختیار ندارد.
- ۳) روح انسان توانایی ایجاد امور غیرمادی را در خود دارد.
- ۴) روح مجرد نسبت به جسم مادی دارای تقدّم زمانی است.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

پاسخ شریعی:

از نظر ابن‌سینا، ابتدا جسم انسان شکل می‌گیرد و زمانی که اندام‌های بدنی جنین کامل شد، روح به آن ملحق می‌شود؛ پس روح نسبت به جسم، دارای تقدّم زمانی نیست و از آن دیرتر ایجاد شده است.

دام تستی: از آنجا که روح، حقیقت انسان است؛ شاید بتوان گفت «روح نسبت به جسم، دارای تقدّم ذاتی است»، اما هرگز نمی‌توان گفت که «روح نسبت به جسم، دارای تقدّم زمانی است».

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) جسم مادی انسان، در زمان انعقاد نطفه و زمان جنینی شکل می‌گیرد.
- ۲) از نظر ابن‌سینا، روح انسان در ابتدا هیچ چیز ندارد و به‌صورت تدریجی و بر اثر تفکر، امور مختلف را درک می‌کند.
- ۳) از نظر ابن‌سینا، روح توانایی درک و ایجاد امور غیرمادی را دارد.

مثال برای «درک امور غیرمادی» ← درک وجود خداوند و فرشتگان مجرد توسط روح

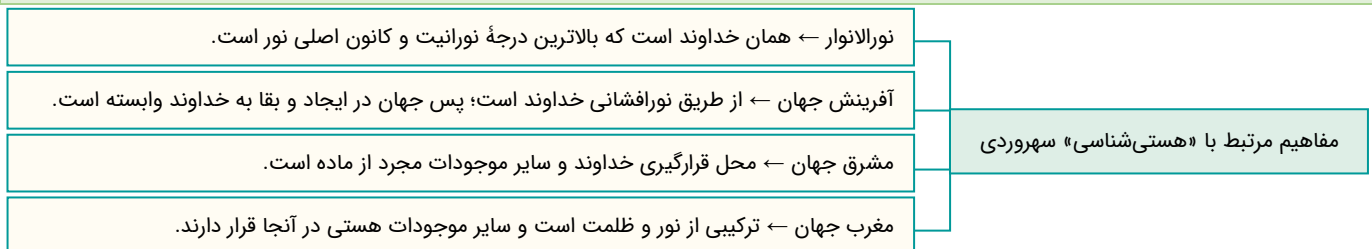
مثال برای «ایجاد امور غیرمادی» ← انسان وقتی عاشق می‌شود، عشقی را در جهان ایجاد کرده است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۱- تعریف کدام مفهوم مطابق با دستگاه فلسفی سهروردی درست بیان شده است؟

- ۱) مغرب، جایی است که هیچ نوری وجود ندارد و موجوداتی مانند انسان در آنجا قرار دارند.
- ۲) نورالانوار، بالاترین درجه نورانیت است که کمترین میزان تاریکی و ظلمت را شامل می‌شود.
- ۳) موجودات جهان مادی، از آنجا که جسمانی هستند، تاریکی محض و عاری از نورانیت می‌باشند.
- ۴) کانون نورانیت، محل خداوند است و انسان با نزدیک شدن به آن، در مسیر کمال حرکت می‌کند.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - خط به خط - ۱۱۱۰)

تعریف انسان ← جنبه نورانی + جنبه ظلمانی	مفاهیم مرتبط با «انسان‌شناسی» سهروردی
حقیقت انسان ← جنبه نورانی یا همان نفس، حقیقت انسان را تشکیل می‌دهد.	
جایگاه انسان ← جایگاه اصلی انسان، مشرق جهان است، اما فعلاً در مغرب جهان قرار دارد.	
چگونگی رسیدن به کمال ← کسب شایستگی و لیاقت و نزدیک شدن به کانون نورانیت	

پاسخ تشریحی:

از نظر سهروردی، نفس انسان با نزدیک شدن به نورالانوار که کانون نورانیت است، حقایق هستی را بهتر رؤیت می‌کند و می‌تواند با کسب شایستگی و لیاقت بیشتر، مسیر کمال را طی کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) مراتب مختلف وجود که نور خود را از خداوند دریافت می‌کنند، ترکیبی از نور و ظلمت هستند؛ پس مغرب جهان به کلی فاقد نور نیست؛ همچنین انسان نیز، ترکیبی از نور و ظلمت است؛ فلذا نمی‌توان گفت هیچ نوری در انسان وجود ندارد.
- ۲) خداوند، نور محض و فاقد هرگونه ظلمت و تاریکی است؛ نه اینکه کمترین میزان تاریکی و ظلمت باشد.
- ۳) موجودات جهان مادی، ترکیبی از نور و ظلمت هستند؛ نه اینکه تاریکی محض باشند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۲- کدام گزاره مطابق با نظرات ملاصدرا است؟

- ۱) رابطه تأثیر و تأثر میان روح و جسم حاکی از اجزای دوگانه وجودی انسان در موجودی واحد است.
- ۲) آینده انسان نامعلوم است و مطابق با اختیار و اراده آدمی ممکن است در هر لحظه تغییر پیدا کند.
- ۳) روح، زمانی به بدن انسان ضمیمه می‌شود که بدن، استعدادها را بالقوه خویش را به کمال برساند.
- ۴) ظرفیت روح زمانی به پایان می‌رسد که به کمال بی‌نهایت دست پیدا کند و از جسم مادی جدا شود.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - مفهومی - ۱۱۰)

تفاوت دیدگاه ملاصدرا با سایرین چیست؟ روح، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست، بلکه تکامل یافته جسم است.	انسان در مکتب متعالیه
منظور از تکامل جسم چیست؟ یعنی روح، چیز جداگانه‌ای از جسم نیست و نتیجه تعقق در باطن جسم است.	
باطن انسان چیست؟ روح است.	
ظاهر انسان چیست؟ جسم است.	

باطن انسان و تکامل یافته جسم است.	ویژگی‌های روح در مکتب متعالیه
آخرین درجه تکاملی میان موجودات زنده است.	
دارای ظرفیتی پایان‌ناپذیر است و استعداد رسیدن به هر مرتبه‌ای را دارد.	
تمایل دارد تا بی‌نهایت تکامل پیدا کند.	

پاسخ تشریحی:

در مکتب ملاصدرا، علی‌رغم اینکه به استعداد بی‌نهایت انسان برای رسیدن به کمالات اشاره می‌شود، اما این موضوع به آن معنا نیست که انسان، لزوماً همه کمالات را کسب می‌کند؛ بلکه انسان موجودی مختار است و با اراده و اختیار خود، می‌تواند به سوی کمالات قدم بردارد یا از کمالات فاصله گرفته و رذیلت‌ها را کسب کند. به عبارت دیگر، مشخص نیست که انسان دقیقاً چه آینده‌ای در پیش خواهد داشت و اختیار و اراده او تعیین‌کننده این آینده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۱) بر اساس نظر ملاصدرا، روح و جسم دو جزء جداگانه در وجود انسان نیستند؛ بلکه هر دو حقیقتی واحد بوده که یکی باطن انسان و دیگری ظاهر او را شامل می‌شود.
- ۳) روح در مکتب متعالیه، چیزی ضمیمه شده به بدن نیست؛ بلکه نتیجه تکامل خود بدن است.

۴ از نظر ملاصدرا، روح ظرفیتی پایان‌ناپذیر دارد و قرار نیست که ظرفیتش به پایان برسد؛ همچنین روح و جسم، دو چیز جداگانه نیستند که بخواهند از یکدیگر جدا شوند.

گروه آموزشی ماز

۱۲۳- جامع‌ترین تعریف از عقل انسان، بیانگر ..... است.

- ۱) ابزاری است که انسان به‌واسطه آن استدلال می‌کند و به دانش‌ها و حقایق دست پیدا می‌کند.
- ۲) ابزاری است که در اولین مرحله از کودکی در وجود انسان فعلیت داشته و عامل اندیشه است.
- ۳) ابزاری است که به‌صرف دارا بودن آن، توانایی استنباط حقایق مختلف از هستی کسب می‌شود.
- ۴) ابزاری است که بدون واسطه، قابلیت درک محسوسات و شهود حقایق مجرد از ماده را دارد.

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - خط به خط - ۱۴۰۷)

کاربرد رایج بین مردم بوده که یکی از ابزارهای شناخت انسان برای استدلال و رسیدن به دانش‌های جدید است.	عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال
به عقل نظری (هست و نیست) و عقل عملی (باید و نباید) تقسیم می‌شود.	
در ابتدای کودکی به صورت یک استعداد وجود دارد که با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت می‌رسد.	
اگر تربیت عقلانی به‌خوبی صورت نگیرد، عقل به توانایی‌های لازم برای تشخیص حق و باطل نمی‌رسد.	

پاسخ تشریحی:

این تعریف که می‌توان آن را جامع‌ترین تعریف‌ها به شمار آورد، عموم استدلال‌ها، اعم از تجربی، ریاضی، فلسفی، کلامی، فقهی، اخلاقی و حقوقی را که در حوزه عقل نظری و عقل عملی قرار دارند، فرا می‌گیرد و شامل می‌شود.

مشاوره: توضیح موجود در پاسخنامه، از پاورقی صفحه ۵۳ کتاب درسی استخراج شده است؛ اما برای پاسخگویی به این تست، نیازی به مطالعه آن نداشتید و صرفاً با اطلاعات صورت سؤال یا رد گزینه، می‌توانستید به پاسخ صحیح دست پیدا کنید.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- ۲) قوه عقل در وجود انسان، به‌صورت یک استعداد محض وجود دارد و در ابتدا هیچ‌گونه فعلیتی ندارد؛ در واقع به‌تدریج و با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت می‌رسد.
- ۳) صرف دارا بودن عقل برای استنباط حقایق کافی نیست؛ بلکه تربیت و تمرین برای شکوفایی استعدادهای عقلانی لازم است تا از طریق آن، توانایی کسب حقیقت را به دست آوریم.
- ۴) شهود به‌واسطه قلب صورت می‌گیرد؛ نه عقل.

گروه آموزشی ماز

۱۲۴- کدام عبارت نتیجه فلسفی و هدف نهایی هراکلیتوس از به کار بردن مفهوم «لوگوس» است؟

- ۱) سخن و کلمه، بیانگر اندیشه‌های انسان است.
- ۲) آنچه انسان در ذهن دارد، با کلام ظاهر می‌سازد.
- ۳) عقل مادی و عقل متعالی، بر یکدیگر اثرگذار هستند.
- ۴) جهان و اشیاء و عقل انسان، مظهری از عقل متعالی هستند.

پاسخ: گزینه ۴ (متوسط - مفهومی - ۱۴۰۷)

مقدمه ۱ - سخن و کلمه، بیانگر افکار و اندیشه‌های انسان است.	لوگوس از نظر هراکلیتوس
مقدمه ۲ - آنچه در ذهن انسان قرار دارد، از طریق سخن و کلمه به دیگران منتقل می‌شود.	
نتیجه - جهان و اشیاء جهان نیز، پرتویی از آن حقیقت متعالی هستند.	

جرعه ذهنی: وقتی به «نتیجه فلسفی» یا «هدف نهایی» اشاره می‌شود؛ سریعاً مقدمات یک سخن را از نتیجه آن تفکیک کنید و دقت نمایید که در دام سؤال گیر نکنید.

پاسخ تشریحی:

هدف و نتیجه نهایی هراکلیتوس از به کار بردن واژه «لوگوس» این است که حقیقتی متعالی را ثابت کند که همه جهان، مظهری از آن حقیقت هستند؛ به عبارت دیگر، از نظر هراکلیتوس، هرآنچه در جهان هست، از جمله اشیاء جهان و عقل انسان، بیانگر آن است که حقیقتی متعالی آن‌ها را به وجود آورده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲ این عبارات از نظر محتوایی درست هستند؛ اما مربوط به هدف و نتیجه نهایی هر اقلیتوس نیستند؛ بلکه صرفاً از آن‌ها استفاده شده تا به نتیجه نهایی برسیم.
 ۳ هر اقلیتوس از رابطه تأثیر و تأثر میان عقل استدلالی و عقل متعالی حرفی زده است.

مشاوره: تست مذکور، مشابه کنکور خارج از کشور ۱۴۰۱ است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۵- با فیض‌رسانی عقل فعال، به ترتیب عقل از مرتبه ..... خارج و به مرتبه ..... می‌رسد و تفکر در مرتبه ..... عقل شکل می‌گیرد.

- ۱) هیولائی - بالفعل - دوم
- ۲) بالملکه - بالفعل - دوم
- ۳) بالملکه - بالفعل - سوم
- ۴) هیولائی - بالملکه - سوم

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - ترکیبی - ۱۴۰۸)

هیچ ادراکی ندارد و استعداد محض است.	عقل هیولائی
بالقوه آمادگی درک امور را دارد؛ اما به صورت بالفعل هیچ چیزی در اختیار ندارد.	
مثال ← عقل یک نوزاد که تازه متولد شده.	
عقل در این مرحله، مفاهیم و قضایای بدیهی را درک می‌کند.	عقل بالملکه
عقل هنوز امکان درک مفاهیم پیچیده و امور روزمره را ندارد.	
مثال ← محال بودن اجتماع نقیضین در این مرحله درک می‌شود.	
عقل در این مرحله، شکوفا شده و به فعلیت می‌رسد	عقل بالفعل
عقل با تمرین و تکرار، دانش‌هایی کسب می‌کند.	
مثال ← درک ریاضیات، فلسفه و... در این مرحله صورت می‌گیرد.	
عقل در این مرحله، بر دانش‌ها مسلط است.	عقل بالمستفاد
می‌تواند هرطور که بخواهد از آن‌ها استفاده کند.	
مثال ← عقل استاد ریاضی که هر مسئله‌ای را می‌تواند حل کند.	

عقل هیولائی که استعداد محض است، چگونه به عقل بالملکه تبدیل می‌شود؟

عقل فعال (عقل دهم) به باطن انسان مدد‌رسانی می‌کند و توانایی درک مفاهیم کلی و ضروری را به او می‌دهد و از این طریق، عقل وارد مرحله بالملکه می‌شود.

پاسخ سئری:

بخش اول و دوم سؤال:

عقل فعال در مرحله عقل هیولائی توانایی درک قضایای بدیهی را به انسان عطا می‌کند و سبب ورود عقل به مرحله عقل بالملکه می‌شود. در واقع، عقل هیولائی، همان عقل بالقوه است که فقط استعداد تعقل را دارا است و با مدد عقل فعال، توانایی درک قضایای بدیهی و مفاهیم کلی و استدلال و... به عقل داده می‌شود.

بخش سوم سؤال:

در مرحله سوم عقل، یعنی عقل بالفعل، انسان می‌تواند تفکر نماید و تعریف و استدلال در این مرحله اتفاق می‌افتد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۶- به ترتیب منظور از عقل در مصرع اول و دوم بیت زیر چیست؟

- جهد کن تا پیر عقل و دین شوی
- ۱) عقل استدلالی - عقل متعالی
- تا چو عقل کل تو باطن بین شوی
- ۲) عقل استدلالی - عقل استدلالی
- ۳) عقل متعالی - عقل استدلالی
- ۴) عقل متعالی - عقل متعالی

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - مفهومی - ۱۳۰۸)

معنای بیت صورت سؤال چیست؟

تلاش کن تا در عقل و دین رشد کنی و به درجات بالایی از عقلانیت و تدین برسی تا مانند عقل متعالی، باطن جهان را مشاهده کنی.

پاسخ تشریحی:

با توجه به معنای شعر، در مصرع نخست از عقل استدلالی و در مصرع دوم از عقل متعالی سخن گفته شده است.

میانبر: کلیدواژه «عقل کل» بیانگر عقل متعالی است. (رد گزینه ۲ و ۳)

ابیات دیگری که بیانگر عقل متعالی هستند:

عقل کل جهان يك فكرت است از عقل کل	عقل کل شاه است و صورتها رسل
عقل کل سرگشته و حیران تست	کل موجودات در فرمان تست
عذرخواه عقل کل و جان تویی	جان جان و تابش مرجان تویی
عقل کل و نفس کل مرد خداست	عرش و کرسی را میدان کز وي جداست

ابیات که بیانگر عقل استدلالی هستند:

يك زمان از وي عنایت بر کند	عقل زيرك ابله‌ها می‌کند
هم به طبع آور به مردی خویش را	پیشوا کن عقل دوراندیش را
عقل جزئی آفتش وهم است و ظن	زان که در ظلمات شد او را وطن
عقل کی حکمی کند بر چوب و سنگ؟	مرد چنگی چون زند بر نقش چنگ؟

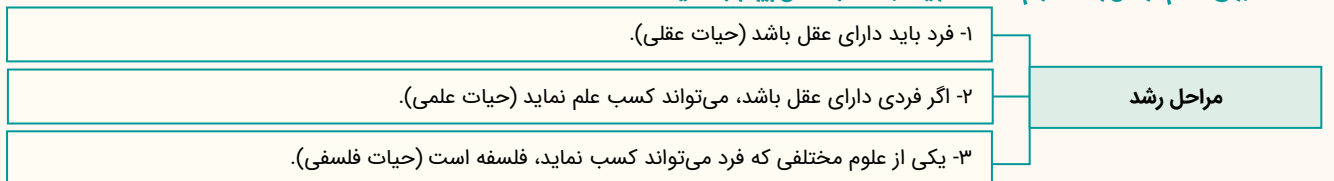
گروه آموزشی ماز

۱۳۷- کدام گزینه درباره آغاز فلسفه در جهان اسلام و رابطه میان حیات علمی و حیات فلسفی درست است؟

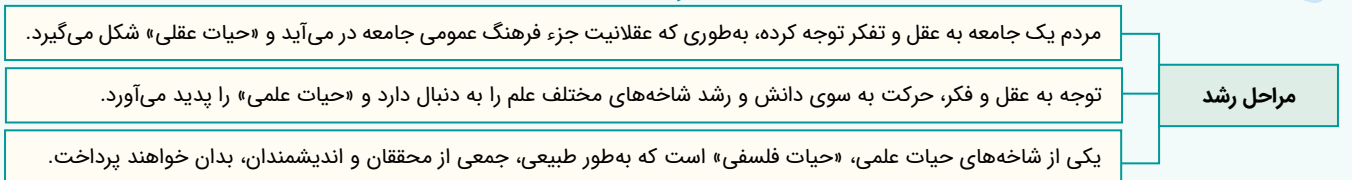
- ۱) حیات فلسفی سبب تقویت علم و آغاز حیات علمی شد. - حیات علمی بخشی از حیات فلسفی است.
- ۲) آغاز حیات عقلی مساوی است با شروع حیات فلسفی. - حیات علمی و فلسفی مجزا از یکدیگر هستند.
- ۳) ظهور دین اسلام در جامعه، مقدم بر حیات عقلی است. - حیات فلسفی بخشی از حیات علمی است.
- ۴) حیات علمی و حیات فلسفی دارای تقدم و تأخر نیستند. - حیات فلسفی بر حیات علمی تأثیرگذار بود.

پاسخ: گزینه ۳ (آسان - خط به خط - ۱۳۰۹)

برای فهم مراحل رشد علوم مختلف در یک جامعه به مثال زیر توجه کنید:

حالا که مثال بالا را فهمیدید؛ به صورت فلسفی نیز آن را بررسی می‌کنیم:

پاسخ تشریحی:

بخش اول سؤال:

با ورود اسلام به جامعه اسلامی، حیات عقلی آغاز شد؛ پس ظهور دین اسلام، مقدم بر حیات عقلی است؛ یعنی ابتدا اسلام آمده و سپس حیات عقلی آغاز شده است.

بخش دوم سؤال:

فلسفه یک علم است؛ پس درون حیات علمی قرار می‌گیرد؛ به عبارت دیگر، حیات فلسفی، بخشی از حیات علمی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

بخش اول و دوم، برعکس ذکر شده است.

۲ آغاز حیات عقلی مساوی با آغاز حیات فلسفی نیست، چون حیات عقلی زمینه و مقدمه رسیدن به حیات فلسفی است و ابتدا باید حیات علمی شکل بگیرد تا منتهی به حیات فلسفی شود - حیات فلسفی، درون حیات علمی قرار دارد و از آن مجزا نیست.

۴ حیات عقلی بر حیات فلسفی تقدم زمانی دارد - بخش دوم برعکس ذکر شده است.

گروه آموزشی ماز

۱۲۸- دو جمله زیر به ترتیب با کدام یک از عوامل زمینه ساز حیات عقلی در جهان اسلام سازگار است؟

الف: «روزی رسول خدا وارد مسجد مدینه شد. دید که جمعی از مردم به عبادت مشغول اند و گروهی درباره مسائل علمی گفت و گو می کنند. ایشان به سوی گروه دوم رفت و کنار آنان نشست و فرمود: من برای گسترش علم مبعوث شده ام.»

ب: «رسول خدا فرمود: حکمت، گمشده مؤمن است. آن را طلب کنید؛ حتی اگر نزد مشرک باشد.»

۱) تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی - ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی

۲) مذمت پیوسته نادانی و جهل - طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به کار گرفتن شیوه های مختلف استدلال

۳) طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت ها و تمدن های دیگر و استفاده از آن ها.

۴) تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی - دعوت به یادگیری علم و دانش ملت ها و تمدن های دیگر و استفاده از آن ها.

پاسخ: گزینه ۴ (آسان - خط به خط - ۱۲۰۹)

حیات تعقلی مسلمانان با ظهور اسلام و تشکیل جامعه اسلامی آغاز شده است. پیامبر اکرم و قرآن کریم «حیات عقلی» جامعه اسلامی را بنا کردند و در ایجاد چنین حیاتی از روش هایی خاص و بدیع بهره بردند؛ به طوری که جامعه اسلامی عصر پیامبر اکرم در زمانی کوتاه به مرتبه ای ممتاز از «حیات عقلی» رسید. در این جامعه، فرصت تفکر و اندیشه ورزی برای مردم فراهم شد و بسیاری از افراد جامعه وارد بحث های علمی شدند. برخی از عوامل زمینه ساز که در قرآن کریم و گفتار و رفتار رسول خدا مشاهده می شود، عبارت اند از:

۱- ارزش قائل شدن برای اصل تفکر و خردورزی.

۲- تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی.

۳- تکریم و احترام پیوسته عالمان و دانشمندان.

۴- طرح مباحث علمی و عقلی و فلسفی و به کار گرفتن شیوه های مختلف استدلال.

۵- مذمت پیوسته نادانی و جهل، به طوری که در جامعه یک ویژگی منفی تلقی شود.

۶- دعوت به یادگیری علم و دانش ملت ها و تمدن های دیگر و استفاده از آن ها.

پاسخ سریعی!

جمله الف: نوع برخورد پیامبر اکرم با این افراد می تواند تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی باشد؛ چراکه پیامبر به دلیل احترامی که برای علم قائل بود، نزد گروه دوم رفت و حتی در پایان اشاره کرد که برای گسترش علم، مبعوث شده است.

جمله ب: اینکه پیامبر توصیه کرده تا علم را حتی نزد افراد مشرک نیز بیاموزید، حاکی از دعوت به یادگیری علم و دانش ملت ها و تمدن های دیگر و استفاده از آن ها است.

کتاب راهنمای معلم:

بر اساس کتاب مذکور، جمله الف، ابتدا بر «تکریم علم به عنوان ثمره تفکر و خردورزی» و سپس بر «تکریم و احترام پیوسته عالمان و دانشمندان» دلالت دارد.

گروه آموزشی ماز

۱۲۹- فارابی منشأ اصلی برپایی جامعه و مدینه فاضله را ..... می داند و از نظر او ..... از ویژگی های ضروری برای رئیس مدینه فاضله نیست.

- ۱) گرایش فطری انسان به زندگی اجتماعی - نبوت
- ۲) گرایش فطری برای رسیدن به سعادت دنیا و آخرت - امامت
- ۳) گرایش فطری انسان به زندگی اجتماعی - اتصال دائمی با عالم بالا
- ۴) گرایش فطری برای رسیدن به سعادت دنیا و آخرت - توانایی رهبری مردم

پاسخ: گزینه ۱ (متوسط - خط به خط - ۱۲۰۹)

جرعه ذهنی: به دنبال گزینه ای باشید که بخش اول آن، درست و بخش دوم آن، نادرست باشد.

تفاوت مدینه فاضله و جاهله:

مدینه فاضله	مدینه جاهله
هدف	کمال و سعادت در دنیا و آخرت.
مردم	هرکدام متناسب با ظرفیت های خود در جای مناسب قرار گرفته اند.
رئیس	ریاست جامعه در اختیار کسی است که ویژگی خاصی دارد، نه اینکه صرفاً با انتخاب مردم یا با زور به ریاست رسیده باشد. او عالی ترین درجات عقل و فضیلت را داراست.
اعضاء	اعضای جامعه بر اساس تقدم عقلی و توانایی هایشان جایگاه هایی کسب می کنند.
	سلامت جسم و فراوانی لذت ها.
	مناصب و جایگاه ها، به صورت هماهنگ تقسیم نشده است.
	ریاست به کسی می رسد که مردم را برای رسیدن به لذت ها و امور جسمانی همراهی کند.
	اعضاء همه مانند هم هستند و همه به سوی لذت ها می شتابند.

پاسخ تشریحی:

بخش اول سؤال:

از نظر فارابی، انسان موجودی مدنی بالطبع است که به حسب فطرت و طبع خود به جامعه گرایش دارد و می‌خواهد با هموعان خویش زندگی کند؛ پس همین موضوع سبب برپایی جوامع می‌شود.

بخش دوم سؤال:

رئیس مدینه فاضله، می‌تواند پیامبر، امامان و جانشینان پیامبر باشد؛ پس نبوت و پیامبری، شرط ضروری برای ریاست مدینه فاضله نیست.

نکته: جامعه نمی‌تواند بدون رئیس باشد و اگر نبوت یا پیامبری از ویژگی‌های رئیس مدینه فاضله باشد، در زمان بعد از پیامبر، مدینه رئیس ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی می‌گذرد؛ نه اینکه منشأ اصلی برپایی مدینه فاضله، سعادت و کمال باشد.

۳ اتصال دائمی با عالم بالا از ویژگی‌های ریاست مدینه فاضله است.

۴ بخش اول به همان دلیلی که در گزینه ۲ بیان شد، نادرست است - توانایی رهبری مردم، از ویژگی‌های رئیس مدینه فاضله است.

گروه آموزشی ماز

۱۳۰- درباره حکمت مشاء به‌عنوان نخستین دستگاه فلسفی در اسلام می‌توان گفت:

- ۱) مؤسس آن ارسطو است و به همین دلیل سرشتی استدلالی دارد.
- ۲) این دستگاه فلسفی، بیش از هرچیز متکی بر قیاس برهانی بود.
- ۳) حکمت مشاء پس از نبوغ ابن‌سینا، هویت استدلالی کسب کرد.
- ۴) عقل به نحوی با شهود در آمیخته شده که هویت برهانی دارد.

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - خط به خط - ۱۴۰۹)

مؤسس آن فارابی است و از همان ابتدا، سرشتی کاملاً استدلالی داشت.	حکمت مشاء
سرشت استدلالی این حکمت، از روش ارسطو در تفکر فلسفی تأثیر گرفته شده است.	
به دلیل اینکه ارسطو بیش از هرچیز به قیاس برهانی توجه می‌کرد، فلسفه اسلامی نیز صورت استدلالی به خود گرفت.	
علت نام‌گذاری فلسفه اسلامی به مشاء، به دلیل مؤسس شیوه استدلالی محض (ارسطو) است.	

پاسخ تشریحی:

فلسفه اسلامی از همان آغاز، سرشتی کاملاً استدلالی داشت و از آنجا که ارسطو به‌عنوان آغازگر شیوه استدلالی، بیش از هر چیز، به قیاس برهانی توجه می‌گیرد، فلسفه اسلامی نیز سرشتی استدلالی به خود گرفت و متکی بر قیاس برهانی شد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) مؤسس حکمت مشاء، فارابی است.

دام تستی: ارسطو، مؤسس شیوه استدلالی محض است که حکمت مشاء از آن استفاده کرده است.

تعبیر: آیا امکان دارد که مؤسس فلسفه اسلامی، شخصی در یونان و قرن‌ها قبل از اسلام باشد؟

۳ حکمت مشاء از همان ابتدا، هویتی کاملاً استدلالی داشت.

۴ در حکمت مشاء، شهود وجود ندارد و هویت آن کاملاً استدلالی است.

مشاوره: در این آزمون، تقریباً ۳ سؤال آخر ساده بود و با کمی دقت، می‌توانستید به آن‌ها پاسخ دهید؛ پس سؤالات دشوار آزمون نباید شما را کلافه کند تا سؤالات ساده را از دست بدهید.

گروه آموزشی ماز

۱۳۱- کدام گزینه در بردارندهٔ پاسخ صحیح سؤالات زیر است؟

الف: عبارات کدام گزینه در بردارندهٔ ویژگی‌های کشورهای پیشرفته است؟

ب: کدام مورد به ترتیب به «منشأ رشد اقتصادی» و «مؤلفهٔ اندازه‌گیری پیشرفت اقتصادی» اشاره دارد؟

- ۱) الف: روحیهٔ اعتماد و همبستگی میان مردم برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است. - در برابر شوک‌های اقتصادی، قدرت مقاومت دارند. - از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند. ب: سرانهٔ درآمد ناخالص داخلی - افزایش عرضه نیروی کار
- ۲) الف: از ثبات کامل قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند. - این کشورها فاقد بیکاری می‌باشند. - در شرایط بحرانی می‌توانند تمامی نیازهای اولیه و اساسی خودشان را تأمین کنند و هیچ ارتباطی با سایر کشورها نداشته باشند. ب: سرانهٔ درآمد خالص داخلی - افزایش عرضهٔ نیروی کار
- ۳) الف: از قدرت تولیدی بالاتر و درآمد بیشتری برخوردار هستند. - درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است. - کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند. ب: آموزش نیروی انسانی - میانگین سال‌های تحصیل
- ۴) الف: در سطح منطقه و جهان بی‌تأثیرند. - معمولاً درآمد و تولید نسبتاً کمی دارند. - کشورهای قدرتمند روی آن‌ها حساب باز می‌کنند. ب: آموزش نیروی انسانی - میانگین سال‌های تحصیل

پاسخ: گزینه ۳ (متوسط - مفهومی - ۱۰۱)

بررسی موارد

«الف»:

- درآمد و تولید بالایی دارند.
  - درآمدها به صورت عادلانه‌تری توزیع شده است.
  - تعداد بیکاران این کشورها کم است.
  - در برابر شوک‌های اقتصادی، قدرت مقاومت دارند.
  - از ثبات نسبی قیمت‌ها و بازارها برخوردار هستند.
  - در شرایط بحرانی می‌توانند نیازهای اولیهٔ خود را تأمین و حتی مازاد آن را صادر کنند.
  - از سطح سواد و بهداشت عمومی بالایی برخوردارند.
  - روحیهٔ اعتماد و همبستگی میان مردم، برای تکاپو و تلاش اقتصادی، برجسته است.
  - در سطح منطقه و جهان تأثیرگذارند.
  - کشورهای قدرتمندی محسوب می‌شوند و بقیه روی آن‌ها حساب باز می‌کنند.
- ویژگی‌های کشورهای پیشرفته:

«ب»:

- جمعیت در طول زمان رشد می‌کند، در نتیجه عرضهٔ نیروی کار هم افزایش می‌یابد.
  - سرمایه‌های فیزیکی هم می‌توانند با سرمایه‌گذاری در کارخانه‌ها، ساختمان‌ها، ادارات، ماشین‌آلات و مغازه‌ها افزایش یابد.
  - سرمایهٔ انسانی با آموزش افزایش می‌یابد.
- یک منشأ رشد اقتصادی، افزایش در منابع (جمعیت، سرمایه‌های فیزیکی، سرمایهٔ انسانی) است.

- رشد اقتصادی
  - شاخص‌های توسعهٔ انسانی (نظیر بهداشت، سواد (میانگین سال‌های تحصیل) و امید به زندگی)
  - شاخص توزیع عادلانهٔ درآمد
- مؤلفه‌های پیشرفت اقتصادی:

گروه آموزشی ماز

۱۳۲- کدام یک از عبارات زیر در رابطه با واقعیت صحیح است؟

الف: تولید بر روی منحنی مرز امکانات تولید به معنای کارایی و استفادهٔ اقتصاد از بیشترین منابع خود است و رشد اقتصادی به معنای انتقال منحنی مرز امکانات تولید، به نقاطی خارج از منحنی مرز امکانات تولید است که کشور آرزوی رسیدن به آن نقاط را دارد.

ب: رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کیفی است.

پ: از الگوی مرز امکانات تولید، می‌توانیم برای نشان دادن تأثیرات رشد اقتصادی استفاده کنیم.

ت: رشد اقتصادی یک هدف مشترک است، زیرا کشور را قادر می‌سازد کالاها و خدمات بیشتری تولید کند و گام مؤثری برای تأمین نیازها و خواسته‌های شهروندان خود بردارد.

ث: هر کشور برای لذت بردن از مواهب رشد اقتصادی در آینده، نباید چیزی را در زمان حال در اقتصاد فدا کند. به عنوان مثال منابعی که برای ساختن کالاهای مصرفی در زمان حال استفاده می‌شود، نباید برای ساختن انواع سرمایه‌ها در آینده فدا شوند و بدون استفاده قرار گیرند.

۱) «الف» - «پ» - «ت»

۲) «ب» - «ت» - «ث»

۳) «الف» - «ب» - «ث»

۴) «ب» - «پ» - «ت»

پاسخ: گزینه ۱ (دشوار - مفهومی - ۱۰۱)

بررسی موارد

«الف»: صحیح است.

«ب»: نادرست است؛ رشد به معنای افزایش تولید است؛ بنابراین مفهومی کمی است.

«پ»: صحیح است.

«ت»: صحیح است.

«ث»: نادرست است؛ هر کشور برای لذت بردن از مواهب رشد اقتصادی در آینده، باید چیزهایی را در زمان حال در اقتصاد فدا کند. مانند: منابعی را که می‌توانست برای ساختن کالاهای مصرفی در زمان حال استفاده شود، برای ساختن انواع سرمایه‌ها و توسعه روش‌های تولید بهتر برای آینده فدا کند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۳- در کشوری در هر سه ماه کالاهای زیر تولید می‌شود، با توجه به رقم این تولیدات، تولید ناخالص داخلی این کشور کدام است؟

ردیف	نوع کالاها و خدمات تولیدی	ارزش تولیدات
۱	مواد غذایی	۷۵ تن از قرار هر تن ۲۴۰۰ هزار ریال
۲	ماشین‌آلات	۴۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه ۲۵۰۰ هزار ریال
۳	پوشاک	$\frac{1}{5}$ ارزش کل ماشین‌آلات تولیدی
۴	ارزش خدمات ارائه شده	$\frac{1}{4}$ ارزش کل پوشاک
۵	ارزش تولید خارجیان مقیم کشور	۲۵۰ میلیون ریال

(۲) ۷۶۲۰ میلیون ریال

(۱) ۶۷۳۵ میلیون ریال

(۴) ۶۷۲۰ میلیون ریال

(۳) ۶۵۳۰ میلیون ریال

(دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

فرمول‌های مهم این بخش

تولید ناخالص داخلی یک کشور (GDP) ارزش یولی همه کالاهای و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است.

Gross Domestic Product = GDP = (تولید ناخالص داخلی)

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده + ارزش پوشاک + ارزش مواد غذایی + ارزش ماشین‌آلات = تولید ناخالص داخلی

در صورت سؤال ارزش تولیدات در طی ۳ ماه ذکر شده است برای تبدیل آن‌ها به سالیانه باید در عدد ۴ ضرب کنیم، (یک سال ۱۲ ماه است و برابر با ۴ تا ۳ ماه است.)

میلیون ریال ۷۲۰ = ریال $720,000,000 = 75 \times 2,400,000 \times 4$ = ارزش مواد غذایی در طول یک سال

میلیون ریال ۴,۰۰۰ = ریال $4,000,000,000 = 400 \times 2,500,000 \times 4$ = ارزش ماشین‌آلات در طول یک سال

میلیون ریال ۸۰۰ = $\frac{1}{5} \times 4,000,000,000$ = ارزش کل ماشین‌آلات در طول یک سال $\times \frac{1}{5}$ = ارزش پوشاک در طول یک سال

نکته:

چه $\frac{1}{5}$ ارزش ماشین‌آلات تولیدی در سه ماه را محاسبه و سپس آن را در عدد ۴ ضرب کنیم چه $\frac{1}{5}$ ارزش کل ماشین‌آلات تولیدی در طول یک سال را محاسبه کنیم به عدد یکسانی برای ارزش پوشاک در طول یک سال می‌رسیم.

میلیون ریال $200 = \frac{1}{4} \times 800$ = ارزش کل پوشاک در طول یک سال $\times \frac{1}{4}$ = ارزش خدمات ارائه شده در طول یک سال

میلیون ریال $1,000 = 250 \times 4$ = درآمد خارجیان مقیم کشور در طول یک سال

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده + ارزش مواد غذایی + ارزش ماشین‌آلات + ارزش پوشاک = تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $6,720 = 800 + 4,000 + 720 + 200 + 1,000$ = تولید ناخالص داخلی

گروه آموزشی ماز

۱۳۴- با توجه به مندرجات جدول زیر کدام گزینه، نادرست است؟

ارزش پوشاک	۷۵ میلیون ریال
ارزش ماشین آلات	۱۰۰ دستگاه از قرار هر دستگاه ۲۰۰ هزار ریال
ارزش مواد غذایی	$\frac{1}{5}$ ارزش پوشاک
ارزش خدمات ارائه شده	$\frac{1}{3}$ ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.
ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	۵۴ میلیون ریال
تولید خارجیان مقیم کشور	$\frac{1}{5}$ برابر ارزش ماشین آلات
هزینه استهلاک	۱۰ میلیون ریال
جمعیت کل کشور	۲ میلیون نفر

(۱) تولید خالص داخلی سرانه در این جامعه برابر با ۷۴ ریال است.

(۲) تولید ناخالص ملی در این جامعه برابر با ۱۸۲ میلیون ریال است.

(۳) تولید ناخالص داخلی در این جامعه برابر با ۱۵۰ میلیون ریال است.

(۴) ارزش تولید خارجیان مقیم کشور برابر با ۳۰ میلیون ریال است.

(دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۳

پاسخ تشریحی:

تولید ناخالص داخلی عبارت است از ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی که در داخل محدوده مرزهای جغرافیایی یک کشور (چه توسط افراد کشور که در داخل ساکن هستند، چه توسط خارجی‌های مقیم آن کشور) در طول یک سال تولید می‌شود.

میلیون ریال $20 = 100 \times 200,000 = 20,000,000$ ریال = ارزش ماشین‌آلات

میلیون ریال $15 = \frac{1}{5} \times 75 = \frac{1}{5} \times$ ارزش پوشاک = ارزش مواد غذایی

میلیون ریال $18 = \frac{1}{3} \times 54 =$ ارزش تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند = ارزش خدمات ارائه شده

میلیون ریال $30 = \frac{1}{5} \times 20 =$ ارزش ماشین‌آلات $\times \frac{1}{5} =$ ارزش تولید خارجیان مقیم کشور

ارزش تولید خارجیان مقیم کشور + ارزش خدمات ارائه شده + ارزش مواد غذایی + ارزش ماشین‌آلات + ارزش پوشاک = تولید ناخالص داخلی

میلیون ریال $158 = 75 + 20 + 15 + 18 + 30 =$ تولید ناخالص داخلی

سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند + تولید خارجیان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

میلیون ریال $182 = 158 - 30 + 54 =$ تولید ناخالص ملی

هزینه استهلاک - تولید ناخالص داخلی = تولید خالص داخلی

میلیون ریال $148 = 158 - 10 =$ تولید خالص داخلی

با تقسیم شاخص‌های اقتصادی بر جمعیت می‌توان آن‌ها را به صورت سرانه محاسبه نمود:

ریال $74 = \frac{148}{2} =$ تولید خالص داخلی سرانه

گروه آموزشی ماز

۱۳۵- کدام یک از موارد زیر در محاسبات تولید ناخالص داخلی لحاظ می‌شوند؟

الف: جمع تمام تولیداتی که شرکت‌ها و افرادی که در کشور فعالیت می‌کنند، آن‌ها را تولید کرده‌اند.

ب: ارزش کالاهای ملموس و خدمات تولید شده در طول یک سال

ج: ارزش محصولات نظیر پنبه و نخ به کار رفته در تولید پارچه

د: ارزش همه کالاها و خدمات تولید شده توسط مردم یک کشور، چه در داخل و چه در خارج

ه: خدماتی که در خیریه‌ها به صورت داوطلبانه ارائه می‌شود.

و: خرید و فروش خودروی دست دوم

ی: تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق

(۴) «ب» - «د» - «ی»

(۳) «الف» - «ه»

(۲) «الف» - «ب»

(۱) «ج» - «د» - «و»

چگونه رشد اقتصادی را اندازه‌گیری کنیم؟ (تولید در آمد ناخالص داخلی)

تولید، فقط محدود به تولید کالاهای ملموس مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، خلبانی هواپیما، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی را نیز شامل می‌شود و باید در محاسبه ما لحاظ شود.

تنها ارزش کالاها و خدمات نهایی تولید شده در یک سال تقویمی (از اول فروردین تا پایان اسفند) در محاسبه تولید ناخالص داخلی در نظر گرفته می‌شود. (اقلام باقی مانده از سال قبل (یعنی چیزهایی که در یک سال تولید و در سال بعد فروخته می‌شود) در محاسبات تولید ناخالص داخلی منظور نمی‌گردد.

تولید ناخالص داخلی یک کشور (GDP) ارزش پولی همه کالاها و خدمات نهایی تولید شده در داخل مرزهای یک کشور در طول یک سال است.

برای اندازه‌گیری هر چیزی که تولید شده است، نیاز به یک واحد مشترک داریم. می‌توانیم همه کالاها و خدمات تولید شده را به (صرف نظر از ابعاد، اندازه و وزن) ارزش پولی که از بازار به دست آمده برگردانیم و آن‌ها را جمع کنیم.

برای محاسبه تولید ناخالص داخلی، فقط باید ارزش کالاها و خدمات نهایی (نه محصولات واسطه‌ای) را در نظر بگیریم. ارزش کالاها و خدمات واسطه‌ای در تولیدات نهایی محاسبه شده است و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد شده‌ایم.

تولید ناخالص داخلی، ارزش تولیداتی است که در داخل مرزهای یک کشور (صرف نظر از اینکه چه شهروندی آن را تولید کرده است، حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌های مقیم کشور باشد) تولید می‌شود.

مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند:	توضیحات و مثال
۱- کار بدون دستمزد	کارهایی که، پولی برای آن‌ها رد و بدل نمی‌شود. مانند: کارهای خانه، خدمات داوطلبانه ارائه شده در خیریه‌ها
۲- خرید و فروش کالاهای دست دوم	خودرو، مبلمان یا خانه (این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند.)
۳- تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق	اطلاعات دقیقی از این فعالیت‌ها در دست نیست و عملاً محاسبه آن‌ها مشروعیت بخشی به آن‌ها تلقی می‌شود.

بررسی موارد

الف: لحاظ می‌شود:

داخل مرزهای یک کشور: تولید ناخالص داخلی، کالاها و خدماتی را که در داخل مرزهای یک کشور تولید می‌شود، اندازه می‌گیرد؛ صرف نظر از این که چه شهروندی آن را تولید کرده است. از این رو، تولید ناخالص داخلی ایران، جمع تمام تولیداتی است که شرکت‌ها و افرادی که در ایران فعالیت می‌کنند، آن‌ها را تولید کرده‌اند؛ حتی اگر بخشی از این تولید متعلق به خارجی‌ها باشد.

ب: لحاظ می‌شود:

کالا و خدمات: تولید فقط محدود به تولید کالاهایی مانند توپ و لبنیات نیست، بلکه خدماتی مانند خدمات لوله‌کشی، خلبانی هواپیما، رانندگی کامیون و معاینه پزشکی هم تولید است و باید در محاسبه ما لحاظ شود.

ج: لحاظ نمی‌شود:

تولید نهایی: برای اندازه‌گیری تولید ناخالص داخلی، تنها کالا و خدمات نهایی را در نظر می‌گیریم، نه محصولات واسطه‌ای را؛ چرا که کالاها و خدمات واسطه‌ای همگی در تولیدات نهایی محاسبه شده‌اند و اگر آن‌ها را هم جداگانه محاسبه کنیم، دچار خطای محاسبه مجدد می‌شویم. مثال پنبه و لباس را (در درس مالیات بر ارزش افزوده)، به یاد آورید. برای محاسبه ارزش لباس‌های تولید شده، لازم نیست ارزش محصولاتی نظیر پنبه و نخ و پارچه را نیز جداگانه محاسبه کنیم؛ بلکه با محاسبه ارزش کل لباس‌های تولید شده، خود به خود ارزش کالاهای واسطه‌ای که در آن به کار رفته است نیز محاسبه می‌شود.

د: لحاظ نمی‌شود:

در کنار شاخص تولید (درآمد) ناخالص داخلی، اقتصاددانان گاهی از شاخص تولید (درآمد) ملی نیز استفاده می‌کنند در تولید ناخالص داخلی، مجموع تولید یک کشور در داخل مرزهای آن مدنظر است اما در تولید (درآمد) ملی، ارزش همه کالاها و خدمات تولید شده توسط مردم یک کشور، چه در داخل و چه در خارج مدنظر است.

ه: لحاظ نمی‌شود:

کار بدون دستمزد؛ مانند کارهایی که در خانه انجام می‌گیرد یا خدماتی که در خیریه‌ها به صورت داوطلبانه ارائه می‌شود و پولی برای آن‌ها ردوبدل نمی‌گردد، اگرچه دارای ارزش بالایی هستند، اما در محاسبات تولید ناخالص داخلی غایب‌اند!

و: لحاظ نمی‌شود:

ارزش حاصل از خرید و فروش کالاهای دست دوم از جمله خودرو، مبلمان یا خانه، در محاسبات لحاظ نمی‌شوند. این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند.

ی) لحاظ نمی‌شود:

تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق که اطلاعات دقیقی از آن‌ها در دست نیست و عملاً محاسبه آن‌ها مشروعیت‌بخشی به این‌گونه فعالیت‌ها تلقی می‌شود.

گروه آموزشی ماز

۱۳۶- در یک کشور، تولید جامعه در طی سه سال متوالی بر حسب قیمت‌های جاری، به ترتیب ۴۳۲۰، ۵۲۰۰ و ۵۹۷۰ میلیارد ریال است. با در نظر گرفتن سال اول به‌عنوان سال پایه، مقدار تولید کل جامعه در سه سال مورد نظر بر حسب قیمت‌های سال پایه، به ترتیب معادل ۴۳۲۰، ۴۹۹۰ و ۵۴۱۰ میلیارد ریال خواهد بود، در این صورت:

- ۱) از ۸۸۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال دوم (نسبت به سال اول)، ۶۲۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید است.
- ۲) از ۱۶۵۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال سوم (نسبت به سال اول)، ۱۰۹۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست.
- ۳) از ۱۶۵۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال سوم (نسبت به سال اول)، ۵۶۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید است.
- ۴) از ۸۸۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال دوم (نسبت به سال اول)، ۲۱۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست.

پاسخ: گزینه ۴ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

از ۱۶۵۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال سوم نسبت به سال اول، $(۱۶۵۰ - ۴۳۲۰ = ۵۹۷۰)$ ، ۱۰۹۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید $(۱۶۵۰ - ۱۰۹۰ = ۵۶۰)$ و ۵۶۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست. $(۵۶۰ - ۵۴۱۰ = ۵۹۷۰)$ یا $(۱۶۵۰ - ۱۰۹۰ = ۵۶۰)$

از ۸۸۰ میلیارد ریال افزایش تولید کل در سال دوم نسبت به سال اول، $(۸۸۰ - ۴۳۲۰ = ۵۲۰۰)$ ، ۶۷۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش مقدار تولید $(۸۸۰ - ۶۷۰ = ۲۱۰)$ و ۲۱۰ میلیارد ریال آن ناشی از افزایش قیمت‌هاست $(۲۱۰ - ۴۹۹۰ = ۴۳۲۰)$ یا $(۵۲۰۰ - ۴۹۹۰ = ۲۱۰)$

میزان تولید در سال پایه - میزان تولید در آن سال به قیمت پایه = میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش میزان تولید در سال موردنظر

میلیارد ریال $۶۷۰ = ۴۳۲۰ - ۴۹۹۰ =$ میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش میزان تولید در سال دوم

میلیارد ریال $۱۰۹۰ = ۴۳۲۰ - ۵۴۱۰ =$ میزان افزایش تولید کل ناشی از افزایش میزان تولید در سال سوم

میزان تولید در همان سال به قیمت ثابت - میزان تولید در آن سال به قیمت جاری = میزان افزایش کل ناشی از افزایش میزان تولید قیمت‌ها (تورم) در سال موردنظر

میلیارد ریال $۲۱۰ = ۴۹۹۰ - ۵۲۰۰ =$ میزان افزایش قیمت‌ها در سال دوم

میلیارد ریال $۵۶۰ = ۵۴۱۰ - ۵۹۷۰ =$ میزان افزایش قیمت‌ها در سال سوم

گروه آموزشی ماز

۱۳۷- با توجه به مندرجات جدول زیر که مربوط به یک کشور فرضی است که تنها دو کالای A و B را تولید می‌کند، آنگاه: (سال ۱۳۹۵ سال پایه است).

سال	کالای A		کالای B	
	مقدار	قیمت	مقدار	قیمت
۱۳۹۵	۵۰۰	۲,۰۰۰ تومان	۱۰۰	۵,۰۰۰ تومان
۱۳۹۶	۶۰۰	۳,۰۰۰ تومان	۱۲۰	۵,۵۰۰ تومان
۱۳۹۷	۷۰۰	۴,۰۰۰ تومان	۱۴۰	۶,۰۰۰ تومان

الف: نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ چند درصد است؟

ب: نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶ برابر با چند درصد است؟

- ۱) الف: $۹۷/۴۶$ درصد ب: $۶۵/۱۳$ درصد
- ۲) الف: $۹۶/۴۷$ درصد ب: $۶۶/۱۶$ درصد
- ۳) الف: $۹۶/۴۷$ درصد ب: $۶۵/۱۳$ درصد

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

فرمول‌های مهم این بخش:

تولید کل به قیمت جاری در هر سال:

= تولید کل در سال موردنظر به قیمت جاری (تولید کل اسمی)

(قیمت کالای B در همان سال $\times$ مقدار تولید کالای B در سال موردنظر) + (قیمت کالای A در همان سال $\times$ مقدار تولید کالای A در سال موردنظر)

تولید کل به قیمت ثابت در هر سال:

= تولید کل در سال موردنظر به قیمت ثابت (تولید کل واقعی)

(قیمت کالای B در سال پایه $\times$ مقدار تولید کالای B در سال موردنظر) + (قیمت کالای A در سال پایه $\times$ مقدار تولید کالای A در سال موردنظر)

نکته:

تولید کل در سال اول (سال پایه) به قیمت ثابت (تولید کل واقعی) = تولید کل در سال اول (سال پایه) به قیمت جاری (تولید کل اسمی)
برای آن که بدانیم تولیدات سال جاری نسبت به سال قبل، چه میزان رشد داشته است، نیز از فرمول‌های زیر استفاده می‌کنیم:

$$\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری} = \text{نرخ رشد تولید} \times 100$$

$$\text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی اسمی سال جاری} = \text{نرخ رشد تولید اسمی} \times 100$$

$$\text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی واقعی سال جاری} = \text{نرخ رشد تولید واقعی} \times 100$$

پاسخ تشریحی:

$$\text{تومان GDP اسمی سال ۱۳۹۶} = (600 \times 3,000) + (120 \times 5,500) = 2,460,000$$

$$\text{تومان GDP اسمی سال ۱۳۹۷} = (700 \times 4,000) + (140 \times 6,000) = 3,640,000$$

$$\text{نرخ رشد تولید اسمی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶} = \frac{3,640,000 - 2,460,000}{2,460,000} \times 100 = 47/96 \text{ درصد}$$

$$\text{تومان GDP واقعی سال ۱۳۹۶} = (600 \times 2,000) + (120 \times 5,000) = 1,800,000$$

$$\text{تومان GDP واقعی سال ۱۳۹۷} = (700 \times 2,000) + (140 \times 5,000) = 2,100,000$$

$$\text{نرخ رشد تولید واقعی در سال ۱۳۹۷ نسبت به سال ۱۳۹۶} = \frac{2,100,000 - 1,800,000}{1,800,000} \times 100 = 16/66 \text{ درصد}$$

گروه آموزشی ماز

۱۳۸- صحیح (ص) یا غلط (غ) بودن عبارات زیر در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف: شاخص توسعه انسانی (HMD) یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری رشد اقتصادی کشورهای گوناگون است.

ب: شاخص توسعه انسانی ترکیبی از معیارهای اندازه‌گیری رشد اقتصادی (همان رشد تولید ناخالص داخلی)، معیارهای اندازه‌گیری نابرابری درآمدی و سایر شاخص‌ها نظیر شاخص امید به زندگی، میزان سواد و یا شاخص‌های مربوط به بهداشت است.

پ: تفاوت‌های بومی و محلی و تاریخی و فرهنگی کشورها در تعیین شاخص‌های پیشرفت بسیار مؤثر است.

ت: رشد و توسعه، بخشی از پیشرفت کشور ماست، اما همه آن نیست.

ث: اندیشمندان کشور ما، به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت هستند. الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی کشور سازگار باشد و راه روشنی را پیش پای مردم قرار دهد.

ج: در کشور ما تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ و دیگر نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت ندارند.

۲) ص - غ - ص - ص - غ - غ

۱) ص - غ - ص - غ - ص - غ

۴) غ - ص - غ - ص - ص - غ

۳) غ - ص - غ - ص - ص - غ

(آسان - خط به خط - ۱۰۱۱)

پاسخ: گزینه ۴

بررسی موارد:

الف: غلط است؛ شاخص توسعه انسانی (HDI) یکی از شاخص‌های رایج جهانی برای اندازه‌گیری پیشرفت‌های اقتصادی کشورهای گوناگون است. **پاسخ: صحیح است.**

پ: غلط است؛ تفاوت‌های بومی و محلی و تاریخی و فرهنگی کشورها در تعیین شاخص‌های پیشرفت دخالتی ندارد. **پاسخ: صحیح است.**

ت: صحیح است.

ث: صحیح است.

ج: غلط است؛ در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلام صورت گرفته است؛ اما متأسفانه همچنان نهادهای سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند.

گروه آموزشی ماز

۱۳۹- جدول زیر نشان‌دهنده وضعیت توزیع درآمد در کشور A در سال ۱۹۹۴ میلادی است، اگر شاخص دهک‌ها برابر با ۸، جمعیت دهک سوم ۵۰۰ هزار نفر، اختلاف دهک ششم و چهارم ۳ درصد و درآمد ملی معادل ۵۴,۰۰۰ میلیارد واحد پولی باشد:

وضعیت توزیع درآمد کشور A در سال ۱۹۹۴ میلادی	
سهم دهک اول	۳ درصد
سهم دهک دوم	۵ درصد
سهم دهک سوم	۶ درصد
سهم دهک چهارم	۶ درصد
سهم دهک پنجم	۸ درصد
سهم دهک ششم	؟
سهم دهک هفتم	۱۰/۵ درصد
سهم دهک هشتم	۱۲/۵ درصد
سهم دهک نهم	؟
سهم دهک دهم	؟
۱۰۰٪ جمعیت کشور	۱۰۰٪ درآمد ملی

الف: به ترتیب سهم دهک ششم، نهم و دهم چند درصد است؟
 ب: جمعیت کل کشور چند میلیون نفر است؟
 ج: سهم دهک هفتم از درآمد ملی کشور چند میلیارد واحد پولی است؟

- (۱) الف: ۹، ۱۵ و ۲۵، ب: ۱۰، ج: ۴,۸۶۰
 (۲) الف: ۹، ۱۶ و ۲۴، ب: ۵، ج: ۵,۶۷۰
 (۳) الف: ۹، ۱۶ و ۲۴، ب: ۱۰، ج: ۵,۶۷۰
 (۴) الف: ۱۰، ۱۵ و ۲۵، ب: ۵، ج: ۴,۸۶۰

پاسخ: گزینه ۲ (متوسط - محاسباتی - ۱۰۱)

شاخص دهک‌ها

یکی از معیارهای سنجش وضعیت توزیع درآمد: شاخص دهک‌ها

برای تشکیل این معیار:

- ۱- مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند.
- ۲- در این طبقه‌بندی، سطح درآمد از کم‌ترین به بیشترین مدنظر قرار می‌گیرد.
- ۳- گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر، بیشترین درصد درآمد ملی را دارند.
- ۴- سهم هر دهک از سهم دهک ماقبل خود بزرگ‌تر یا مساوی و از سهم دهک بعدی کوچک‌تر یا مساوی آن خواهد بود.
- ۵- مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ خواهد بود.
- ۶- اقتصاددانان برای به دست آوردن شاخص برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد در کشورهای مختلف، روش زیر را اجرا می‌کنند: $\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}}$

هرچه این نسبت پایین‌تر باشد، توزیع درآمد عادلانه‌تر است و بالعکس.

۷- اقتصاددانان برای به دست آوردن شاخص مقایسه وضعیت توزیع درآمد روش‌های زیر را نیز می‌توانند به کار گیرند:

- ۲۰ درصد بالا را نسبت به ۲۰ درصد پایین جامعه می‌سنجند: $\frac{\text{مجموع سهم دهک نهم و دهم}}{\text{مجموع سهم دهک اول و دوم}}$
- ۱۰ درصد بالا را نسبت به ۴۰ درصد پایین جامعه می‌سنجند: $\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{مجموع سهم دهک‌های اول تا چهارم}}$

بررسی موارد

«الف»:

درصد ۳ = سهم دهک چهارم - سهم دهک ششم
 $\Rightarrow 3 = 6 - \text{سهم دهک ششم}$
 $\Rightarrow \text{درصد } 9 = 6 + 3 = \text{سهم دهک ششم}$
 $8 = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{9}$
 $\Rightarrow \text{درصد } 24 = 3 \times 8 = \text{سهم دهک دهم}$

مجموع کل سهم دهک‌ها به جز سهم دهک نهم - ۱۰۰ = سهم دهک نهم
 $\text{درصد } 16 = (24 + 12/5 + 10/5 + 9 + 8 + 6 + 6 + 3) = 100 - \text{سهم دهک نهم}$

«ب»: در تشکیل شاخص دهک‌ها، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند. در نتیجه اگر جمعیت دهک سوم ۵۰۰ هزار نفر باشد، خواهیم داشت:

میلیون نفر ۵ = نفر ۵,۰۰۰,۰۰۰ = $500,000 \times 10 = \text{جمعیت کل کشور}$

«ج»:

میلیارد واحد پولی ۵,۶۷۰ = $54,000 \times \frac{10/5}{100} = \text{سهم دهک هفتم از درآمد ملی}$

۱۴۰- جدول زیر وضعیت توزیع درآمد مربوط به کشوری را در طول یک سال نشان می‌دهد، با توجه به آن:

وضعیت توزیع درآمد در یک کشور	
سهم هر گروه (به درصد)	گروه‌های درآمدی
۲	دهک اول
۳	دهک دوم
۴	دهک سوم
۷/۵	دهک چهارم
۱۰	دهک پنجم
؟	دهک ششم
؟	دهک هفتم
۱۲	دهک هشتم
۱۶	دهک نهم
۲۲	دهک دهم

الف: سهم دهک‌های سوم، ششم و هفتم به ترتیب، کدام است؟
ب: عدد مربوط به شاخص وضعیت توزیع درآمد، کدام است؟
ج: کدام عبارت در این رابطه درست است؟

- (۱) الف: چهار - یازده و نیم - دوازده، ب: ۱۱، ج: ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه تعلق می‌گیرد.
- (۲) الف: پنج - ده و نیم - دوازده، ب: ۱۱، ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.
- (۳) الف: شش - ده - یازده و نیم، ب: ۱۰/۵، ج: ۵۰٪ درآمد ملی به ۳۰٪ پُر درآمد جامعه و ۵۰٪ درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه تعلق می‌گیرد.
- (۴) الف: سه و نیم - دوازده - دوازده، ب: ۱۰/۵، ج: ۷۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ پُر درآمد جامعه و ۳۰٪ درآمد ملی به ۵۰٪ درآمد پایین جامعه تعلق می‌گیرد.

پاسخ: گزینه ۲ (دشوار - محاسباتی - ۱۰۱۱)

بررسی موارد:

«الف»:

مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ می‌باشد. از آن‌جا که مجموع سهم دهک‌های معلوم معادل $(۲+۳+۷/۵+۱۰+۱۲+۱۶+۲۲=۷۲/۵)$ می‌باشد، بنابراین مجموع سهم سه دهک مجهول برابر با $(۱۰۰-۷۲/۵=۲۷/۵)$ است. هم‌چنین می‌دانیم سهم هر دهک می‌تواند بزرگ‌تر یا مساوی سهم دهک مقابل خود باشد، که این موارد در تمامی گزینه‌ها رعایت شده است، بنابراین قسمت الف همه گزینه‌ها می‌تواند صحیح باشد.

«ب»:

$$\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۲۲}{۲} = ۱۱ = \text{شاخص وضعیت توزیع درآمد}$$

«ج»: برای شکل‌گیری شاخص دهک‌ها، مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند. در طبقه‌بندی این ده گروه، سطح درآمد از کم‌ترین به بیشترین مدنظر قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر، گروه اول که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی و ۱۰ درصد آخر بیشترین درصد درآمد ملی را دارند. در این سؤال ۵۰ درصد درآمد ملی $(۱۲+۱۶+۲۲)$ به ۳۰٪ پُر درآمد جامعه (دهک‌های هشتم، نهم و دهم) و ۵۰٪ دیگر درآمد ملی به ۷۰٪ دیگر جامعه (دهک‌های اول تا هفتم) تعلق می‌گیرد.

گروه آموزشی ماز

دوپینگ ماز

معجزه جمع بندی

- ✓ پوشش کامل کنکور اردیبهشت + امتحان نهایی + کنکور تیرماه
- ✓ جمع بندی صفر تا صد مطالب پیش روی مبحثی و فصلی
- ✓ سوالات احتمالی و پیش بینی کنکور

II مرحله کنکور سراسری ۵ سال اخیر
به همراه پاسخ اختصاصی ماز

آزمون تشریحی شبیه ساز نهایی
(دروس عمومی و اختصاصی)

آزمون های جامع تالیفی ماز
شبیه ساز کنکور ۱۴۰۳

جمع بندی تمام مطالب

دوپینگ دارای ضمانت نامه بازگشت وجه است و در صورت عدم رضایت شما، طبق متن ضمانت نامه، هزینه شما برگشت خواهد یافت.

سلام دوست خوب من!

در آزمون‌های قبل، اطلاعات کلی ارائه شده در صفحه‌های اول و دوم کارنامه آزمون‌های ماز رو به شما معرفی کردیم! در این بخش، می‌خوایم به طور خلاصه اطلاعات موجود در صفحه سوم کارنامه رو بهت معرفی کنیم تا بتونی به خوبی، از این اطلاعات استفاده کنی و آزمون‌های خودت رو با موفقیت تحلیل کنی. در صفحه سوم کارنامه آزمون‌های ماز، هریک دروس به صورت جزئی و بر اساس سرفصل‌های سازنده آن تحلیل شده و وضعیت شما در هر فصل از آن درس به صورت تفکیک شده مشخص می‌شود. این صفحه از کارنامه، حاوی اطلاعات بسیار مهمی بوده و به مقدار زیادی در راستای تحلیل آزمون و بهبود تراز به شما کمک می‌کند.

شیمی

۳ غلط	۸ صحیح	۱۵ تعداد سوال	۵۳.۳۳٪ درصد خام	۴۶.۶۷٪ درصد	فصل ۳ دهم
۲ غلط	۴ صحیح	۱۰ تعداد سوال	۴۰٪ درصد خام	۳۳.۳۳٪ درصد	فصل ۱ دوازدهم
۰ غلط	۳ صحیح	۵ تعداد سوال	۶۰٪ درصد خام	۶۰٪ درصد	فصل ۲ دوازدهم

در صفحه سوم کارنامه، هر درس به سرفصل‌های مختلف سازنده آن تفکیک شده و وضعیت شما در هر بخش مشخص می‌شود. برای مثال، اگر در یک آزمون از ۲ یا ۳ فصل مختلف درس شیمی سوال مطرح شده باشد، در این بخش از کارنامه، وضعیت پاسخ‌گویی شما به سوالات هر فصل مشخص می‌شود. هر فصلی از یک درس که در آن درصد پاسخ‌گویی کمتری داشته باشید، باید در برنامه‌ریزی هفته‌های آینده شما قرار بگیرد تا با مطالعه مجدد آن، وضعیت خود در آن فصل را بهبود ببخشید.

برای مثال، فرض کنید که در یک آزمون، از فصل‌های ۱ و ۲ شیمی دهم سوال مطرح شده است. اگر درصد پاسخ‌گویی شما در فصل ۱ شیمی دهم برابر با ۷۵٪ بوده و درصد پاسخ‌گویی شما در فصل ۲ شیمی دهم برابر با ۲۵٪ باشد، شما باید مطالعه مطالب مربوط به فصل ۲ شیمی دهم را در برنامه‌ریزی هفته‌های آینده خود لحاظ کنید تا در آزمون‌های بعد در کنکور، بتوانید با شرایط بهتری به سوالات این فصل پاسخ بدهید.

چرا تراز آزمون‌ها هم پایینه!

این سوال معمولاً بعد از مشاهده نتیجه آزمون به ذهن خیلی از بچه‌ها می‌آید! اما چرا این اتفاق رخ داده، چه کارهایی لازم هست انجام بدیم که بتونیم پیشرفت کنیم؟! در این مقاله می‌خواهیم عللی را که باعث می‌شوند دانش‌آموزان در آزمون‌ها پیشرفت نکنند را به شما آموزش بدهیم.

۱ روش صحیح مطالعه

گاهی اوقات شما روش صحیح مطالعه دروس را نمی‌دانید یا دروس محاسباتی را در زمان‌هایی قرار می‌دهید که ذهنتان خسته هست و کارایی بالایی ندارید. بهترین راه یادگیری شیوه صحیح مطالعه هر درس و داشتن یک برنامه ریزی درسی درست است. (در این راستا می‌توانید از دوره رایگان قطب نما در سایت ما استفاده کنید.)

۲ فضای مطالعه

فضای مطالعاتی شما بسیار مهم است چون ارتباط مستقیمی با کیفیت مطالعتان دارد. دمای اتاق باید مطلوب باشد نه گرم که خوابتان بگیرد و نه سرد که تمرکزتان را بگیرد. از خانواده بخواهید فضای خانه را برایتان به نحوی در نظر بگیرند تا سروصدا به حداقل خود برسد. تلفن همراه و هر چیزی که باعث می‌شود حواستان پرت شود را باید خارج از فضای مطالعه قرار دهید.

۳ افزایش تسلط با تمرین زیاد

در ابتدا لازم است ساعت مطالعه‌تان را در سطح مطلوبی نگه دارید و به صورت نوسانی مطالعه نداشته باشید. برای افزایش تسلط روی مباحث آزمون لازم است تست‌های فراوانی را حل کنید. با حل تست‌های مختلف می‌توانید متوجه شوید که از نظر طراحان چه نکاتی مهم است و باید در حین مطالعه به چه نکاتی توجه کنید. از حل تست آزمون‌های سال‌های گذشته غافل نشوید. ما برای شما دسترسی آزاد و رایگانی را قرار داده‌ایم که با نصب اپلیکیشن دیجی‌ماز می‌توانید آرشیو آزمون‌ها را دانلود و از آن استفاده کنید.

۴ منابع متناسب با سطح خودتان

بهترین منبع برای شما، منبعی است که بتوانید از پس سوالاتشان بر بیایید و اعتماد بنفستان را از دست ندهید. شما در مرحله اول بهتر است سوالات یک منبع را حل کنید تا سطح تسلطتان افزایش پیدا کند. در مرحله بعدی می‌توانید به سراغ تست‌هایی با سطح بالاتر بروید.

۵ استفاده از استراتژی‌های آزمون

بهتر است زمان حل تست‌ها در منزل مدیریت زمان را تمرین کنید. در ادامه بهتر است تکنیک‌های ضربدر و منزها را نیز تمرین کنید. به کمک این روش‌ها می‌توانید سرعت پاسخگویی خودتان را بالا ببرید و فرصت تست‌های بیشتری را پاسخ بدهید.

در نظر داشته باشید برای افزایش سرعت پاسخگویی به تست‌ها فقط این تکنیک‌ها کمک‌کننده نیست! این تکنیک‌ها به همراه حل تست‌های فراوان به شما کمک می‌کنند تا سرعت عملتان بالا رود.

دسترسی رایگان به آرشیو آزمون های ماز در سال تحصیلی گذشته

همه دانش آموزان مازی که در سال تحصیلی ۱۴۰۲_۱۴۰۳

در آزمون ماز شرکت می کنند

برای دسترسی به آرشیو کامل سوالات و پاسخنامه آزمون های

ماز در سال گذشته، تنها کافیست سه مرحله زیر را سپری کنید

✓ اپلیکیشن دیجی ماز را از سایت دیجی ماز (digimaze.org)
دانلود کنید.

✓ با شماره تماسی که در سایت ماز حساب کاربری ایجاد کرده اید
در اپلیکیشن دیجی ماز وارد شوید. (نیاز به ثبت نام نیست)

✓ در بخش (کتاب های من) فایل آرشیو آزمون ها را دانلود و استفاده کنید.

دانلود نسخه اندروید اپلیکیشن دیجی ماز

دانلود نسخه iOS اپلیکیشن دیجی ماز

دانلود نسخه دسکتاپ اپلیکیشن دیجی ماز

<https://B2n.ir/k43352>

تذکر

برای دانش آموزانی که از این به بعد در آزمون ماز (یا هر محصول ماز که شامل آزمون ماز هست) ثبت نام کنند، حداکثر **ظرف مدت ۵ روز** این آرشیو در اپلیکیشن دیجی ماز فعال می شود.